STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
NO. 10488

OYSGEVEHLTE SHRIFTN

Arthur Schnitzler

•

THE MAX PALEVSKY
YIDDISH LITERATURE COLLECTION

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

•

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

•

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified. If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

ארטור שניצלער

אויסגעוועהלטע שריפטען

אין צוויי בענד.

באַנד 2.

ערצעהלונגען און דראמאטישע שריפטען.

ליטעראַרישער פערלאג, ניו יאָרק.
.1918

די טוידטע שווייגען.

לענגער בלייבען זיצען רוהיג אין וואגאן האט ער נישט געקענט; ער איז ארויסגעגאנגען און האט אנגעהויבען ארומצוגעהן אהין און צוריק. ס'איז שוין געווען דונקעל; די עטליכע לאמטערנען־פייער'ן אין דער שטילער, אן דער זייט ליגענדער גאס, האבען זיך געוויגט אהין און אהער, געטריבען פון ווינד. עס האט אויפגעהערט צו רעגנען; די טראטוארען זענען שוין געווען כמעט טרוקען, נאר די נישט־געפלאסטערטע טיילען פון גאס זענען נאך פייכט געווען, און אין איינצעלנע ערטער האבען זיך אויסגעבילדעט קליינע לוזשעס.

מאדנע, האט געטראכט פאר זיך פ ר א נ ץ, ווי מ'קען זיך דא, איננאנצען הונדערט שריט פון דער גרויסער פראטער־גאס, פיהלען פונקט, ווי אין א קלייניקען אונגארישען שטעדטעל. סיי־ווי־סיי — דא קען מען וועניגסטענס רוהיג זיין; דא וועט זי קיינעם פון איהרע בעקאנטע נישט טרעפען.

ער האט א קוק געטאן אויפ'ן זייגער... זיבען — און שוין איז נאכט.

דער הערבסט איז אין דעם יאהר אנגעקומען פריהער.
און דער שרעקליכער שטורם־ווינד!

ער האט אויפגעשטעלט דעם קאלנער און אנגעהויבען שנעלער צו געהן אהין און צוריק.

די שייבען פון די לאמטערנעס האבען זיך געטרייסעלט פון ווינד.

נאך א האלבע שעה, — האט ער געזאגט צו זיך — דאן, אויב זי וועט נישט קומען, וועל איך קענען אוועקגעהן. אה — איך וואלט כמעט צופרידען זיין, ווען עס וואלט זיך אזוי אויסלאזען.

ער האָט זיך אָבגעשטעלט אין ווינקעל; פֿון דאַנען האָט ער געקענט זעהן בײדע גאַסען, פֿון װעלכע זי האָט געקענט קומען.

— יאָ, הײַנט װעט זי בעשטימט קומען, — האָט ער געטראַכט, צוהאַלטענדיג פֿעסט דעם הוט זײַנעם, װעלכער איז געװען בערײַט איהם אַראָבצופֿליהען פֿון קאָפּ.

— הײַנט איז פֿרײַטאָג, — דער טאָג פֿון די געװעהנליכע זיצונגען, װאָס עס האַלט אָב דער פּראָפֿעסאָרען־ראַט — הײַנט װעט זי זיך שױן װאַגען אַרױסצורײַסען פֿון שטוב און װעט אפשר קענען בלײַבען דאָ לענגער אַביסעל.

ער האָט דערהערט דאָס קלינגען פֿון דעם שטאָדטישען טראַמװײַ; איצט האָט אױך אָנגעהױבען קלינגען דער גלאָק פֿון דער נאָהנטער קירכע. די גאַס איז אַ ביסעל לעבעדיגער געװאָרען. עס האָבען אָנגעהױבען דורכגעהן פֿערבײַ איהם פֿערשידענע מענשען; די מעהרסטע פֿון זײ, װי איהם האָט זיך געדאַכט, פּריקאַשציקעס פֿון די מאַגאַזינען, װאָס װערען געשלאָסען זיבען דעם זײגער.

אַלע זענען געגאַנגען שנעל און האָבען אַזױ װי געקעמפּפט מיט'ן װינד, װאָס האָט זײ שװער געמאַכט דעם װעג און נישט געלאָזען געהן פֿאָרװערטס. קײנער האָט זיך אױף איהם נישט אומגעקוקט, נאָר אײן פּאָר פּריקאַשציקעס האָבען מיט אַ לײַכטער נײַגיריגקײַט איהם אַ קוק געטאָן אין פּנים. — פּלוצלונג האָט ער דערזעהען אַ בעקאַנטע געשטאַלט צוגעהענדיג צו איהם. ער איז אַנטקעגען געלאָפֿען. צו־פֿוס? — האָט ער געטראַכט: איז עס נישט זי?

זי איז עס געװען; דערזעהענדיג איהם, האָט זי אָנגעהױבען שנעלער צו געהן,

— דו ביסט אַזױ געקומען צו־פֿוס? — האָט ער געפֿרעגט.

— איך האָב אָבגעלאָזען דעם איזװאָשציק נאָך בײַ'ם קאַרל־טעאַטר. מיר האָט זיך געדאַכט, אַז איך בין שױן אײן מאָל געפֿאָהרען מיט דעם זעלבינגען איזװאָשציק.

אַ הערר איז פֿערבײַ־געגאַנגען און האָט געװאָרפֿען אַ פֿלינקען בליק אױף דער יונגער דאַמע. איהר בעגלײטער האָט איהם שאַרף, כמעט מיט שרעק אָנגעקוקט; דער הערר

איז שנעל ווײַטער געגאַנגען. די יונגע דאַמע האָט איהם נאָכגעקוקט.

— ווער איז עס געוועזען? — האָט ער זי צורודערט געפּרעגט.

— איך קען איהם נישט. דאָ וועסטו קיין בעקאַנטע נישט טרעפען, דו קענסט גאַנץ רוהיג זײַן. — אָבער איצט קום שנעלער; מיר וועלען זיך אַרײַנזעצען אין עקיפּאַזש.

— איז עס דען דײַן דראָזשקע?

— יאָ.

— אַנ׳אָפענע?

— מיט אַ שעה צוריק איז דער וועטער געוועזען נאָך אַזוי שען.

זיי זענען שנעל צו צו׳ם עקיפּאַזש; די יונגע פרוי האָט זיך אַרײַנגעזעצט.

— קוטשער! — האָט אויסגעשריען דער יונגער מענש,

— וואו איז ער דען? האָט געפרעגט די יונגע פרוי, פראַנץ האָט זיך אַרומגעקוקט אין אַלע זײַטען.

— דאָס איז אײַנפאַך נישט צו גלויבען, האָט ער אויסגעשריען, דער קוטשער האָט זיך ערגעץ פערשטעקט, און מ׳זעהט איהם נישט.

— אח, גאָט מײַנער! -- האָט זי לאַנגזאַם אויסגערופען.

— זײַ געדולדיג איין מינוט, קינד, ער איז געוויס דאָ ערגעץ.

דער יונגער מאַן איז צו-געגאַנגען צו דעם נאָהנטען טראַקטיר און האָט געעפענט די אַרײַנגאַנגס-טהיר. דאָ איז בײַ אַ טיש געזעסען דער קוטשער, מיט נאָך עטליכע הברים; דערזעהענדיג דעם יונגען מענשען האָט ער זיך ראַש אויפגעהויבען.

גלײַך, גנעדיגער הערר! האָט ער געזאָגט און אויסגעטרונקען שטעהענדיג זײַן גלאָז ווײַן.

— וואָס ערלויבט איהר זיך עס? —

— ענטשולדיגט, גנעדיגער הערר! אָט בין איך שוין פערטיג. און זיך וואַקלענדיג אָביסל איז ער שנעל צו-געגאַנגען צו די פערד.

— וואוהין פאָהרען מיר, גנעדיגער הערר?

— פראַטער־לוסטהויז.

דער יונגער מאַן האָט זיך אַרײַנגעזעצט אין דראָזשקע. די יונגע פרוי האָט זיך דערשטעקט, כמעט אײַנגעקנורעט, אין ווינקעל אונטער דעם אויפגעשטעלטען דאַך.

פראַנץ האָט אָנגענומען איהרע בײדע הענד; זי איז געבליבען אונבעוועגליך.

— דו ווילסט מיר אפילו קײן „גוטען אָבענד" ניט זאָגען?

— איך בעט דיך; לאָז מיך אײן מאָמענט רוהיג, איך קען נאָך קוים אָטעמען.

דער יונגער מאַן האָט זיך אָנגעשפאַרט אין זײן ווינקעל. בײדע האָבען אַ ווײַלע געשוויגען. די דראָשקע איז אַרײַנגעפאָהרען אין דער פראַטער־גאַס, איז פערבײַ־געפאָהרען דעם טעגעטהאָף־מאָנומענט און נאָך עטליכע סעקונדען האָט זי זיך שוין געטראָגען איבער די ברײטע, דונקעלע פראַטער־אַלעען. איצט נאָר האָט עממאַ פלוצלונג אײַנגעשלאָסען איהר געליבטען אין איהרע אָרעמס. ער האָט פאָרזיכטיג אויפגעהויבען פון איהר געזיכט דעם וואַל, וועלכער האָט איהם געשטערט פון אָנצוריהרען איהרע ליפען, און האָט זי געקושט.

— ענדליך, בין איך ווידער מיט דיר! — האָט זי געזאָגט.

— ווײסט דו דען, ווי לאַנג מיר האָבען זיך שוין ניט געזעהען? — האָט ער אויסגערופען.

— פון זונטאָג אָן.

— יאָ, און דאַן אויך נאָר פון ווײַטען.

— ווי אַזוי? דו ביזט דאָך געוועזען דאַן בײַ אונז!

— נו יאָ... בײַ אײַך. אַה, ווײַטער קען זיך דאָס אַזוי ניט ציהען; צו אײַך וועל איך שוין איבערהויפט מעהר ניט קומען. אָבער וואָס איז מיט דיר?

— עפעס אַ דראָזשקע איז אונז דאָ פערבײַגעפאָהרען.

— גלויב מיר, ליעבע מײַנע, אַז די, וואָס פאָהרען איצט אים פראַטער שפּאַצירען, אינטערעסירען זיך זעהר וועניג מיט אונז.

— דאָס גלויב איך גערן, אָבער צופעליג קען דאָך אײנער אַרײַנקוקען.

— איצט איז אונמעגליך אומיצען צו דערקענען.

— איך בעט דיך, מיר זאָלען פאָהרען ערגעץ אין אַנדער אָרט.

— ווי דו ווילסט.

ער האָט אַ רוף געטאָן דעם קוטשער, דער אָבער האָט איהם, ווי ס'ווײַזט אויס, גאָר נישט געהערט. דאַן האָט ער זיך אָנגעבויגען עטוואָס פאָראויס און האָט איהם אָנגע־ריהרט מיט'ן האַנד. דער קוטשער האָט זיך אומגעקוקט.

— פערקירעוועט צוריק. און פאַרוואָס טרײַבט איהר אַזוי שטאַרק די פערד? מיר האָבען זיך נישט וואָס צו אײַלען. הערט! מיר פאָהרען אין דער־ איהר ווײסט דאָך, די אַלעע, וואָס פיהרט צו דער רײַלס־בריק.

— אויף די רײַלסגאַס?

— יאָ; אָבער טרײַבט נישט אַזוי שטאַרק די פערד, דאָס האָט דאָך קײַן זין נישט.

— ענטשולדיגט, גנעדיגער הער, דער שטורם מאַכט עס די פערד אַזוי ווילד.

— יאָ, געוויס, דער ווינד —

פראַנץ האָט זיך צוריקגעזעצט אויף זײַן אָרט. דער קוטשער האָט פערקירעוועט די פערד און זײ זענען געפאָהרען צוריק.

— פאַר וואָס האָב איך דיך נעכטען נישט געזעהען? — האָט זי געפרעגט.

— ווי האָב איך דאָס געקענט?

— מיר האָט זיך געדאַכט, אַז די שוועסטער האָט דיר אויך געלאַדען.

— אַח, יאָ.

— פאַרוואָס ביזט דו נישט געוועזען?

— ווײַל איך קען עס נישט פערטראָגען, צו זײַן מיט דיר צוזאַמען אין דער געגענוואַרט פון זײַטיגע מענשען; נײַן, איך וועל דאָס שוין קײנמאָל נישט טאָן!

זי האָט געצויגען מיט די אַקסלען.

— וואו זענען מיר עס איצט? — האָט זי געפרעגט. זי

זענען געפֿאָהרען אונטער דער אײַזענבאַהנ־בריק און אַרײַן איבער דער רײַלסגאַס.

באַלד װעלען מיר פֿערבײַפֿאָהרען דעם גרויסען דונאַי,— האָט ער געזאָגט.— מיר זענען אויף דעם װעג צו דער רײַלסבריקע. דאָ װעסטו בעשטימט קײן בעקאַנטע ניט טרעפֿען!— האָט ער צוגעגעבען, לאַכענדיג.

— די דראָזשקע טרײסעלט שרעקליך.

— יאָ, איצט זענען מיר װידער אויף אַ שטײנערנעם בריק.

— פֿאַרװאָס דרעהט ער זיך עפּעס אַהין און אַהער?

— עס דאַכט זיך דיר אַזוי.

ער האָט שוין דערנאָך אַלײן אויך געפֿונען, אַז די דראָזשקע טרײסעלט זיך שטאַרק און װאַרפֿט זיך צופֿיעל אין אַלע זײַטען.

ער האָט אָבער ניט געװאָלט רעדען דערפֿון, ניט װעלענדיג איהר נאָכמעהר צורודערן.

— איך האָב הײַנט אַ סך און ערנסט מיט דיר צו רעדען, עממאַ.

— אויב אַזוי, מוזט דו שוין אָנהויבען, װאָרום נײַן דעם זײַגער מוז איך אין שטוב זײַן.

— אין צװײ װערטער קען מען דאָס אַלץ אַרויסזאָגען.

— גאָט מײַנער, װאָס איז דאָס אַזױנס?— האָט זי אויסגעשריען.

די רעדער פֿון דער דראָשקע האָבען זיך געפֿונען אויף די טראַמװײַ־רעלסען, און װען דער קוטשער האָט פּראָבירט אַראָבפֿאָהרען פֿון זײ, האָט זיך די דראָזשקע אַזוי שטאַרק אָנגעבויגען אויף אײן זײַט, אַז עס האָט זיך געדאַכט: אָט, אָט פֿאַלט זי אום. פֿראַנץ האָט אָנגעכאַפּט דעם קוטשער פֿאַר'ן מאַנטעל.

— בלײַבט שטעהן— האָט ער איהם צוגעשריען— איהר מיט שכּור נעװיס!

דער קוטשער האָט מיט צרות אָבגעשטעלט די פֿערד.

— ענטשולדיגט, גנעדיגער הערר—

קום, עממאַ, מיר װעלען דאָ אַרויסשטײַגען

— װאו זענען מיר?

— שוין בײַ דער בריק. דער שטורם איז שוין אױף איצט איבערגעגאַנגען. מיר װעלען גײן אַביסעל צו פֿוס. פֿאָהרענדיג קען מען נישט רעדען װי דער רעכט איז.

עממאַ האָט אַראָבגעצױגען דעם װאָאַל איבערן געזיכט און איז איהם נאָכגעגאַנגען.

— און דו זאָגסט, אַז עס איז שוין איצט קײן װינד נישט! — האָט זי אױסגעשריען, שיער נישט אומפֿאַלענדיג, גלײַך בײַ׳ן אַרױסגײן פֿון דראָשקע, דורך אַ שטאַרקען שטױס פֿון װינד.

ער האָט גענומען איהר אָרם. פֿאָהרט אונז נאָך! — האָט ער צוגעשריגען דעם קוטשער.

זײ זענען געגאַנגען פֿאָראױס. די גאַנצע צײַט, װאָס זײ האָבען זיך דערנעהנטערט צום בריק, האָבען זײ געשװיגען, און װען זײ האָבען בײדע דערהערט רױשענדיג דעם װאַסער אונטער זיך, זענען זײ אַ װײַלע שטעהן געבליבען. אַרום זײ איז געװען טיעף דונקעל. דער ברײטער שטראָם האָט זיך געצױגען, װי אַ גראָהע לענטע װײַט, אין אונבעשטימטע גרענעצען. אין דער װײַטקײַט האָבען זײ געזעהען רױטע פֿײַערלעך, װאָס האָבען װי געשװעבט איבערן װאַסער און זיך אין איהם אָבגעשפיגעלט. פֿון דעם נאָהנטען ברעג, װעלכען זײ האָבען נאָר װאָס פֿערלאָרען, האָבען זיך אַראָבגעלאָזען אין׳ם װאַסער לאַנגע, ציטערנדע ליכטפּאַסען. און פֿון דער אַנדער זײַט האָט זיך דער שטראָם װי פֿערלאָרען אין די אַרומיגע שװאַרצע לאָנקעס; פּלוצלונג האָט זיך דערהערט אַ װײַטעס דונערן, װאָס איז געקומען אַלץ נעהנטער; נישט־װילענדיג האָבען זײ בײדע אַ קוק געטאָן אין יענער זײַט, װאו עס האָבען געפֿינקעלט די רױטע פֿײַערלעך. פֿון דאָרט האָט זיך געזעהען אַ באַהנ־צוג מיט העל־בעלױכטעטע פֿענסטער, דורכלױפֿענדיג איבער די אײַזערנע בריק־בױגענס, װעלכע זענען פּלוצלונג אױסגעװאַקסען פֿון דער פֿינסטערער נאַכט און גלײַך צוריק פֿערשװאונדען געװאָרען. דער דונער איז װאָס װײַטער אַלץ שטילער געװאָרען, און באַלד איז געװאָרען אײנגאַנצען שטיל. נאָר דער װינד האָט אַלע מאָל זיך אױפֿגעריכטען און געשטורמט.

נאָך דעם לאַנגען שװײַגען האָט פֿראַנץ ענדליך געזאָגט:

— מיר מוזען אוועק פון דאנען.

— בעשטימט — האט עממא שטיל געענטפערט.

— מיר מוזען אוועק פון דאנען, — האט פראנץ לעבעדיג איבער׳געחזר׳ט — אינגאנצען, אויף שטענדיג, מיין איך ...

— דאס איז אונמעגליך.

— מיר זענען טרופען, עממא, דעריבער איז עס אונמעגליך.

— און מיין קינד?

— ער וואלט דיר דאס קינד בעשטימט אוועקגעבען, איך בין אין דעם פעסט איבערציינט.

— און ווי זאל עס זיין? — האט זי שטיל געפרעגט — אנטלויפען פון דאנען ביינאכט אין דער פינסטער?

— ניין, דורכאוים נישט. דו האסט גארנישט צו טהון, מעהר ווי איהם איינפאך צו זאגען, אז דו קענסט ביי איהם לענגער נישט בלייבען, ווייל דו געהערסט אנ׳אנדערן.

— ביזט ביי׳ן קלארען פערשטאנד, פראנץ?

— אויב דו ווילסט, קען איך דיר דאס אויך פער־שפארען, — איך וועל עס איהם אליין זאגען.

— דו וועסט עס נישט טהון, פראנץ!

ער האט פראבירט איהר א קוק טאן אין געזיכט; אין דער פינסטערניש אבער האט ער נישט געקענט בעמער־קען מעהר ווי דאס, אז זי האט אויפגעהויבען דעם קאפ און איהם אומגעווענדעט אין זיין זייט.

ער האט א ווייל געשוויגען, און דאן רוהיג געזאגט: שרעק זיך נישט, איך וועל עס נישט טאן.

זיי האבען זיך דערנעהנטערט צו דעם אנדער ברעג.

— דו הערסט גארנישט? — האט זי געזאגט, — וואס איז דאס?

— פון יענער זייט פאהרט איםיצער — האט ער געענטפערט.

לאנגזאם האט זיך דערטראגען צו זיי דער טומעל פון דער ווייטער פינסטערניש, און ענטקעגען זיי האט געשוועבט א קליינער, רויטער פייערל; באלד האבען זיי געזעהען, אז דאס קומט פון א קליינער לאמטערנע, וואס איז בעפעסטיגט

צום דייכסעל פון א דארפישען וואגען, זיי האבען אבער נישט געקענט זעהען, צו דער וואגען איז בעלאדען און צו עס זיצען אויף איהם מענשען. גלייך פון הינטען זענען געפאהרען נאך צוויי, דריי אזעלכע פוהרען. אויף דער לעצטער האבען זיי געקענט בעמערקען א מענשען, אין א פויערן-קאסטיום, וועלכער האט נאר וואס פערדרייכערט זיין ליולקע; די פוהרען זענען פערביי-געפאהרען. דאן איז ווייטער שטיל געווארען, און זיי האבען ווייטער גארנישט מעהר געהערט, אויסער דעם שטומפיגען גערויש פון דער דראזשקע, וועלכע איז זיי צוואנציג טריט פון הינטען נאכגעפאהרען. די בריק האט זיך איצט לייכט אנגעבויגען צו דעם אנדערען ברעג. זיי האבען געזעהען, ווי דער וועג פאר זיי צווישען בוימער אין פינסטערניש לויפט ווייטער. פון רעכטס און פון לינקס האבען זיך געצויגען אין דער טיפענישׁ פינסטערע לאנקעס, וועלכע האבען זיך געדוכט צו זינקען אין דעם אוועגדליבען תהום.

נאך דעם לאנגען שווייגען האט פראנץ פלוצלונג געזאגט:

— אלזא דאס לעצטע מאל...

— וואס? — האט עממא געפרעגט מיט א פערוארגטען טאן.

— ... זענען מיר צוזאמען. בלייב ביי איהם. איך געזעגען זיך מיט דיר אויף שטענדיג.

— דו רעדסט עס ערנסט?

— פאלשטענדיג ערנסט.

— אט זעהסטו.

דו פערגיפטעסט שטענדיג די פאר שעה, וואס מיר האבען; נישט איך!

— יא, יא. דו ביזט גערעכט, — האט פראנץ געזאגט — קום מיר וועלען פאהרען צוריק.

זי האט זיך פעסטער צוגעדריקט צו איהם.

— ניין, — האט זי צערטליך געזאגט — איצט וויל איך נישט. איך וויל נישט דו זאלסט מיך אזוי אוועקטרייבען.

זי האט איהם צוגעצויגען צו זיך און איהם לאנג געקושט.

— וואו וואָלטען מיר אַרויסקומען, ווען מיר זאָלען אַזוי געהן מיט דעם וועג?

— דער וועג פיהרט גלייך קיין פראַג, מיין קינד!

— אַזוי ווייט דאַרף מען נישט, — האָט זי שמייכלענדיג געזאָגט — אָבער נאָך אַביסל ווייטער קען מען געהן, אויב דו ווילסט.

זי האָט אָנגעוויזען אינ׳ם פינסטערניש.

— העי, קוטשער! — האָט פראַנץ אויסגערופען; יענער אָבער האָט גאָר נישט געהערט.

— שטעהט! — האָט פראַנץ דאַן אויסגעשריען.

די דראָזשקע איז אָבער אַלץ ווייטער געפאָהרען. פראַנץ איז איהר נאָכגעלאָפען; איצט נאָר האָט ער געזעהען, אַז דער קוטשער שלאָפט, און מיט שטאַרקע געשרייען האָט ער איהם אויפגעוועקט.

— מיר ווילען פאָהרען דאָ נאָך אַביסל ווייטער, אויף דעם וועג — איהר פערשטעהט, וואָס מ׳רעדט צו אייך?

— איך הער, גנעדיגער הער, איך פערשטעה...

עממאַ האָט זיך אַריינגעזעצט אין דראָזשקע, און נאָך איהר פראַנץ. דער קוטשער האָט אַ פאָכע געטאָן מיט׳ן בייטש, און די פערד האָבען זיך, ווי משוג׳ענע, ווילד פונאַנדער־געלאָזען איבער דעם זומפיגען וועג. דיביידע אָבער אין דראָזשקע האָבען זיך געהאַלטען איינע די אַנדערע פעסט אומגעאַרמט, ווען זי האָט זיי געוואָרפען אַהין און אַהער.

— אַח, ווי גוט, ווי שען! — האָט עממאַ איהם צוגעפליסטערט נאָהנט צום מויל.

אין דעם אויגענבליק האָט זיך איהר געדאַכט, אַז די דראָזשקע האָט פלוצלונג אַ פליה געטאָן אין דער לופטען — זי האָט זיך געפיהלט אַרויסגעוואָרפען. זי האָט געוואָלט זיך אָן עפּעס אָנחאַפּען, איהרע הענד אָבער האָבען אָנגעשעפּט נאָר אַ לעדיגען רוים; איהר האָט זיך געדאַכט, אַז זי טראָגט זיך עפּעס מיט אַ ווילדער געשווינדקייט אין אַ קאַראַהאָד, אַזוי אַז זי האָט געמוזט די אויגען פערמאַכען — און פלוצלונג האָט זי זיך געפיהלט ליגענדיג אויף דר׳ערד, און אַ אונגעהויערע, שווערע שטילקייט האָט אויסגעבראָכען אַרום איהר,

ריכטיג ווי ווען זי וואלט געזוען וויט פון דער וועלט אין אינגאנצען איינזאם. דאן האט זי אנגעהויבען הערען עפעס פערשידענע קולות: א געראויש פון פערדישע קאפיטעס, וואס קלאפען זיך אב אן דר'עריד, גאנץ נאהנט פון איהר און דערשטיקטע קרעכצען; זעהען אבער האט זי קיין זאך נישט געקענט. איהר האט ארומגענומען א טוידליכע אנגסט; זי האט אנגעהויבען שרייען; איהר אנגסט איז געווארען נאך גרעסער, ווייל זי האט איהרע אייגענע געשרייען נישט געהערט. פלוצלונג האט זי קלאר בעגריפען, וואס דא איז געשעהען: די דראזשקע האט זיך אן וואס ס'איז אנגעשטויסען, מסתמא אן איינעם פון די ווארסט-שטיינער, איז אומגעפאלען, און דאן האט עס איהר ארויסגעווארפען. וואו איז ער? איז געוועזען איהר ערשטער געדאנק. זי האט אויסגעשריען זיין נאמען. און זי האט געהערט, ווי זי שרייט, גאנץ שטיל אפילו, אבער זי האט געהערט. קיין ענטפער איז נישט געקומען. זי האט פראבירט זיך אויפהויבען; דאס איז איהר אזוי שווער אנגעקומען, אז זי איז געבליבען זיצען אויף דר'ערד, און ווען זי האט אויסגעצויגען די הענד, האט זי דערפיהלט נעבען זיך א מענשליכען קערפער. און דאן האט זי געקענט אויך די פינסטערניש דורכדרינגען מיט איהרע אויגען. נעבען איהר איז געלעגען פראנץ, אינגאנצען אונבעוועגליך. זי האט אנגעטאפט מיט איהר אויסגעשטרעקטער האנד זיין געזיכט: זי האט געפיהלט איבער עס פליסענדיג עפעס פייכטעס און ווארעמס. איהר האט פערחאפט דער אטעם. בלוט...? וואס איז דא אזוינס געשעהען? פראנץ איז פערוואונדעט און ליגט בעוואוסטלאז. און דער קוטשער — וואו איז ער? זי האט איהם גערופען; קיין ענטפער האט זיך נישט געהערט. זי איז נאך אלץ אזוי געזעסען אויף דר'ערד. „מיר איז, דאכט זיך, גארנישט געשעהען“, — האט זי געטראכט, חאטש זי האט געפיהלט א וועהטאג אין אלע גלידער. וואס זאל איך טאן, וואס זאל איך איצט טאן... עס איז דאך נישט מעגליך, מיר זאל דא גאר נישט האבען געשעהען.

— פראנץ! — האט זי גערופען.

עפעס א שטימע גאר נאהנט האט געענטפערט:

— וואו זײַט איהר, גנעדיגעס פֿרײַלײן, וואו איז דער גנעד׳ הערר? ס׳איז דאָך גאָרנישט געשעהען? וואַרטען זיי, פֿרײַלײן, — אָט צינד איך אָן די לאַמטערנע, וועט מען קענען עפּעס זעהען. איך ווייס נישט, וואָס איז הײַנט געוואָרען מיט מײַנע טײַוואָלים. איך בין נישט שולדיג, אויף מײַן וואָרט... זיי זענען אַרויפֿגעפֿאָהרען אויף אַ הויפֿען שטײַנדלעך, די פֿערשאָלטענע פֿערד.

עממאַ איז איצט, נישט קוקענדיג אויף דעם, וואָס אַלע גלידער האָבען איהר וועה געטהאָן, פֿאָלשטענדיג געקומען צו זיך, און דאָס, וואָס דער קוטשער איז געבליבען נישט בעשעדיגט, האָט איהר אַביסעל בערוהיגט. זי האָט געהערט, ווי ער האָט געעפֿענט דאָס טהירעל פֿון דער לאַמטערנע און אָנגעריבען צינד=העלצלעך. מיט שרעק און אַנגסטען האָט זי געוואַרט אויפֿן פֿײַער. זי האָט נישט געוואַגט גאָכאַמאָל אָנצוריהרען פֿראַנצ׳ן, וועלכער איז געלעגען נעבען איהר אויף דר׳ערד; זי האָט זיך געטראַכט: ווען מ׳זעהט גאָרנישט דאַכט זיך יעדע זאַך שרעקליכער, פֿורכטבאַרער; ער האַלט געווים די אויגען אָפֿען... עס וועט איהם גאָרנישט זײַן.

פֿון דער זײַט האָט זיך בעוויזען אַ ליכטשטראַהל. זי האָט פּלוצלונג דערזעהען די דראָזשקע, וועלכע איז צו איהר פֿערוואונדערונג גאָרנישט געלעגען אויף דר׳ערד, נאָר געשטאַנען אָנגעבויגען אויף אַ זײַט בײַ׳ן גראָבען פֿון וועג, ווי ווען בײַ איהר וואָלט צובראָכען געוואָרען אַ ראָד. די פֿערד זענען געשטאַנען פֿאָלשטענדיג רוהיג. דער פֿײַער=שטראַהל איז צוגעקומען אַלע מאָל נעהנטער; זי האָט געזעהען דעם פֿײַער אַריבערלויפֿענדיג איבער די וויאָרסט=שטײַנער, איבער דעם הויפֿען שטײַנדלעך, וואָס בײַ׳ן גראָבען; דערנאָך האָט זי געזעהען, ווי ער קריכט אַרויף בײַ פֿראַנצ׳ן אויף די פֿיס, לויפֿט דורך איבער זײַן קערפּער, בעלײַכטעט זײַן געזיכט און בלײַבט דערױף שטעהן. דער קוטשער האָט אַוועקגעשטעלט די לאַמטערנע אויף דר׳ערד, גראַדע בײַ׳ם קאָפּ פֿון דעם ליגענדען. עממאַ האָט זיך אַראָבגעלאָזען אויף די קניע, און האָט געפֿיהלט, אַז איהר האַרץ הערט אויף צו קלאַפּען, ווען זי האָט דערזעהען דאָס געזיכט. עס איז געווען

בלאַס; די אויגען האַלב אָפען, אַזוי אַז געזעהען פון זיי האָט מען נאָר דאָס ווייסעל. פון דעם רעכטען שלייף האָט זיך לאַנגזאַם געצויגען אַ שטרייף בלוט איבער׳ן באַק און זיך פערלאָרען אונטער׳ן קראַגען בײ׳ם האַלז. די אונטערשטע ליפּ איז געוועזען צובּיסען מיט די צייגער.

ס׳איז נישט מעגליך! — האָט עממאַ געזאָגט צו זיך.

דער קוטשער האָט זיך אויך אַראָבגעלאָזען אויף די קניע און טרויריג אָנגעקוקט דאָס געזיכט; דערנאָך האָט ער מיט ביידע הענד אָנגענומען דעם קאָפּ און האָט איהם אויפגעהויבען אין דער הויך.

— וואָס טהוט איהר? — האָט עממאַ אַ גיזשריי געטהאָן מיט אַ פערשטיקטער שטימע, און האָט זיך דערשראָקען פאַר דעם קאָפּ, וועלכער האָט זיך ווי אַליין אויפגעהויבען.

— גנעדיגעס פרוילײן, מיר שיינט, אַז דאָ איז אַ גרויסעס אונגליק געשעהען.

— ס׳איז נישט אמת, — האָט עממאַ געזאָגט, — עס קען נישט זיין. איז דען אייך עפּעס געשעהען? און מיר...

דער קוטשער האָט דעם קאָפּ פון דעם בעוועגונגסלאָזען פאַמעליך אַראָבגעלאָזען — ביי עממאַ׳ן אין שויס, און זי האָט געציטערט.

— ווען חאָטש ווער ס׳איז זאָל איצט צוקומען... ווען חאָטש די עטליכע פויערן, וואָס מיר האָבען געטראָפען, וואָלטען פערבייפאָהרען דאָ מיט אַ פיערטעל שעה שפּעטער...

— וואָס זאָלען מיר דאָ טהאָן? — האָט עממאַ געזאָגט מיט ציטערנדע ליפּען.

— יאָ, פרוילײן, אָט ווען די דראָזשקע וואָלט נישט צובראָכען געוועזען... אַזוי אָבער, ווי זי איז איצט... מיר מוזען וואַרטען, ביז אימיצער וועט דאָ צוקומען...

ער האָט נאָך ווייטער גערעדט, עממאַ אָבער האָט זיינע ווערטער נישט פערשטאַנען. אין דער צייט האָט זי געפיהלט, אַז זי קריגט צוריק איהר פערשטאַנד, און איצט האָט זי געוואוסט, וואָס זי האָט צו טהאָן.

— ווי ווייט איז עס ביז צו די נאָהנטסטע הייזער? — האָט זי געפרעגט.

— ס׳איז נישט ווייט, פרוילײן, דאָ באַלד איז דער

פֿראַנץ־יאָזעף־דאָרף... ווען ס'וואָלט געווען ליכטיג, וואָלטען מיר דאָ די הײַזער פֿון דאָרט'ן געזעהען. דאָס איז פֿינף מינוטען פֿון דאַנען.

— געהט דאָרטען און ברענגט מענשען אַהער, — איך בלײַב דאָ.

— נײַן, פֿרוילײַן, איך גלויב, אַז ס'איז בעסער איך זאָל דאָ בלײַבען מיט אײַך — עס וועט דאָך לאַנג נישט דויערן, ביז אימיצער וועט דאָ אָנפֿאָהרען — דאָ איז דאָך אַ דורכפֿאָהר, — און —

— דאַן אָבער וועט עס צו שפּעט זײַן, עס קען שוין דאַן צו שפּעט זײַן; מיר דאַרפֿען אַ דאָקטאָר האָבען.

דער קוטשער האָט פֿריהער אַ קוק געטהאָן אויפֿן געזיכט פֿון דעם אונגעוועגליכען, דערנאָך אויף עממאַ'ן, און האָט געשאָקעלט מיט'ן קאָפּ.

— דאָס קענט איהר נישט וויסען, האָט עממאַ אויסגערופֿען. — און איך אויך נישט.

— אמת, פֿרוילײַן; וואו אָבער קען איך געפֿינען אַ דאָקטאָר אין פֿראַנץ־יאָזעף־דאָרף?

— טאָ זאָל אימיצער פֿון דאָרטין פֿאָהרען אין שטאָדט נאָך אַ דאָקטאָר, און...

— איהר ווייסט וואָס, פֿרוילײַן? איך גלויב, אַז זיי האָבען דאָרט אַ טעלעפֿאָן. וועט מען קענען טעלעפֿאָנירען אין שטאָדט צו דער „ניכער הילף”.

— יאָ, יאָ, דאָס איז אַם בעסטען! אָ געהט, לויפֿט געשווינד, אום גאָטטעס ווילען! און ברענגט־מיט אַהער מענשען... און... איך בעט אײַך, געהט שוין אַמאָל, וואָס שטעהט איהר נאָך דאָ?

דער קוטשער האָט נאָכאַמאָל אַ קוק געטהאָן אויף דאָס בלאַסע געזיכט, וואָס איז געלעגען בײַ עממאַ'ן אויפֿ'ן שויס.

— די ניכע הילף, דער דאָקטאָר — דאָס אַלץ וועט שוין דאָ אַ סך העלפֿען.

— געהט! אום גאָטעס ווילען! געהט שוין!

— איך געה שוין — נאָר איהר שרעקט זיך נישט דאָ, פֿרוילײַן, אַלײן אין דער פֿינסטער... און ער האָט זיך מיט

שנעלע טריט געלאָזען געהן איבער'ן וועג, „וואָס מענשען קען איינפאַלען, — האָט ער געמורמעלט צו זיך — נאָך האַלבע נאַכט אין דער רייכסשטראַסע צו פאָהרען...“

עממאַ איז געבליבען מיט דעם בעוועגונגסלאָזען אַליין אויף דעם פינסטערן וועג. וואָס איז איצט? — האָט זי געטראַכט. דאָס איז דאָך נישט מעגליך, — איז איהר ווייטער דורכגעפלויגען אין געדאַנקען, — דאָס קען דאָך נישט זיין. איהר האָט זיך פלוצלונג אָנגעהויבען דאַכטען, אַז אימיצער אָטעמט נעבען איהר. זי האָט זיך אַראָבגעבויגען צו די בלאַסע ליפען; ניין, פון דאַנען האָט זיך קיין אָטעם נישט געהערט. דאָס בלוט אויף די באַקען און שלייפען האָט אויסגעזעהען ווי פערטריקענט. זי האָט זיך טיף איינגעקוקט אין די אויגען זיינע, אין די לעבענסלאָזע אויגען, און האָט אַ ציטער געטאָן... פאַרוואָס גלויב איך עס נישט — ס'איז בעשטימט אַזוי... ס'איז דער טוידט! און אַ שוידער איז איהר דורכגעלאָפען איבער'ן לייב, זי האָט אַלץ דייטליכער געפיהלט, אַז פאַר איהר ליגט אַ טוידטער, איך און אַ טוידטער, דער טוידטער ביי מיר אויפ'ן שויס. און מיט ציטערנדע הענד האָט זי אַוועקגערוקט דעם קאָפּ, אַזוי, אַז ער איז צוריק געלעגען אויף דר'ערד. און איצט ערשט האָט איהר אַרומגענומען אַ געפיהל פון שרעקליכער איינזאַמקייט. צו וואָס האָט זי דעם קוטשער אַוועק געשיקט? ווי נאַריש דאָס איז געוועזען! וואָס זאָל זי איצט אָנהויבען טהאָן אַליין אויפ'ן וועג מיט דעם טוידטען קערפער? אויב מענשען וועלען קומען... יאָ, וואָס זאָל זי טהאָן, אויב מענשען וועלען קומען? און ווי לאַנג וועט זי דאָ דאַרפען וואַרטען? זי האָט ווידער אַ קוק געטהאָן אויפ'ן טוידטען. איך בין נישט אַליין מיט איהם, איז איהר איינגעפאַלען. דאָס ליכט איז דאָך אויך דאָ. און עס האָט זיך איהר פאָרגעשטעלט דאָס ליכט, ווי עפּעס ליבעס און פריינדליכעס, וואָס זי דאַרף איהם דאַנקבאַר זיין. אין דעם קליינעם פייער'ל איז געוועזען מעהר לעבען, ווי אין דער גאַנצער ווייטער נאַכט אַרום איהר... איהר האָט זיך זאָגאַר געדאַכט, אַז דאָס קליינע פייערל שיצט איהר פון דעם בלאַסען שרעקליכען מענשען, וואָס ליעגט דאָ נעבען איהר אויף דר'ערד... און זי האָט אַזוי לאַנג געקוקט אויפ'ן פייערל, ביז עס האָט איהר

אָנגעהויבען צו פינקלען אין די אויגען, ביז עס האָט אָנגעהויבען דאָס ליכט צו טאַנצען און זיך צו קערען. און פּלוצלונג האָט זי זיך געפיהלט, ווי ערוואַכענדיג פון א טיפען שלאָף. זי איז אויפגעשפּרונגען! ניין, דאָס דאַרף נישט זיין, דאָס איז אוממעגליך, קיינער דאַרף מיך דאָ נישט געפינען מיט איהם... איהר האָט זיך געדאַכט, אַז זי זעהט זיך איצט אַליין שטעהענדיג דאָ אויפ׳ן וועג, אַז זי זעהט ביי איהרע פיס דעם טוידטען און דאָס ליכט, און זי האָט זיך אויסגעזעהען אינגעהויער גרויס אין דאָס אַרומיגע פינסטערניש. אויף וואָס וואַרט איך, האָט זי געטראַכט, און איהרע געדאַנקען זענען שנעל געלאָפען... אויף וואָס וואַרט איך? אויף מאָרגען? — אויף וואָס דאַרפען זיי מיך? די מענשען וועלען קומען און פרעגען... און איך... וואָס טהו איך דאָ? ווער בין איך, וועלען אַלע פרעגען. וואָס זאָל איך זיי ענטפערן? גאָר נישט. איך וועל קיין איין וואָרט נישט רעדען, וועז זיי וועלען קומען. שווייגען וועל איך, קיין איין וואָרט... זיי קענען מיך דאָך נישט צווינגען צום רעדען.

פון ווייטען האָבען זיך געהערט שטימען.

שוין? — האָט זי געטראַכט, און מיט שרעק זיך איינגעהערט. די שטימען זענען געקומען פון בריק. דאָס זענען אַלזאָ נישט די מענשען, וואָס דער קוטשער האָט געבראַכט. אָבער ווער זיי זאָלען נישט זיין — דאָס ליכט וועלען זיי יעדענפאַלס בעמערקען — און דאָס דאַרף נישט זיין, ווארום דאַן איז זי ענטדעקט.

און זי האָט א שטויס געטהאָן מיט׳ן פוס די לאַנטערנע; דאָס פייער האָט זיך אויסגעלאָשען. איצט איז זי געשטאַנען איינגעהילט אין א טיעפער פינסטערניש, נישט זעהענדיג אַרום זיך גאָרנישט; אויך איהם האָט זי מעהר נישט געזעהען. נאָר דער ווייסער הויפען שטיינדלעך האָט זיך יאָ עטוואָס אָבגעטיילט פון דער פינסטערניש. די שטימען זענען צוגעקומען נעהנטער. זי האָט אָנגעהויבען צו ציטערן מיט׳ן גאַנצען קערפער. נאָר מ׳זאָל מיך נישט בעמערקען דאָ! אַח, אום גאָטעס ווילען, דאָס איז דאָס איינציגע, וואָס איז וויכטיג, ווייטער איז אַלץ גאָרנישט — זי איז דאָך פערלאָרען אויפ׳ן גאַנצען לעבען, אויב אימיצער וועט זיך דאָ דערוויסען, אַז

זי איז די געליעבטע פון ... זי האט קראמפפהאפט צונויפגעלעגט די הענד, און האט גאט געבעטען, אז די מענשען אויף דער אנדערער זייט זאלען גיכער אריבערגעהן און זאלען זי נישט ביימערקען. זי האט זיך איינגעהערט. יא, מ'געהט פון יענער זייט... וואס רעדען זיי דארט?... דאס זענען צוויי אדער דריי פרויען... זיי האבען בעמערקט די דראזשקע, דאס רעדען זיי איצט וועגען איהר; זי הערט די ווערטער... א וואגען... אומגעפאלען... וואס נאך זאגען זיי?... זי האט עס נישט דערהערט. זיי געהען ווייטער... זיי זענען פערביינגעגאנגען... אח, גאט צו דאנקען! און איצט? איצט וואס איז? אה, פארוואס איז זי אויך נישט אזוי טוידט, ווי ער? איהם איז מקנא צו זיין, פאר איהם איז שוין אלץ אריבער... ער האט שוין נישט פארוואס מורא צו האבען און פאר איהם איז שוין קיין שום געפאהר נישטא. זי אבער ציטערט פאר א סך זאכען. זי האט מורא, מ'זאל זי דא נישט געפינען, מ'זאל זי נישט פרעגען: ווער זייט איהר?... מ'זאל זי נישט נעהמען אין דער פאליציי, מ'זאל נישט ערפאהרען אומעטום, אז איהר מאן — איז איהר קינד —

און זי בעגרייפט נישט, פאר וואס איז זי דא אזוי לאנג געשטאנען ווי צוגעשמידט... זי קען דאך אוועקגעהן... זי נוצט דאך קיינעם נישט דא, און זיך אליין מאכט זי אונגליקליך.

זי האט געמאכט איין טריט פאראויס... פארזיכטיג... זי מוז זיך אריבערקריגען איבערן גראבען... אריבער... איין טריט ארויף... אה, ווי ס'איז פייכט די ערד! נאך צוויי טריט און זי וועט שטעהן אויפ'ן מיטען וועג... דאן האט זי זיך אויף א סעקונדע אבגעשטעלט און געקוקט פאר זיך. זי קען איצט געהן אויך אין דער פינסטער מיט דעם גראהען וועג. דארט... דארט איז די שטאדט... זי קען נישט זעהען פון איהר גארנישט... די ריכטונג אבער צום שטאדט איז איהר קלאר. זי האט נאכאמאל אומגעקוקט. ס'איז גארנישט אזוי פינסטער. זי זעהט די דראזשקע גאנץ קלאר; די פערד אויך... און ווען זי שטרענגט אן שטארק איהר בליק, קען זי בעמערקען אויך עפעס ווי די פארם

פון אַ מענשליכען קערפער, וואָס ליעגט אויף דר׳ערד. זי עפענט ברייט פונאַנדער די אויגען; איהר שטעלט זיך פאָר, עפעס אַנ׳אונזיכטבאַרע קראַפט ציהט זי צוריק... און איהר דאַכט זיך, אַז ער איז עס, דער וואָס וויל זי דאָ פערהאַלטען, און זי פיהלט זיין מאַכט... זי מאַכט זיך אָבער פריי איבעה געוואַלט, און איצט זעהט זי, — אַז די ערד אונטער איהרע פיס איז זעהר — פייכט, אַז זי שטעהט אויף אַ גליטשיגען וועג, און די בלאָטע לאָזט זי נישט געהן ווייטער. נאָר אָט אָבער געהט זי... געהט וואָס ווייטער אַלץ געשווינדער... זי לויפט... און אַוועק פון דאַנען... צוריק... צו דער ליכטיגקייט, צום טומעל, צו מענשען!

זי לויפט אָב די גאַנצע גאַס, האַלטענדיג דאָס קלייד אויפגעהויבען, אום נישט צו פאַלען. דער ווינד בלאָזט איהר אין פלייצע, ווי ער וואָלט זי טרייבען פאָראויס. זי ווייס שוין איצט נישט ריכטיג, פון וואָס זי אַנטלויפט. איהר שטעלט זיך פאַר, אַז זי אַנטלויפט פון יענעם בלייכען מענשען, וואָס ליעגט דאָרט, וויים הינטער איהר, נעבען דעם גראָבען... דערנאָך פאַלט איהר איין, אַז זי אַנטלויפט פון די לעבעדיגע, וואָס וועלען דאָרט באַלד זיין. וואָס וועלען זיי טראַכטען וועגען איהר? ווער מען איהר נישט נאָכלויפען? מ׳וועט איהר שוין אָבער נישט דעריאָגען; אָט איז זי שוין ביי׳ן בריק. זי דאַרף זיך נאָר אריבערחאַפען איבער׳ן בריק, און דאַן איז שוין קיין געפאַהר נישטאָ. קיינעם קען דאָך נישט איינפאַלען, ווער זי איז; קיין לעבעדיגער נפש קען דאָך נישט טרעפען, ווער ס׳איז געווען די פרוי, וואָס איז געפאָהרען מיט יענעם העררר איבער דער רייכס־גאַס. דער קוטשער קען זי נישט, ער וועט זי נישט דערקענען, אפילו ווען ער וועט זי אַמאָל זעהען. מ׳וועט זיך גאָרנישט קימערן אַזוי וויים צו וויסען, ווער זי איז געווען. ווער געהט עס אָן? ווער ערט עס? — זעהר קלוג האָט זי געטאָן, וואָס זי איז דאָרט נישט געבליבען, און ס׳איז גאָרנישט קיין פערברעך אויך. פראַנץ אַליין וואָלט איהר רעכט געגעבען. זי מוז דאָך אין דערהיים געהן, זי האָט אַ קינד, זי האָט אַ מאַן; זי וואָלט דאָך פערלאָרען געגאַנגען, ווען מ׳וואָלט זי געפונען ביי איהר טוידטען געליבטען. אָט

אין די בריק, די גאַס ווערט ליכטיגער... אָט הערט זי שוין דאָס וואַסער ״ישען, ווי פריהער; אָט איז זי דאָ, וואו זי איז געגאַנגען מיט איהם אָרם אין אָרם — ווען איז עס געווען? מיט וויפיל שעה צוריק? ס'איז מסתמא נאָך נישט לאַנג. נישט לאַנג? אפשר! אפשר איז זי לאַנג געלעגען בעוואוסטלאָז; אפשר איז שוין לאַנג נאָך האַלבער נאַכט; אפשר ווערט שוין באַלד טאָג, און אין דער היים האָט מען זיך שוין געחאַפּט? ניין, ניין, דאָס איז נישט מעגליך; זי פיהלט, אַז זי איז גאָרנישט געווען בעוואוסטלאָז; זי דערמאָהנט זיך איצט גענויער און דייטליכער אַלס אין דעם ערשטען מאָמענט, ווי זי איז אַרויסגעפאַלען פון וואָגען און ווי זי האָט גלייך בעגריפען אַלץ, וואָס עס איז געשעהען. זי לויפט איבער'ן בריק און הערט דעם קלאַפּען פון איהרע אייגענע טריט; זי קוקט נישט אין די זייטען. פלוצלונג בעמערקט זי עפּעס אַ געשטאַלט איהר ענטקעגען קומענדיג. זי הויבט אָן געהן לאַנגזאַמער. ווער קען עס זיין, דער וואָס געהט איהר ענטקעגען? ס'איז עפּעס איינער אין אַ אוניפאָרם. זי געהט זעהר לאַנגזאַם. זי דאַרף נישט צוציהען אויף זיך קיין אויפמערקזאַמקייט. איהר דאַכט זיך, אַז דער מענש קוקט עפּעס שטאַרק אויף איהר. וואָס וועט זיין, אויב ער וועט איהר פרעגען? זי איז נעבען איהם, און דערקענט דעם מונדיר; עס איז אַ פּאָליציי־מאַן; זי געהט איהם פערביי. זי הערט, אַז ער איז הינטער איהר שטעהן געבליבען. מיט מאַטערניש האַלט זי זיך אָב פון אָנהויבען צוריק צו לויפען; דאָס וואָלט געווען פערדעכטיג. זי געהט נאָך אַלץ אַזוי פּאַמעליך ווי פריהער; זי הערט דאָס קלינגען פונ'ם טראַמוויי. הייסט עס, אַז ס'איז נאָך ווייט צו האַלבע נאַכט. איצט געהט זי ווידער שנעלער. זי איילט זיך אין שטאָדט אַריין, די פייערלעך פון וועלכער עס הויבען איהר נאָך ענטקעגען געפינקעלט אונטער דעם געוועלב פון דער אייזענבאַהנ־בריק, דעם טומעל פון וועלכער זי הויבט שוין אָן צו הערען. נאָך די שטילע געסיל דאַרף זי איבערגעהן, דאַן איז זי געראַטעוועט. איצט הערט זי פון ווייטען דורכדרינגענדע פייפען, אַלץ דורכדרינגענדער אַלץ נעהנטער; אַ וואָגען איז פערביי איהר דורכגעלאָפען. נישט ווילענדיג בלייבט זי שטעהן און קוקט איהם נאָך.

דאס איז דער וואגען פון דער „גיבער הילף". זי ווייס, וואוהין ער פאהרט. ווי שנעל! טראכט זי. „ס'איז ווי עפעס מיט א כשוף. אין דער ערשטער מינוט דאכט זיך איהר, אז זי דארף די מענשען נאכשרייען, אז זי דארף זיי נאכלויפען, אז זי דארף זיך אומקעהרען צוריק פון וואנען זי איז איצט ענטלאפען — דאן נעמט איהר ארום א אונגעהויערע חרפה, אזא חרפה, וואס זי האט נאך קיינמאל אין לעבען נישט געפיהלט; און זי ווייס, אז זי האט דא געהאנדעלט שלעכט און מאוס. צוזאמען אבער דערמיט, ווי דאס קלאפען פון די רעדער און די פייפערייען הערען זיך אלץ שוואכער און שוואכער, חאפט זי ארום א ווילדע שמחה, און ווי א געראטעוועטע לויפט זי שנעל פאראויס. מענשען קומען איהר אן ענטקעגען; זי שרעקט זיך שוין מעהר נישט פאר זיי — דאס שווערסטע איז זי שוין איבערגעקומען. דער ליארם פון שטאדט הערט זיך אלץ דייטליכער, עס ווערט איהר וואס ווייטער אלץ ליכטיגער; אט זעהט זי שוין די רייהע הייזער פון דער פראטער=גאס, און איהר דאכט זיך, אז דארט פאראויסווארט אויף איהר א חוואליע פון מענשען, אין וועלכער זי דארף שפורלאז פערשוואונדען ווערען.

צוקומענדיג צו דער ערשטער גאסען=לאמטערנע, איז זי שוין אויף אזוי פיל רוהיג, אז זי קען א קוק טהאן, וויפיל דער זייגער איז. ס'איז צעהן מינוטען פאר ניין. זי נעמט דעם זייגערל צום אויער — ער האט זיך נישט אבגעשטעלט, ער געהט. און זי טראכט: איך בין לעבעדיג... געזונד... מיין זייגערל אפילו האט נישט אויפגעהערט צו געהן... און ער... ער... טוידט... שיקזאל... זי פיהלט זיך, ווי ווען אלץ וואלט איהר פערגעבען געווארען... ווי ווען זי וואלט גאר קיינמאל אויף זיך קיין שולד נישט געהאט. יא, עס איז אזוי, אזוי איז עס! זי הערט, ווי זי רעדט ארויס די ווערטער אויפ'ן קול. נו, און ווען דאס שיקזאל וואלט עס אנדערש געמאכט? און ווען זי וואלט איצט ליגען דארט ביי'ם גראבען און ער וואלט לעבען געבליבען? ער וואלט נישט אוועק געפלויגען, ניין... ער וואלט עס נישט געטאן. נו יא, ער איז דאך א מאנספערזאן. זי איז א ווייב — און זי האט א קינד און א מאן. — זי האט רעכט געהאט, — ס'איז

איהר פֿפֿליכט, יאָ, איהר פֿפֿליכט! זי ווייס גאַנץ גוט, אַז זי האָט עס געטאָן נישט צוליב דער פֿפֿליכט... דערווייל אָבער האָט זי דאָך פֿאָרט געטאָן, ווי מ'האָט געדאַרפֿט טהאָן... נישט ווילענדיג... ווי... גוטע מענשען טהוען שטענדיג. איצט וואָלט זי שוין ענטדעקט געווען. די דאָקטוירים וואָלטען זי געפֿרעגט: „און אייער מאַן גנעדיגע פֿרוי?" אָה גאָט!... און די צייטונגען מאָרגען... און די פֿאַמיליע... זי וואָלט אויף שטענדיג פֿערלאָרען געגאַנגען און ער וואָלט דאָך דערפֿון נישט לעבעדיג געוואָרען. יאָ, דאָס איז געווען די הויפּט זאַך; זי וואָ'ט צו גרונד געגאַנגען און קיינער וואָלט דערפֿון קיין נוצען נישט געהאַט. — זי איז אונטער דער אייזענבאַהנ-בריק. — וויי‌טער... וויי‌טער... אָט איז דער טעגעטהאָף-מאָנומענט, וואו עס קומען זיך צוזאַמען אַ גאַנצע רייהע גאַסען. היינט, אין דעם רעגענדיגען, ווינדיגען הערבסט-אָבענד, זענען דאָ וועניג מענשען אין די גאַסען, איהר אָבער שטעלט זיך פֿאָר, אַז דאָס לעבען פֿון שטאָדט קאָכט און ברויזט אַרום איהר; וואָרום דאָרט, פֿון וואַנען זי איז געקומען, האָט געהערשט די שרעקליכסטע שטילקייט. זי האָט צייט. זי ווייס, אַז איהר מאַן וועט היינט ערשט אַרום צעהן קומען אַהיים — זי וועט נאָך בעוויי‌זען אפילו זיך איבערצוקליידען. איצט איז איהר איינגעפֿאַלען, איהר קלייד צו בעטראַכטען, און מיט שרעק האָט זי געזעהען, אַז זי איז דורך און דורך איינגעשמוצט, וואָס וועט זי זאָגען דער שטובמעדעל? און עס שטעלט זיך איהר פֿאָר, אַז מאָרגען וועט די געשיכטע פֿון דעם אונגליקספֿאַל בעשריבען זיין אין אַלע צייטונגען; מ'וועט שרייבען, אַז מיט איהם צוזאַמען איז געפֿאָהרען פֿריהער אַ פֿרוי, נאָר דערנאָך איז זי פֿערשוואונדען געוואָרען. און ביי דעם געדאַנק וואַלט זי אויף פֿון ס'ניי — איין אונפֿאָרזיכטיגקייט, און אַלץ איז פֿערלאָרען. זי האָט אָבער דעם שליסעל פֿון וואָהנונג ביי זיך; זי וועט אַליין עפֿענען די טהיר; — קיינער וועט זי נישט הערען אַריינגעהענדיג. זי זעצט זיך שנעל אַריין אין אַ דראָשקע און וויל שוין אָנגעבען איהר אַדרעסע, זי חאַפּט זיך אָבער באַלד, אַז דאָס וואָלט געווען נאַרעש, און זי רופֿט איהם אָן אַ נאָמען פֿון אַ גאַס, וואָס איז איהר נאָר וואָס איינגעפֿאַלען.

פֿערבײַפֿאָהרענדיג די פּראַטער=גאַס, וואָלט זי גערן געוואָלט עפּעס שטאַרקעס דערפֿיהלען, זי קען עס אָבער נישט. זי פֿיהלט נאָר, אַז זי האָט איין פֿערלאַנג: אין שטוב זײַן, אין דער זיכערקײַט. אַלעס אַנדערע איז איהר גלײַכגילטיג.

אין דעם אויגענבליק, וואָס זי האָט בײַ זיך בעשלאָסען צו לאָזען דעם טוידטען ליגען אַלײן אויפֿ'ן וועג, האָט בײַ איהר אין האַרצען געמוזט פֿערשטומט ווערען אַלץ, וואָס עס האָט געדאַרפֿט וויינען און יאָמערן נאָך איהם. זי קען איצט קײן שום אַנדער זאַך נישט פֿיהלען, אויסער די זאָרגען וועגען זיך, זי איז דאָך נישט אָהן אַ האַרץ... אָה נײן!... זי ווײס גאַנץ געוויס, אַז עס וועלען קומען אַזעלכע טעג, ווען זי וועט פֿערצווייפֿעלט זײַן און וויינען נאָך איהם; ס'קען זײַן, אַז אָט די פֿערצווייפֿלונג וועט איהר ברענגען אַ פֿריה=צײַטיגען טויט. אין דעם איצטיגען מאָמענט אָבער פֿיהלט זי נישט קײן אַנדער זאַך אויסער דאָס – מיט טרוקענע אויגען און רוהיג וואָס געשווינדער אין שטוב צו זיצען בײַ'ם זעלביגען טיש, צוזאַמען מיט איהר מאַן און קינד. זי קוקט אַרויס דורכ'ן פֿענסטער. די דראָשקע פֿאָהרט אין רעכטען מיטען שטאָדט. דאָ איז אַלץ העל בעלויכטען, און אַ סך מענשען געהען פֿערבײַ. עס פֿאַלט איהר דאָ פּלוצלונג אײַן, אַז אַלץ, וואָס זי האָט איבערגעלעבט אין די לעצטע שטונדען, איז גאָרנישט אמת. ווי אַ בעזער חלום האָט עס זיך איהר פֿאָרגעשטעלט... וואָס איז אונמעגליך אין דער ווירקליכקײַט, אונמעגליך און אונבעגרײַפֿבאַר. אין אַ איטיגער נעסיל פֿון רינג הײסט זי דעם קוטשער זיך אָפּשטעלען, געהט אַרויס פֿון דראָשקע און פֿערדרעהט זיך שנעל אין ראָג גאַס, דאָרט נעמט זי אַנ'אַנדער דראָשקע, און זאָגט שוין דעם קוטשער איהר ריכטיגע אַדרעסע. איהר שטעלט זיך פֿאָר, אַז זי איז איצט איבערהויפּט נישט מעהר פֿעהיג עפּעס צו בעגרײַפֿען, עפּעס אַ געדאַנקען צו פֿאַסען. וואו איז ער איצט? – פֿליהט איהר פּלוצלינג דורך אין קאָפּ.

זי פֿערמאַכט די אויגען און זעהט איהם ליגענדיג אויף אַ טראָג=ברעט, אינ'ם קראַנקען=וואָגען – און פּלוצלונג, דאַכט זיך איהר, אַז זי זיצט נעבען איהם, און זי פֿאָהרט מיט איהם. די דראָשקע הויבט זיך אָן צו טרײסלען, און זי שרעקט זיך,

עס זאָל איהר איצט ווייטער נישט אַרויסוואַקסען ווי פריהער, און — זי שרייט אויס. דאָ בלייבט די דראָשקע שטעהן. זי טוט אַ ציטער; אָט איז דאָס טויער פון איהר הויז.

שנעל געהט זי אַרויס פון דראָשקע, לויפט דורך דעם קאָרידאָר מיט שטילע טריט, אַזוי, אַז דער שווייצער אפילו בעמערקט זי נישט פון זיין פענסטעריל; זי געהט אַרויף אויף די טרעפ, עפענט אין דער שטיל די טיר, און שטיל־לינקערהייד גנב׳ט זי זיך אַריין דורכ׳ן פאָרצימער אין איהר צימער — ס׳איז געלונגען! — זי מאַכט ליכטיג, וואַרפט שנעל אַראָב פון זיך איהרע קליידער און בעהאַלט זיי גוט אין שראַנק.

איבער נאַכט וועלען זיי זיך אויסטריקענען; מאָרגען וועל איך זיי אַליין אויסבאַרשטען און ריין מאַכען. דאַן וואַשט זי זיך אַרום דאָס געזיכט און די הענד און טוט אָן אַ שלאָפראָק.

אין פאָרהויז הערט זיך קלינגענדיג. זי הערט, ווי דאָס שטוב־מעדעל געהט צו צום טיר און עפענט זי אויף. זי הערט די שטימע פון איהר מאַן; זי הערט, ווי ער שטעלט אַוועק זיין שטעקען. זי פיהלט, אַז זי מוז איצט שטאַרק זיין, אויב נישט קען נאָך די גאַנצע אַנשטרענגונג אומזיסט זיין. זי לויפט שנעל אַריין אינ׳ם עס־צימער, אַזוי אַז זי קומט אַריין אהין אין דעם זעלבען מאָמענט, וואָס דער מאַן.

— אַה, דו ביזט שוין צוריק אין שטוב? — האָט ער געזאָגט.

— געוויס, — האָט זי געענטפערט, — שוין לאַנג.

— קיינער מסתמא האָט דיך נישט בעמערקט אַריינ־געהענדיג.

זי שמייכעלט, זיך נישט צווינגענדיג דערצו. ער קושט זי אין שטערן.

דער אינגעל זיצט שוין ביי׳ן טיש; ער האָט לאַנג געוואַרט און איז איינגעשלאָפען. אויפ׳ן טעלער ליגט פאַר איהם זיין בוך, און אויף דעם אָפענעם בוך ליגט זיין געזיכט. זי זעצט זיך נעבען איהם, און דער מאַן איהר געגענאיבער; ער נעמט אַ צייטונג און וואַרפט אין איהר אַ פלינקען בליק. דערנאָך לעגט ער זי אַוועק און זאָגט: די אַנדערע זיצען

נאָך דאָרט צוזאַמען און בעראַטען זיך נאָך ווייטער;

— וועגען וואָס? — פרעגט זי.

און ער הויבט איהר אָן צו דערצעהלען די אַלע איינצעלהייטען פון דער היינטיגער זיצונג. ער דערצעהלט זעהר לאַנג, זעהר פיל. עטמאַ מאַכט זיך, ווי זי וואָלט איהם הערען, און פון צייט צו צייט שאָקעלט זי צו מיט'ן קאָפּ.

זי הערט אָבער גאָרנישט, זי ווייס נישט, וואָס ער רעדט, זי פיהלט זיך, ווי איינער וואָס איז מיט נסים געראַטעוועט געוואָרען פון שרעקליכע געפאַהרען. זי פיהלט קיין זאַך נישט אויסער: איך בין געראַטעוועט, איך בין אין דערהיים. און אין דער צייט, וואָס איהר מאַן דערצעהלט אַלץ ווייטער און ווייטער, רוקט זי צו נעהנטער איהר שטוהל צו דעם שטוהל פון איהר זהן, נעמט זיין קעפּעל און דריקט איהם צו צו איהר ברוסט. איהר נעמט אַרום אַ אונבעשרייבליכע מידיגקייט — זי איז נישט אימשטאַנד מעהר זיך צו בעהערשען, זי פיהלט, אַז דער שלאָף בעפאַלט זי; זי פערמאַכט די אויגען.

פלוצלונג קומט איהר אויפ'ן זינען אַרויף אַ שרעקליכער געדאַנק, אַ געדאַנק וועגען דער שרעקליכער מעגליכקייט, פון וועלכער זי האָט נישט געטראַכט זינט דער מינוט, וואָס זי האָט זיך אויפגעהויבען פון גראָבען: ווען ער איז גאָרנישט געשטאָרבען!... ווען ער... אַח ניין, אין דעם קען קיין צווייפעל נישט זיין... די אויגען... דער מויל — און דאַן... קיין אָטעם פון זיינע ליפּען. — אָבער עס טרעפען דאָך אויך פאַלשע טוידטען. עס טרעפען דאָך אויך אַזעלכע צופעלען, ווען זאָגאַר די געאיבטע אויגען פון אַ דאָקטאָר קענען אַ טעות האָבען. און זי האָט געוויס נישט קיין געאיבטען בליק. ווען ער לעבט, ווען ער איז שוין ווידער צום בעוואוסטזיין געקומען, ווען ער האָט זיך פלוצלונג געפונען ליגענדיג אַליין אין מיטען דער נאַכט אויפ'ן וועג... ווען ער וועט איהר אָנהויבען צו רופען... איהר נאָמען... ווען ער אַם ענדע מיינט, אַז זי איז אויך פערוואונדעט... ווען ער וועט זאָגען די דאָקטוירים: דאָ איז געוועזען אַ פרוי, איהר האָט עס געמוזט אַרויסוואַרפען דאָ ווייטער וואו ס'איז... און... יאָ, וואָס וועט דאַן זיין? מען וועט זי זוכען. דער קוטשער

וועט צוריק קומען פון פראנץ־יאזעף־דארף מיט מענשען... ער וועט דערצעהלען... די פרוי איז דא געווען, ווען איך בין אוועק געגאנגען — און פראנץ וועט פערשטעהן. פראנץ וועט וויסען... ער קען דאך זי גוט... ער וועט וויסען, אז זי איז אוועקגעלאפען און א שרעקליכער צארן וועט איהם ארומנעמען, און ער וועט אנרופען איהר נאמען, אום זיך אן איהר נוקם צו זיין. ער וועט זיך דאך פערלירען... און די איבערצייגונג דערפון, וואס זי האט איהם א שעה פאר'ן טוידט געלאזען ליגען אליין אויפ'ן פעלד, וועט איהם אזוי אויפטרייסלען, אז ער וועט נישט קוקען אויף קיין זאך און זאגען: דאס איז געווען פרוי עממא, מיין געליבטע... א טרום און א נאר צוזאמען, — ווארום נישט אמת, מיינע העררן דאקטוירים, איהר וואלט דאך זי נישט געפרעגט דורכאויס, ווער זי איז, ווען זי וואלט אייך בעטען דאס נישט צו טאן. איהר וואלט דאך איהר געלאזען געהן רוהיג, און איך אויך, אה יא, — ווען זי וואלט נאר דא בלייבען מיט מיר ביז אייער קומען. איצט אבער, אז זי איז אזוי שלעכט געוועזען, זאג איך אייך, ווער זי איז... דאס איז... אה!

— וואס איז מיט דיר? — האט געזאגט דער פראפעסאר זעהר ערנסט, אויפשטעהענדיג פון ארט.

— וואס... ווי? וואס איז?

— יא, וואס איז מיט דיר?

— גארנישט. זי האט דאס קינד נאך פעסטער צוגעדריקט צו זיך.

דער פראפעסאר האט זי לאנג אנגעקוקט.

— דו ווייסט? דו האסט אנגעהויבען איינצודרעמלען, און —

— און דו האסט פלוצלונג עפעס אויסגעשריען.

— ... אזוי?

— ווי מ'שרייט אוים אין שלאף, ווען עס חלומ'ט זיך עפעס א שרעקליכע זאך. דו ביזט געשלאפען?

— איך ווייס נישט. איך ווייס גארנישט. און געגענאיבער אים וואנד־שפיגעל זעהט זי א געזיכט, וואס שמייכעלט, וואס איז אבער גרויזאם און פערקרימט. זי ווייס, אז דאס איז איהר אייגענעם געזיכט, און דאך שוידערט איהר,

קוקענדיג דערויף ... און זי בעמערקט, אז דאס געזיכט ווערט שטארק פערגליווערט, זי קען דעם מויל נישט בעוועגען, זי וויים עס: אט דער שמייכעל וועט זיך שוין שפילען אויף איהרע ליפען, אזוי לאנג, ווי זי וועט לעבען. און זי פראבירט א געשריי טאן. דאן פיהלט זי, ווי צוויי הענד לעגען זיך איהר אויף די אקסלען, און זי זעהט, ווי צווישען איהר איינענעם געזיכט און דאס פון שפיגעל שטויסט זיך ארייין דער פנים פון איהר מאן; זיינע אויגען, פרעגענדיג און שרעקענדיג, האבען זיך איינגעגעסען אין איהרע. זי וויים: קוים האלט זי נישט אוים די לעצטע פראבע, אזוי איז אלץ פערלארען. און זי פיהלט, ווי זי ווערט ווידער שטארק, עס פאלגען איהר ווידער די מוסקולען פון געזיכט, און די בעוועגונגען פון איהרע גלידער; זי קען אין דעם איצטיגען מאמענט מאכען מיט זיי, וואס זי וויל; אבער זי מוז דעם מאמענט אויסנוצען, אויב נישט איז עס פערביי. און זי חאפט אן מיט ביידע הענד די הענד פון איהר מאן, וואס זענען נאך געלעגען אויף איהרע אקסלען, און ציהט איהם צו צו זיך, און קוקט איהם אן הייטער און צערטליך.

און אין דער צייט, ווען זי פיהלט איהר מאנ׳ס ליפען אויף איהר שטערן, טראכט זי: יא, געוויס... א בעזער חלום. ער וועט עס קיינעם נישט זאגען, ער וועט זיך נישט נוקם זיין אן איהר, קיינמאל, קיינמאל נישט... ער איז טוידט... ער איז גאנץ געוויס טוידט... און די טוידטע שווייגען.

— ווארום זאגסטו דאס? — הערט זי פלוצלונג די שטימע פון איהר מאן.

ציטערנדיג פון שרעק פרעגט זי: וואס אזוינס האב איך דען געזאגט? און איהר דאכט זיך פלוצלונג, אז זי האט אלץ דערצעהלט אויפ׳ן קול... אז זי האט די גאנצע געשיכטע פון דעם אבענד דא ביי׳ן טיש איבערגעגעבען... און צוזאמענגעבראכען פון שרעק פאר זיין מורא׳דיגען בליק פרעגט זי נאכאמאל: וואס האב איך דען געזאגט?

— די טוידטע שווייגען, — חזר׳ט איבער איהר מאן זעהר לאנגזאם.

— יא... — זאגט זי, — יא... און זי לייענט אין זיינע

אוינגעֶן, אַז זי קעֶן שוין מעֶהר פֿון איהם איצט גאָרנישט פֿערבאָרגען, און לאַנג קוקעֶן זיי זיך ביידע אָן.

– לעֶג שלאָפֿען דאָס קינד, – האָט עֶר דאַן צו איהר געֶזאָגט, – איך גלויב, אַז דו האָסט מיר נאָך עֶפּעֶס צו דעֶרצעֶהלעֶן ...

און זי וויים, אַז זי וועֶט דעֶם מעֶנשעֶן, וועֶמעֶן זי האָט יאָהרעֶנלאַנג געֶנאַרט, אין דעֶם נאָהנסטעֶן מאָמעֶנט דעֶם גאַנצעֶן אמת דעֶרצעֶהלעֶן.

און אין דעֶר מינוט, ווען זי געֶהט מיט'ן אינגעֶל לאַנגזאַם דורך די טהיר, פֿיהלעֶנדיג נאָך אַלץ אויף זיך דעֶם מאַנ'ס בליקעֶן, ווערט איהר אַזוי רוהיג און לייכט אויפ'ן האַרצעֶן, ווי ווען זי וואָלט געֶפֿיהלט, אַז אַ סך אין איהר לעֶבעֶן ווערט ווידעֶר גוט –

ליטעראטור

א קאָמעדיע אין 1 אַקט.

פּערזאָנען:

מאַרגאַריטא,
קלעמענס, ספּאָרטסמאַן,
זשילבערט.

די סצענע שטעלט פאָר מארגאריטא'ס וואָהנצימער, וואָס איז אנשטענדיג, נאָר נישט רייך מעבלירט. א קליינער קאמין, א טיש, א שרייב-טישעל, שטוהלען און א שראנק; אין'ם הינטערגרונד צוויי פענסטער; רעכטס און לינקס טהירען.

ערשטע סצענע.

אין א פאטעיל ביי'ם קאמין זיצט קלעמענס ברייט-ליך צולעגט. ער טראגט א זעהר עלעגאנטען, דונקעל-גרויען סאק-אנצוג, רויכערט א ציגאר און לייענט א צייטונג. מארגארעטע שטעהט פריהער ביי'ם פענסטער, דער-נאך געהט זי ארום איבערן צימער אהין און צוריק; ענדליך שטעלט זי זיך אב הינטער קלעמענס'ן און שפילט זיך מיט איהרע הענד אין זיינע האר. זי זעהט אויס אביסל אונרוהיג.

קלעמענס (ווייטער לייענענדיג, נעמט איהר האנד און קושט זי). הארנער איז אין זיין זאך זיכער — אדער, ריכטיגער, אין מיין ערפאלג; וואטערלאא פינף צו איינס, באראמעטער צוואנציג צו איינס, בוססער'ל זיבען צו איינס, אטיללא זעכצעהן צו איינס.

מארגארעטע. זעכצעהן צו איינס!

קלעמענס. לארד בייראן אנדערהאלבען צו איינס — דאס זאגען מיר, מיין ליב-לעבען!

מארגארעטע. איך וויים.

קלעמענס. דערביי האבען מיר נאך ביז דעם לויף-קאנקורס זעקס וואכען.

מארגארעטע. ווי ס'שיינט, האלט ער דאס שוין פאר א טויטע זאך.

קלעמענס. ניין. ווי זי וויים דאס שוין אבער די אלע אויסדריקען! בראווא!

מארגארעטע. מיט די אלע אויסדריקען האב איך זיך בעקאנט נאך פריהער, ווי מיט דיר. יא, איז עס שוין בעשטימט, אז דו אליין וועסט רייטען אויף לארד'ן?

קלעמענס. דו פרעגסט נאך! — אויף א דאמען-פרייז!

ווּעמען דען זאָל איך לאָזען רײַטען? און ווען האָרנער וואָלט נישט וויסען, אַז איך וועל אויף איהם רײַטען, וואָלט ער נישט געשטאַנען אָנדערהאַלבען צו אײַנס — דעריוף קענסטו דיך שוין פערלאָזען!

מאַרגאַרעטע. דאָס גלויב איך. — דו ביזט אַזוי שען, ווען דו זיצט אויף אַ פערד, ס'איז דאַן אײַנפאַך ענטציקט צו ווערן פון דיר! קײנמאָל וועל איך נישט פערגעסען, ווי דו אין מינכען, גראַדע אין דעם טאָג, וואָס איך האָב זיך בעקאַנט מיט דיר...

קלעמענס. דערמאָהן מיך נישט יענעם טאָג. דעמאָלט בין איך דורכגעפאַלען. דער ווינדיש וואָלט קײנמאָל נישט געוואונען דעם קאָנקורס, ווען ער וואָלט נישט אַרײַנגעכאַפּט בײַ'ם סטאַרט צעהן קאָרפּוסען! דאָס מאָל אָבער! — נאַ! — און אויף צו מאָרגענס נאָך דעם קאָנקורס פאָהרען מיר אַוועק.

מאַרגאַרעטע. אין אָבענד.

קלעמענס. יאָ. — פאַרוואָס?

מאַרגאַרעטע. ווײַל פאַר מיטאָג, גלויב איך, וועלען מיר חופּה שטעלען.

קלעמענס. יאָ, יאָ, מײַן טײַערע.

מאַרגאַרעטע. איך בין זעהר גליקליך! (ווי אומאַרעמען זיך). און וואוהין וועלען מיר פאָהרען?

קלעמענס. איך דענק, אַז אין דעם זענען מיר אײַנשטימיג. — צו מיר, אין מײַן הויף.

מאַרגאַרעטע. יאָ — דערנאָך. אָבער פריהער וועלען מיר דען נישט פאָהרען אַביסל אויף דער ריוויערא?

קלעמענס. דאָס וועט אָבהענגיג זײַן פון דעם דאַמענפּרײַז; אויב איך וועל איהם קריגען...

מאַרגאַרעטע. אין דעם איז קײן צווײַפעל נישטאָ.

קלעמענס. איבריגענס, איז די ריוויערא אין אַפּריל שוין גאָרנישט אַזוי בעצויבערענד.

מאַרגאַרעטע. אַך דעריבער!

קלעמענס. קינד, ס'פערשטעהט זיך: דעריבער. דו האָסט נאָך פון די פריהערדיגע צײַטען עפּעס מאָדנע פאָרשטעלונגען פון עלעגאַנץ און שענהײַט, ווי זאָל איך דיר עס

װאָגען... דו װעסט מיר ענטשולדיגען — עפּעס אַביסל פון די װיץ־בלעטער.

מאַרגאַרעטע. איך בעט דיך, קלע —

קלעמענס. נו אַלזאָ, מיר װעלען שוין זעהען. (לעזט װײַטער). באַרעגאַסט פּופּציג צו אײנס —

מאַרגאַרעטע. באַרעגאַסט? — ער װעט דאָך גאָר־נישט לױפען בײַ'ם קאָנקורס.

קלעמענס. פון װאַנען װײסטו עס?

מאַרגאַרעטע. סציגראַטי אַלײן האָט עס מיר געזאָגט.

קלעמענס. װי אַזױ? װאו?

מאַרגאַרעטע. הײַנט אין דער פריה אין פּראַטער, אין דער צײַט, װען דו האָסט גערעדט מיט מילנער'ן.

קלעמענס. נאָר סציגראַטי איז מיר אױך נישט קײן באַסענדרע געזעלשאַפט פאַר דיר.

מאַרגאַרעטע. איפערזיכטיג?

קלעמענס. אפילו נישט אַ האָר!... איבריגענס, איך װעל דיך שוין פון איצט אָן פאָרשטעלען גאַנץ אײַנפאַך, אַלס מײַן כלה.

מאַרגאַרעטע (קושט איהם).

קלעמענס. אַלזאָ, װאָס האָט ער דיר געזאָגט, סציגראַטי?

מאַרגאַרעטע. אַז ער װעט דעם באַרעגאַסט גאָרנישט מיטשיקען צום דאַמענפּרײַז.

קלעמענס. נו, סציגראַטי'ן דאַרפסטו נישט צופיל גלױבען, ער לאָזט אומישנע אַרױס קלאַנגען, אַז ער װעט דעם באַרעגאַסט נישט מיטשיקען, אום אױפצוהױבען די אַנדערע לױפער'ס זײַנע.

מאַרגאַרעטע. גע‌ה, דאָס זעהט אױס װי אַ ס'פּעקולאַציע.

קלעמענס. און דו מײנסט, אַז צװישען אונז זענען קײן ספּעקוליאַנטען נישטאָ? פאַר אַ סך איז דאָס אינגאַנצען נאָר אַ געשעפט. דו גלױבסט טאַקע, אַז אַזאַ סאָרט מענש װי סציגראַטי האָט לאָט דער מינדעסטען אינטערעס פאַר ספּאָרט? אַזאַ מענש װי ער װאָלט געקענט אױף דער בערזע

אויך געהן! איבריגענס, וואָס עס געהער צו דעם באַדעגאַסט, קען מען איהם רוהיג געבען הונדערט געגען איינס.

מאַרגאַרעטע. אַזוי? מיר האָט זיך היינט אין דער פריה פאָרגעשטעלט, אַז ער זעהט אויס וואונדערבאַר שען.

קלעמענס. זי האָט דעם באַדעגאַסט אויך געזעהען!

מאַרגאַרעטע. געוויס! האָט דען בוטערם ניט ארומגאַלאָפירט אויף איהם היינט אין דער פריה הינטער'ם בוסקער'ל?

קלעמענס. נו, בוטערם איז גאָר אינגאַנצען ניט קיין רייטער ביי סציגראַטי'ן. דאָס איז געוויס געוועזן ווער ס'איז פון די שטאַל-דינער. — איבריגענס, קען דער באַדעגאַסט אויסזעהען ווי ער וויל, ס'איז אַלץ איינס — ער איז פערלאָרען. נו, מאַרגאַרעטע, ביי דיין טאַלענט וועסטו זיך גאַנץ געשווינד אויסלערנען אונטערצושיידען די אמת'ע גרויסקייט פון דער פאַלשער. ס'איז ווירקליך ניט צו גלויבען, מיט וואָס'רע געשווינדקייט דו האָסט זיך אָט די אַלע זאַכען איינגעאַרבייטעט. אַזוי פיל האָב איך גאָרניט ערוואַרטעט פון דיר.

מאַרגאַרעטע (בעז). פאַרוואָס האָסטו דאָס גאָרניט ערוואַרטעט? דו ווייסט דאָך גאַנץ גוט, אַז אָט די אַלע זאַכען זענען מיר ניט פרעמד געוועזן. — אין דערהיים ביי מיינע עלטערן פלעגען אַריינקומען זעהר עלעגאַנטע מענשען — דער גראַף ליבאָווסקי און נאָך פערשידענע — און אויך ביי מיין מאַן...

קלעמענס. נו יא. זעלבסט פערשטענדליך. אין'ם פרינציפ האָב איך אויך גאָרניט געגען דער וואָל-פאַבריקאַציע.

מאַרגאַרעטע. וואָס האָט עס מיט מיינע פערזענליכע אנשויאונגען צו טאָן דאָס, וואָס מיין מאַן האָט געהאַט אַ בוים-וואָל-שפינערייַ? איך האָב מיך שטענדיג פערפאָלקאָמט און געבילדעט אַליין, נאָך מיין אייגענער אַרט. איבריגענס, זאָלען מיר בעסער איצט אין גאַנצען ניט רעדען פון יענער צייט, וואָס ליגט, דאַנק גאָט, שוין ווייט פון אונז!

קלעמענס. ס'איז אָבער דאָ אַנ'אַנדער צייט, וואָס ליגט נעהנטער.

מאַרגאַרעטע. געוויס. איז וואָס?

ק ל ע מ ע נ ס. נו, איך מיין נאר, אז אין דיין מינכענער געזעלשאפט האסטו זיך קיין סך נישט געקענט אנהערן וועגן ספארט=זאכן, אויף וויפיל איך האב די מעגליכקייט צו אורטהיילען.

מ א ר ג א ר ע ט ע. אפשר קענסטו שוין אמאל אויפהערן, מיר אויפצו=ווארפען די געזעלשאפט, אין וועלכער דו האסט זיך מיט מיר בעקענט?

ק ל ע מ ע נ ס. אויפווארפען? — דערפון קען גאר קיין רעד נישט זיין! עס איז און עס בלייבט מיר נאר אונפערשטענדליך, ווי אזוי דו ביזט ארייגעפאלען אין אזא געזעלשאפט.

מ א ר ג א ר ע ט ע. דו רעדסט וועגען יענער געזעלשאפט ריכטיג, ווי ווען דאס וואלט געווען עפעס א באנדע רויבער!

ק ל ע מ ע נ ס. קינד, איך גיב דיר מייןווארט: עטליכע פון יענע בעקאנטע דיינע האבען אויסגעזעהן ריכטיג, ווי אמת'ע גאסען=רויבער. איך קען דאס גארנישט בעגרייפען, ווי אזוי דו מיט דיין העכערן געפיהל... נו, איך וויל שוין נישט זאגען מעהר, דו מיט דיין בעסערן געשמאק פאר — ריינקייט און גוטע פארפומען, ווי אזוי, דו האסט געקענט לעבען צווישען די מענשען, ווי אזוי דו האסט געקענט זיצען מיט זיי ביי איין טיש.

מ א ר ג א ר ע ט ע (שמייכלענדיג). האסטו עס דען אויך נישט געטאן.

ק ל ע מ ע נ ס. איך בין געזעסען נעבען זיי — נישט מיט זיי. און דאס אויך האב איך געטאן נאר צוליב דיר, אויסשליסליך נאר צוליב דיר, דו ווייסט עס גאנץ גוט! איבריגענס, וויל איך גארנישט אבלייקענען, אז עטליכע פון זיי האבען א סך געוואונען אין מיינע אויגען זיך נעהנטער בעקענענדיג מיט זיי. צווישען זיי האבען זיך געפונען אויך גאנץ אינטערעסאנטע מענשען. און דו דארפסט נישט מיינען, מיין שאץ, אז איך האלט זיך העכער פון אלע מענשען, וועלכע זענען שלעכט ערצויגען, — נישט דאס איז די הויפטזאך. אין זייער גאנצען בענעהמען זיך, אין זייערע אלע מאניערען, אין זייער גאנצען וועזען איז דא עפעס אזוינס, וואס מאכט נערוועז.

מאַרגאַרעטע. דאָס לאָזט זיך נאָך נישט אַזוי בעשטימט אָבזאָגען.

קלעמענס. נו, דו בעליידיג זיך נאָר נישט, טייערע, איך האָב דאָך שוין געזאָגט, אַז עס האָבען זיך געפונען צווישען זיי אויך זעהר אינטערעסאַנטע מענשען. ווי אַזוי אָבער אַ אַנשטענדיגע דאַמע קען זיך פיהלען גוט אין אַזאַ געזעלשאַפט אַ לאַנגע צייט, — דאָס וועל איך קיינמאָל נישט בעגרייפען.

מאַרגאַרעטע. דו פערגעסט גראָדע איין זאַך, מיין ליבער קלעמענס; דו פערגעסט, אַז אין אַ געוויסען זין געהער איך אויך צו יענער געזעלשאַפט אָדער האָב, ווענינגסטענס, געהערט צו איהר.

קלעמענס. נו, לאָז שוין אָב, איך בעט דיך!

מאַרגאַרעטע. דאָס זענען געווען קינסטלער און קינסטלערין׳ס.

קלעמענס. נו, אַ שמחה, מיר זענען שוין ווייטער אַרויף אויף דער טעמאַ.

מאַרגאַרעטע. יאָ, און דאָס טאַקע איז מיין שטענדיגע קרענקונג, וואָס דו קענסט מיט אונז נישט מיט געהן.

קלעמענס. נישט מיטגעהן — דאָס געפעלט מיר זעהר! איך וואָלט שוין גאַנץ גוט געקענט מיטגעהן — דו ווייסט גאַנץ גוט, וואָס מיך פערדריסט און בעליידיגט אין דיין שרייבען, ווייסט, אַז דאָס איז אַ ריין פערזענליכע זאַך.

מאַרגאַרעטע. נו, אַנדערע פרויען אין מיין דעמאָלדיגער לאַגע, וואָלטען זיך ערגערע זאַכען ערלויבט, ווי ליעדער שרייבען.

קלעמענס. אָבער אַזעלכע! אַזעלכע! (ער נעמט אַראָב אַ קליינעס ביכעל פון קאַמין). אָט, זועגען דעם האַנדעלט עס זיך. איך קען דיך פערזיכערן, אַז יעדעס מאָל, וואָס איך טהו אַ קוק אויף דעם; יעדעס מאָל, וואָס איך דערמאָהן זיך אָן דעם, — ווער איך רויט פון שאַנדע, וויסענדיג, אַז דו האָסט עס אָנגעשריבען.

מאַרגאַרעטע. דו האָסט איינפאַך נישט קיין געפיהל פאַר אַזעלכע זאַכען ... נו, זיי נישט בעז — ווען דו וואָלסט דאָס געפיהל אויך האָבען, וואָלסטו געווען די

פאַלקאָמענהייט אַליין, און דאָס, ווי ס'ווייזט אויס, איז אין לעבען נישטאָ. — אָבער וואָס פערדריסט דיך אייגענטליך אין מיין שרייבען? דו ווייסט דאָך, אַז איך האָב נישט איבערגעלעבט דאָס, וואָס איך האָב אָנגעשריבען —

קלעמענס. איך האָף און גלויב, אַז ס'איז אַזוי.

מאַרגאַרעטע. — אַז דאָס זענען נאָר פאַנטאַזיעס.

קלעמענס. אויב אַזוי מוז איך דיך טאַקע פרעגען: ווי אַזוי קען דאָס אַ אַנשטענדיגע דאַמע זיך פאָרשטעלען אַזעלכע זאַכען? (לעזט). „אין ליידענשאַפטליכער פערשכּור'ונג נעהם איך אַרום דיין האַלז, און טרינק זיך איין אין דיינע זיסע ליפּען..." (שאָקלענדיג מיט'ן קאָפּ). ווי קען אַ פרוי אַזוינס אָנשרייבען, ווי קען אַ פרוי אַזוינס לאָזען דרוקען? יעדער מענש, וואָס לייענט דאָס מוז זיך דאָך פאָרשטעלען דער פערפאַסערין מיט אויסגעשפּרייטען אָרעמס „אין ליידענשאַפטליכער פערשכּור'רונג און דעם האַלז...

מאַרגערעטע. איך פערזיכער דאָך דיך אָבער, אַז אַזאַ האַלז האָט אין דער ווירקליכקייט קיינמאָל נישט עקזיסטירט.

קלעמענס. איך קען מיר'ס אויך נישט פאָרשטעלען. דאָס איז מיין גליק, און אויך — דיינס, מאַרגאַרעטע. ווי אַזוי אָבער ביזטו געקומען צו אַזעלכע פאַנטאַזיעס? אויף דיין ערשטען מאַן קענען זיך דאָך אָט די אַלע גליהענדע ליעבעס־ליעדער נישט בעציהען — ער האָט דאָך דיך איבערהויפּט נישט פערשטאַנען, ווי דו זאָגסט שטענדיג.

מאַרגאַרעטע. בעשטימט, נישט. דעריבער האָב איך זיך דאָך געגט מיט איהם. דו ווייסט דאָך די גאַנצע געשיכטע. מיט אַזאַ מענשען, וואָס האָט נישט געהאַט קיין געפיהל פאַר קיין זאַך, אויסער פאַר עסען און טרינקען און וואָל, — מיט אַזאַ מענשען האָב איך נישט געקענט לעבען צוזאַמען.

קלעמענס. יאָ יאָ. אָבער דאָס איז ערשט דריי יאָהר אינגאַנצען, און די ליעדער האָסטו דאָך שפּעטער געשריבען.

מאַרגאַרעטע. נו אמת. — דו בערעכען אָבער די לאַנגע, אין וועלכער איך האָב זיך געפונען דאַן...

קלעמענס. וואָס הייסט? דיר האָט דאָך קיין זאַך נישט געפֿעהלט? אין דער הינזיכט האָט זיך יאָ דיין מאַן, — דאָס מוז מען מודה זיין, — זעהר אַנשטענדיג בענומען. דו ביזט נישט געוועזען אין אַזאַ לאַגע, זיך צו דאַרפֿען אַליין פֿערדינען אויפֿ׳ן לעבען. און ווען אפֿילו זיי האָבען דיר שוין געצאָהלט צו הונדערט גילדען פֿאַר אַ ליעד, — מעהר צאָהלען זיי דאָך געוויס נישט, — האָסטו נאָך אַלץ נישט געדאַרפֿט אַזאַ בוך אָנשרייבען.

מאַרגאַרעטע. איך האָב גאָרנישט געמיינט, ליבער קלע, מיין לאַגע אין מאַטעריעלען זין; איך האָב געמיינט מיין גייסטעסצושטאַנד. דו האָסט גאָר קיין בעגריף נישט דערפֿון... ווען דו האָסט זיך מיט מיר בעקענט, איז עס שוין געוועזען אַ סך בעסער, איך האָב שוין געהאַט דאַן זיך אַליין געוויסערמאַסען געפֿונען; אין אָנהויב אָבער!... איך בין געוועזען אַזוי ראַטלאָז, אַזוי אַראָבגעפֿאַלען... איך האָב זיך אָנגעכאַפּט אָן אַלץ, איך האָב געמאָלט, — זאָגאַר אַ ענגלישע לעקציע האָב איך געגעבען אין דעם פּענסיאָן, וואו איך האָב געוואָהנט... בעדענקען דו אַליין, צו צוויי און צוואַנציג יאָהר בלייבען אַ געגט׳ע פֿרוי, נישט האָבען קיינעם...

קלעמענס, פֿאַרוואָס ביזטו נישט רוהיג געבליבען אין וויען?

מאַרגאַרעטע. ווייל איך בין צוקריגט געוועזען מיט מיין פֿאַמיליע. קיינער האָט מיך נישט פֿערשטאַנען. אָ, די מענשען! דו מיינסט, אַז כאָטש איינער פֿון מיין פֿאַמיליע האָט פֿערשטאַנען, אַז מ׳קען פֿערלאַנגען פֿון לעבען נאָך עפּעס אויסער אַ מאַן און שעהנע קליידער און אַ געזעלשאַפֿטליכע לאַגע? אָ גאָט! ווען ביי מיר וואָלט אַ קינד זיין, וואָלט אפֿשר איינגאַנצען אַנדערש געוועזען, און איבריגענס, עס וואָלט אפֿשר גאָרנישט אַנדערש געוועזען אויך. די נאַטור מיינע איז זעהר קאָמפּליצירט. דו אָבער האָסט, אייגענטליך, נישט אויף וואָס זיך צו בעקלאָגען. איז עס דען נישט געוועזען אַם ענדע דאָס בעסטע, וואָס איך האָב געקענט טאָן, דאָס וואָס איך בין געפֿאָהרען אין מינכען? ווען איך

וואָלט עס דאָן נישט טאָן, וואָלט איך זיך דאָך מיט דיר ניט בעקאַנט.

קלעמענס. נו יאָ, אָבער דו ביזט דאָך נישט גע־פאָהרען דעמאָלט מיט דעם צוועק.

מאַרגאַרעטע. איך האָב געוואָלט פריי ווערען — איך מיין: אינערליך פריי. איך האָב געוואָלט זעהען, צו איך וועל מיט מיינע אייגענע קרעפטען קענען אויפטאָן וואָס ס'איז. און דו וועסט מיר מודה זיין, אז איך האָב מיינס ערדרייכט. איך בין שוין געווען אויף דעם בעסטען וועג, וואָס פיהרט צו עהרע און בעריהמטהייט...

קלעמענס. —?

מאַרגאַרעטע. דו אָבער ביזט פאַר מיר טייערער, ווי בעריהמטהייט.

קלעמענס (גערירט). און זיכערער.

מאַרגאַרעטע. דערפון האָב איך נאָך קיינמאָל נישט געטראַכט. איך האָב דיך ליעב געקריגען פון דעם ערשטען מאָמענט אָן, ווייל פון אַזאַ, ווי דו האָב איך מיין גאַנצעס לעבען געטרוימט; איך האָב שטענדיג געוואוסט, אז גליק־ליך מאַכען קען מיך נאָר אַזאַ ווי דו. פאַמיליען־יחוס, — דאָס איז נישט קיין פוסטע איינבילדונג. דאָס קען בייסטעהן נעגען אַלע אנדערע זאַכען! זעהסטו, דעריבער גלויב איך טאַקע שטענדיג —

קלעמענס. אז וואָס?

מאַרגאַרעטע. מיר דאַכט זיך אָפט, אז אין מיינע אָדערן פליסט אויך אַ עדעלעס בלוט.

קלעמענס. ווי אַזוי?

מאַרגאַרעטע. פאַרוואָס נישט? דאָס קען דאָך מעגליך זיין.

קלעמענס. איך פערשטעה עס נישט.

מאַרגאַרעטע. איך האָב דאָך דיר שוין געזאָגט, אַז אין דערהיים ביי מיינע עלטערן פלעגען זעהר אָפט אַריינגעהן פערשידענע אַריסטאָקראַטישע פּערזאָנען...

קלעמענס. נו, איז וואָס —

מאַרגאַרעטע. ווער ווייס —?

קלעמענס. מאַרגאַרעטע, וואָס טוט זיך מיט דיר! ווי קען מען עס אַזעלכעס רעדן!

מאַרגאַרעטע. פֿון דיר דאַרף מען בעהאַלטען אַלץ וואָס מען טראַכט. דאָס איז דיין איינציגער פֿעהלער – ווען נישט דאָס, וואָלסטו געווען פֿאָלקאָמען. (שמייכעלט זיך צו צו איהם). איך האָב דאָך דיך אַזוי שטאַרק ליעב! גלייך אינ׳ם ערשטען אָבענד, ווען דו ביזט אַריין אין קאַפֿע צוזאַמען מיט וואַנגענהיים׳ען, – גלייך האָב איך עס געוואוסט: דער איז עס! אמת, דו האָסט אויסגעזעהען צווישען יענע מענשען, ווי געקומען עפּעס פֿון אַנ׳אַנדער וועלט.

קלעמענס. איך שטעל זיך פֿאָר. צו=פֿיל עהנליך צו דער גאַנצער קאָמפּאַניע האָסטו, אַ דאַנק גאָט, אויך נישט אויסגעזעהען. ניין, ווען איך דערמאָהן מיך אָן יענער געזעלשאַפֿט דיינער, – אָן יענער רוסישער, צום ביישפּיל, וואָס האָט אויסגעזעהן, ווי אַ סטודענטין מיט איהרע קורצגעשוירענע האָר – נאָר דאָס סטודענטישע היטעל האָט איהר געפֿעהלט –

מאַרגאַרעטע. דאָס איז זעהר אַ בעגאַבטע מאַלערין, באַראַנצעוויטש.

קלעמענס. איך ווייס. דו האָסט מיר אָנגעוויזען אויף איהר אין דעם בילדער=זאַאַל; דאָרט איז זי געשטאַנען אויף אַ לייטער און האָט קאָפּירט. – און דאַן יענער מיט דעם פּוילישען נאָמען –

מאַרגאַרעטע (פֿראָבירט אויסרעדען). ברזשקד...

קלעמענס. מאַטער דיך נישט אומזיסט. דאָס איז נישט אַזוי נעטיג. דער זעלביגער האָט אַמאָל עפּעס פֿאָרגעלייענט אין קאַפֿע, ווען איך בין דאָרט געווען, און קיין האָר זיך נישט געשעמט.

מאַרגאַרעטע. דאָס איז זעהר אַ שטאַרקער טאַלענט; גלויב מיר.

קלעמענס. נו געוויס. אין קאַפֿע=הויז זענען זיי אַלע טאַלענטען. – נו, און יענער טייוועל, דער אונטערטרעגליכער –

מאַרגאַרעטע. ווער?

קלעמענס. דו ווייסט שוין, וועמען איך מיין.

דער, וואָס פּלעגט עס שטענדיג מאַכען די טאַקטלאָזע בעמערקונגען איבער די אַריסטאָקראַטען.

מאַרגאַרעטע. זשילבערט, דו מיינסט מסתמא זשילבערט'ן.

קלעמענס. יאָ, יאָ. איך מיין געוויס נישט צו פערטיידיגען אַלע מענשען פון מיין שטאַנד, לייראַקעס געפינען זיך אומעטום, אפילו אויך—מיט ערלויבניש צו זאָגען, — צווישען פּאָעטען... ס'איז אָבער פאַרט נישט טאַקטיש פון אימיצען, זיך אַזוי אויסצודריקען וועגען אַריסטאָקראַטען, ווען איינער פון זיי...

מאַרגאַרעטע. דאָס האָט ער שוין געהאַט אַזאַ געוואָהנהייט.

קלעמענס. איך האָב זיך דאַמאָלט געמוזט איינהאַלטען, ווי מיט צוואַנגען, אום איהם נישט גראָב צו ענטפערן.

מאַרגאַרעטע. ביי דעם אַלעמען איז ער דאָך געווען אַ אינטערעסאַנטער מענש — יאָ. דערצו נאָך האָט ער געזעהן אין דיר אַ ליבעס=קאָנקורענט אויך און איז געווען פול מיט אייפערזוכט.

קלעמענס. דאָס האָב איך אויך בעמערקט. (פּויזע).

מאַרגאַרעטע. אָך גאָט, אַלע זענען זיי אייפערזיכטיג געווען. און דאָס איז גאַנץ נאַטירליך... דו ביזט אַנדערש געווען פון זיי אַלע. און דערצו זענען זיי אַלע אַרומגעקראָכען אַרום מיר, ווייל מיר זענען זיי אַלע גלייך געווען. דאָס האָסטו דאָך בעמערקט — ניין? וואָס לאַכסטו?

קלעמענס. ס'איז צום לאַכען! ווען אימיצער וואָלט עס מיר אַמאָל נביאות געזאָגט, אַז איך וועל חתונה האָבען מיט אַ שטענדיגען גאַסט פון „קאַפע מאַקסימיליאַן"! אַמבעסטען זענען מיר דאָרט אייגענטליך געפעלען געוואָרען די צוויי יונגע מאַלער, וואָס האָבען אויסגעזעהען ריכטיג, ווי פון אַ טעאַטער=שטיק אַרויס. דו געדענקסט, זיי זענען אַזוי עהנליך געווען איינער צום אַנדערן און אַלץ איז ביי זיי געווען געמיינזאַם, — מיר שיינט, אויך יענע רוסישע, וואָס איז געזעסען אויפ'ן לייטער.

מאַרגאַרעטע. מיט אַזעלכע זאַכען האָב איך זיך קיינמאָל נישט אינטערעסירט.

קלעמענס. די צוויי מאָלער האָבען איבעריגענס געמוזט אידען זײַן, נישט?

מארגערעטע. פאַרוואָס עפּעס?

קלעמענס. נו, ווײַל זיי האָבען שטענדיג וויצען געזאָגט — הײַנט די אויסשפּראַך...

מאַרגאַרעטע. דײַנע אַנטיסעמיטישע בעמערקונגען קענסטו בײַ זיך לאָזען.

קלעמענס. טײַערע מײַנע, זײַ־זשע נישט אַזוי עמפּפינדליך. איך ווײס, אַז דו שטאַמסט פון אידען. און, אויסערדעם, האָב איך ווירקליך גאָרנישט צו אידען. איך האָב זאָגאַר געהאַט אַמאָל אַ לערער, וואָס האָט מיך פאַרבערײַטעט צום לעצטען עקזאַמען; דאָס איז געווען, שווער איך דיר, אַ איד, און אַ אויסגעצײַכענטער מענש. אין לעבען קומט אוים זיך צו טרעפען מיט פערשידענע מענשען... איך בעדויער אויך גאָר נישט, וואָס איך האָב זיך בעקענט מיט דײַן מינכענער געזעלשאַפט; אַזעלכע קאָנטשאַפטען מאַכען רײַכער די ערפאַהרונג פון לעבען. אָבער זעה, זאָג, איך האָב דיר געמוזט דאַמאָלס פאָרקומען, ווי אַ רעטער, ווי אַ אויסלעזער.

מאַרגאַרעטע. יאָ, דאָס איז אמת. קלע, קלע!

(זיי אומאַרמען זיך).

קלעמענס. וואָס לאַכסטו?

מאַרגאַרעטע. מיר איז עפּעס אײַנגעפאַלען.

קלעמענס. נו?

מאַרגאַרעטע. „אין לײַדענשאַפטליכער פערשכור'ונג נעהם איך אַרום דײַן האַלז און..."

קלעמענס. (אונט.שט.). וואָס דו ביזט, דו מוזט שטענדיג צושטערן יעדער אילוזיע!

מאַרגאַרעטע. זאָג, קלע: דו וואָלסט טאַקע ווירקליך גאָרנישט שטאָלץ געווען, ווען דײַן געליבטע, דײַן ווײַב וואָלט געוואָרען אַ גרויסע און בעריהמטע דיכטערין?

קלעמענס. איך האָב דיר שוין געזאָגט: דו קענסט מיך, פון מײַנעטוועגען, האַלטען פאַר אַ פּראָסטען אין דער הינזיכט, איך פערזיכער דיך אָבער, אַז אויב דו וואָלסט הײַנט ווידער אָנגעהויבען לידער צו שרײַבען, אָדער גאָר זיי

צו לאָזען דרוקען, און אין זיי וואָלסטו דערצעהלט [illegible] וועלט פון דיינע געפיהלען צו מיר, פון אונזער ליבע־גליק — פון אונזער חתונה האָבען וואָלט שוין מעהר קיין רעד נישט געקענט זיין. איך וואָלט גלייך אוועק פון דיר!

מאַרגאַרעטע. און דאָס רעדט אַ מענש [illegible] ביי וועמען עס זענען שוין געווען אפשר אַ דוץ אין־דער־גאַנצער־שטאָדט־באַקאַנטע ליעבעס־בעציהונגען.

קלעמענס. טייערע מיינע, עס קען טאַקע זיין, אַז זיי זענען באַקאַנט געווען אין דער גאַנצער שטאָדט — איך האָב אָבער קיינעם נישט דערצעהלט, איך האָב אָבער קיינמאָל נישט געלאָזען דרוקען, אַז אַ מעדעל האָט זיך אין ליידענשאַפטליכער פערשפּירונג מיר איפגעהאַנגען אויפ'ן האַלז, אום יעדערער זאָל זיך עס דערנאָך קענען קויפען פאַר אַנדער־האַלבען גילדען! דאָס איז די גאַנצע זאַך! איך ווייס, אַז עס זענען דאָ מענשען, וואָס לעבען דערפון; איך גיב עס אָבער פאַר אונאַנשטענדיג ביז דער העכסטער שטופע. איך זאָג דיר, ביי מיר איז דאָס ערגער, ווי ווען אַ פרוי שטעלט זיך אַרויס אין טריקאָ אַלס גריכישע סטאַטוע ביי ראָנאַכער'ן. אַזאַ גריכישע סטאַטוע שווייגט דאָך וועניג־סטענס! ווען אָבער אַ פּאָעט הויבט אָן אַלץ אויסצופּלוידערן, דאָס שמעקט שוין נישט מיט קיין געלעכטער!

מאַרגאַרעטע (אונרוהיג). ליעבסטער, דו פערגעסט אָבער, אַז דער פּאָעט זאָגט נישט שטענדיג די וואַהרהייט.

קלעמענס. נו, און ווען ער קלערט דאָס אַליין אַלץ אויס פון קאָפּ, איז'ס שוין שענער?

מאַרגאַרעטע. דאָס רופט מען נישט „אויסקלערען פון קאָפּ", דאָס הייסט „סטיליזירען".

קלעמענס. וואָס איז עס שוין ווידער פאַר אַ וואָרט!

מאַרגאַרעטע. דאָס הייסט מיר דערצעהלען אַזעלכע זאַכען, וואָס מיר האָבען גאָרנישט איבערגעלעבט, וואָס מיר האָבען געזעהען אין דער אייגענער איינבילדונג, וואָס מיר האָבען איינפאַך ערפונדען.

קלעמענס. איך בעט דיך, ליבע מאַרגאַרעטע, זאָג נישט שטענדיג „מיר". דו געהערסט שוין, אַ דאַנק גאָט, נישט צו יענער קאָמפּאַניע.

מאַרגאַרעטע. ווער ווייס!

קלעמענס. וואָס הייסט עס?

מאַרגאַרעטע (צערטליך). קלעמענס, איך מוז עס דיר זאָגען!

קלעמענס. וואָס איז?

מאַרגאַרעטע. איך געהער נאָך צו יענע! איך האָב נאָך נישט אויפגעהערט צו שרייבען.

קלעמענס. אין וועלכען זין?

מאַרגאַרעטע. דאָס איז דאָך גאַנץ איינפאַך: איך שרייב נאָך איצט אויך – אָדער, ריכטיגער, איך האָב וואָס ס'איז אָנגעשריבען. די שטרעמונג צום שרייבען איז פיל שטאַרקער, ווי מענשען קענען בעגרייפען. מיר דאַכט זיך, אַז איך וואָלט אינגאַנצען צו גרונד געגאַנגען, ווען איך וואָלט אויפגעהערט צו שרייבען.

קלעמענס. אַלזאָ, וואָס האָסטו שוין דאָרט ווידער אָנגעשריבען?

מאַרגאַרעטע. אַ ראָמאַן. צופיל האָט זיך מיר אָנגעקליבען אויפ'ן הארצען; איך וואָלט דערמיט דערשטיקט געוואָרען. ביז היינטיגען טאָג האָב איך דיר עס נישט געזאָגט; ענדליך, אָבער, מוז איך דיר'ס אויסזאָגען. קיוניגעל איז ענטציקט דערפון.

קלעמענס. ווער איז עס דער קיוניגעל?

מאַרגאַרעטע. מיין פערלעגער.

קלעמענס. דעם ראָמאַן האָט אַלזאָ איטיצער שוין געלייענט?

מאַרגאַרעטע. יאָ. און נאָך אַסך וועלען איהם לייענען. קלעמענס, דו וועסט שטאָלץ זיין – גלויב מיר!

קלעמענס. דו האָסט אַ טעות, ליעבעס קינד. איך געפין עס פון דיין זייט פאַר... וואָס'רע זאַכען קומען פאַר איינענטליך אין דעם ראָמאַן?

מאַרגאַרעטע. דאָס לאָזט זיך נישט אַזוי לייכט איבערגעבען. דער ראָמאַן ענטהאַלט אין זיך, זיך אַזוי אויסדריקענדיג, דאָס מעהרסטע, וואָס עס איז דאָ צו זאָגען איבער דאָס מעהרסטע.

קלעמענס. איך בויג מיין קאָפּ!

מאַרגאַרעטע. און דעריבער טאַקע קען איך דיר צוזאָגען, אַז מעהר וועל איך זיך שוין צו קיין פעדער נישט צוריהרען. איך דאַרף דאָס שוין נישט מעהר.

קלעמענס. מאַרגאַרעטע, דו האָסט מיך ליעב, צי נישט?

מאַרגאַרעטע. ווי קענסטו עס פרעגען? דיך, נאָר דיך! וויפיל איך האָב נישט נאָכגעקוקט אין לעבען, וויפיל איך האָב נישט געזעהען אין לעבען — איבערגעלעבט האָב איך גאָרנישט. איך האָב אויף דיר געוואַרט.

קלעמענס. אַלזאָ ברענג איהם אַריין, דיין ראָמאַן.

מאַרגאַרעטע. ווי אַזוי? וואָס הייסט?

קלעמענס. נישט אָנשרייבען איהם האָסטו נישט געקענט — גוט; לייענען אָבער זאָל איהם וועניגסטענס קיינער נישט. ברענג איהם אַהער, מיר וועלען איהם אַריינוואַרפען אין פייער.

מאַרגאַרעטע. קלעמענס!

קלעמענס. דאָס פערלאַנג איך פון דיר — דאָס דאַרף איך פערלאַנגען!

מאַרגאַרעטע. דאָס איז נישט מעגליך! דאָס איז —

קלעמענס. פאַרוואָס? אויב איך פערלאַנג עס, אויב איך ערקלער, אַז דערפון איז אָבהענגיג דאָס ווייטערדיגע... דו פערשטעהסט מיך... וועט עס אפשר דאָך מעגליך זיין!

מאַרגאַרעטע. קלעמענס, דער ראָמאַן איז דאָך שוין געדרוקט.

קלעמענס. ווי? שוין געדרוקט?

מאַרגאַרעטע. יאָ! אין עטליכע טעג אַרום וועט מען איהם אומעטום קריגען צו קויפען.

קלעמענס. מאַרגאַרעטע — און דאָס אַלץ איז געטאָן געוואָרען, נישט זאָגענדיג מיר אפילו איין וואָרט...

מאַרגאַרעטע. קלעמענס, איך האָב אַנדערש נישט געקענט האַנדלען. ווען דו וועסט איהם איבערלייענען, וועסטו מיך ענטשולדיגען! נאָכמעהר: — דו ווע[illegible]ט [illegible]לצי־רען מיט איהם!

קלעמענס. די זאך, טייערע, איז א סך ערנסטער, ווי דו מיינסט!

מארגארעטע. קלעמענס!

קלעמענס. אדיע, מארגארעטע.

מארגארעטע. קלעמענס, וואס הייסט עס — דו געהסט אוועק?

קלעמענס. ווי דו זעהסט.

מארגארעטע. ווען קומסטו צוריק?

קלעמענס. דאס קען איך אין דער מינוט נאך נישט זאגען. אדיע.

מארגארעטע. קלעמענס! (וויל איהם פערהאלטען).

קלעמענס. לאז מיך. (געהט אוועק).

מארגארעטע (אליין). קלעמענס! וואס בעדייטעט עס? ער פערלאזט מיך? וואס זאל איך איצט טאן? — קלעמענס! זאל טאקע אלץ געענדיגט זיין? ניין, דאס איז נישט מעגליך! קלעמענס! — איך מוז איהם דעריאגען! (זי זוכט איהר הוט — מ'קלינגט). אח! ער האט זיך אומגעקעהרט! ער האט מיך נאר געוואלט אבשרעקען. — אה, מיין קלע־מענס! (צום טהיר).

זשילבערט (געהט ארײן. צו דעם שטוב־מעדעל, וואס האט איהם געעפענט די טהיר). איך האב דאך אייך געזאגט, אז די גנעדיגע מאדאם איז אין שטוב. — גוט מארגען, מארגארעטע.

מארגארעטע (צוטומעלט). איהר זייט עס?

זשילבערט. איך בין עס — איך, אמאנדוס זשילבערט.

מארגארעטע. איך בין אזוי ערשטיינט.

זשילבערט. דאס זעה איך. ס'איז אבער נישטא פון וואס ערשטוינט צו ווערען. איך געפין זיך דא נאר דורכ־פאהרענדיג; איך פאהר אין איטאליען. און אייגענטליך בין איך געקומען איצט צו דיר נאר, אום דיר, צום אנדענקען פון אונזער אלטער חבר'שאפט, מיין לעצטעם ווערק צו ברענגען. (גיט איהר איבער דאס בוך. אזוי ווי זי נעמט עס נישט גלייך צו, לעגט ער עס אוועק אויפ'ן טיש).

מארגארעטע. איהר זייט זעהר ליבענסווירדיג, איך דאנק אייך.

זשילבערט. ביטע, דו האָסט אַ געוויסעס רעכט אויף דעם בוך, — אַלזאָ דאָ וואָהנסט דו.

מאַרגאַרעטע. יאָ, אָבער...

זשילבערט. דאָס איז נאָר די איבערגאַנגס־צײַט, איך ווייס. פֿאַר אַ מעבלירטעם צימער איז עס גאַנץ גענוג. נאָר אָט די פֿאַמיליען־פּאָרטרעטען אויף די ווענט קענען מיך משוגע מאַכען.

מאַרגאַרעטע. מײַן הויזווירטין איז אַן אַלמנה פֿון אַ גענעראַל.

זשילבערט. דו דאַרפֿסט זיך נישט פֿערענטפֿערן.

מאַרגאַרעטע. פֿערענטפֿערן? מיר איז עס גאָרנישט אײַנגעפֿאַלען.

זשילבערט. ס'איז וואונדערבאַר, איצט וועגען דעם צו קלערען...

מאַרגאַרעטע. וועגען וואָס קלערט איהר?

זשילבערט. פֿאַרוואָס זאָל איך עס נישט זאָגען? וועגען דאָס קלײנע צימערל אין דער שטײַנדאָרפֿער גאַס, מיט דעם באַלקאָן, פֿון וועלכען ס'האָט זיך געזעהען דער גאַנצער טײַך איזאַר. דו געדענקסט, מאַרגאַרעטע?

מאַרגאַרעטע. אפשר זאָלען מיר בעסער בלײַבען בײַ'ם „איהר"?

זשילבערט. ווי דו ווילסט... ווי איהר ווילט, מאַרגאַרעטע. (פּויזע. פֿלוצלונג.) איהר האָט זעהר נישט אַנשטענדיג געהאַנדעלט, מאַרגאַרעטע.

מאַרגאַרעטע. וואָס?!

זשילבערט. איהר ווילט, איך זאָל זיך נישט אויסדריקען אַזוי פּראָסט? צום בעדויערן, געפֿין איך נישט קײן אַנדער וואָרט. — און דאָס איז געווען אינגאַנצען איבריג, מאַרגאַרעטע. מיט דער עהרליכקײַט וואָלט איהר אויך דאָס זעלבע עררײַכט, ס'איז גאָרנישט נעטיג געווען זיך אַרויסצוגנב'נען פֿון מינכען, בײַנאַכט, אינ'ם נעבעל און...

מאַרגאַרעטע. ס'איז געווען נישט בײַנאַכט און נישט אינ'ם נעבעל. איך בין אָבגעפֿאָהרען פֿון מינכען מיט'ן שנעל־צוג האַלב נײַן אין דער פֿריה, בײַ'ם העלען זונענשײַן,

זשילבערט. יעדנפֿאַלס, האָט מען זיך געקענט געזעגנען פֿריהער, נישט אמת? (זעצט זיך).

מאַרגאַרעטע. דער באַראָן קען יעדע מינוט אָנקומען.

זשילבערט. איז וואָס? איהר האָט איהם געוויס נישט דערצעהלט, אַז איהר זייט אַמאָל אין מיינע אָרעמס געלעגען און מיך פֿערגעטערט. פֿאַר איהם בין איך איינפֿאַך אייער אַ גוטער בעקאַנטער פֿון מינכען. און אַ גוטער בעקאַנטער מעג דאָך אַריינקומען צו אייך?

מאַרגאַרעטע. יעדער אַנדערער יאָ, איהר -- נישט!

זשילבערט. פֿאַרוואָס? איהר פֿערשטעהט מיך נאָך אַלץ נישט גוט. איך בין ווירקליך געקומען צו אייך, נאָר אַלס גוטער בעקאַנטער. אַלעס אַנדערעס, וואָס איז צווישען אונז געוועזען, איז שוין אַריבער, לאַנג אַריבער... אָט, איהר וועט אַליין זעהען. (ווייזט אָן אויף זיין בוך).

מאַרגאַרעטע. וואָס איז דאָס אַזעלכעס?

זשילבערט. מיין נייסטער ראָמאַן.

מאַרגאַרעטע. איהר שרייבט ראָמאַנען?

זשילבערט. איך שרייב.

מאַרגאַרעטע. פֿון ווען אָן זייט איהר עס אַ ראָמאַניסט געוואָרען?

זשילבערט. וואָס מיינט איהר דערמיט?

מאַרגאַרעטע. אַח גאָט מיינער, איך געדענק, אַז אייער איינענטליכער געביט איז געוועזען נאָר די קליינע סקיצע, בעטראַכטונגען פֿונ'ם אַלטעגליכען לעבען...

זשילבערט. (אויפֿגערעגט). מיין געביט? ... מיין געביט איז די וועלט! איך שרייב, וואָס מיר ווילט זיך! איך לאָז מיך נישט בעגרענעצען. איך ווייס נישט, וואָס עס זאָל מיך אָבהאַלטען פֿון אַ ראָמאַן צו שרייבען!

מאַרגאַרעטע. נו, די מיינונג פֿון די אויטאָריטעטע קריטיקער איז דאָך געוועזען...

זשילבערט. ווער זענען עס די אויטאָריטעטע קריטיקער?

מאַרגאַרעטע. איך געדענק, צום ביישפּיל, ניימאַן'ס פֿעליעטאָן אין דער אַלגעמיינער...

זשילבערט (שטורמדיג). נײמאַן איז אַ אידיאָט! איך האָב איהם געפּאַטשט!

מאַרגאַרעטע. איהר האָט איהם...?

זשילבערט. אינערליך האָב איך איהם געפּאַטשט! דו ביזט דאַמאָלס צוקאָכט געווען פֿאַר דעם פּעליעטאָן נישט ווייניגער פֿון מיר. מיר זענען ביידע פֿאָלשטענדיג אײַנשטימיג געווען אין דעם, אַז נײמאַן איז אַ אידיאָט. „ווי וואַגט עס אַזאַ נישט...” דאָס זענען געווען דײַנע ווערטער. „דיר גרענעצען אַוועקצושטעלען! ווי וואַגט ער עס, דײַן ווערק נאָך, זיך אַזוי אויסדריקענדיג, אים מוטער'ס לײַב צו דער־שטיקען”? דו אַליין האָסט עס געזאָגט! און הײַנט ברענגסטו מיר אַ בעווײַז פֿון דעם ליטעראַטור־שנאָרער!

מאַרגאַרעטע. איך בעט אײַך, שרײַט נישט אַזוי. מײַן הויזווירטין —

זשילבערט. דאָס איז נישט מײַן פּפליכט, זיך צו קימערן וועגען אַלמנות פֿון גענערעלער, ווען מײַנע נערווען צושפּילען זיך.

מאַרגאַרעטע. יאָ, וואָס אַזוינס האָב איך דאָ געזאָגט? איך פֿערשטעה נישט, וואָס איהר האָט דאָ געהאַט זיך צו בעליידיגען.

זשילבערט. בעליידיגען? דו רופֿסט עס בעליידיגונג? דו? דו, וואָס איין שלעכטעס וואָרט וועגען דיר פֿון וועלכען ס'איז גאָרנישט אין דער נידריגסטער גאַסענבלעטיל פֿלעגט דיך אויפֿטרײַסלען און קראַנק מאַכען?

מאַרגאַרעטע. איך געדענק נישט, איבער מיר זאָל ווען ס'איז אַ שלעכטעס וואָרט געדרוקט זײַן!

זשילבערט. אַזוי? איבריגענס, דו ביזט אפשר גערעכט. געגען שענע פֿרויען איז מען שטענדיג העפֿליך.

מאַרגאַרעטע. העפֿליך? פֿון העפֿליכקײַט־וועגען האָט מען מײַנע לידער געלויבט? און דײַן אייגענע מײנונג...?

זשילבערט. מײַן מײנונג? איך דאַרף איהר נישט צוריקנעמען; איך ערלויב זיך נאָר צו בעמערקען, אַז די עטליכע שענע לידער דײַנע האָסטו אויפֿגעשריבען אין דער צײַט, ווען מיר זענען צוזאַמען געווען.

מאַרגאַרעטע. און דו רעכענסט זיי זיך צו?

זשילבערט. וואָלסטו זיי דען אָנגעשריבען, ווען איך וואָלט נישט זיין? זענען זיי נישט צו מיר געווענדעט?

מאַרגאַרעטע. ניין!

זשילבערט. ווי? נישט צו מיר? דאָס איז אונגעהויער!

מאַרגאַרעטע. ניין, זיי זענען נישט צו דיר געווענדעט!

זשילבערט. איך בין איבערראַשט! זאָל איך דיך אפשר דערמאָנען די אומשטענדען, ביי וועלכע דיינע שענסטע פערזען זענען בעשאַפען געוואָרען?

מאַרגאַרעטע. מיינע לידער זענען געווענדעט געווען צו אַ אידעאַל...

זשילבערט. (ווייזט אָן אויף זיך).

מאַרגאַרעטע. — ווענעס אָרט אויף דר'ערד דו האָסט צופעליג פערטרעטען.

זשילבערט. הא! אויסגעצייכענט! פון וואַנען האָסטו דאָס גענומען? דו ווייסט, ווי דער פראַנצויז דריקט זיך אויס אין אַזעלכע פעלן? „C'est de la Litterature!“ [1]

מאַרגאַרעטע (איהם נאָכמאַכענדיג). „Ce nest pas de la Litterature“ [2] דאָס איז ריכטיג, פאָלשטענדיג ריכטיג! אָבער גלויבסטו טאַקע ערנסט, אַז מיט דעם שלאַנקען יונגלינג אין מיינע לידער האָב איך געמיינט דיך? אַז איך האָב דיינע לאָקען בעזונגען? — דו ביזט שוין דאַמאָלס דיק געווען — און דאָס זענען דאָך קיינמאָל קיין לאָקען נישט געווען! (פיהרט דורך איהר האַנד איבער זיינע האָר).

זשילבערט (האַפט אָן ביי דער געלעגענהייט איהר האַנד און קושט זי).

מאַרגאַרעטע (ווייכער). וואָס איז עס דיר פלוצלינג איינגעפאַלען!

זשילבערט. דעמאָלט האָסטו זיי פאַר לאָקען געהאַלטען. אָדער דו האָסט זיי ווענינסטענס אַזוי אָנגערופען. נו, יאָ, וואָס טוט מען נישט צוליב אַ גראַם, צוליב דעם, דער פערז זאָל שענער קלינגען! האָב איך דען דיך נישט

---

[1]) דאָס איז ליטעראַטור.

[2]) דאָס איז נישט קיין ליטעראַטור.

אנגערופען אין איינעם פון מיינע מאגעטען „מיין קלוגעס מעדעלע"? דערביי ביזטו געוועזען נישט... נישט... אבער ניין, איך וויל נישט אונגערעכט זיין — קלוג ביזטו יא געוועזען, אונפערשעמט קלוג, עקעלהאפטיג קלוג! דאס איז דיר געלונגען! איבריגענס: וואונדערן זיך דארף מען נישט; דו ביזט שטענדיג געוועזען אנגעשטעקט מיט סנאביזם*). נו, און איצט האסטו א דאנק גאט, דיינס אויסגעפיהרט. דו האסט איהם אריינגעכאפט, דיין אריסטאקראטישען יונגעל מיט די אבגעטאקטע הענדטלעך און נישט געשליפענעם מארך, דעם אויסגעצייכענטען רייטער, פעכטער, שיכער, טעניס-שפילער, הערצענס-בעזיגער, — מארליט אליין וואלט אויך נישט געקענט ערפינדען קיין מעהר עקעלהאפטען העלד. יא, וואס ווילסטו נאך? צי דאס וועט דיך צופרידען שטעלען אויף לאנג, דיך, וואס דו האסט שוין עפעס העכערעס פערזוכט, דאס איז אמת אן אנדער פראגע. איך קען דיר נאר דאס זאגען: פאר מיר, אין מיינע אויגען ביזטו א געפאלענע ליבעס-געטין.

מארגארעטע. דאס איז דיר איינ׳ן באהן איינגעפאלען.

זשילבערט. אט נאר וואס איז עס מיר איינגעפאלען, אין דער מינוט!

מארגארעטע. שרייב עס זיך אויף, דאס איז א גוט ווארט.

זשילבערט. איך האב פאר דיר נאך איינס: פריהער ביזטו געוועזען פרוי, היינט ביזטו נקבה. יא, דאס ביזטו! וואס דען האט דיך געטריבען אין די ארעמס פון אזא סארט מענשען? מעהר נישט ווי די תאוה, די געוועהנליכע טהירישע תאוה!

מארגארעטע. איך בעט דיך, דו האסט א גרונד צו—!

זשילבערט. קינד מיינס, איך האב דאך אבער צו יעדער צייט אויסער דעם אויך א נשמה געהאט.

מארגארעטע. אמאל, אלס אויסנאהם —

זשילבערט. זוך בעסער נישט איצט, אונזערע בעציהונגען נידריג צו שטעלען — דאס וועט זיך דיר נישט

*) קליינקעפעלדיגקייט, נארעשע גאוה.

אײַנגעבען. ווי דו זאָלסט זיך נישט דרעהען, בלײַבט עס פאָרט דאָס שענסטע, וואָס דו האָסט איבערגעלעבט.

מאַרגאַרעטע. גאָט מײַנער! ווען איך בערעכען איצט, אַז איך האָב אָט די: — — — —
איבערגעטראָגען אַ גאַנץ יאָהר.

זשילבערט. איבערגעטראָגען? איבערגעטראָגען? דו האָסט זיך פערשכור'ט דערמיט! זײַ נישט אונדאַנקבאַר — איך בין עס אויך נישט. ווי נידריג דו האָסט זיך נישט בענומען אַם ענדע, מיר קען עס נישט ביטער מאַכען מײַנע ערײַנערונגען. איך וועל נאָך מעהר זאָגען: דאָס האָט אויך געהערט דערצו.

מאַרגאַרעטע. וואָס נאָך ווילסטו זאָגען?

זשילבערט. ריכטיג טאַקע — די ערקלערונג בין איך דיר נאָך שולדיג; הער! גראַדע אין דער צײַט, ווען דו האָסט אָנגעהויבען זיך אָבצוקעהרען פון מיר, ווען דו האָסט אָנגעהויבען אַזוי שטאַרק צו בענקען נאָך דער פערד-שטאַל, la nastalgie de l'ècurie, גראַדע דאַמאָלס בין איך שוין אינערליך געווען ווײַט פון דיר.

מאַרגאַרעטע. ס'קען נישט זײַן!

זשילבערט. ס'איז זעהר כאַראַקטעריסטיש, וואָס דו האָסט קײַן זאַך נישט בעמערקט. — איך בין שוין געווען דאַן ווײַט פון דיר, יאָ! איך האָב דיך שוין אײַנפאַך נישט געדאַרפט מעהר. וואָס דו האָסט מיר געקענט געבען, האָסטו מיר געגעבען — דײַן אַרבײַט איז געענדיגט געווען. דו האָסט געוואוסט טיף אין האַרצען — דו האָסט געוואוסט אונבע-וואוסטערהייד...

מאַרגאַרעטע. איך בעט דיך, שפּיי נישט אַזוי!

זשילבערט (זיך נישט פערלירענדיג). — אַז דײַן צײַט איז אַריבער. די בעציהונג צווישען אונז האָט איהר צוועק ערריײַכט, און איך האָב קײַן חרטה נישט אויף דעם, וואָס איך האָב דיך געליבט.

מאַרגאַרעטע. איך אָבער!

זשילבערט. אויסגעצייכענט! אין דער קלײַנער בע-מערקונג איז פאַר דעם מענשענקענער אויסגעדריקט דער טיפער, גרינגליכער אונטערשיד צווישען דעם אמת'ן

קינסטלער און דעם געמאַלטען. פאַר דיר, מאַרגאַרעטע, איז אונזער בעציהונג ביי היינטיגען טאָג נישט מעהר ווי א ערהאַבענע ערשיינונג פון עטליכע פערשפּור'ט-ווילדע נעכט, פון עטליכע הערצליכע שמועס'ן, אין אָבענד, אין די אַלעען פון דעם ענגלישען פּאַרק, און איך האָב פון דער ליעבע א קונסט-ווערק בעשאַפען.

מאַרגאַרעטע. איך אויך!

זשילבערט. ווי אַזוי? ווי מיינסטו עס?

מאַרגאַרעטע. אַזוי ווי דיר איז איינגעפאַלען דאָס צו טאָן, איז עס מיר אויך איינגעפאַלען! איך האָב אויך געשריבען א ראָמאַן, אין וועלכען עס זענען געשילדערט אונזערע אַמאָליגע בעציהונגען, איך האָב אויך פערהייליגט אונזער אַמאָליגע ליעבע — אָדער דאָס, וואָס מיר רופען אַן אַזוי —

זשילבערט. פון אייביגקייט וואָלט איך איך דיין אָרט נאָך נישט געהערט, איידער ס'איז אַרויס פון איהם א צווייטע אויפלאַגע.

מאַרגאַרעטע. ס'איז נאָך פון דעסטוועגען א גרויסער אונטערשיד פון מיין אָנשרייבען א ראָמאַן ביז דיינעם.

זשילבערט. דאָס איז ריכטיג.

מאַרגאַרעטע. ווארום דו ביזט א פרייער מענש, דו דאַרפסט נישט אָבגעבּ'נען די פאַר שעה, אין וועלכע דו ווילסט קינסטלער זיין, און דו שטעלסט נישט אין קאָן דיין צוקונפט.

זשילבערט. און דו?

מאַרגאַרעטע. איך האָב'ס געטאָן! מיט א האַלבע שעה צוריק איז קלעמענס אוועק פון מיר, ווייל איך האָב איהם מודה געווען, אַז איך האָב אָנגעשריבען א ראָמאַן.

זשילבערט. אוועק פון דיר? אויף שטענדיג?

מאַרגאַרעטע. איך ווייס נישט. ס'קען דאָס אויך זיין. ער איז אוועק אין כעס. איהם איז שווער צו פערשטעהן. איך קען גאַרנישט פאָראויסזעהן, וואָס ער וועט בעשליסען וועגען מיר.

זשילבערט. אַזוי! ער פערבאָט דיך, הייסט עס, צו שרייבען! ער קען נישט פערטראָגען, זיין געליבטע זאָל

אויף וויפיל ס'איז אויסנוצען איהרע גייסטיגע פעהיגקייטען! זעהר גוט! און דאס איז עס דער ציררונג פון פאלק! אזוי — יא! און דו, דו שעמסט דיך נישט צו פיהלען אין די אָרעמס פון אזא אידיאָט דאס זעלבע, וואס דו האסט אמאל...

מאַרגאַרעטע. איך פערבאָט דיר צו רעדען וועגען איהם אין אזא טאָן! דו פערשטעהסט איהם נישט!

זשילבערט. אהא!

מאַרגאַרעטע. יא, דו ווייסט נישט, פאַרוואָס ער וויל נישט, איך זאָל שרייבען! דאָס איז נאָר אוים ליעבע צו מיר! ער פיהלט, אז איך לעב דאַן אין אזא וועלט, וואָס איז פאַר איהם פערשלאָסען; ער שעמט זיך דערמיט, וואָס איך ענטדעק די טיעפסטע געהיימניסע פון מיין נשמה פאַר אַ פרעמדער מאסע; ער וויל איך זאָל געהערען צו איהם אליין, אינגאַנצען זאָל איך צו איהם אליין געהערען; און דעריבער איז ער ענטלאָפען... ניין, ער איז נישט ענטלאָפען, אזעלכע מענשען ווי קלעמענ'ס אַנטלויפען נישט...

זשילבערט. גוט דורכגענומען. ער איז אָבער פאָרט ענטלאָפען. וועגען דעם: ווי ער איז געלאָפען, ווען מיר זיך נישט שפאַרען. און ענטלאָפען איז ער דערפאַר, וואָס ער קען נישט לײַדען, אז דו זאָלסט שאַפען און דענקען.

מאַרגאַרעטע. אַח, ווען ער וואָלט נאָך דאָס אויך פערשטאַנען! נאָר דאָס, ווײַזט אוים, קען נישט זײַן. איך האָב דאָך געקענט זײַן די בעסטע, די ערעלסטע פרוי אין דער וועלט, ווען עס וואָלט זיך נאָר געפונען דער רעכטער מאַן!

זשילבערט. יעדענפאַלס דריקסטו דערמיט אוים, אז ער איז נאָך אויך נישט דער רעכטער.

מאַרגאַרעטע. דאָס האָב איך נישט געזאָגט!

זשילבערט. פאַרוואָס זאָלסטו נישט פערשטעהן, אז ער פערקנעכטעט דיך אײַנפאַך, אז צוליב זײַן עגאָאיזם וויל ער דײַן אייגענעם „איך" פערניכטען, אז צוליב איהם ווערסטו אינגאַנצען צו גרונד געהן! דערמאָהן זיך אָן דער מאַרגאַרעטע, וואָס דו ביזט אמאל געווען! דערמאָהן זיך אָן דער פרײַהײַט, אין וועלכער דו האסט מיך געליבט... דערמאָהן זיך אָן די רײַכע פערזענליכקײַטען, אין וועמעס געזעלשאַפט

דו פלעגסט דאמאלס פערבריינגען ; דערמאהן זיך אן דעם יונגוואַרג, וואס פלעגען זיך צוזאמענקלייבען ארום מיר און האבען דיך אויך ליב געהאט. בענקסטו דען נישט צייטענווייז נאך יענער צייט ? קלערסטו גאר נישט קיינמאל וועגען דעם קליינעם צימער'ל מיט'ן באלקאן, אונטער וועלכן עס האט גערוישט דער אייזאר — (ער האט אנגעכאפט איהרע הענד און ציהט איהר צו צו זיך).

מארגארעטע. אה, גאט !

זשילבערט. עס קען ווידער אזוי ווערען ; אויב נישט דער אייזאר, קען זיין אנ'אנדער טייך. — איך וויל דיר עפעס פארלעגען, מארגארעטין זאג איהם, ווען ער וועט ווידער קומען, אז דו האסט נאך אין מינכען עפעס זעהר א נעטהיגע זאך צו בעזארגען, און פערברענג די פאר טעג מיט מיר. מארגארעטע, דו ביזט דאך אזוי שען ! מיר וועלן ווידער גליקליך זיין, מארגארעטע, ווי אמאל ! דו געדענקסט ? (גאנץ נאהענט פון איהר). „אין ליידענשאפטליכער פערשכור'ונג האב איך ארומגענומען דיין האלז און ...”

מארגארעטע (שנעל זיך ארויסרייסענדיג פון איהם). אוועק ! לאז מיך ! ניין, ניין ! אוועק פון מיר, זאג איך דיר ! איך ליעב דיך נישט מעהר !

זשילבערט. אה ! הם... אזוי ? נו, אויב אזוי בעט איך ענטשולדיגונג. (פויזע). אדיע, מארגארעטע, אדיע.

מארגארעטע. אדיע.

זשילבערט. אדיע. (זיך נאך אמאל אומקעהרענדיג). ווילסטו ווענינגסטענס מיר נישט געבען צום אבשיעד דיין ראמאן, ווי איך האב דיר געגעבען מיינעם ?

מארגארעטע. ער איז נאך נישט ארויס. ערשט די אנדערע וואך וועט מען איהם קריגען.

זשילבערט. איז מיר נישט ערלויבט צו פרעגען ; וואס איז עס פאר א סארט ראמאן ?

מארגארעטע. דאס איז דער ראמאן פון מיין לעבען. ס'פערשטעהט זיך אזוי פערשטעלט, אז מיך קען מען דארט נישט דערקענען.

זשילבערט. אזוי ? ווי האסטו דאס געמאכט ?

מאַרגאַרעטע. גאַנץ אײַנפאַך. אַלערערשטענס איז די העלדין דאָרט נישט קײן דיכטערין, נאָר אַ מאַלערין —

זשילבערט. דאָס איז אַ אײַנפאַל.

מאַרגאַרעטע. איהר ערשטער מאַן איז נישט קײן וואָל־פאַבריקאַנט, נאָר אַ גרויסער שפּעקולאַנט — און זי ווערט איהם אונטרײַ נישט מיט קײן טענאָר...

זשילבערט. חאַ־חאַ־חאַ!

מאַרגאַרעטע. וואָס לאַכסטו?

זשילבערט. דו ביזט איהם, הײסט עס, אונטרײַ געוואָרען מיט אַ טענאָר? דאָס האָב איך גאָר נישט געוואוסט.

מאַרגאַרעטע. איך האָב עס דען געזאָגט?

זשילבערט. אָט נאָר וואָס האָסטו עס מיר דערצעהלט.

מאַרגאַרעטע. ווי אַזוי? — איך זאָג נאָר, אַז די העלדין פון מײַן ראָמאַן ווערט אונטרײַ דעם מאַן מיט אַ באַריטאָן.

זשילבערט. מיט אַ באַס וואָלט געוועזן גרויסאַרטיגער, און מיט אַ מעצאָ־סאָפּראַן (—) שאַרפער.

מאַרגאַרעטע. נו, און דערנאָך פאָהרט זי נישט קײן מינכען, נאָר קײן דרעזדען, און דאָרט פערפיהרט זי אַ ראָמאַן מיט אַ בילד־שניצער.

זשילבערט. דער הײסט עס, בין איך... פערשלײערט?

מאַרגאַרעטע. זעהר פערשלײערט. דער בילד־שניצער איז נעמליך יונג, שען און אַ געניע. און נישט קוקענדיג אויף דעם יוארפט זי איהם אוועק.

זשילבערט. צוליעב...?

מאַרגאַרעטע. טרעף!

זשילבערט. געוויס צוליעב אַ פערדטרײַבער?

מאַרגאַרעטע. בהמה!

זשילבערט. צוליעב אַ גראַף? — צוליעב אַ פירשט?

מאַרגאַרעטע. נײן, ער איז אַן ערצהערצאָג!

זשילבערט (פערנײגט זיך.) דו האָסט ווירקליך נישט געקאַרגט.

מאַרגאַרעטע. יאָ, אַן ערצהערצאָג, וואָס אויס ליעבע צו איהר פערלאָזט ער דעם הויף, האָט חתונה מיט

איהר און בעזעצט זיך צוזאמען מיט איהר אויף די קאנארישע אינזלען.

זשילבערט. קאנארישע אינזלען— זעהר שען! און דערנאך—?

מארגארעטע. זיי קומען אן אין...

זשילבערט. קאנאריען...

מארגארעטע. און דער ראמאן איז געענדיגט.

זשילבערט. אזוי, זעהר אנציהענד,— בעזונדער די פערשלייערונגען.

מארגארעטע. דו אליין וואלסט מיך נישט דער־קענט, ווען —

זשילבערט. ווען וואס —?

מארגארעטע. ווען אינ'ם פארלעצטען קאפיטעל וואלט זיך נישט געפונען אונזער גאנצע קארעספאנדענץ!

זשילבערט. וואס?!

מארגארעטע. יא— איך האב אריינגענומען אין דעם ראמאן אלע בריעף, וואס דו האסט מיר געשריעבען און איך דיר.

זשילבערט. ענטשולדיג פאר דער פראגע — פון וואנען האסטו גענומען די בריעף, וואס דו האסט מיר גע־שריעבען? די בריעף זענען דאך ביי מיר!

מארגארעטע. מיינע בריעף פלעג איך זיך שטענדיג צוזאמענשטעלען פריהער אויף א שטיקעל פאפיער.

זשילבערט. ווי? צוזאמענשטעלען פריהער?

מארגארעטע. יא.

זשילבערט. צוזאמענגעשטעלט און איבערגעשריבען דערנאך די בריעף צו מיר, וואס האבען אויסגעזעהען, ווי געשריבען מיט א ציטערנדער האנד פון שנעלקייט! „נאך איין ווארט, טייערינקער, עהדער איך געה שלאפען, די אויגען קלעפען זיך מיר...” און דאמאלס, ווען די אויגען האבען זיך דיר געקלעפט, האסטו עס איבערגעשריבען אויף ריין?!

מארגארעטע. נו איז וואס? דו געפינסט זיך אפשר בעליידיגט דערפון?

זשילבערט. פארוואס האב איך עס גלייך נישט

בעמערקט! ס'איז נאָך גוט, וואָס זיי זענען נישט נאָכגעשריבען פון אַ בריפענשטעלער פאַר געליעבטע. אָה, גאָט מיינער, אַלץ צופאַלט! פון דער גאַנצער פערגאַנגענהייט ווערט אַ באַרג מיסט!... זי האָט זיך איהרע בריף פריהער צוזאַמענגעשטעלט!

מאַרגאַרעטע. נאָך אַלעמען דאַרפסטו נאָך אַלץ צופרידען זיין. ווער ווייס, אויב מיינע בריעף צו דיר וועלן נישט זיין דאָס איינציגע, וואָס דו וועסט לאָזען נאָך זיך.

זשילבערט. און דערצו נאָך איז דאָ אַרויסגעקומען זעהר אַ מאוסע מעשה.

מאַרגאַרעטע. וואָס איז?

זשילבערט (אויף זיין בוך אָנווייזענדיג). דאָ זענען זיי אויך דאָ.

מאַרגאַרעטע. וואָס?! וואו?

זשילבערט. אין מיין ראָמאַן.

מאַרגאַרעטע. וואָס איז דאָ אין דיין ראָמאַן?

זשילבערט. אונזערע בריף — דיינע און מיינע.

מאַרגאַרעטע. פון וואַנען האָסטו דיינע בריף גענומען? זיי זענען דאָך ביי מיר! — אַה, זעהסטו, דו האָסט זיי זיך אויך פריהער צוזאַמענגעשטעלט.

זשילבערט. אָה ניין, איך פלעג זיך נאָר לאָזען פון זיי קאָפיעס, איידער איך פלעג זיי דיר אָוועקשיקען. איך האָב נישט געוואָלט זיי זאָלען פערלאָרען געהן. עס זענען דאָ צווישען זיי עטליכע, וואָס דו האָסט זיי זאָגאַר גאָרנישט געקריגען, וואָס זענען צו שען געוועזען פאַר דיר, וואָס דו וואָלסט זיי גאָרנישט פערשטאַנען.

מאַרגאַרעטע. אַח, גאָט מיינער, אויב עס איז ריכטיג אַזוי... (בלעטערנדיג גילבערט'ס בוך). יאָ, עס איז אַזוי! דאָס איז דאָך גאַנץ דאָס זעלבע, ווי ווען מיר וואָלטען דערצעהלט דער גאַנצער וועלט, אַז מיר ביידע... אַח גאָט מיינער... (אויפגערעגט בלעטערנדיג). דו האָסט אפשר אַריינגענומען דאָ אויך יענעם בריף, וואָס דו האָסט מיר געשריבען אויף צו מאָרגענס נאָך דער ערשטער נאַכט...

זשילבערט. נו געוועהנליך; דער בריף איז דאָך געוועזען אַזוי גלענצענד אויפגעשריבען.

מאַרגאַרעטע. דאָס איז דאָך אָבער שרעקליך! עס וועט דאָך ווערן דערפון אַן'אייראָפּייאישער סקאַנדאַל! און קלעמענס! וואָס וועט ער זאָגען? אַח, גאָט מיינער! איך הויב שין אָן זיך צו ווינשען, ער זאָל נישט קומען מעהר, איך בין אַ פערלאָרענע! און דו צוזאַמען מיט מיר! וואו דו זאָלסט נישט זיין, וועט ער דיך אַלץ געפינען, און וועט דיך דערשיסען ווי אַ משוגענעם הונד!

זשילבערט. (בעהאַלט זיין בוך). ס'אַרא נאַרעשער פערגלייך.

מאַרגאַרעטע. ווי האָט'ס דיר געקענט איינפ[illegible]ען אַזאַ נאַרעשער געדאַנק! אָבצודרוקען די בריף פון אַ פרוי, וועלכער דו האָסט כלומרש'ט געליבט... מ'זעהט דאָך גלייך, אַז דו ביזט נישט קיין מענש!

זשילבערט. מיר גיפעלט עס אָבער זעהר! האָסטו דען אויך נישט דאָס זעלבע געטאָן?

מאַרגאַרעטע. איך בין אַ פרוי.

זשילבערט. נו יאָ, איצט פערענטפערסטו זיך דערמיט!

מאַרגאַרעטע. דו ביזט גערעכט, איך האָב דיר נישט וואָס אויפצוואַרפען. מיר זענען זיך ווערט איינע די אַנדערע. יאָ, קלעמענס איז גערעכט. מיר זענען ערגער פון יענע פרויען, וואָס שטעלען זיך אַרוים אין טריקאָ ביי ראָנאַ-לער'ן. אונזערע געהיימסטע פרעהליכקייטען, אונזערע שמערצען, אַלץ, אַלץ שטעלען מיר אַרוים! פפוי! פוי! איך הויב אָן זיך אַליין מאוס צו ווערען! מיר ביידע זענען אַ גלייכע פּאָר. קלעמענס וועט גערעכט זיין, אויב ער וועט מיך אַוועקטרייבען. (פלוצלינג). קום, אַמאַנדוס!

זשילבערט. וואָס ווילסטו?

מאַרגאַרעטע. איך נעהם אָן דיין פאָרשלאַג...

זשילבערט. וואָס'רא פאָרשלאַג?

מאַרגאַרעטע. איך ענטלויף מיט דיר! (זי זוכט דעם הוט און דעם מאַנטעל).

זשילבערט. וואָס איז דיר איינגעפאַלען? וואָס טהוסטו?

מאַרגאַרעטע (זעהר אויפגערעגט, שפּיליעט זיך צו דעם

הוט). עס קען ווידער אזוי ווערען ווי אמאל, דו האסט עס אליין געזאגט: אויב נישט דער איזאר, קען זיין אנ'אנדער טייך, — נו, איך בין בערייט!

זשילבערט. דו ביזט משוגע! וואס איז'ס פאר א לויפען — וואו, צו וואס? האסטו דען נישט געזאגט אליין, אז ער וועט מיך אומעטום וויסען צו געפינען? אויב דו וועסט ביי מיר זיין, וועט ער דיך אויך געפינען. עס וואלט געווען א סך קלינגער, ווען יעדערער פון אונז... פאר זיך... בעזונדער...

מארגארעטע. עלענדער הונד, איצט ווילסטו מיך לאזען אין קלעם? און מיט עטליכע מינוטען פריהער ביזטו פאר מיר אויף די קניע געלעגען? שעמסטו זיך נארנישט?

זשילבערט. פארוואס? איך בין א מענש א קראנקער, א נערוועזישער... איך בין אונטערגעווארפען מאמענטאלע שטימונגען...

מארגארעטע (ביים פענסטער, שרייט.) זשילבערט, וואס טוט זיך מיט דיר? וואס וועט אויף דיר זאגען די גענעראלשע?

מארגארעטע. ער איז עס! ער געהט!

זשילבערט. נו...

מארגארעטע. וואס, דו ווילסט אוועקגעהן?

זשילבערט. איך האב קיינמאל נישט געקלערט אבצושטאטען א וויזיט דעם הערר באראן.

מארגארעטע. ער וועט דיך טרעפען אויף די טרעפ. עס וועט זיין נאך ערגער. בלייב דא! נישט איך אליין וועל פאלען פאר א אפפער!

זשילבערט. זיי נישט משוגע. וואס ציטערסטו אזוי? ער האט דאך נאך נישט געקענט איבערלייענען ביידע ראמאנען. קום צו זיך! נעהם אראב דעם הוט! ווארף אראב דעם מאנטעל! (העלפט איהר.) ווען ער וועט דיך טרעפען אין אזא צושטאנד, וועט ער דאך גלייך טרעפען, אז...

מארגארעטע. מיר איז עס אלץ איינס — בעסער באלד איידער שפעטער. איך בין נישט אומשטאנד צו ווארטען אויף דער שרעקליכער מינוט. איך וועל איהם באלד אלץ זאגען.

זשילבערט. אלץ?!

מאַרגאַרעטע. יאָ, אַזוי לאַנג ווי דו ביזט נאָך דאָ דאָ אויב איך וועל זיך איהם איצט עהרליך מודה זיין אין אַלעמען, וועט ער מיר אפשר ענטשולדיגען.

זשילבערט. און איך — און איך? מיר דאַכט, אַז איך האָב נאָך אין לעבען עפּעס קליגערעס צו טהאָן, ווי צו־לאָזען וועלכען ס'איז אייפערזיכטיגען באַראָן, ער זאָל מיך דערשיסען ווי אַ משוגענעם הונד! (ס'קלינגט).

מאַרגאַרעטע. ער איז'ס! דאָס איז ער!

זשילבערט. דו רעד גאָרנישט!

מאַרגאַרעטע. איך וועל רעדען!

זשילבערט. אַזוי? טאָ געדענק! איך וועל מיין פעל ביליג נישט פערקויפען!

מאַרגאַרעטע. וואָס ווילסטו טהאָן?

זשילבערט. איך וועל איהם דעם גאַנצען אמת אין די אויגען זאָגען, אַזאַ אמת, וואָס קיין איין באַראָן האָט נאָך אַזעלכען נישט געהערט.

קלעמענס (קומט אַריין; עטוואָס פרעמדליך, זעהר קאַלט און העפליך.) אָה, הער זשילבערט, אויב איך האָב נישט קיין טעות?

זשילבערט. ריכטיג, הער באַראָן. זיך קלייבענדיג צו אַ רייזע אין די דרום-געגענדען, האָב איך זיך נישט געקענט אָבזאָגען פון דעם פערגעניגען צו בעזוכען דער גענעדיגער פרוי.

קלעמענס. אַח אַזוי (פּויזע.) מיר דאַכט, אַז מיט מיין אַריינקומען האָב איך איבערגעריסען אייער שמועס, דאָס טוט מיר זעהר לייד. איך בעט אייך, שטערט זיך נישט.

זשילבערט. וועגען וואָס האָבען מיר נאָר וואָס גע־האַלטען אין רעדען, גנעדיגע פרוי?

קלעמענס. איך קען אייך אפשר העלפען דערמאָנען וואָס ס'איז? אין מינכען האָט איהר שטענדיג גערעדט וועגען אייערע ביכער...

זשילבערט. אַה זעהר גוט. איך האָב טאַקע גערעדט וועגען מיין נייעם ראָמאַן...

קלעמענס. ביטע, זעצט פאָר אייער שמועס. איצט קען מען שוין מיט מיר אויך רעדען וועגען ליטעראַטור.

ניִשט אמת מאַרגאַרעטע? — וואָס איִז׳ס פאַר אַ ראָמאַן: אַ נאַטוראַליִסטיִשער? אַ סיִמבאָליִסטיִשער? איִבערגעלעבט סטיִליִזיִרט?

זשיִלבערט. אמת, איִן אַ געוויִסען זיִן שרײַבען מיִר דאָך אַלע נאָר דאָס, וואָס מיִר לעבען איִבער.

קלעמענס. אָהאָ, דאָס איִז זעהר איִנטערעסאַנט!

זשיִלבערט. ווען אײַנער שיִלדערט זאָגאַר אַ נעראָן, איִז אויך אונבעדיִנגט נויטיִג, ער זאָל איִנערליִך האָבען אָנגעצונדען רוים...

קלעמענס. נאַטיִרליִך.

זשיִלבערט. וואו דען, אַם ענדע, זאָל מען זוכען בעגײַסטערונגען, וואו דען זאָל מען זוכען די העכערע שאַפונגס־שטיִמונג, אויב ניִשט בײַ זיִך אַלײן? פון וואַנען דען זאָל מען נעמען מאָדעלן און מוסטער׳ן, אויב ניִשט פון דעם לעבען אַרום אונז?

מאַרגאַרעטע (ווערט וואָס ווײַטער אַלץ אונרוהיִגער).

קלעמענס. צום בעדויערן איִז נאָר דאָס, וואָס בײַ די מאָדעלן אַלײן פרעגט מען זעהר זעלטען, צו זײַ וויִלען דאָס. איִך מוז אײַך זאָגען, אַז ווען איִך וואָלט געווען אַ פרוי, וואָלט איִך אויף קײן פאַל ניִשט ערלויבט, מ׳זאָל אַלעמען דערצעהלען... (שאַרף). איִן אַנ׳אַנשטענדיִגער געזעל־שאַפט רופט מען דאָס: בעלײַדיִגען אַ פרוי!

זשיִלבערט. איִך ווײס ניִשט, צו איִך קען זיִך איִיך צורעכענען צו אַנ׳אַנשטענדיִגער געזעלשאַפט, וואָס איִך רוף דאָס: די פרוי אויפהויבען.

קלעמענס. גאָר אַזוי!

זשיִלבערט. דאָס וויִכטיִגסטע דערבײַ איִז נאָר, אויף וויִפיִל דאָס גיִט זיִך אײַן דעם שרײַבער! וואָרום איִם העכערן זיִך איִז דען ניִשט אַלץ אײנס, צו וויִסען וועגען אַ פרוי איִן וועלכען בעט זי איִז גליִקליִך געווען, איִן דער אָדער איִן יענער...

קלעמענס. הער זשיִלבערט, איִך מוז אײַך אויפמערק־זאַם מאַכען אויף דעם, אַז איהר רעדט דאָ איִן דער געגענ־וואַרט פון אַ דאַמע!

זשיִלבערט. איִך רעד דאָ איִן דער געגענוואַרט

פֿון אַ קאָלעגע, הער באַראָן, װעלכער איז, גלױב איך, אײַנשטימיק מיט מיר אין דער הינזיכט.

קלעמענס. אָה!

מאַרגאַרעטע. (פּלוצלונג). קלעמענס! (איהם צו די פֿיס פֿאַלענדיק) קלעמענס!

קלעמענס (ערשטױנט). װאָס... מאַרגאַרעטע! װאָס איז מיט דיר?...

מאַרגאַרעטע. פֿערצײַהע מיך, קלעמענס!

קלעמענס. אָבער װאָס איז... (צו זשילבערט'ן). מיר איז זעהר נישט אַנגענעהם, הער זשילבער... נו, שטעה שױן אױף, מאַרגאַרעטע! שטעה אױף... ס'איז שױן אַלץ גוט!

מאַרגאַרעטע. (קוקט איהם אָן).

קלעמענס. יאָ, יאָ. — שטעה אױף.

מאַרגאַרעטע (שטעהט אױף).

קלעמענס. ס'איז שױן אַלץ גוט, ס'איז שױן אַלץ אין אָרדנונג. נו יאָ, איך זאָג דיר. דו דאַרפֿסט נאָר אײן װאָרט זאָגען קױניגעל'ן דורכ'ן טעלעפֿאָן. איך האָב שױן אַלץ מיט איהם אָבגערעדט. מיר האָבען בעשלאָסען איהם צו פֿערניכטען. ביזטו אײַנשטימיג?

זשילבערט. איז מיר נישט ערלױבט צו פֿרעגען: װאָס האָט איהר עס בעשלאָסען צו פֿערניכטען? דעם ראָמאַן פֿון דער גנעדיגער פֿרױ?

קלעמענס. אַח, איהר װײסט שױן דערפֿון? יעדענ־פֿאַלס שײַנט מיר, הער זשילבערט, אַז איהר זײַט נאָך נישט אַזעלכע נאָהנטע קאַמעראַדען...

זשילבערט. יאָ, מיר בלײַבט װירקליך נישט קײן אַנדער זאַך צו טאָן, װי צו בעטען ענטשולדיגונג. מיך פֿערדריסט עס װירקליך.

קלעמענס. "איך בעדױער זעהר, װאָס אײַך, הער זשילבערט איז אױסגעקומען דאָ בײַצוװאָהנען אַ סצענע, װעלכע איך װאָלט שױן געקענט כמעט אָנרופֿען: אַ הױזליכע.

זשילבערט. אָה! — איך װיל אײַך מעהר נישט שטערן. גנעדיגע פֿרױ — הערר באַראָן — ערלױבט מיר, צום פֿאַקטישען בעװײַז דערפֿון, אַז צװישען אונז זענען נישטאָ מעהר קײנע מיספֿערשטענדניסען, און צום שװאַכען אױסדריק

פון מיין סימפאטיע, אייך, הער באראן, מיין ראמאן אונטער־צוטראגען!

קלעמענס. איהר זייט זעהר ליבענסווירדיג, הער זשילבערט. איך מוז זיך אפילו מודה זיין — דייטשעשע ראמאנען האב איך נישט צופיל ליעב צום לעזען. נו, דאס וועט זיין דער לעצטער, וואס איך וועל לייענען... אדער דער לעצטער פאר'ן לעצטען —

מארגארעטע, זשילבערט. פאר'ן לעצטען?

קלעמענס. יא.

מארגארעטע. און וועלכער וועט זיין דער לעצטער...?

קלעמענס. דיינער, טהייערע. (נעמט ארויס אנ' עקזעמפליאר פון קעשענע). איין עקזעמפליאר האב איך זיך אויסגעבעטען ביי קויניגעל'ן פאר דיר — אדער, ריכטיגער, פאר אונז ביידע...

מארגארעטע און זשילבערט (ווארפען זיך צוזומעלט איבער מיט בליקען).

מארגארעטע. ווי גוט דו ביזט!... (נעמט דעם ראמאן אין האנד). יא... דאס איז'ס...

קלעמענס. מיר וועלן איהם צוזאמען לייענען.

מארגארעטע. ניין — קלעמענס... ניין, דאס איז צופיל גוט פון דיין זייט — דא אהער — (זי ווארפט דאס בוך אין קאמין). איך וויל פון דעם אלעמען נישט וויסען מעהר.

זשילבערט. (זעהר פרעהליך). גנעדיגע פרוי, וואס —!

קלעמענס (צום קאמין צולויפענדיג). מארגארעטע, וואס טהוסטו —?

מארגארעטע. (ביי'ם קאמין, קלעמענס'ן אין איהרע ארעמס איינשליסענדיג). איצט גלויבסטו שוין, אז איך האב דיך ליעב—?

זשילבערט. (זעהר צופריעדען). מיר שיינט, אז איך בין דא איגנאנצען איבריג... גנעדיגע פרוי אדיעה, הער באראן! — (צו זיך). א שאד, וואס איך האב אזוי נישט געענדיגט מיין ראמאן! (אב)

פארהאנג.

בלומען.

איך האָב אַרומגעשפּאַצירט דעם גאַנצען נאָכמיטאָג איבער די גאַסען, אויף וועלכע ס'האָט זיך פּאַמעלעך געשאָטען אַ שטילער ווייסער שנעע, — און בין איצט אין דערהיים; דער לאָמפּ איז אָנגעצונדען, די ציגאַר פערראויכערט, די ביכער ליגען אויפ'ן טיש און אַלץ איז איינגעאָרדענט אַזוי, איך זאָל מיך קאָנען פיהלען גוט און בעקוועם... ס'איז אָבער אומזיסט — איך טראַכט אַלץ וועגען דער זעלבער זאַך.

איז זי דען נישט פאַר מיר שוין לאַנג געוועזען געשטאָרבען?... יאָ, געשטאָרבען, אָדער גאָר ווי איך האָב זיך אויסגעדריקט מיט דעם קינדישען פּאַטאָס פון אַ אָבגענאַרטען מענשען, „נאָך ערגער ווי געשטאָרבען"?... און איצט, צייט איך האָב זיך דערוואוסט, אַז זי איז נישט „ערגער ווי געשטאָרבען", ניין, נאָר איינפאַך טויט; טויט, ווי די אַלע, וואָס ליגען אין דרויסען, טיעף אין דר'ערד, אייביג, אייביג, — אינ'ם פריהלינג, אינ'ם הייסען זומער, און ווען דער שנעע פאַלט אַזוי ווי היינט... אָהן אַ שום האָפנונג נאָך אויפצושטעהן ווען ס'איז — פון דעמאָלט אָן ווייס איך, אַז אויך פאַר מיר איז זי געשטאָרבען נישט מיט איין סעקונדע פריהער ווי פאַר אַלע מענשען. ס'טוט וועה דאָס האַרץ? — ניין. דאָס איז דאָך נאָר דער געוועהנליכער שוידער, וואָס נעמט אונז אַרום, ווען מ'לאָזט אַראָב אין קבר אַזוינס, וואָס האָט אַמאָל געהערט צו אונז; אַזוינס, וואָס שטעהט נאָך דייטליך פאַר אונזערע אויגען מיט דער ליכטיגקייט פון בליק און מיט דעם קלאַנג פון דער שטימע...

יאָ, געוויס, מיך האָט שטאַרק געקרענקט, ווען איך בין דערגאַנגען דעמאָלט איהר פאַלשקייט;... וואָס'רע נאָך זאַכען זענען אָבער דאַמאָלס געוועזען דערביי!... דער בוים,

די אומגעריכטע שנאה, דער עקעל צום לעבען און — געוויס! — איך די בעליידיגטע איינגעליבע; — צו ליידען האָב איך אָנגעהויבען ערשט שפּעטער, אין אַ צייט אַרום, און דאַן האָב איך געהאַט אַ טרייסט, וואָס האָט מיך געקיהלט: איך האָב געוואוסט, אַז זי ליידט אויך. — איך האָב ווי נאָך אַלע, יעדע מינוט קען איך זיי ווידער לייענען, — די הויפּענם בריף, אין וועלכע זי האָט מיט געוויינען און געשרייען געבעטען ביי מיר פערצייהונג! — — און זי אַליין שטעהט מיר נאָך פאַר די אויגען, אין דיעם דונקעלען, ענגלישען קאָסטיום, מיט דעם קליינעם שטרויענעם הוט, ווי זי איז געשטאַנען ביי׳ם ראָג גאַס, איינגעהילט אין דער פאַרנאַכטיגער טונקעלהייט, ווען איך בין אַרויסגעגאַנגען פון טויער... און האָט מיר נאָכגעקוקט... איך געדענק אויך, ווי מיר האָבען זיך געזעהן דאָס לעצטע מאָל, ווי זי איז געשטאַנען פאַר מיר מיט די גרויסע, ערשטוינטע אויגען אין דעם קיילעכדיגען קינדערשען פנים׳ל, וואָס האָט אויסגעזעהן אַזוי בלאַס, אַזוי טרויריג... איך האָב איהר די האַנד נישט געגעבען, ווען זי איז אַוועקגעגאַנגען, — ווען זי איז צום לעצטען מאָל אַוועקגעגאַנגען. — דורכ׳ן פענסטער האָב איהר נאָך=געקוקט ביז זי איז צוגעגאַנגען צום עק גאַס, און דאָרט איז זי פערשוואונדען געוואָרען... אויף אייביג. איצט קען זי שוין נישט צוריק קומען...

און די גאַנצע מעשה פון איהר שטאַרבען, האָב איך זיך דערוואוסט צופעליג. ס׳וואָלטען נאָך געקענט אַזוי אַוועקגעהן וואָכען און מאָנאַטען, און איך וואָלט פון קיין זאַך נישט געוואוסט. איך האָב בעגעגענט פאַר מיטאָג איהר פעטער, וועלכען איך האָב שוין אַ יאָהר צייט נישט געזעהן, און וועלכער קומט זעהר זעלטען קיין ווין. אינגאַנצען האָב איך מיט איהם נאָר אַ פּאָר מאָל גערעדט. דאָס ערשטע מאָל, מיט דריי יאָהר צוריק, אין אַ רעסטאָראַן ביים קעגעל=שפּיעל, וואו אויך זי איז געווען מיט איהר מוטער. — און אַ צווייט מאָל אינ׳ם שפּעטערדיגען זומער: איך בין דאַן געזעסען מיט אַ פּאָר בעקאַנטע אין אַ קאַפע=הויז פון פּראַטער=פּאַרק, און ביי דעם טישעל נעבען אונז, איז געזעסען דער פעטער מיט צוויי אָדער דריי

הערדען. ער איז דעמאָלט געוועזן זעהר אויפגעלייגט, כמעט
פרעהליך, און האָט געטרונקען צו מיר „לחיים”. און איי־
דער ער איז אַרויסגעגאַנגען פון גאָרטען, האָט ער זיך
אָבגעשטעלט נעבען מיר און מיר פערטרויט דעם גרויסען
סוד, אַז זיין פלעמעניצע איז פערליעבט אין מיר! —
זייענדיג האַלב־שכּור האָט מיר דאַמאָלס עפּעס מאָדנע
רייצענד און זאָגאַר געהיימניספול אויסגעזעהען דאָס, וואָס
דער אַלטער האָט עס מיר דאָ דערצעהלט, אונטער די
קלאַנגען פונ'ם צימבעל און די שרייענדע פידלען, — מיר,
דעם וואָס האָט עס אָהן איהם אויך גוט געוואוסט; דעם,
וואָס די זיסקייט פון איהר לעצטען קוש איז נאָך אויף די
ליפּען געלעגען... און איצט, היינט פאַרמיטאָג! איך בין
שיער נישט אַריבערגעגאַנגען פערביי איהם,
איהם גאָרנישט בעמערקענדיג. איך האָב איהם נאָכגע־
פרעגט אויף זיין פלעמעניצע מעהר אויס העפליכקייט, ווי
אויס אינטערעסע... איך האָב דאָך פון איהר קיין זאַך נישט
געוואוסט; בריעף האָט זי מיר שוין לאַנג אויפגעהערט צו
שרייבען; נאָר בלומען פלעג איך פון איהר ערהאַלטען רע־
געלמעסיג. ערינערונגען אָן דעם גליקליכסטען טאָג
פון אונזער ליעבע; איינמאָל אין חודש פלעגען זיי אָנקו־
מען; אָהן אַ שום צושריפט, — שווייגענדיגע, עניות'דיגע
בלומען... און ווען איך האָב דעם אַלטען געפרעגט וועגען
איהר, איז ער גאָר ערשטוינט געוואָרען: ווי איהר ווייסט
גאָרנישט, אַז דאָס אָרעמע קינד איז שוין מיט אַ וואָך צו־
ריק געשטאָרבען?... איך בין שטאַרק צוטומעלט געוואָרען.
דאַן האָט ער מיר אַ סך דערצעהלט וועגען איהר. ער האָט
מיר דערצעהלט, אַז זי האָט אַ צייט געקרענקט, נאָר אין
בעט איז זי געלעגען אַלט טאָג אינגאַנצען. — „אויף וואָס
איז זי קראַנק געוועזען?” — „אַ גייסטעס־קראַנקהייט...
בלוטאָרמקייט... די דאָקטוירים האָבען אַליין נישט גע־
וואוסט, וואָס דאָס איז”.

לאַנג בין איך נאָך געשטאַנען אויף דעם אָרט, וואו
דער אַלטער האָט מיך געלאָזען; איך בין געוועזען דערשלאָגען,
אַזוי ווי עס וואָלט ליגען אויף מיר עפּעס אַ שווערע משא.—
און איצט שטעלט זיך מיר פאָר, אַז איך דאַרף דעם היינטיגען

טאג בעטראכטען פיר דעם אנהויב פון א בעזונדערען פעריאד אין מיין לעבען. און פארוואס? פארוואס? — דאס, וואס עס האט געטראפען האט מיך נאר אויסערליך אנגעריהרט. איך האב קיין זאך נישט געפיהלט צו איהר, איך האב אפילו נישט געטראכט וועגען איהר. דאס, וואס איך האב בעשלאסען דאס אלץ אבצושרייבען. ווירקט אויף מיר זעהר גוט: איך בין רוהיגער געווארען... איך הויב אן צו פיהלען די בעקוועמליכקייט פון שטוב. — ס'איז איבעריג צו טראכטען ווייטער וועגען איהר, און צופיעל יסורים פערשאפט עס... עס וועט זיך שוין געפינען איינער, וואס האט מעהר גרונד צו טרויערען נאך איהר, ווי איך.

• • •

איך האב געשפאצירט. ס'איז א שענער ווינטערטאג. דער הימעל איז אזוי בלאס, אזוי קאלט, אזוי ווייט... און איך בין זעהר רוהיג. דעט אלטען, וועלכען איך האב נעכטען געטראפען... מיר דאכט זיך איצט, אז דאס איז שוין געוועזען מיט א סך יאהרען צוריק. — ווען איך טראכט וועגען איהר, שטעלט זי זיך מיר פאר א לעבעדיגע, מיט אלע ליניען און שטריכען פון איהר בילד; נאר איין זאך פעהלט דארט — דער כעס, דער טיעפער צארן, וועלכער האט זיך ביי מיר ביז דער לעצטער צייט נישט אבגעטיילט פון די ערגסטע ערינערונגען וועגען איהר. אייגענטליך האב איך נישט קיין אמת'ע פארשטעלונג דערפון, אז זי לעבט שוין נישט, אז זי ליעגט אין א קבר, אז מ'האט זי בעגראבען אין דער ערד — איך פיהל נישט אין הארצען קיין שום וועהטאג. דאס ארומיגע לעבען זעהט מיר נאר אוים שטילער. ס'זענען געוועזען מאמענטען. ווען איך האב אינגאנצען אויפגעהערט צו גלויבען, אז עס עקזיסטירט אין לעבען טרויער און פערגניגען; איך האב געטראכט, אז ס'זענען דא נאר גרימאסען, נאר מאסקעס פון פערגניגען און טרויער. מיר לאכען אדער וויינען און לאדען איין דער נשמה אונזערער, זי זאל דאס אויך טאן. איך וואלט מיך געקענט איצט אוועקזעצען לייענען טיעפע, יערנסטע ביכער, און וואלט גלייך אריינגעדרונגען און זייער טיעפען אינהאלט. אדער אלטע בילדער שטודירען, וואלט איך איצט געקענט;

אַלטע בילדער, וואָס האָבען מיר ביז אַהער גאָרנישט געזאָגט, וועלטען איצט ענטדעקט געוואָרען פאַר מיר אין זייער גאַנצער שענקייט... און ווען איך טראַכט איצט וועגען מענשען, וועלכע זענען מיר ליעב און טייער געווען און דער טויט האָט זיי ביי מיר צוגענומען, פרעסט שוין נישט דאָס האַרץ אַזוי שטאַרק ווי אַמאָל—דער טויט שטעלט זיך מיר איצט פאָר ווי עפּעס פריינדליכעס, מילדעס; ער געהט ארום צווישען אונז און וויל אונז קיין שלעכטס נישט טהאָן.

* *
*

אַ הויכער ווייסער שנעע האָט פערדעקט אַלע גאַסען, און די קליינע גרעטעל איז געקימען צו מיר מיט דעם פּראָיעקט, מיר זאָלען זיך ענדליך דורכפאָהרען צוזאַמען אויף אַ שליטעל. און אָט האָבען מיר זיך אַוועקגעלאָזען אונטערן שטאָדט, אין פעלד, און אונטער דער קלינגעריי פון די גלעקלעך זענען מיר שטיל געפלויגען אויף די גלאַטע, ליכטיגע וועגען, פיהלענדיג איבער זיך דעם בלאַסגרויען הימעל. שנעל, געשווינד האָבען מיר זיך געטראָגען פאָרווערטס, דאָרט אַהין צווישען די ווייסע, מיט זונענגלאַנץ בעגאָסענע בערגלעך. גרעטעל האָט זיך צוגעטוליעט צו מיר און מיט אַ פרעהליכען בליק געקוקט פאָרווערטס אויף דעם לאַנגען וועג, וואָס האָט זיך געצויגען פאַר אונז. מיר זענען צוגעפאָהרען צו אַ קליינעם רעסטאָראַן, וועלכען מיר האָבען גוט געקענט פון דעם פאַר־אַיאָהריגען זומער; פון דער צייט, ווען ער איז געלעגען איינגאַנצען אין גרינס פערזונקען. איצט האָט ער אויסגעזעהען אַזוי פערענדערט, אַזוי עלענד, אַזוי אָבגעריסען פון דער איבריגער וועלט, ווי ווען מען וואָלט איהם איצט נאָר וואָס ענטדעקט. דער אויווען אין׳ם פאָדערשטען צימער האָט אַזוי געגליהט, אַז מיר האָבען געמוזט אָברוקען אונזער טישעל; און אַזוי ווי די לינקע בעקעל מיט דעם לינקען אויער׳ל ביי מיין גרעטל׳ען זענען זעהר רויט געוואָרען, האָב איך איהר געמוזט קושען די אַנדערע בעקעל. היינט דאָס פאָהרען צוריק, שוין פאַרנאַכט־צייט. גרעטעל האָט זיך שטאַרק צוגעטוליעט צו מיר און גענומען מיינע בײדע הענד אין איהרע. דערנאָך האָט זי געזאָגט: „היינט ענדליך, ביזטו ווידער מיינער!“ זי

האָט, גלייך אָהן גריבלענישען און חקירות, געפֿונען דאָס רעכטע וואָרט, וואָס האָט מיך אַזוי פֿרעהליך געמאַכט. ס'קען זיין, אַז די פֿרישע לופֿט אויפֿ'ן פֿרייען פֿעלד האָט אויך אויף מיר גוט געווירקט, וואָרום איך פֿיהל זיך איצט אַ סך פֿרייער און לייכטער, ווי אין די לעצטע טעג.—

* * *

דאָ נישט לאַנג, ווען איך בין געלעגען נאָכמיטאָג אויפֿן דיוואַן און געדרעמעלט, האָט מיך פּלוצלונג איבערראַשט אַ מערקווירדיגער געדאַנק. מיר איז פֿאָרגעקומען, אַז איך בין עפּעס אַ מאָדנער האַרטער, קאַלטער מענש; אַ מענש, וועלכער וואָלט געקאָנט אָהן טרערען און אָהן אַ שום צייכען פֿון גײַסטיגע אינערליכע ליידען שטעהן פֿאַר אַ קבר, ביי'ם אַראָבלאָזען זײַן איהם דעם קערפּער פֿון אַ געליעבט בעשעפֿעניש; אַ האַרץ, וואָס איז אַזוי פֿערהאַרטעוועט געוואָרען, אַז אפילו די שרעקליכקייט, וואָס ס'האָט אין זיך דער טויט פֿון אַ יונגעם וועזען, קען ביי איהם קיין פֿערצייהונג נישט אַרויסרופֿען... יאָ, נישט פֿערצייהען, דאָס איז דער קוואַל פֿון מיינע ליידען...

* * *

אַלץ איז פֿערביי, אַלץ איז שוין אַריבער. דאָס לעבען, די פֿערשידענע פֿערגניגענס און דאָס ביסעל ליעבע האָבען פֿערטריבען פֿון מיר די אַלע נאַרעשע געדאַנקען. איך האָב אָנגעהויבען ווידער קומען צווישען מענשען. איך האָב זיי גאַנץ ליעב: זיי זענען עפּעס אַזוי זאָרגלאָז, זיי פּלוידערן עפּעס אַזוי פֿרעהליך וועגען פֿערשידענע נאַרעשקייטען. און גרעטעל! דאָס איז אַ ליעב, צערטליך בעשעפֿעניש און אַמשענסטען איז זי, ווען זי שטעלט זיך אַוועק ביי מיר אין פֿענסטער, נאָכמיטאָג, און די גאָלדענע זונענשטראַהלען בלישטשען אויף איהר בלאָנדען קאָפּ.

* * *

היינט איז געשעהען עפּעס אונגעוועהנליכעס... היינט איז ריכטיג דער טאָג, אין וועלכען איך פֿלעג אַלע מאָנאַט

ערהאַלטען פֿון איהר בלומען... און די בלומען זענען ווידער אָנגעקומען; עפּעס ריכטיג, ווי... ווי עס וואָלט זיך קיין זאַך נישט געענדערט. זיי זענען אָנגעקומען אין דערפֿריה מיט דער פּאָסט, און אַ ווייסעס, לאַנגעס און שמאָלעס שאַכטעל. ס'איז נאָך גאַנץ פֿריה געווען; דער שלאָף איז מיר נאָך געלעגן אויף די אויגען. נאָר ווי איך האָב געעפֿענט דאָס־שאַכטעל, איז דער שלאָף גלייך פֿערשוואונדען געוואָרען... איך האָב זיך דערשראָקען... אין שאַכטעל זענען געלעגען, צערטליך צוזאַמענגעבונדען מיט אַ פֿיינעם גאָלדענעם שנירעל, נעלקען און פֿיאַלקעס... ווי אין אַ קבר זענען זיי דאָ געלעגען. און ווען איך האָב די בלומען אין האַנד גענומען, איז מיר אַ שוידער דורכגעגאַנגען איבערן לייב. — איך ווייס, ווי אַזוי זיי זענען היינט אָנגעקומען. ווען זי איז קראַנק געוואָרען און אפשר דאַמאָלס שוין, ווען זי האָט געפֿיהלט דעם נאָהענטען טויט, האָט זי געגעבט איהר געוועהנליכען בעשטעלונג אין בלומענמאַגאַזין, און האָט אָנגעזאָגט מ'זאָל עס מיר אָבשיקען אין דעם־און־דעם טאָג. פֿאַר אַזאַ ריהרענדער צערטליכקייט דאַרף מען דאַנקבאַר זיין. — געוויס, נאָר אַזוי לאָזט זיך די זאַך ערקלערען אַלס גאַנץ נאַטירליך, אַלס ריהרענדע אויפֿמערקזאַמקייט אפשר... און דאָך, ווען איך האַלט זיי אין האַנד, די בלומען, און ווען זיי הויבען אָן, ווי ס'דאַכט זיך, צו ציטערן און צו בויגען זיך אין אַלע זייטען, הויב איך אָן, געגען מיין ווילען און געגען מיין פֿערשטאַנד, צו זעהען אין זיי עפּעס, וואָס איז פֿול מיט סודות, און וואו גייסטער שוועבען אַרום... עפּעס, ווי די בלומען וואָלטען געקומען פֿון איהר, ווי זיי וואָלטען געווען אַ גרוס פֿון איהר... מיר שטעלט זיך פֿאָר, אַז דאָס האָט זי, שוין טויטערהייד, נאָך אַלץ געוואָלט דערצעהלען מיר פֿון איהר ליעבע, פֿון איהר פֿערשפּעטיגטער טרייהייט. — אָח, מיר פֿערשטעהען דעם טויט נישט קיינמאָל וועלען מיר איהם נישט פֿערשטעהן; יעדעס בעשעפֿיניש ווערט אין דער אמת'ן ערשט דאַמאָלס טויט, ווען עס זענען שוין אויסגעשטאָרבען אויך די אַלע, וואָס האָבען עס געקענט... איך האָב היינט די בלומען אין האַנד גענומען גאָר אַנדערש, ווי אַלע מאָל, צאַרטער, פֿאָרזיכטיגער, ווי מורא האָבענדיג, עס זאָל זיי נישט וועה טאָן, ווען מ'וועט

זײַ צו גראָב אָנעֶהמעֶן, און זײערע שטילע נשמות זאָלעֶן נישט אָנהױבעֶן שטילערהײד צו זיפצעֶן... איצט נאָך, װעֶן זײַ שטעֶהעֶן פאַר מיר אױף מײַן שרײַבטיש אין אַ הױכעֶן מאַטגרינעֶם גלאָז, דאַכט זיך מיר, אַז זײַ נײַגעֶן זײַערע קעֶפּלעֶך מיט דעֶם אױסדריק פון טרױעֶריגעֶר דאַנקבאַרקײַט... איך פיהל אין זײַעֶר דופט דעֶט גאַנצעֶן װעֶהטאָג פון האָפנונגסלאָזעֶר בעֶנקשאַפט און מיר שטעֶלט זיך פאָר, אַז זײַ װאָלטעֶן מיר אַ סך געֶקעֶנט דעֶרצעֶהלעֶן, װעֶן מיר װאָלטעֶן פעֶרשטאַנעֶן די שפּראַך נישט פון אַלע רעֶדעֶנדע, נאָר פון אַלע–לעֶבעֶנדע.

* * *

איך װיל זיך נישט אָבנאַרעֶן מעֶהר. דאָס זעֶנעֶן בלומעֶן, און מעֶהר גאָרנישט! דאָס זעֶנעֶן נאָר גרוסעֶן פון יעֶנעֶר װעֶלט, אין זײַ העֶרט זיך אָבעֶר נישט קײַן רופעֶן, נײַן, זײַ רופעֶן נישט צו זיך אין קבר. — דאָס זעֶנעֶן בלומעֶן, און װעֶלכע ס׳איז פעֶרקױפעֶרין פון װעֶלכעֶן ס׳איז בלומעֶנגעֶשעֶפט האָט זײַ גאַנץ מיכאַניש צוזאַמעֶנגעֶבונדעֶן, מיט אַ שטיקעֶל װאַטע אַרומגעֶלעֶגט, אַרײַנגעֶטאָן אין אַ װײַסעֶן שאַכטעֶל און עֶס איבעֶרגעֶגעֶבעֶן אױף דעֶר פּאָסט. איצט זעֶנעֶן זײַ אָנגעֶקומעֶן אַהעֶר, און זײַ ליגעֶן דאָ פאַר מיר. נו, איז װאָס האָב איך אַזױ פיל צו קלעֶרעֶן װעֶגעֶן זײַ? —

* * *

איך פעֶרברעֶנג אַ סך אין פעֶלד און שפּאַציר אַ סך, צוּבּעֶר גאַנץ אַלײן. װעֶן איך בין צװישעֶן מעֶנשעֶן, פיהל איך נישט קײַן שום צוזאַמעֶנהאַנג מיט זײַ; אַזױ װי אַלע פעֶדים, װאָס פעֶרבינדעֶן אונז, װאָלטעֶן איבעֶרגעֶריסעֶן געֶװאָרעֶן. דאָס זעֶלבע פיהל איך אױך דאַן, װעֶן דאָס ליבּע בלאָנדע מעֶדעֶל זיצט בײַ מיר אין צימעֶר און פלױדעֶרט מיר אָן אַ פולעֶן קאָפּ... איך װײס אַלײן נישט װעֶגעֶן װאָס... און װי נאָר זי געֶהט אַרױס, גלײַך אין דעֶר עֶרשטעֶר מינוט, זעֶהט זי שױן אױס אַזאַ װײַטע, עֶפּעֶס אַזױ, װי דעֶר מעֶנשעֶנשטראָם װאָלט זי באַלד אַ חאַפּ געֶטאָן און אַװעֶקגעֶטראָגעֶן מיט זיך, אַזױ װי זי װאָלט גלײַך שפּורלאָז פעֶרשװאונדעֶן

געוואָרען אויף שטענדיג. ווען זי וואָלט שוין מעהר ניט צוריקגעקומען, וואָלט איך זיך גאָרנישט געוואונדערט.

* * *

די בלומען שטעהען נאָך אַלץ אין דעם שלאַנקען מאַט-גרינעם גלאָז. די שטענגעלעך שטעקען אין וואַסער און דאָס גאַנצע צימער איז פול מיט זייער אַראָמאַט. זיי שמע-קען נאָך אַלץ, נישט קיקענדיג אויף דעם, וואָס זיי שטעהען שוין ביי מיר איבער אַ וואָך און הויבען שוין אָן צו וועלקען. — און איך הויב אָן איצט צו בעגרייפען די אַלע נאַרישקייטען, פון וועלכע איך האָב ביז אַהער געלאַכט; איך הויב אָן צו פערשטעהן, אַז מ'קען זיך צונויפרעדען מיט די שטומע פאָרשטעהער פון דער נאַטור, אַז מ'קען ערוואַרטען אַ ענטפער, אויך פון די וואָלקען אין הימעל און די טייכלעך צווישען די בערג; מ'דאַרף נאָר רעדען מיט זיי. אָט קוק איך איצט אָן מיינע בלומען און וואַרט, זיי זאָלען אָנהויבען רעדען ... וואָס רעד איך? ... איך ווייס דאָך זיכער, אַז זיי רעדען די גאַנצע צייט צווישען זיך ... איצט אויך ... אַז זיי רעדען כסדר און קלאָגען, און מיר דאַכט זיך, אַז ס'האַלט שוין דערביי, איך זאָל זיי אָנהויבען צו פערשטעהן.

* * *

ווי צופריעדען בין איך דערפון, וואָס דער ווינטער ע... גט זיך שוין! אין דער לופט פיהלט זיך שוין דער נאָהנטער פריהלינג. די צייט געהט מיר אַריבער גענוג אומעטיג. איך האָב מיט קיין זאַך נישט געענדערט מיין אַרט לעבען און דאָך דאַכט זיך מיר אָפט, אַז די אויסער-ליכע שטריכען פון מיין לעבען זענען עפּעס געוואָרען נישט אַזוי פעסט, נישט אַזוי בעשטימט. די געשעהענישען פון דעם נעכטיגען טאָג ווערן פערשוואונדען פון מיין זכרון, און אַלץ, ו... ם ס'איז פאָרגעקומען אין די פריהערדיגע טעג, שטעלט זיך מיר פאָר, ווי עפּעס אַ נישט דייטליכער חלום. און יעדעס מאָל, ווען גרעטעל געהט אַוועק פון מיר, בעזונדער, ווען איך זעה זי נישט עטליכע טעג דורכאַנאַנד, שטעלען זיך מיר פאָר די בעציהונגען צווישען אונז, ווי אַ געשיכטע,

זוֹאָס האָט שוֹין לאַנג, לאַנג פּאַסירט. זי קומט צו מיר יעדעס
מאָל פון ווייט, פון אַ אונעענדליכער ווייטקייט! — זומת, ווען
זי הויבט אָן צו פלוידערן, ווערט אַלץ צוריק ווי אַמאָל:
איך הויב אָן פיהלען דעם „איצט”; איך הויב אָן פיהלען,
אַז איך לעב. דאַמאָלס דאַכט זיך מיר, אַז די ווערטער
זענען צו הויך און די פאַרבען צו העל; און אויף וויפיעל
דאָס זעלבע גוטע מעדעלע, ווערט ווייט פאַר מיר, ווען זי
נעהט פון מיר אוועק, אויף אַזוי פיעל גליהענד און אַנגע-
נעהם איז פאַר מיר איהר נאָהנטקייט, איהר געגענוואַרט.
פריהער פלעגט נאָך איהר אוועקגעהן בלייבען ביי מיר אַ
נאָכקלאַנג און אַ נאָכבילד פון זינגענדע, ליכטיגע מינוטען;
איצט אָבער ווערט אַלץ פערלאָשען און פערשטיקט, פלוצ-
לונג, ווי אין אַ זומפּפען הויהל. — און איך בלייב דאַן אַליין
מיט מיינע בלומען. זיי זענען שוין פערוועלקט, און האָבען
שוין קיין אַראָמאַט נישט. — גרעטעל האָט זיי ביז אַהער
גאָרנישט בעמערקט; ערשט היינט דאָס ערשטע מאָל האָט
זיך איהר בליק לענגער אָבגעשטעלט אויף זיי, און מיר האָט
זיך געדאַכט, אַז זי וויל מיך עפּעס פרעגען. עפּעס אַ גע-
היימע שרעק האָט זי פלוצלונג אָבגעהאַלטען דערפון; — זי
האָט קיין וואָרט נישט גערעדט, האָט זיך באַלד געזעגענט
מיט מיר און איז אַוועק.

* *
*

פון די בלומען האָבען אָנגעהויבען די בלעטלעך
אַראָבצופאַלען — איך ריהר זיך מעהר נישט צו צו זיי, איך
האָב מורא, זיי זאָלען מיר נישט צוריבען ווערן צווישען די
פינגער. און עס פערדריסט מיך שרעקליך, וואָס זיי זענען
פערוועלקט געוואָרען. נאָר פאַרוואָס איך האָב נישט גענוג
קראַפט צו מאַכען איין-מאָל-פאַר אַלע-מאָל אַ ענדע מיט דער
נאַרעשער געשיכטע — ווייס איך נישט. זיי מאַכען מיך
קראַנק, אָט די טויטע בלומען. צייטענווייז, טרעפט, בין
איך נישט אימשטאַנד דאָס אויסצוהאַלטען און ענטלויף אינ-
גאַנצען פון שטוב. נעהמט מיך אָבער אַרום אין מיטען גאַס
אַ מאָדנע אונרוהיגקייט, און איך מוז צוריקלויפען, אַ קוק-טאָן
אויף זיי. און דאָ געפין איך זיי דאַן אין דעם זעלבינגען גרינגעם

גלאז, אזוי ווי איך האב זיי איבערגעלאזען — מיעד און טרויעריג. נעכטען אין אבענד האב איך געוויינט פאר זיי, ווי מ'וויינט אויף א קבר, און האב גארנישט געטראכט וועגען דער, פון וועמען זיי שטאמען. — אפשר האב איך א טעות! נאר מיר דאכט זיך, אז גרעטעל פיהלט אויך די אנוועזענהייט אין מיין צימער פון עפעס א שרעקליכער, אומ־געוועגליכער זאך. זי לאכט שוין נישט היינט, ווען זי קומט צו מיר, און רעדט שוין נישט אזוי הויך, מיט דער פרישער, קלינגענדער שטימע, וועלכע איך בין געוואוינט געווען צו הערען פון איהר — אמת, איך נעהם זי היינט נישט אויף, ווי אמאל. — דערצו מאטערט מיך נאך א שטענדיגער שרעק: וואס וועט זיין, אז זי וועט מיך פרעגען: „פון וואנען האסטו די בלומען?" איך פיהל, אז איך וואלט אזא פראגע נישט איבערגעטראגען.

אפט נעמט זי איהר האנד־ארבייט מיט צו מיר, און ווען איך האלט נאך די ביכער אין האנד, זיצט זי שטיל ביי'ם טיש, נעהט־אויס אדער שטריקט אויס, און ווארט געדולדיג ביז איך לעג אוועק די ביכער, און געה צו צו איהר, אום ארויסצונעהמען ביי איהר די ארבייט פון האנד. דערנאך נעהם איך אראב די גרינע שיין פונ'ם לאמפ, ביי וועלכען זי איז געזעסען, און דאס גאנצע צימער ווערט פערגאסען מיט א פריינדליכער, מילדער ליכטיגקייט. איך האב נישט ליעב, אז די ווינקלען פון צימער זאל זיין דונקעל.

* *
*

פריהלינג! — מיין פענסטער שטעהט אינגאנצען אפען, און איך מיט גרעטעל'ן זענען געשטאנען ביי איהם שפעט ביי־נאכט אין האבען געקוקט אויף די פינסטערע גאסען. די לופט ארום אונז איז געווען ווייך און ווארם, אין ווען איך האב א ווארף געטאן מיין בליק אין ווינקעל גאס, וואו ס'איז געשטאנען א לאמטערן און האט פערשפרייט ארום זיך א שוואכע דונקעלע ליכטיגקייט, איז דארטען געשטאנען א שווארצער שאטען... איך האב געקוקט אויף דעם שאטען און האב איהם נישט געזעהן... איך בין זיכער, אז איך האב איהם נישט געזעהען... איך האב פערמאכט די אויגען און פון אונטער די אראבגעלאזענע ברעמען האב איך פלוצ־

לונג דערזעהען אַ אײנזאַמעס, דערשלאָגענעס בעשעפעניש פאַר דעם שוואַכען שײַן פון דער לאַמטערן; שוידערהאַפטדײַטליך האָב איך געזעהען דאָס געזיכט, ווי עס וואָלט בעלויכטען געווען פון אַ געלער זון און אין דעם בלאַס־טרויעריגען געזיכט האָב איך געזעהן די גרויסע, צוטומעלטע אויגען... לאַנגזאַם בין איך דאַן אַוועקגעגאַנגען פון פענסטער און האָב זיך געזעצט בײַ׳ם שרײַבטיש; אויף איהם איז געשטאַנען אַ ליכט אין אַ לײַכטטער און דאָס פײַער האָט זיך געשאָקעלט אין אַלע זײַטען פונ׳ם ווינט, וואָס האָט געבלאָזען דורכ׳ן אָפענעם פענסטער. איך בין געבליבען זיצען אונבעוועגליך, וואָרום איך האָב געוואוסט, אַז דאָס אָרעמע בעשעפעניש דאָרט אין ווינקעל גאַס שטעהט און וואַרט; און ווען איך וואָלט געוואַגט די טויטע בלומען אָנצוריהרען, וואָלט איך זיי אַרויסגענומען פון גלאָז און איהר אַוועקגעטראָגען, איהר, דאָרט, אין גאַס... איך האָב געטראַכט וועגען דעם, שטאַרק געטראַכט, חאָטש איך האָב פערשטאַנען גלײַך, אַז דאָס איז אַ נאַרעשקײַט. גרעטעל איז אויך אַוועקגעגאַנגען פון פענסטער, איז געבליבען שטעהן אַ ווײַלע הינטער מײַן שטוהל און האָט שטיל אָנגעריהרט מײַנע האָאר מיט איהרע ליפען. דערנאָך איז זי אַוועקגעגאַנגען, לאָזענדיג מיך אַלײן... איך האָב שטאַרק אָנגעקוקט די בלומען. קײן בלומען זענען שוין אײגענטליך נישטאָ, עס זענען געבליבען נאָר די שטענגלעך פון זיי, אײַנגעטריקענטע, טרויעריגע... זיי מאַכען מיך קראַנק, זיי פיהרען מיך אַראָב פון זינען. — און דאָס מוז זיך זיכער לײַכט בעמערקען אויף מיר, וואָרום ווען נישט, וואָלט דאָך מיך גרעטעל געפרעגט אַמאָל וועגען זיי. זי פיהלט אויך מסתמא דאָס זעלבע וואָס איך, און דעריבער טאַקע לויפט זי אָפט אַרויס פון צימער, ווי עס וואָלטען אין איהם גײַסטער געוועזן.

* * *

גײַסטער! — יאָ, דאָס זענען זיי, זיי זענען עס! — טויטע זאַכען געוועלטיגען איבערן לעבען. און ווען פערוועלקטע בלומען הויבען אָן אַרויסצוגעבען דעם ריח פון צופוילטקײַט, איז עס נאָר אַ ערינערונג דערפון, אַז זיי האָבען אַמאָל געבליהט און געשמעקט. און געשטאָרבענע

קומען צו אונז אזוי לאנג, ווי מיר פערגעסען זיי נישט. — זי קען שוין היינט נישט רעדען, איך קען זי דאך אבער נאך הערען! זי קומט שוין נישט מעהר צו מיר, איך זעה זי אבער! — און דער פריהלינג אין דרויסען; און די זון, וואס פערגיסט מיט ליכטיגקייט מיין דיוואן; און דער אראמאט פון די זיך־פונאנדערלאזענדע סירענען, וואס דערטראגט זיך צו מיר פון דעם נאהנטען גארטען; און די מענשען, וועלכע געהען דא אונטען אין גאס און וועלכע הויבען מיך נישט אן צו אינטערעסירען, — גראדע זיי זענען עס די לעבעדיגע? איך קען ארונטערלאזען די פארהאנגען און די זון איז טויט. איך וויל פון די אלע מענשען נישט וויסען, און זיי זענען טויט. איך פערמאך דאס פענסטער אזוי, אז דער סירענען־דופט זאל נישט אריינדרינגען צו מיר אין צימער, און דער פריהלינג איז טויט. איך בין מעכטיגער אי פון דער זון, אי פון מענשען, אי פון פריהלינג. אבער נאך מעכטיגער פון מיר איז — די ערינערונג. זי קומט, ווען איהר ווילט זיך אין אנטלויפען פון איהר קען מען נישט. אט די איינגע־טריקענטע שטענגלעך אין׳ם גלאז זענען מעכטיגער פון אלע סירענען־דופטען און פון׳ם פריהלינג.

* *
*

ווען איך בין געזעסען און געשריבען די שורות איז גרעטעל אריינגעקומען. נאך קיינמאל איז זי אזוי פריה נישט געקומען צו מיר: זי פלעגט קומען געוועהנליך פאר נאכט. איך בין ערשטיינט געווארען, כמעט צוטומעלט; א פאר סעקונדען איז זי געבליבען שטעהן אין טהיר, און איך האב גע־קוקט אויף איהר, זי נישט בעגריסענדיג. דערנאך האט זי אנגעהויבען שמייכלען און איז צוגעגאנגען נעהנטער. אין האנד האט זי געהאלטען א קליינעם בוקעט פון פרישע בלו־מען און, נישט רעדענדיג איין ווארט, איז זי צוגעגאנגען צו מיין שרייבטיש און האט דעם בוקעט אוועקגעלעגט פאר מיר. גלייך דערמיט האט זי אויסגעצויגען די האנד און א חאפ געטאן די פערוועלקטע בלומען פון׳ם גרינעם גלאז. איך האב זיך געפיהלט דערביי, ווי ווען אימיצער וואלט מיר א שטיק הארץ אויסגעריסען, איך האב אבער נישט געקענט אפילו איין ווארט אויסרעדען... און ווען איך האב זיך אויפ־

געהויבען. אום זי אָנצוחאַפּען בײַ'ם האַנד, האָט זי מיך שמײכלענד'יג אָנגעקוקט, און, האַלטענדיג אין האַנד הויך איבערן קאָפּ די פֿערוועלקטע בלומען, איז זי שנעל צוגעלאָפען פֿון פּויש צום פֿענסטער און האָט זיי אַרויסגעוואָרפען אויפ'ן גאַס. מיר האָט זיך געוואָלט נעהמען און זיך נאָכוואַרפען נאָך זיי; בײַ'ם שוועל פֿון פֿענסטער שטעהט אָבער דאָס ליעבע, מילדע מעדעל, און קוקט מיך אָן. איבער איהר בלאָנדען קאָפּ בלישטשעט די וואַרעמע ווײַכע פֿריהלינגס-זון ... און אין צימער הערט זיך אַ שטאַרקער סירענע-דופֿט.

און איך קוק אָן דאָס לעדיגע גרינע גלאָז, וואָס שטעהט אויפ'ן שרײַבטיש און ווייס נישט, וואָס מיט מיר טוט זיך; מיר איז, דאַכט זיך, פֿרײַער עטוואָס... לײַכטער, אַ סך לײַכטער, ווי פֿריהער. דאַן קומט צו גרעטעל, נעהמט איהר קלײנעם בוקעט'ל און טראָגט עס מיר צו נאָהנט צום געזיכט. ווײַסע, פֿרישע סירענען... וואָס'רע געזונדער, פֿרישער אַראָמאַט; — אַזאַ ווײכער, אַזאַ קיהלער; מיר האָט זיך געוואָלט דעם גאַנצען געזיכט אײַנגראָבען אין זיי, אין די לאַכענדע, ווײַסע, קושענדע בלומען! און איך האָב געפֿיהלט, אַז דער שאָטען איז פֿערשוואונדען געוואָרען פֿון מײַנע אויגען. — גרעטעל איז געשטאַנען הינטער מיר און האָט אַרומגעפֿיהרט איהרע ווילדע הענדטלעך אין מײַנע האָר. „דו ליעבינקער נאַרעלע!—" האָט זי געזאָגט. האָט זי געוואוסט, וואָס זי האָט דאָ אָבגעטאָן? ... איך האָב גענומען איהרע הענד און זיי געקושט. — פֿאַרנאַכט זענען מיר בײדע שפּאַצירען געגאַנגען אין פֿעלד, אינ'ם פֿריהלינג און וואָס בין איך מיט איהר צוריקגעקומען. איך האָב אָנגעצונדען אַ ליכט. מיר זענען אַ סך געגאַנגען צו-פֿוס און גרעטעל איז אַזוי מיעד געוואָרען, אַז זעצענדיג זיך אינ'ם וויעגשטוהל נעבען קאַמין, איז זי גלײַך אײַנגעשלאָפען. ווי שען זי איז, ווען זי שמײכעלט אַזוי אין שלאָף!

אינ'ם שלאַנקען גרינעם גלאָז שטעהען פֿאַר מיר די סירענען. — און אונטען אויפ'ן גאַס — נײן, נײן, זיי ליעגען שוין לאַנג נישט אונטען ... דער ווינט האָט זיי שוין לאַנג צוטראָגען מיט'ן שטויב פֿון גאַס...

ארטור שניצלער.

דער קאַראַהאָד

צעהן דיאלאָגען.

איבערזעצט דורך

ד״ב מיקראָקאָסמאָב.

אינהאַלט:

די פּראָסטיטוטקע און דער סאָלדאַט.

דער סאָלדאַט און דאָס דיענסטמעדעל.

דאָס דיענסטמעדעל און דער יונגער העָרר.

דער יונגער העָרר און די יונגע דאַמע.

די יונגע דאַמע און דער מאַן.

דער מאַן און דאָס גוטע מעדעל.

דאָס גוטע מעדעל און דער דיכטער.

דער דיכטער און די שוישפּיעלערין.

די שוישפּיעלערין און דער גראַף.

דער גראַף און די פּראָסטיטוטקע.

פערזאנען.

דִי פּראָסטִיטוּטקע.

דער סאָלדאַט.

דאָס דִיענסטמעדעל.

דער יונגער הערר.

דִי יונגע דאַמע.

דער מאַן.

דאָס גוטע מעדעל.

דער דִיכטער.

דִי שוישפִּיעלערִין.

דער גראַף.

I.

דער סאלדאט און די פראסטיטוטקע.

שפעט אין אבענד, ביי דער אוגארטעני-בריק.

דער סאלדאט. (קומט פייפענדיג, וויל געהן אהיים).

די פראסטיטוטקע. קום, מיין שענער ענגעל.

סאלדאט. (קעהרט זיך אום און געהט דערנאך ווייטער).

פראסטיטוטקע. דו ווילסט נישט געהן מיט מיר?

סאלדאט. אה, איך בין עס דער שענער ענגעל?

פראסטיטוטקע. געוויס, ווער דען? הער, קום ארײן צו מיר. איך וואהן דא נישט ווייט.

סאלדאט. איך האב קיין צייט נישט. איך מוז אין קאזארמע געהן.

פראסטיטוטקע. אין קאזארמע האסטו נאך צייט צו געהן. ביי מיר איז בעסער.

סאלדאט. (געהט צו נאהנט צו איהר) דאס קען זיין.

פראסטיטוטקע. ש-ש-ש-ש. דא קען יעדער מינוט א פאליציי-מאן פערבייגעהן.

סאלדאט. איך לאך פון זיהם! א פאליציי-מאן! איך האב מיין געוועהר אויך ביי'ן זייט.

פראסטיטוטקע. קום.

סאלדאט. לאז מיר צו רוהיג. איך האב קיין געלד אויך נישט.

פראסטיטוטקע. איך דארף קיין געלד נישט.

סאלדאט (בלייבט שטעהן. זיי געפינען זיך נעבען א לאמטערנע). דו דארפסט קיין געלד נישט? ווער ביזטו עס אזוינע?

פראסטיטוטקע. צאהלען צאהלען מיר די ציווילנע. אזא ווי דו, קען עס ביי מיר שטענדיג אומזיסט קריגען.

סאלדאט. דו ביזט מסתמא די, פון וועלכער הובער האט מיר דערצעהלט. —

פראסטיטוטקע. איך ווייס נישט פון קיין הובער.

סאלדאט. דאס איז געוויס דו. דו ווייסט די קאפעע-הויז אויף דער שיפס-גאס - פון דארט איז ער מיט דיר אהיים געגאנגען.

פראסטיטוטקע. פון דער קאפפע-הויז בין איך שוין מיט אסך אהיים געגאנגען... אה! אה! —

סאָלדאַט. נו, קום, קום!

פּראָסטיטוטקע. וואָס, איצט אײַלסט דו זיך?

סאָלדאַט. וואָס זאָלן מיר דאָ וואַרטן? צען דעם צײַגער מוז איך שוין זײַן אין קאַזאַרמע.

פּראָסטיטוטקע. ווי לאַנג דינסטו שוין?

סאָלדאַט. וואָס גייט עס דיך אָן? דו וואוינסט ווײַט פֿון דאַנען?

פּראָסטיטוטקע. דער צוגייען דאַרף דויערן צען מינוט.

סאָלדאַט. דאָס איז צו ווײַט פֿאַר מיר. טהו מיר אַ קוש.

פּראָסטיטוטקע (קושט איהם). דאָס טהו איך זעהר גערן — ווען איינער געפֿעלט מיר!

סאָלדאַט. איך נישט. ניין, איך גיי נישט מיט דיר, ס'איז מיר צו ווײַט.

פּראָסטיטוטקע. ווייסטו וואָס, קום מאָרגען נאָכמיטאָג.

סאָלדאַט. גוט. גיב מיר דײַן אַדרעס.

פּראָסטיטוטקע. דו וועסט דאָך אָבער נישט קומען.

סאָלדאַט. אַז איך זאָג יאָ איז יאָ!

פּראָסטיטוטקע. הער, ווייסט וואָס — אויב ס'איז דיר צו ווײַט איצט מיט מיר צו גיין... קום דאָ... דאָ...

(ווײַזט איהם אויפֿן טײַך).

סאָלדאַט. וואָס הייסט?

פּראָסטיטוטקע. דאָרט איז איצט שטיל... קיינער גייט דאָרט איצט נישט פֿאַרבײַ.

סאָלדאַט. אַה, דאָרט איז נישט גוט.

פּראָסטיטוטקע. בײַ מיר איז שטענדיג גוט. קום איצט מיט מיר. ווער ווייס, צו מיר וועלן נאָך דערלעבן ביז מאָרגען.

סאָלדאַט. טאָ קום — אָבער געשווינד!

פּראָסטיטוטקע. גיב אַכטונג, דאָ איז פֿינסטער. גליטשסטו זיך אויס — פֿאַלסטו גלײַך אַרײַן אין דונאַי!

סאָלדאַט. וואָלט געווען דאָס בעסטע.

פּראָסטיטוטקע. ש־ש־ש, וואַרט נאָך אַ ביסל. דאָ באַלד וועט זײַן אַ באַנק.

סאָלדאַט. דו ווייסט דאָ שוין אַלע ווינקעלעך.

פּראָסטיטוטקע. אזא ווי דו, וואָלט איך געוואָלט האָבען פֿאַר אַ געליבטען.

סאָלדאַט. איך וואָלט דיר צופיעל געאַיפּערט.

פראָסטיטוטקע. נו, דערפון וואָלט איך דיך שוין אָבגעוואָהנט.

סאָלדאַט. הא—

פראָסטיטוטקע. נישט אַזוי הויך. אַמאָל טרעפט. אַ וועכטער פערקריכט דאָ אַהער . . . בערעכען, מיר זענען דאָך אין ווינען, אין רעכטען מיטען שטאָדט?

סאָלדאַט. דאָ אַהער קום, אַהער.

פראָסטיטוטקע. פערגעס נישט... וועלען מיר זיך דאָ אויס־אויסגליטשען, ליגענען מיר גלייך אין וואַסער.

סאָלדאַט (איהר אָנהאַפּענדיג). אַה, דו...

פראָסטיטוטקע. האַלט זיך שטאַרק.

סאָלדאַט. האָב קיין מורא נישט...

— — — — — — — — — — — — — —

פראָסטיטוטקע. אויף דער באַנק וואָלט שוין בעסער געווען.

סאָלדאַט. אַלץ איינס, דאָ אָדער דאָ... נו שטעה אויף!

פראָסטיטוטקע. שוין?... וואָס לויפסטו אַזוי?

סאָלדאַט. איך מוז אין קאַזארמע געהן, איך האָב שוין אַזוי אויך פערשפּעטיגט.

פראָסטיטוטקע. געה, דו, ווי רופט מען דיך?

סאָלדאַט. וואָס אינטערעסירט עס דיך, ווי מ׳רופט מיך?

פראָסטיטוטקע. איך הייס לעאָקאַדיע.

סאָלדאַט. האַ! — אַזאַ נאָמען האָב איך נאָך קיינמאָל נישט געהערט.

פראָסטיטוטקע. הער!

סאָלדאַט. נו, וואָס ווילסטו?

פראָסטיטוטקע. גיב האָטש אַ צעהנעריל פאַר׳ן טהיר־וועכטער! —

סאָלדאַט. האַ!... נײן, דאָס טהו איך נישט. אַדיע! לעאָקאַדיע...

פראָסטיטוטקע. אומזיסטיגער פרעסער! חוליגאַן!

(ער ווערט פערשוואונדען).

.II

דער סאָלדאַט און דאָס דינסטמיידעל.

אין פּראַטער *). זונטאָג אָבענדס. אַ ווינקעל, וואָס פירט פון'ם וואורשטעל־פּראַטער אין די דונקעלע אַלעען. דאָ הערט מען נאָך די ווילדע מוזיק פון דעם וואורשטעל־פּראַטער; מ'הערט אויך די קלאַנגען פון דער אָרדינערער פּאָלקע וואָס ווערט געשפּילט אויף בלאָז אינסטרומענטען. דער סאָלדאַט. דאָס דינסטמיידעל.

דאָס דינסטמיידעל. נו, איצט זאָגט מיר, פאַרוואָס האָט איהר עס אַזוי נויטיג געמוזט אַוועקגעהן?

דער סאָלדאַט (לאַכט פערלעגען און נאַריש).

דינסטמיידעל. ס'איז דאָך דאָרט אַזוי גוט געווען. און האָב אַזוי ליעב צו טאַנצען —

סאָלדאַט (נעמט איהר ארום ביי'ם טאַליע).

דינסטמיידעל (שטערט איהם נישט). איצט טאַנצען מיר דאָך נישט. פאַרוואָס האַלט איהר מיך אַזוי פעסט אַרומגענומען?

סאָלדאַט. ווי הייסט איהר? קאַטיע?

דינסטמיידעל. איך ליעגט שטענדיג עפּעס אַ קאַטיע אין קאָפּ.

סאָלדאַט. איך ווייס, איך ווייס שוין .. מאַריע.

דינסטמיידעל. זעהט, דאָ איז פינסטער, איך האָב מורא.

סאָלדאַט. ווען איך בין מיט איך, דאַרפט איהר קיין מורא נישט האָבען. מיר קענען, אַדאַנק גאָט, אונזער שטעדטיל בעשטעהן!

דינסטמיידעל. אָבער וואו געהען מיר דאָ? דאָ זעהט מען דאָך קיין מענשען נישט. קומט, קומט צוריק! — און ס'איז אַזוי פינסטער!

סאָלדאַט (טהוט אַ ציה זיין ווירדזשיניע־ציגאַר, אַזוי, אַז דער אָנגעצונדענער ברעג לייכטעט) ס'איז שוין ליכטיג! האַ האַ! אָ דו גאָלד!

דינסטמיידעל. אַה, וואָס טהוט איהר?... ווען איך וואָלט עס געוואוסט!...

---

*) פּראַטער — פערגעניגונגס־אָרט אינטער ווין.

סאָלדאַט. זאָל מיך דער טײַוועל נעהמען, איך גיב אײַך אײַער ווערט, אַז הײַנט געווען בײַ סוואָבאָדאַ׳ן אַזאַ, שטײַף און געשמאַק, ווי איהר, פרוילײַן מאַריע.

דינסטמעדעל. האָט איהר דען אַלע אויסגעפּראָבירט?

סאָלדאַט. בײַ׳ם טאַנצען בעמערקט מען נישט ווילענדיג. דאָ בעמערקט מען נאָך אַסך זאַכען! האַ!

דינסטמעדעל. פון דעסטוועגען האָט איהר מיט דער בלאָנדער, וואָס האָט עם דעם צודרעהטען פנים, מעהר געטאַנצט, ווי מיט מיר.

סאָלדאַט. דאָס איז אַן אַלטע בעקאַנטע פון מײַנעם אַ פרײַנד.

דינסטמעדעל. פון דעם אונטער-אָפיציער מיט די פער־דרעהטע וואָנסען?

סאָלדאַט. נײַן, דאָס איז דער ציווילנער, וואָס איז גע־זעסען פריהער מיט מיר בײַ׳ן טיש; דער מיט דער הײזעריגער שטימע.

דינסטמעדעל. אַה, איך ווײס שוין. דאָס איז אַ פּראָסטער יונג.

סאָלדאַט. ער האָט אײַך עפּעס געטהון? איך וועל איהם שוין אָנלערנען! וואָס האָט ער אײַך געטהון?

דינסטמעדעל. נײַן, גאָר נישט... איך האָב נאָר גע־זעהען, ווי ער איז מיט אַנדערע.

סאָלדאַט. לאָזט, פרוילײַן מאַריע...

דינסטמעדעל. איהר וועט מיך אָנברוהען מיט אײַער ציגאַר.

סאָלדאַט. פּאַרדאָן! — מאַריע, קומט, מיר וועלען זיך זאָגען אײַנע די אַנדערע דו.

דינסטמעדעל. מיר זענען נאָך נישט אַזעלכע גוטע בעקאַנטע. —

סאָלדאַט. ס׳זענען דאָ אַסך, וואָס קענען זיך גאָר אײַנע די אַנדערע נישט לײַדען, און זאָגען זיך פון דעסטוועגען דו.

דינסטמעדעל. ס׳אַנדערע מאָל, ווען מיר... הערט, הערר פראַנץ...

סאָלדאַט. איהר ווײסט, ווי איך הײס?

דינסטמעדעל. הערט, הערר פראַנץ...

סאָלדאַט. רופט מיך פּראָסט פראַנץ.

דיענסטמעדעל. טאַ זײַט נישט אַזוי פרעך... ס'קען נאָך אימיצער פערבײַגײַען!

סאָלדאַט. און אַז אימיצער וועט פערבײַגײַען, איז אויך גאָר נישט. מ'זעהט דאָ נישט פאַר קײַן צוויי טריט.

דיענסטמעדעל. אָבער אום גאָטעס ווילען, וואו גײַען מיר דאָ?

סאָלדאַט. זעהסט, אָט גײַען דאָ אויך צוויי אַזוי ווי מיר.

דיענסטמעדעל. וואו? איך זעה גאָר נישט.

סאָלדאַט. אָט דאָ... פאַר אונז,

דיענסטמעדעל. פאַרוואָס האָט איהר עפּעס געזאָגט: צוויי אַזוי ווי מיר? —

סאָלדאַט. נו. איך מײַן, אַז זיי האָבען זיך אויך ליעב.

דיענסטמעדעל. גיט אַכטונג! וואָס איז דאָ? איך בין איצט שיער נישט אומגעפאַלען.

סאָלדאַט. אַה, דאָס איז דער פאַרקאַן פון די לאַנקעס.

דיענסטמעדעל. שטויסט מיך נישט אַזוי, איך וועל אומפאַלען.

סאָלדאַט. ש־ש־ש, נישט אַזוי הויך.

דיענסטמעדעל. הערט, איך וועל באַלד אין דער אמת'ן אָנהויבען צו שרײַען... וואָס טהוט איהר... וואָס טהוט...

סאָלדאַט. דאָ איז איצט קײַן לעבעדיגער נפש נישטאָ.

דיענסטמעדעל. טאָ קומט צוריק, וואו מענשען גײַען.

סאָלדאַט. מיר דאַרפען קײַן מענשען נישט, וואָס, מאַריע, מיר דאַרפען... דערצו... האַ... האַ...

דיענסטמעדעל. הערר פראַנץ, איך בעט אײַך, אום גאָטעס ווילען, זעהט, ווען איך וואָלט עס... וויסען... אַה... אַה... קום!... קום!...

— — — — — — — — — — — — —

סאָלדאַט (גליקליך). גאָט מײַנער... נאַכאַמאַל... אַה...

דיענסטמעדעל. — איך זעה גאָרנישט דײַן געזיכט.

סאָלדאַט. אַ... וואָס דאַרטען... געזיכט...

— — — — — — — — — — — — —

סאָלדאַט. שטעהט אויף, דאָ אין'ם גראָז קען מען נישט בלײַבען ליעגען.

דינסטמעדעל. העלף מיר אויפשטעהן, פראנץ.
סאלדאט. נו, הויב זיך אויף.
דינסטמעדעל. אח, גאט מיינער, פראנץ.
סאלדאט. וואס האט עס מיט פראנץ'ן צו טהון?
דינסטמעדעל. דו ביזט א שלעכטער מענש, פראנץ.
סאלדאט. נו יא! ווארט אביסל!
דינסטמעדעל. דו לאזט מיך דא אזוי?
סאלדאט. מ'טאר שוין קיין ציגאר נישט פעררייכערן?
דינסטמעדעל. ס'איז אזוי פינסטער!
סאלדאט. מארגען אין דער פריה וועט ווידער ליכטיג זיין.
דינסטמעדעל. זאג כאטש, דו האסט מיך ליעב?
סאלדאט. נו, דאס האסטו, גלויב איך, געפיהלט, פרוילין מאריע, הא! הא!
דינסטמעדעל. וואוהין געהען מיר?
סאלדאט. צוריק, נו.
דינסטמעדעל. געה נישט, איך בעט דיך, אזוי געשווינד!
סאלדאט. וואס איז דאס ווייטער? איך האב נישט ליעב צו געהן אין דער פינסטער.
דינסטמעדעל. זאג פראנץ, דו האסט מיך ליעב?
סאלדאט. איך האב דאך דיר נאר וואס געזאגט, אז איך האב דיך ליעב!
דינסטמעדעל. דו ווילסט מיר נישט א קוש טהון?
סאלדאט (גנעדיג). ביטע... הערסט, — איצט קען מען שוין ווידער הערען די מוזיק.
דינסטמעדעל. דו ווילסט נאך ווייטער געהן טאנצען?
סאלדאט. נו געווים. וואס דען?
דינסטמעדעל. דו ווייסט, פראנץ, איך מוז שוין געהן אהיים. זיי וועלען שוין דארטען רעדען... מיין מאדאם איז אזא... זי וואלט וועלען מ'זאל קיין מאל פון שטוב נישט ארויסטרעטען.
סאלדאט. נו יא, געה אהיים.
דינסטמעדעל. איך האב געמיינט, אז איהר וועט מיך אונטערפיהרען, הערר פראנץ.
סאלדאט. אונטערפיהרען? אה!
דינסטמעדעל. ס'איז אזוי אומעטיג אליין צו געהן.

סאָלדאַט. וואו וואָהנט איהר דען?

דיענסטמעדעל. נישט ווייט פון דאַנען — אויף דער פאַר-צעלייַ-גאַס.

סאָלדאַט. אַזוי? האָבען מיר דאָך איין וועג... אָבער איצט איז מיר נאָך צו פ״יה... היינט דאַרף איך פאַר צוועלף אין קאַזאַרמע נישט זיין. איך געה נאָך טאַנצען.

דיענסטמעדעל. נו געוויס, איך פערשטעה. איצט דאַרף מען געהן צו דער בלאָנדער מיט דעם צורו־עהטען געזיכט.

סאָלדאַט. האַ! — איהר געזיכט איז גאָר נישט אַזוי צו-דרעהט.

דיענסטמעדעל. אַח, גאָט מיינער, ווי שלעכט די מענער זענען! איהר זייט געוויס מיט אַלע אַזוי!

סאָלדאַט. נו, דאָס וואָלט שוין צופיעל געווען! —

דיענסטמעדעל. פראַנץ, נו איך בעט אייך, זאָל שוין זיין גענוג היינט — זייט שוין היינט מיט מיר. —

סאָלדאַט. נו גוט, גוט. אָבער טאַנצען מעג איך דאָך.

דיענסטמעדעל. איך וועל שוין היינט מעהר מיט קיינעם נישט טאַנצען!

סאָלדאַט. נו, אָט איז ער שוין...

דיענסטמעדעל. ווער?

סאָלדאַט. סוואָבאָדא! ווי געשווינד מיר זענען צוריק גע-קומען. זיי שפּיעלען נאָך אַלץ דאָס זעלביגע... טאַדאַראַדאַ טאַדאַראַדאַ... (זינגט מיט)... נו אַלזאָ, אויב דו וועסט אויף מיר אויפוואַרטען, וועל איך דיר צופיהרען... און אויב נישט... אַגוטע נאַכט...

דיענסטמעדעל. איך וועל אויפוואַרטען.

סאָלדאַט. איהר ווייסט, פרוילײַן מאַריע, לאָזט זיך געבען אַגלאָז ביער. (ווענדעט זיך צו אַ בלאָנדינקע, וואָס טאַנצט פערבײַ מיט איינעם, קאַוואַליער-מעסיג:) גנעדיגעס פרוילײַן, ביטע זעהר. —

.III

דאָס דינסטמעדעל און דער יונגער הער.

אַ הייסער זומער־נאָכמיטאָג.—די עלטערען זענען שוין אויף'ן דאַטשע. — די קעכין איז היינט פרײַ. — דאָס דינסט־מעדעל שרייבט אין קיך אַ בריף צו דעם סאָלדאַט, וואָס איז איהר געליבטער. ס'הערט זיך קלינגענדיג פון דעם יונגען הער'ס צימער. זי שטעהט אויף און געהט אַרײַן צו איהם.

דער יונגער הער ליגט אויף אַ דיוואַן, רויכערט און לעזט אַ פראַנצעזישען ראָמאַן.

דאָס דינסטמעדעל. וואָס ווילט איהר?

דער יונגער הער. אַה יאָ, מאַריע, אַה יאָ, איך האָב געקלונגען, יאָ... וואָס האָב איך עס... יאָ ריכטיג, די רולעטען לאָזט אַרונטער, מאַריע... ס'איז קיהלער, ווען די רולעטען זענען אַראָבגעלאָזען... יאָ... (דאָס דינסטמעדעל געהט צו צום פענסטער און לאָזט אַרונטער די רולעטען).

יונגער הער. (לייענט ווײַטער). וואָס טהוט איהר דאָרט, מאַריע? אַח יאָ. איצט זעהט מען אָבער גאָרנישט, ס'קען נישט לייענען.

דינסטמעדעל. איהר, יונגער הער, זײַט שטענדיג אַזוי פלײַסיג.

יונגער הער (הערט איהם צופריעדען). אַזוי איז גוט. (זי געהט אַוועק).

יונגער הער. (פראָבירט ווײַטער לייענען, לאָזט אָבער באַלד דעם בוך אַראָבפאַלען און קלינגט ווידער.

דינסטמעדעל (קומט אַרײַן).

יונגער הער. הערט, מאַריע... יאָ, וואָס האָב איך אײַן געוואָלט זאָגען... יאָ... ס'איז אפשר דאָ אין שטוב קאָניאַק?

דינסטמעדעל. יאָ, ער איז אָבער פערשלאָסען.

יונגער הער ווער האָט דען די שליסלען?

דינסטמעדעל. די שליסלען זענען בײַ ליני'ן.

יונגער הערר. וואו איז די ליני?

דיענסטמעדעל. די קעכין, הערר אלפרעד.

יונגער הערר. נו, טא זאגט ליני'ן.

דיענסטמעדעל. זי איז היינט פריי.

יונגער הערר. אזוי...

דיענסטמעדעל. איהר ווילט אפשר, איך זאל אריינ=ברענגען פון קאפע=הויז...

יונגער הערר. אה ניין... ס'איז אזוי אויך היים גענוג,
איך דארף נישט קיין קאניאק. ווייסט איהר וואס,
מאריע? ברענגט מיר א גלאז וואסער. ס=ס=ס,
מאריע – איהר זאלט לאזען אבלויפען דאס וואסער,
עס זאל זיין גוט קאלט. –

(דאס דיענסטמעדעל געהט ארויס).

יונגער הערר (קוקט איהר נאך, ביי דער טהיר קעהרט זיך דאס דיענסטמעדעל אום צו איהם; דער יונגער הערר קוקט אין דער ליפטען. — דאס דיענסטמעדעל עפענט דעם קראן פון דעם וואסערלייטונג און לאזט געהן דאס וואסער. אין דער צייט האפט זי זיך אריין אין איהר קליין צימערל, וואשט זיך אב די הענד, מאכט צורעכט ביי'ם שפיגעל איהרע האאר, און טראגט צו דעם יונגען הערר דאס גלאז וואסער. ער געהט צו דיבט נעבען דיוואן).

יונגער הערר (הויבט זיך אויף אין דער העלפט, דאס דיענסטמעדעל גיט איהם דאס גלאז אין האנד, זייערע פינגער ריהרען זיך אן).

יונגער הערר. אזוי, דאנקע. – נו, וואס איז? – גיט אכטונג; שטעלט אוועק דאס גלאז צוריק אויף'ן טעציל... (ער לעגט זיך צוריק און ציהט זיך אויס), ווי שפעט איז איצט?

דיענסטמעדעל. דער זייגער איז פינף, יונגער הערר.

יונגער הערר. אזוי, פינף. – נו גוט. –

דיענסטמעדעל (גיהט ארויס; ביי דער טהיר קעהרט זי זיך אום; דער יונגער הערר האט איהר נאכגעקוקט, זי בעמערקט עס און שמייכעלט).

יונגער הערר (בלייבט א ווײַלע ליגען, דערנאך שטעהט ער פלוצלונג אויף. ער געהט צו ביז'ן טהיר, דערנאך צוריק,

און לעגט זיך ווײַטער אויפ'ן דיוואַן. ער פּראָבירט ווידער צו לייענען, נאָך אַ פּאָר מינוטען קלינגט ער ווײַטער).

דיענסטמעדעל (קומט אַרײַן מיט אַ שמײַכעל, וועלכען זי זוכט גאָרנישט צו בעהאַלטען).

יונגער הערר. הערט, מאַריע, איך האָב אײַך געוואָלט פרעגען ... דאָ איז נישט געווען פאַר מיטאָג ד"ר שיולער?

דיענסטמעדעל. ניין, הײַנט פאַר מיטאָג איז דאָ קיינער נישט געווען.

יונגער הערר. אַזוי, דאָס איז וואונדערבאַר. איז ד"ר שיולער נישט געווען דאָ, זאָגט איהר? איהר קענט דעם ד"ר שיולער?

דיענסטמעדעל. געוויס. דאָס איז דער גרויסער הערר מיט דער שוואַרצער באָרד.

יונגער הערר. יאָ. אפשר איז ער יאָ געווען?

דיענסטמעדעל. ניין, דאָ איז קיינער נישט געווען, יונגער הערר.

יונגער הערר (ענטשלאָסען). קומט אַהער, מאַריע.

דיענסטמעדעל (געהט צו עטליכע טריט). וואָס איז?

יונגער הערר. נעהנטער ... אַזוי ... אַה ... איך האָב געמיינט ...

דיענסטמעדעל. וואָס האָט איהר געמיינט?

יונגער הערר. געמיינט... געמיינט האָב איך... וועגען אײַער בלוזע ... וואָס איז פאַר א? ... נו, קומט צו נעהנטער .. איך וועל אײַך נישט אַבים טהון.

דיענסטמעדעל (געהט צו צו איהם). וואָס איז מיט מײַן בלוזע? זי געפעלט אײַך נישט?

יונגער הערר (נעהמט אָן די בלוזע און ציהט איהר דערווײַל צו צו זיך). אַ בלוזע? דאָס איז אַ גאַנץ שענער בלאָער קאָליער. (איינפאַך). איהר געהט זעהר שען אָנגעטהון, מאַריע.

דיענסטמעדעל. וואָס טהוט איהר, יונגער הערר? ..

יונגער הערר. וואָס איז? ... (ער האָט איהר די בלוזקע אויפגעשפּיליעט, מיט א גיך שפּיליעט מאַן;) בײַ אײַך איז זעהר אַ ווײַכע לײַב, מאַריע.

יִעֶנסטמעֶדעֶל. אִיהר גִיט מִיר קָאמפּלִימעֶנטעֶן, יונגעֶר הערר,

יונגעֶר הערר (קושט אִיהר אויפ׳ן ברוסט). עֶס טהוט דאָך נישט וועֶה...

דיִעֶנסטמעֶדעֶל. אָ ניין...

יונגעֶר הערר. וויל אִיהר זִיצט אַזוֹי! פאַרוואָס זִיצט אִיהר?

דיִעֶנסטמעֶדעֶל. אָה, הערר אַלפרעֶד...

יונגעֶר הערר. און וואָסר׳עֶ שעֶנעֶ טופליעֶס!...

דיִעֶנסטמעֶדעֶל. אח... יונגעֶר הערר... ווען מ׳וועֶט אָנ־קלִינגעֶן...

יונגעֶרהערר. ווער וועֶט אִיצט קלִינגעֶן?

דיִעֶנסטמעֶדעֶל. און זעֶהט... ס׳איז דאָך אַזוֹי לִיכטִיג...

יונגעֶר הער. פאַר מִיר דאַרפט אִיהר זִיך נִיט שעֶמעֶן. אִיהר דאַרפט זִיך אִין אַלגעֶמיין נישט... פאַר קיינעֶם... ווען מ׳איז אַזוֹי שעֶן. יאָ, אִיך שווער אייך; מאַריעֶ, אִיהר זייט... און אִיהר ווייסט, אייערעֶ האָאר שמעֶקעֶן אויך אַנגעֶנעֶהם...

דיִעֶנסטמעֶדעֶל. הערר אַלפרעֶד...

יונגעֶר הערר. מאַכט נישט אַזעֶלכעֶ צעֶרמאָניעֶס מאַריעֶ... אִיך האָב אייך שוין געֶזעֶהעֶן איינמאל... אִיך בִין געֶקוּמעֶן דאָ נישט לאַנג שפּעֶט ביינאַכט אַהיים און בִין געֶגאַנגעֶן זִיך נעֶהמעֶן וואַסעֶר; די טהִיר פון אייער צִימעֶר איז געֶוועֶן אָפעֶן... נו און אִיך...

דיִעֶנסטמעֶדעֶל (בעֶהאַלט אִיהר געֶזִיכט). אַח, גאָט מיינער... אִיך האָב קיינמאל נישט געֶגלויבט, הערר אַלפרעֶד, אַז אִיהר זייט פעֶהִיג צו...

יונגעֶר הערר. דאַמאַלס האָב אִיך אַסך געֶזעֶהעֶן... דאָס... און דאָס... און —

דיִעֶנסטמעֶדעֶל. הערר אַלפרעֶד!

יונגעֶר הערר. קום. קום... אַהער... אַזוֹי... אָט אַזוֹי...

דיִעֶנסטמעֶדעֶל. אימיצעֶר וועֶט אָנקלִינגעֶן —

יונגעֶר הערר. הערט שוין אויף... וועֶט מעֶן נישט עֶפנעֶן..

— — — — — — — — — — — — — —

(עֶס קלִינגט).

יונגער הערר. זאָל עס דער מײַוויגעל געהאַטן... אַף
וואָס'רא ליאַרם. — ער האָט שוין פריהער געוויכ
אויך געקלונגען, נאָר מיר האָבען נישט געהערט...

דיענסטמעדעל. ניין, איך האָב זיך די גאַנצע צייט איינ
געהערט.

יונגער הערר. נו. געהט טהוט אַ קוק.

דיענסטמעדעל. הערר אַלפרעד... איהר זייט... ניין...
אַזוי שלעכט...

יונגער הערר. געהט, איך בעט אייך, טהוט אַקוק. —

דיענסטמעדעל (געהט אַרויס).

יונגער הערר (ציהט שנעל אַרויף די רולעטען).

דיענסטמעדעל (קומט ווידער אַריין). ער האָט שוין געמוזט
אַוועקגעהן; דאָרט איז איצט שוין קיינער נישטאָ,
אפשר איז עס דער ד"ר שולער געווען.

יונגער הערר (אונצופריעדען). גוט.

דיענסטמעדעל (געהט צו נאָהנט צו איהם).

יונגער הערר (געהט אָב אָן אַ זייט). — איהר, מאַריע, — איך
געה איצט אינ'ם קאַפּעע־הויז. —

דיענסטמעדעל (צערטליך). שוין... הערר אַלפרעד.

יונגער הערר (שטרענג). איך געה איצט אינ'ם קאַפּעע־
הויז. ווען ד"ר שולער וועט קומען —

דיענסטמעדעל. ער וועט היינט נישט קומען.

יונגער הערר (נאָך שטרענגער). אויב ד"ר שולער וועט
קומען, וועל איך, אייך... וועל איך זיין, אינ'ם
קאַפּעע־הויז. — (געהט אינ'ם אנדערען צימער).

דיענסטמעדעל (נעהמט אַ ציגאַר פון רויך־טיש, בעהאַלט איהר
און געהט אַרויס).

17.

דער יונגער הער און די יונגע פרוי.

אין אָבענד. — אַ סאַלאָן, מיט באַנאַלער עלעגאַנץ מעבלירט, אין אַ הויז אויף דער שווינדגאַס.

(דער יונגער הערר איז נאָר וואָס אַרײַנגעקומען און צינדט אָן די ליכט, טראָגענדיג נאָך דעם הוט אויפ'ן קאָפּ און דעם איבערציהער אויף זיך. דאַן עפענט ער די טהיר צום דערבײַאיגען צימער און וואַרפט אַ בליק אין איהם. פון די ליכט, וואָס ברענען אין סאַלאָן, געהט דער שײַן איבערן פּאַרקעט ביז צו דער הימעלבעט, וואָס שטעהט בײַ דער אַנטקעגענדיגער וואַנד. פון דיים קאַמין אין ווינקעל פון שלאָפצימער שלאָגט זיך אָב אַ רויטליכער ליכטשײַן אויף די פּאָ־האַנגען פון בעט. — דער יונגער הערר בעקוקט דאָס שלאָפצימער אויך און, נעהמענדיג פון'ם טריומאָה (=שפּיגעל אַ כּוואָוועריזאַטאָר*), בעשפּריצט ער די בעט־דעקען מיט גוטען פײַלכען־פּאַרפיום. דערנאָך געהט ער דורך מיט דעם פולווערזאַטאָר בײדע צימערן און דריקט כסדר דעם קלײנעם באַלאָן, אַזוי אַז עס הויבט זיך אָן אומעטום צו פיהלען דער ריח פון פּיאַלקעס, און דערנאָך טהוט ער אויס דעם הוט מיט דעם איבערציהער. ער זעצט זיך אויפ'ן בלאָה־סאַמעטענע פּאָטעל, צינדט אָן אַ ציגאַר און רויכערט. נאָך אַ קלײנע ווײַלע הויבט ער זיך אויף, אום זיך צו איבערצײַגען, צי עס ווענען אַראָבגעלאָזען די גרינע גאַרדינען. פּלוצלונג געהט ער ווידער אַרײַן אינ'ם שלאָפצימער, עפענט דעם שופלאָד פון נאַכט־טישעל און, געפינענדיג דאָרט אַ שילדקראָטענע האָאָר־נאָדעל, זוכט אַנ'אָרט, וואו זי צו בעהאַלטען און טהוט איהר ענדליך צרײַן אין דער קעשענע פון זײַן איבערציהער. דערנאָך עפענט ער אַ שראַנק אין סאַלאָן, נעהמט אַרויס פון איהם אַ זילבערנע טאַץ און אַ פלאַש קאָניאַק מיט צוויי ליקער־גלעזלעך, און שטעלט עס אַלץ אוועק אויפ'ן טיש.

---

*) בעשטוובונגס־ אָדער בעשפּריצונגס־אַפּאַראַט.

צוגעהענדיג נאָכאַמאָל צום איבערציהער נעהמט ער אַרויס פון איהם אַ קליין ווייס פעקעלע און, עפענענדיג עס, לעגט ער דאָס צו צום קאָניאַק. ער געהט ווידער צו צום שראַנק און נעהמט אַרויס צוויי קליינע טעלערלעך מיט לעפעלעך, דערנאָך נעהמט ער אַרויס פון פעקעלע איין בעצוקערטען קאַשטאַניען־נוס און עסט איהם אויף און, אָנגיעסענדיג אַ גלעזעל קאָניאַק, טרינקט ער עס שנעל אויס. ער טהוט אַ קוק דערנאָך אויפ'ן זייגער און הויבט אָן אַרומשפּאַציערען איבערן צימער אַהין און צוריק. — ביי דעם גרויסען וואַנד־שפּיגעל בלייבט ער אַ ווײַלע שטעהן און מאַכט זיך מיט זיין טאַשענטוך קאַם צורעכט די האָאר און די קליינע וואָנסען. — ער געהט איצט צו צום פאָדערצימער און הערט זיך איין. ס'איז שטיל, דאַן ציהט ער צוזאַמען די בלויע פאָרטיערען, וואָס פערשטעלען דעם אַריינגאַנג אין'ם שלאָפצימער. מ'קלינגט. דער יונגער הערר טהוט אַלייכטען ציטער, זעצט זיך אויפ'ן פאָטעל און הויבט זיך אויף ערשט דאַן, ווען די טהיר עפענט זיך אויף און עס קומט אַריין די יונגע פרוי. —

די יונגע פרוי (דיכט פערשלייערט, פערמאַכט די טהיר הינטער זיך, בלייבט אַ ווײַלע שטעהן, צוּלעגענדיג די לינקע האַנד צום הארצען, ווי זי וואָלט וועלען בייקומען אַ גוואַלטיגן אויפרעגונג).

דער יונגער הערר (געהט צו איהר צו, נעהמט איהר לינקן האַנד און פרעסט אָב אַ קוש אויף דער ווייסער, מיט שוואַרץ אויסגענעהטער הענדשקע. ער זאָגט שטיל:) איך דאַנק אייך.

יונגע פרוי. אַלפרעד — אַלפרעד!

יונגער הערר. קומט, גנעדיגע פרוי... קומט פרוי עממאַ...

יונגע פרוי. לאָזט מיך, איך בעט אייך, נאָך אַ ווײַלע — איך בעט אייך זעהר אַלפרעד! (זי שטעהט נאָך אַלץ ביי'ן טהיר).

יונגער הערר (שטעהט פאַר איהר און האַלט איהר האַנד).

יונגע פרוי. וואו בין איך דאָ?

יונגער הערר. ביי מיר.

יונגע פרוי. די שטוב איז אַ שרעקליכע, אַלפרעד.

יונגער הערר. פאַרוואָס? ס'איז אַ גאַנץ אַנשטענדיגע שטוב,

ונגע פרוי. אויף די טרעפ האָב איך צוויי הערן בײַ געגעגנט.

ונגער הערר. בעקאַנטע?

יונגע פרוי. איך ווייס נישט. עס קען זיין.

יונגער הערר. ענטשולדיגט, געשעצטע פרוי—איהר קענט דאָך אייערע בעקאַנטע.

יונגע פרוי. איך האָב גאָרנישט געזעהען.

יונגער הערר. ווען דאָס וואָלטען אפילו געווען אייערע בעקאַנטע,—וואָלטען זיי אייך אויך נישט דערקענט. איך אַליין... ווען איך וואָלט נישט וויסען, אַז איהר זייט עס... דער וואואַל...

יונגע פרוי. דאָס זענען צוויי וואואַלען.

יונגער הערר. נעהנטיגער אַביסל ווילט איהר נישט צוגעהן? טהוט ווענינגסטענס אוים דעם הוט!

יונגע פרוי. וואָס טהוט זיך מיט אייך, אַלפרעד? איך האָב דאָך אייך געזאָגט: פינף מינוט... ניין, לענגער נישט... איך שווער אייך.—

יונגער הערר. אָבער דער וואואַל.—

יונגע פרוי. דאָס זענען צוויי.

יונגער הערר. נו יאָ, ביידע וואואַלען—איך מוז דאָך האָטש אַקוק טהון אויף אייך.

יונגע פרוי. האָט איהר דען, אַלפרעד, מיך ליעב?

יונגער הערר. עממא—איהר פרעגט מיך...

יונגע פרוי. דאָ איז אַזוי היים.

יונגער הערר. און איהר געהט נאָך אין אייער וואַרעמען מאַנטעל—איהר וועט זיך פערקיהלען.

יונגע פרוי (געהט ענדליך אַריין אין צימער און וואַרפט זיך אויף'ן פאָטעל). איך בין שרעקליך פערמאַטערט.

יונגער הערר. ערלויבט? ער נעהמט אַראָב פון איהר די וואואַל'ן: נעהמט די נאָדלען פון איהר הוט און לעגט'ס אַלץ אַוועק אָן אַ זייט.

יונגע פרוי (שטערט איהם נישט).

יונגער הערר (שטעהט פאַר איהר און שאָקעלט מיט'ן קאָפּ).

יונגע פרוי. וואָס איז מיט אייך?

יונגער הערר. אַזוי שען זייט איהר נאָך קיינמאָל נישט געווען.

יונגע פרוי. פאַרוואָס?

יונגער הערר. אַליין... אַליין מיט אייך — עמאַ — (ער לאָזט זיך אַראָב אויף די קניע נעבען איהר פאָטעל, נעהמט אַן איהרע ביידע הענד און בעדעקט זיי מיט קושען).

יונגע פרוי. און איצט... לאָזט מיך געהן. וואָס איהר האָט פון מיר פערלאַנגט, האָב איך געטהון.

יונגער הערר (לעגט זיין קאָפּ ביי איהר אויפ'ן שויס)

יונגע פרוי. איהר האָט מיר צוגעזאָגט זיך אַנשטענדיג צו האַלטען.

יונגער הערר. יאָ.

יונגע פרוי. מ'ווערט דאָ דערשטיקט.

יונגער הערר (שטעהט אויף). איהר געהט נאָך אין'ם מאַנטעל.

יונגע פרוי. לעגט איהם אַוועק צוזאַמען מיט'ן הוט.

יונגער הערר (טהוט אהר אוים דעם מאַנטעל און לעגט איהם אַוועק אויפ'ן דיוואַן).

יונגע פרוי. נו איצט — אַדיע. —

יונגער הערר. עמאַ! — עמאַ! —

יונגע פרוי. די פינף מינוט זענען שוין לאַנג אַריבער.

יונגער הערר. קיין איין מינוט נאָך אויך נישט.

יונגע פרוי. אַלפרעד, זאָגט מיר דעם אמת, וויפיעל איז איצט דער זייגער?

יונגער הערר. ריכטיג אַ פיערטעל אויף זיבען.

יונגע פרוי. איך האָב שוין לאַנג געדאַרפט זיין ביי דער שוועסטער.

יונגער הערר. די שוועסטער קענט איהר אָפט זעהען...

יונגע פרוי. אַה, גאָט מיינער, אַלפרעד! פאַרוואָס האָט איהר מיך דערצו געבראַכט.

יונגער הערר. ווייל איך... פערגעטער אייך, עמאַ.

יונגע פרוי. וויפיעל פרויען האָט איהר שוין דאָס געזאָגט?

יונגער הערר. פון דער צייט, וואָס איך האָב אייך דער־זעהען, — קיין איינער נישט!

יונגע פרוי. וואָס בין איך פאַר אַ לייכטזיניגער מענש! ווען אימיצער וואָלט עס מיר געזאָגט מיט אַוואָך צו־ריק... נאָך נעכטען אפילו...

יונגער הערר. און עהער נעלטען האט איהר מיר שוין צוגעזאגט...
יונגע פרוי. איהר האט מיך אזוי געמאטערט! איך האב עס אבער נישט געוואלט טהון. גאט איז מיין עדות, אז איך האב עס נישט געוואלט טהון... נעכטען בין איך געווען פעסט ענטשלאסען... איהר ווייסט, איך האב נעכטען אין אבענד זאגאר אנגעשריבען צו אייך א לאנגען בריעף.
יונגער הערר. איך האב קיין בריעף נישט ערהאלטען.
יונגע פרוי. איך האב איהם דערנאך צוריסען. אה, ווען איך וואלט אייך איהם אוועקגעשיקט, וואלט אסך בעסער געווען.
יונגער הערר. אזוי איז בעסער.
יונגע פרוי. אה ניין, ס'איז מאוס... פון מיר. איך בעגרייף זיך אליין נישט. אדיע, אלפרעד, לאזט מיך —
יונגער הערר (נעהמט זי ארום און בעדעקט איהר געזיכט מיט הייסע קושען).
יונגע פרוי. אזוי... האלט איהר עס ווארט...
יונגער הערר. נאך איין קוש — נאך איינעם.
יונגע פרוי. דעם לעצטען. (ער קושט איהר; זי גיט איהם צוריק א קוש; זייערע ליפען בלייבען לאנג צוזאמענגעשלאסען).
יונגער הערר. איהר ווייסט, עממא? איצט ערשט ווייס איך, וואס גליק איז.
יונגע פרוי (ווארפט זיך צוריק אין פאטעל).
יונגער הערר (זעצט זיך אויף א ווענדשטול פון שטוהל און נעהמט איהר צערטליך ארום). — אדער נאכמעהר... איצט ערשט פערשטעה איך, וואס עס קען זיין גליק.
יונגע פרוי (זיפצט טיעף אב).
יונגער הערר (קושט איהם ווידער).
יונגע פרוי. אלפרעד, אלפרעד, וואס מאכט איהר פון מיר!
יונגער הערר. נישט אמת — ס'איז דא גארנישט אזוי שלעכט... און דערצו זענען מיר דאך דא זיכער אויך! אזוי איז טויזענדמאל בעסער, ווי די ראנדעוואו'ס אויפ'ן גאס...

יונגע פרוי. אָה, דערמאָהנט מיך נישט אָן דעם.

יונגער הערר. איך וועל שטענדיג טראַכטען וועגען דעם מיט פערגניגען. יעדע מינוט, וואָס איך פערברענג מיט אייך צוזאַמען, וועט זיין פאַר מיר אַ זיסע ערינערונג.

יונגע פרוי. איהר געדענקט... יענעם באַל?

יונגער הערר. צי איך געדענק...? דאַן בין איך די גאַנצע צייט מיט אייך געזעסען... אינגאַנצען מיט אייך. אייער מאַן האָט גענומען אַ בין קאָל קאַמפּאַניער—

יונגע פרוי (קוקט איהם טרויעריג אָן).

יונגער הערר. איך האָב געוואָלט רעדען נאָר פון שאַמפּאַניער. זאָגט, עממא, איהר ווילט אפשר אַ גלעזיל קאָניאַק?

יונגע פרוי. איין טראָפּען, פריהער אָבער גיט מיר אַ גלאָז וואַסער.

יונגער הערר. גלייך... וואו איז עס? — אַח יאָ... (ער רוקט פונאַנדער די פּאָרטיערען און געהט אריין אינ׳ם שלאָפציממער).

יונגע פרוי (קוקט איהם נאָך).

יונגער הערר (קומט צוריק מיט אַגראַפין וואַסער און צוויי טרינקגלעזער).

יונגע פרוי. וואו זייט איהר עס געוועזען?

יונגער הערר. אינ׳ם... דערבייאיגען צימער. (גיעסט אָן אַ גלאָז וואַסער).

יונגע פרוי. איך וויל אייך עפּעס פרעגען, אַלפרעד—נאָר שווערט אויף אייער עהרענוואָרט, אַז איהר וועט זאָגען דעם אמת.

יונגער הערר. איך שווער.—

יונגע פרוי. דאָ... אין די צימערן איז שוין געוועזען אַמאָל אַן אַנדער פרוי?

יונגער הערר. עממא...די שטוב שטעהט שוין צוואַנציג יאָהר!

יונגע פרוי. איהר פערשטעהט גאַנץ גוט, אַלפרעד, וואָס איך מיין... מיט אייך!... ב י י אייך!...

יונגער הערר. מיט מיר — דאָ — עממא! — ווי קענט איהר עס קלערען אַזעלכעס?

יונגע פרוי. אַלזאָ האָט איהר... ווי זאָל איך עס... ניין, איך וועל אייך שוין בעסער נישט פרעגען. ס'איז בעסער, אַז מ'פרעגט גאָרנישט. איך בין אַליין שולדיג — אַלץ צאָהלט זיך אָב.

יונגער הערר. וואָס איז מיט אייך? וואָס'רע אָבצאָהלען?

יונגע פרוי. ניין, ניין, ניין, איך טאָר נישט קלערען... איך טאָר צום בעוואוסטזיין נישט קומען... אַנדערש וועל איך זיך מוזען אין דר'ערד בעגראָבען פון חרפה...

יונגער הערר (מיט'ן גראַפין וואסער אין האַנד, שאָקעלט מיט'ן קאָפּ). ווען איהר וואָלט וויסען, עממא, ווי איהר מאַטערט מיר.

יונגע פרוי (גיעסט זיך אָן אַ גלעזיל קאָניאַק).

יונגער הערר. איהר ווייסט וואָס, עממא? אויב איהר בעציהט זיך צו מיר אַזוי גלייכגילטיג — אויב איהר פיהלט נישט, אַז איהר זייט פאַר מיך דאָס איינציגע גליק אין לעבען — איז גלייכער איהר זאָלט אוועקגעהן.

יונגע פרוי. יאָ, איך וועל אַזוי טהון.

יונגער הערר (איהר ביי'ן האַנד אָנגעהמענדיג). אויב אָבער איהר פיהלט, אַז איך קען אָהן אייך נישט לעבען, אַז איין קוש אייך אין האַנד איז פאַר מיר מעהר ווערט, ווי די צערטליכקייטען פון דער גאַנצער וועלט פרויען... עממא, איך בין נישט ווי די אַנדערע מענשען, וואָס האָבען ליעב צו חנפ'נען, קאָמפּלימענטען צו מאַכען — איך בין אפשר צו נאַאיוו... איך...

יונגע פרוי. אויב אָבער איהר זייט אויך, ווי אַלע יונגע לייט?

יונגער הערר. דאַן וואָלט איהר איצט דאָ נישט געוועזען — ווייל איהר זייט נישט ווי אַלע אַנדערע פרויען.

יונגע פרוי. פון וואַנען ווייסט איהר עס?

יונגער הערר (האָט איהר צוגעצויגען צום דיוואַן און זיך בעזעצט נאָהנט צו איהר). איך האָב אַסך געטראַכט וועגען אייך. איך ווייס, — איהר זייט אונגליקליך.

יונגע פרוי (דערפרעהט). יאָ.

יונגער הער. דאָס לעבען איז אַזוי פוסט, אַזוי נישטיג –
און דערצו – אַזוי, קורץ, – אַזוי שרעקליך קורץ!
ס'איז דאָ נאָר איין גליק... זיך געפינען אַ מענשען,
פון וועמען געליעבט צו ווערן –

יונגע פרוי (נעהמט פון טיש אַ בעצוקערטע באַרנע און נעהמט זי אין מויל).

יונגער הער. האַלבע מיר! (זי גיט איהם די באַרנע מיט די ליפען).

יונגע פרוי (כאַפּט אָן די הענד פון יונגען הער, וועלכע זענען בערייט צו אַלץ). וואָס טוט איהר, אַלפרעד... אַזוי האַלט איהר עס וואָרט.

יונגער הער (שלינגט אַראָב די בערנע, – מיטהיגער). דאָס לעבען איז אַזוי קורץ.

יונגע פרוי (שוואַך). דאָס איז אָבער נאָך קיין גרונד נישט פאַר...

יונגער הער (מעכאַניש). אָה יאָ.

יונגע פרוי (שוואַכער). זעהט, אַלפרעד, און איהר האָט דאָך צוגעזאָגט, זיך אַנשטענדיג... און ס'איז אַזוי ליכטיג...

יונגער הער. קום, קום, דו טהייערע... איינציגע... (ער הויבט איהר אויף פון דיוואַן).

יונגע פרוי. וואָס ווילט איהר טאָן?

יונגער הער. דאָ דרינען איז נישט אַזוי ליכטיג...

יונגע פרוי. דאָ איז דען פאַרהאַן, נאָך אַ צימער?

יונגער הער (ציהט איהר מיט). אַ שענעס... און אַ גאַנץ פינסטערעס.

יונגע פרוי. לאָמיר בעסער בלייבען דאָ.

יונגער הער (צוזאַמען מיט איהר הינטער דער פּאָרטיערע, איג'נ שלאָפציממ ר. שפּיליעט איהר אויף די מאַליג).

יונגע דאַמע. אַלפרעד, איהר... אָה, גאָט מיינער... וואָס מאַכט איהר פון מיר! – אַלפרעד!

יונגער הער. איך פערגעבעטער דיך, עממאַ!

יונגע פרוי. טאָ וואַרט, וואַרט כאָטש וועניגסטענס... (שוואַך). גאָה... איך וועל דיך רופען...

יונגער הער. לאָז מיר דיך – לאָז דיר מיך (ער פֿער־פֿלאָנטערט זיך) .. לאָז ... מיך – דיר – העלפֿען.

יונגע פֿרוי. דו צורייסט מיר אַלץ.

יונגער הער. דו געהסט אָן אַ קאָרסעט?

יונגע דאַמע. איך טראָג קיינמאָל קיין קאָרסעט נישט. אָדילאָן טראָגט אויך נישט ... די שיך קענסטו מיר אָבשפּיליען.

יונגער הער (קנעפּעלט איהר אויף די שיך און קושט איהרע פֿיס).

יונגע פֿרוי (בעהאַלט זיך אין בעט). אָה, מיר איז קאַלט.

יונגער הער. באַלד וועט ווערן וואַרם.

יונגע פֿרוי (לאַכט שטיל). דו גלויבסט אַזוי?

יונגער הער (אונאַנגענעהם בעריהרט, צו זיך.) דאָס האָט זי נישט געדאַרפֿט זאָגען. (טוהט זיך אויס אין דער פֿינסטער).

יונגע דאַמע (צערטליך.) נו, קום, קום, קום!

יונגער הער (קומט ווידער אַריין אין אַ גוטער שטימונג). באַלד – –

יונגע פֿרוי. דאָ הערט זיך אַ שטאַרקער ריח פֿון פֿיאַלקוס.

יונגער הער. דאָס ביזטו אַליין ... יאָ (נעבען איהר) דו אַליין!

יונגע פֿרוי. אַלפֿרעד... אַלפֿרעד!!!

יונגער הער. עממאַ...

— — — — — — — — — — — —

יונגער הער. איך האָב דיך צו שטאַרק ליעב... יאָ יאָ... איך בין ווי פֿון זינען.

יונגע פֿרוי...

יונגער הער. די לעצטע צייט בין איך אינגאַנצען אַרום געגאַנגען ווי משוגע. איך האָב עס פֿאָראויס געפֿיהלט

יונגע פֿרוי. מאַך נישט דערפֿון קיין וועזען.

יונגער הער. אָה געוויס נישט, עס פֿערשטעהט זיך דאָך אַליין, ווען מען...

יונגע פֿרוי. ניין... ניין... דו ביזט נערוועז. בערוהיג דיך.

יונגער הער. סטענדהאַל'ן האָסטו געלייענט?

יונגע פֿרוי. סטענדהאַל?

יונגער הער. די „פּסיכאָלאָגיע פֿון דער ליעבע".

יונגע פֿרוי. ניין, פֿאַרוואָס פֿרעגסטו מיך עפּעס?

יונגער הערר. אזוי... דארט קומט פאר זעהר א כאראקטעריסטישע ערצעהלונג.

יונגע פרוי. וואס איז'ס פאר א ערצעהלונג?

יונגער הערר. ס'האט זיך צוזאמענגעקליבען א גאנצע קאמפאניע קאוואלעריע־אפיציערען...

יונגע פרוי. אזוי.

יונגער הערר. און זיי דערצעהלען אלע פון זייערע ליעבעס־געשעהעניש'ן. יעדערער דערצעהלט, אז די פרוי וועלכע ער האט אמ'שטארקסטען געליעבט, פערשטעהסט, וועלכע ער האט ליעב געהאט מעהר לייַדענשאפטליך פון אלע... אז די פרוי... איז איהם די... קורץ און גוט, אז ביי דער פרוי איז יעדערן געגאנגען, אזוי ווי מיר איצט...

יונגע פרוי. יא.

יונגער הערר. דאס איז זעהר כאראקטעריסטיש.

יונגע פרוי. יא.

יונגער הערר. דאס איז נאך נישט אינגאנצען. איינער פון דער קאמפאניע פערזיכערט דארט... אז איהם איז אזעלכעס אין גאנצען לעבען נאך נישט פארגעקומען; אבער, בעמערקט סטענדהאל, — דאס איז געוועזען א גרויסער בעריהמער.

יונגע פרוי. אזוי. —

יונגער הערר. און דאך קען יעדע נארעשקייט, ווי נישטיג עס זאל נישט זיין, קאליע מאכען אינגאנצען די שטימונג.

יונגע פרוי. געוויס. אין אלגעמיין ווייסטו... דו האסט דאך מיר צוגעזאגט, זיך אנשטענדיג צו האלטען.

יונגער הערר. גע, הער אויף צו לאכען, דאס מאכט נישט בעסער.

יונגע פרוי. איך לאך גארנישט. די מעשה פון סטענדהאל'ן איז זעהר אינטערעסאנט... איך דאך שטענדיג געמיינט, אז נאר ביי עלטערע... אדער ביי זעהר... פערשטעהסט, ביי אזעלכע, וואס האבען שוין א סך געלעבט...

יונגער הערר. ס'א אייַנפאל. דאס האט דערמיט גארנישט

צו טהאָן. די שענסטע געשיכטע פון סטענדהאל'ן האָב איך איבעריגענס איינגאנצען פערגעסען דיר צו דערצעהלען. איינער פון די קאוואלעריע־אָפיצירען דערצעהלט, אז ער האָט פערבראַכט דריי אָדער גאָר זעקס נעכט... מיט א פרוי, וועלכער ער האָט וואָכענלאַנג געוואָלט בעקומען... דעזירע'ע — פערשטעהסט, און די אַלע נעכט נאָכאַנאַנד האָבען זיי גאָרנישט געטהאָן, נאָר האָבען ביידע... ביידע געוויינט פון גליק...

יונגע פרוי. ביידע?

יונגער הערר. יאָ. דו וואונדערסט זיך? דאָס איז גאַנץ נאַטירליך — ווען מ'האָט זיך ליעב.

יונגע פרוי. אָבער עס זענען געוויס דאָ אַסך אַזעלכע, וואָס וויינען ניש...

יונגער הערר. (נערוועז). נו, געוויס... דאָס איז דאָך אַ אויסשליסליכער פאַל.

יונגע פרוי. אַה — איך האָב געמיינט, אז סטענדהאל דערצעהלט פון אַלע קאַוואַלעריע־אָפיצירען, אַז זיי וויינען ביי דער געלעגענהייט.

יונגער הערר. נ, זעהסט, דו מאַכסט פון אַלץ געלעכטער.

יונגע פרוי. וואָס איז מיט דיר, אַלפרעד? ... זיי נישט קיין קינד!

יונגער הערר. דאָס ווירקט אויף די נערווען. און דערצו פיהל איך, אַז דו טראַכסט די גאַנצע צייט נאָר וועגען דעם. דאָס דריקט מיך.

יונגע פרוי. איך הויב גאָרנישט אָן צו טראַכטען דערפון.

יונגער הערר. אָה יאָ. ווען איך וואָלט נאָר געווען איבערצייגט, אַז דו ליעבסט מיך.

יונגע פרוי. דו פערלאַנגסט נאָך מעהר בעווייזען?

יונגער הערר. נו, אָט זעהסט... דו לאַכסט שוין ווייטער..

יונגע פרוי. ווער לאַכט? קום, גיב מיר דיין שענעם קעפּיל

יונגער הערר. אַח, דאָס איז אַזוי גוט.

יונגע פרוי. דו האָסט מיך ליעב?

יונגער הערר. אָה, איך בין דאָך אַזוי גליקליך!

יונגע פרוי. אָבער דו וועסט שוין מעהר נישט וויינען.
יונגער הערר (זיך אַברוקענדיג פון איהר, זעהר בעליידיגט).
ווידער, ווידער. איך האָב דאָך דיך אַזוי געבעטען...
יונגע פרוי. ווען איך זאָג דיר, דו זאָלסט נישט וויינען —
יונגער הערר. דו האָסט געזאָגט: וועסט שוין מעהר נישט וויינען.
יונגע פרוי. דו ביזט נערוועז, מיין טייערער.
יונגער הערר. דאָס ווייס איך.
יונגע פרוי. מ׳דאַרף אָבער אַזוי נישט זיין... ס׳איז אַזוי גוט, ווען מיר... פּראָסט, ווי גוטע חברים...
יונגער הערר. דו הויבסט שוין ווידער אָן.
יונגע דאַמע. דו געדענקסט נישט? דאָס איז געווען אונזער ערשטער שמועס... מיר האָבען אָבגעמאַכט צו זיין גוטע חברים; מעהר נישט... אַזוי איז גוט געווען... דאָס איז געווען ביי מיין שוועסטער אים יאַנואַר אויף דעם גרויסען באַל, ביי׳ם קאַדריל... נאָס מיינער, איך האָב דאָך שוין לאַנג געדאַרפט אַוועק־געהן... מיין שוועסטער וואַרט אויף מיר... וואָס וועל איך איהר זאָגען? אַדיעה, אַלפרעד —
יונגער הערר. עממאַ — אַזוי ווילסטו מיך לאָזען!
יונגע פרוי. יאָ — אַזוי! —
יונגער הערר. נאָך פינף מינוט...
יונגע פרוי. גוט. נאָך פינף מינוט. אָבער דו מוזט מיר צוזאָגען... זיך נישט אַ ריהר צו טאָן... דו זאָגסט צו? ביי׳ן אוועקגעהן וועל איך דיר נאָך אַ קוש געבען... פסט... רוהיג... זיך נישט אַ ריהר טאָן. האָב איך געזאָגט... אויב נישט, שטעה איך גלייך אויף; דו מיין זיסער... גוטער...
יונגער הערר. עממאַ... מיין טייע — — — — — —
— — — — — — — — — — — —
יונגע פרוי. מיין אַלפרעד — —
יונגער הערר. אַה, ביי דיר איז דאָס גליק פון הימעל.
יונג פרוי. נו, איצט מוז איך שוין אין דער אמת׳ן געהן.
יונגער הערר. דיין שוועסטער וועט וואַרטען.
יונגע פרוי. איצט מוז איך שוין אין שטוב געהן! געה

צו דער שוועסטער איז שוין לאַנג צו שפּעט.
וויפיעל אייגענטליך איז דער זייגער?

יונגער הערר. פון וואַנען זאָל איך עס וויסען?

יונגע פרוי. טו א קוק איפ׳ן זייגער.

יונגער הערר. דער זייגעריל ליגט ביי מיר אין וועסטל.

יונגע פרוי. טו נעהם איהם אַרויס.

יונגער הערר (שטעהט אויף מיט איין מעלטיגען שפּרונג) אַכט.

יונגע פרוי (הויבט זיך שנעל אויף). אום גאָטעס ווילען...

שנעל, אַלפרעד, גיעב מיר מיינע זאָקען... וואָס האָב איך געוואָלט זאָגען? אין שטוב וועט מען שוין געווים וואַרטען אויף מיר... אַכט דער זייגער...

יונגער הערר. ווען וועלען מיר זיך ווידער זעהען?

יונגע פרוי. קיינמאָל נישט.

יונגער הערר. עמטאַ! דו האָסט מיך שוין נישט ליעב?

יונגע פרוי. דעריבער טאַקע. גיב מיר די שיך.

יונגער הערר. שוין קיינמאָל נישט מעהר?... דאָ זענען די שיך.

יונגע פרוי. ביי מיר אין טעשיל ליעגט א שוך-קנעפּלער. געשווינדער, איך בעט דיך...

יונגער הערר. דאָ האָסטו דעם שוך-קנעפּלער.

יונגע פרוי. אַלפרעד, דאָס קען אונז ביידע דעם לעבען קאָסטען.

יונגער הערר (העכסט אונאַנגענעהם בעריהרט). ווי אַזוי?

יונגע פרוי. וואָס וועל איך איהם זאָגען, ווען ער וועט מיך פרעגען: פון וואַנען קומסטו?

יונגער הערר. פון דער שוועסטער.

יונגע פרוי. יאָ, ווען איך וואָלט געקענט א ליגען זאָגען.

יונגער הערר. דו מוזט עס טאָן.

יונגע פרוי. אַלץ פאַר אַזא מענשען. נו, קום שוין אַהער... איך וועל דיך נאָך איין מאָל א קוש טאָן, (זי נעהמט איהם אַרום). — און איצט — — לאָז מיך אַליין, געה אין׳ם אַנדערען צימער. איך קען זיך נישט אָנטאָן, ווען דו שטעהסט דערביי.

יונגער הערר (געהט אַריין אין׳ם ראַלאָן, און טוט זיך דאָרט אָן. ער עסט עפּעס פון די געבעקס און טרינקט אויס א גלעזיל קאָניאַק)

יונגע פרוי (אין א וואלע ארום) אלפרעד!

יונגער הערר. וואס, מיין אוצר?...

יונגע פרוי. אבער ס׳איז בעסער, וואס מיר האבען נישט געוויינט, הא?

יונגער הערר (שמייכלענדיג נישט אהן שטאלץ). ווי קען מען עס אזוי גראב רעדען?—

יונגע פרוי. ווי וועט עס איצט זיין,— ווען מיר וועלען זיך אמאל צופעליג ווידער טרעפען אין א געזעלשאפט!

יונגער הערר. צופעליג... אמאל... דו וועסט דאך מארגען בעשטימט זיין ביי די לויבהיימער׳ס?

יונגע פרוי. יא. דו אויך?

יונגער הערר. געוויס קען איך דיך שוין איינלאדען צו דעם קאטיליאן?

יונגע פרוי. ניין, איך וועל נישט קומען. ווי קענסטו עס גלויבען?— איך וואלט, דאכט זיך— (זי קומט אריין איינגאנצען א אנגעטהוענע אין סאלא און נעהמט א שאקאלאדי קיכעלע). אין דערערד איינגעזונקען געווארען.

יונגער הערר. אלזא, מארגען ביי די לויבהיימער׳ס. גוט.

יונגע פרוי. ניין, ניין... איך זאג זיך אב... בעשטימט—

יונגער הערר. אלזא איבערמארגען... דא.

יונגע פרוי. דו ביזט פון זינען אראב?

יונגער הערר. זעקס דעם זייגער...

יונגע פרוי. דא אין ווינקעל שטעהען דראשקעס, ניין?—

יונגער הערר. יא. וויפיעל דו ווילסט. אלזא איבער־מארגען דא זעקס דעם זייגער. נו, זאג שוין יא, מיין טייערער אוצר...

יונגע פרוי— דאס ויעלען מיר שוין מארגען אברעדען ביי׳ם קאטיליאן.

יונגער הערר (נעהמט איהר ארום) מיין ענגעל!

יונגע פרוי. דו וועכט מיר ווידער קאליע מאכען די פריזור.

יונגער הערר. אלזא מארגען ביי לויבהיימער׳ן און איבער־מארגען אין מיינע ארעמס!

יונגע פרוי. אדיע...

יונגער הערר (פלוצלונג ווידער בעזארגט). און וואס וועסטו איהם היינט זאגען?—

יונגע פרוי. פרעג נישט... פרעג נישט... דאס איז צ
שרעקליך.— פארוואס האב איך דיך אזוי ליעב!-
אדיע.— קוים וועל איך ווידער אימיצען טרעפען די
אויף די טרעפ, שטארב איך אויפן ארט.—פאה!-
יונגער הערר (קושט איהר נאכאמאל די האנד).
יונגע פרוי (געהט ארויס).
יונגער הערר (בלייבט אליין. ער זעצט זיך אויפן דיוואן, שמייכעלט
און זאגט צו זיך אליין) האב איך, הייסט עס, איצט
א פערהעלטניס מיט א אנשטענדיגער פרוי.

די יונגע פרוי און דער מאן.

פ'איז עלף דער ביינאכט אין א בעקוועמעס שלאפצימער.
די פרוי ליעגט אין בעט און לעזט. דער מאן קומט ארײן אין
א שלאפראק.

די יונגע פרוי (זיך נישט אומקוקענדיג). דו ארבייטסט שוין נישט?
דער מאן. ניין. איך בין זעהר מיעד. און אויסערדעם...
יונגע פרוי. נו?—
מאן. זיצענדיג בײ'ם שרייבטיש האט מיך פלוצלונג ארומ־
גענומען עפעס א געפיהל פון עלענדקייט... מיר האט
זיך שרעקליך אנגעהויבען בענקען נאך דיר.
יונגע פרוי (קוקט זיך אום). טאקע?
מאן (זעצט זיך ביי איהר אויפ'ן בעט). הער שוין אויף צו לייענען,
דו וועסט זיך די אויגען קאליע מאכען.
יונגע פרוי (פערמאכט דאס בוך). וואס איז עס מיט דיר?
מאן. גארנישט, מיין קינד. דו ווייסט דאך,— איך בין
פערליעבט אין דיר!
יונגע פרוי. נישט ווילענדיג פערגעסט מען עס אפט.
מאן. מען מוז עס אפט פערגעסען.
יונגע פרוי. פארוואס?
מאן. ווייל אהן דעם וואלט דאס פאמיליענלעבען נישט פאר־
קאמען געווען. עס וואלט... ווי זאג איך דיר'ם זאגען..
עס וואלט די גאנצע הייליגקייט פערלארען.
יונגע פרוי. אהא...

מאַן. גלויב מיר – עס איז אַזוי... ווען מיר וואָלטען אין די
פינף יאָהר, וואָס מיר זענען פערהייראַטעט, נישט אָפּט
פערגעסען, אַז מיר זענען איינער אין אַנדערען פער־
ליבּט – מיר וואָלטען עס שוין מעהר נישט געווען,

יונגע פרוי. דאָס איז צו הויך פאַר מיר.

מאַן. די זאַך איז גאַנץ איינפאַך: מיר האָבען שוין בּיידע
איבּערגעלעבּט אפשר צעהן אָדער צוועלף „ליבּעס"...
וואָס–נישט?

יונגע פרוי. איך האָבּ נישט געצעהלט!–

מאַן. וואָלטען מיר גלייך די ערשטע ליבּע אויסגענוצט בּיז'ן
גרונד, וואָלט איך מיך פון אָנהויב אָן בּאַלד איבּער־
געגעבען אינגאַנצען מיין ליידענשאַפט,– וואָלט מיט
אונז פאָרגעקומען דאָס זעלבּע, וואָס עס קומט פאָר
מיט די מיליאָנען אַנדערע ליבּעס־פּאָרלעך. מיר
וואָלטען זיך שוין לאַנג געהאַט פיינד געקריגען איינער
דעם אַנדערען.

יונגע פרוי. אַה... אַזוי גאָר מיינסטו...

מאַן. גלויבּ מיר– עממאַ– אין די ערשטע טעג נאָך אונזער
חתונה האָבּ איך מורא געהאַט, עס זאָל אַזוי נישט זיין,

יונגע פרוי. איך אויך.

מאַן. נו, זעהסטו? האָבּ איך נישט רעכט געהאַט? דעריבּער
איז בּעסער צו לעבּען אַלע מאָל אַ געוויסע צייט צווישען
זיך, נאָר אין גוטער פריינדשאַפט.

יונגע פרוי. גאָר אַזוי.

מאַן. לעבּענדיג אַזוי, לאָזען מיר זיך די מעגליכקייט אַלע
מאָל פון'ס ניי איבּערצולעבּען האָניג־וואָכען... ווייל
איך זעה שטענדיג, אַז די האָניג־וואָכען זאָלען –

יונגע פרוי... זאָלען זיך נישט פערציהען בּיז צו מאָנאַטען,

מאַן. ריכטיג.

יונגע פרוי.– און איצט... האָט זיך, ווייזט אויס, אויך
געענדיגט אַ פּעריאָד פון גוטער פריינדשאַפט –?

מאַן (דריקט איהר צערטליך צו צו זיך.) עס דאַרף אַזוי זיין.

יונגע פרוי. ווען אָבּער... בּיי מיר איז אַנדערש.

מאַן. בּיי מיר איז עס נישט אַנדערש. דו בּיזט דאָך דאָס
קליגסטע און ענטציקענדסטע וועזען, וואָס עס קען

נאָר געבען... איך שעץ זיך גליקליך, וואָס איך האָב דיך געקריגען.

יונגע פרוי. ס'איז יערענפאלס אנגענעהם, וואָס דו קענסט אזוי ליעבענסווירדיג זיין — פון צייט צו צייט.

מאן (האָט זיך אויך געלעגט אין בעט). פאר א מאן, וואָס ווייס שוין אביסעל די וועלט, — קום, לעג דיין קאָפּ מיר אויפן אקסעל — וואָס איז בעקאנט מיט'ן לעבען, ערשיינט די חתונה א סך געהיימניספולער, ווי פאר אייך — יונגע מעדלעך פון אנשטענדיגער פאמיליע. איהר קומט צו אונז ריינע און — ווענינגסטענס ביז צו א געוויסען גראד — אונוויסענדע, און דעריבער איז אייער בליק אויף דעם עיקר פון ליעבע, א סך קלערער און ריינער, ווי אונזערער.

יונגע פרוי (ל בענדיג). אָה!

מאן. גע...ם. אונזערע בעגריפען זענען צומישט און פערפלאָנטערט צוליעב די פערשיעדענע געשעהענישען, וואָס אונז קומט אויס נישטוועלענדיג איבערצולעבען פאר דער חתונה. איהר הערט טאקע צו פיעל און ווייסט צו פיעל און לייענט אייגענטליך אויך צו פיעל, קיין רעכטען בעגריף אָבער פון דעם אלעמען, וואָס מיר, מענער, לעבען ווירקליך איבער, האָט איהר נאָך אלעמען נישט. דאָס, וואָס מ'רופט געוועהנליך ליעבע, איז אונז איינפאך מיאוס... ווארום וואָס זענען עס נאָך אלעמען פאר א ברואים די, מיט וועלכע אונז קומט אויס געשעפטען צו האָבען!

יונגע פרוי. אמת, וואָס זענען עס טאקע פאר א ברואים!

מאן (קושט איהר אין קאָפּ). דו דארפסט זיך גליקליך שעצען, מיין קינד, דערמיט, וואָס דיר איז קיינמאל נישט אויסגעקומען בעקאַנט צו ווערען מיט דער געזעלשאפט. דאָס זענען, איבריגענס, אמערסטענטהייל זעהר טרויריגע נפשות — מיר ווילען אין זיי קיין שטיינער נישט ווארפען.

יונגע פרוי. איך בעט דיך — דער מיטלייד — איז נאָך מיר מיינונג אינגאנצען איבריג.

מאן. זיי פערדיענען דעם מיטלייד, איהר יונגע מעדלעך פון

אנשטענדיגער געזעלשאַפט, — איהר וועלכע קענט זיין רוהיג, אונטער דעם שוץ פון אייערע עלטערען ווארטען אויף דעם אָרענטליכען מענשען, וואס וועט אייך פיהרען אונטער דער חופה; — איהר קענט גאר קיין אהנונג נישט האָבען פון דער עלענדער אָרעמקייט, וואָס טרייבט דער מעהרהייט פון די אונגליקליכע אין די אָרעמס פון פערברעכען און אויסגעלאסענהייט.

יונגע פרוי. זיי אלע פערקויפען זיך דען?

מאַן. דאָס זאָג איך נישט. איך מיין אין אלגעמיין נישט נאָר דאָס מאַטעריעלע אָרעמקייט... עס עקזיסטירט, אויסער דעם, אויך — אַזוי זיך אויסדריקענדיג — א גייסטיגע אָרעמקייט; א אָרעמקייט אין די בעגריפען ווענען דעם וואס מ׳מעג טאָן, און בעזונדער ווענען דעם, וואָס עס פאסט צו טאָן.

יונגע פרוי. אָבער פאַרוואָ׳ס דארף מען זיי בעדויערען? זיי לעבען גאנץ גוט!

מאַן. דו האָסט עפעס מאָדנע מיינונגען, מיין קינד; דו דאַרפסט נישט פערגעסען, אז אזעלכע נפשות זענען פון דער נאַטור אליין בעשטימט צו זינקען אלע מאָל טיעפער און טיעפער... אָבשטעלען זיך קענען זיי נישט.

יונגע פרוי (זיך צודריקענדיג צו איהם). דער זינקען מוז, ווייזט אויס, גאנץ אנגענעהם זיין.

מאַן (פייניליך אנגענריפען). ווי קענסטו עס אזוי רעדען, עממא. מיר דאכט, אז גראָדע פאַר אייך, אנשטענדיגע פרויען קען נישט געבען קיין זאך, וואס זאל זיין מעהר אב־שטויסענד, ווי יענע אלע פרויען, וועלכע זענען עס נישט.

יונגע פרוי. געוויס, קארל, געוויס. איך האָב׳ם אויך נאָר אזוי זיך געזאָגט. קום, דערצעהל ווייטער. ס׳איז אזוי גוט, ווען דו רעדסט... דערצעהל מיר עפעס.

מאַן. וואָס זאָל איך דיר דערצעהלען? —

יונגע פרוי. נו, אָט, — נאָך וועגען יענע...

מאַן. וואָס איז דיר עפעס איינגעפאלען?

יונגע פרוי. זעה, איך האָב דיך שוין פריהער... באלד אין אנהויב נאָך האָב איך דיך געבעטען, דו זאָלסט מיר דערצעהלען עפעס פון דיין יוגענד.

מאַן. פאַרוואָס אינטערעסירט עס דיך אַזוי?

יונגע פרוי. ביסטו דען נישט מיין מאַן? און אויסער דעם, איז דען דאָס נישט אַן עולה, אַז איך זאָל פון דיין פאַרגאַנגענהייט נישט וויסן גאָרנישט? —

מאַן. דו קענסט דיך מיך נישט האַלטן פאַר אַ מענטשן, וואָס האָט אויף אַזוי פיל קיין געשמאַק נישט, אַז.. גענוג, עסמאַ.. דאָס הייסט איינפאַך פאַרשווייגן —

יונגע פרוי. און דאָך האָסטו — ווער ווייס וויפיל אַנדערע פרויען אויך אַזוי אין די אָרעמ'ס געהאַלטן, ווי איצט מיך.

מאַן. זאָג נישט „פרויען". אַ פרוי ביזט דו.

יונגע פרוי. אָבער אויף איין פראַגע מוזט דו מיר ענטפערן... אויב נישט... אויב נישט... ווערט באַלד גאָרנישט פון דער האָניג-וואָך..

מאַן. דו רעדסט עפּעס מאָדנע... פאַרגעס נישט, אַז דו ביזט אַ מאַמע.. אַז דו נעבן אונז ליגט אונזער טאָכטערל..

יונגע פרוי (זיך צודריקענדיג צו אים). מיר ווילט זיך אָבער אַ אינגעלע אויך האָבן.

מאַן. עממאַ!

יונגע פרוי. נו, זיי נישט אַזוי... געווים בין איך דיין פרוי.. מיר ווילט זיך אָבער דאָך אַביסעל — דיין געליבטע זיין..

מאַן. דו ווילסט?

יונגע פרוי. יאָ — אָבער פריהער מיין פראַגע.

מאַן (נאָכגעבענדיג). נו?

יונגע פרוי. איז געווען צווישן זיי... אַ פאַרהייראַטעטע פרוי?

מאַן. ווי אַזוי? — ווי מיינסטו עס? —

יונגע פרוי. דו פאַרשטעהסט גאַנץ גוט, וואָס איך מיין.

מאַן (אַביסעל באַאונרוהיגט). וואָס עפּעס איז דיר איינגעפאַלן דאָס צו פרעגן?

יונגע פרוי. איך וואָלט וועלן וויסן, אויב עס... דאָס הייסט, — אַז עס זענען דאָ אַזעלכע פרויען... דאָס ווייס איך. אויב דו אָבער...

מאַן (רוהיג) דו קענסט אַזאַ פרוי?

יונגע פרוי. איך קען דען וויסן?

מאַן. געפינט זיך אפשר אַזאַ פרוי צווישן דײַנע פרײַנדינע׳ס?

יונגע פרוי. ווי קאָן מען עס בעשטימט זאָגן וועגן דעם — יאָ אָדער ניט?

מאַן. אפשר האָט דיר אַ מאָל איינע פון דײַנע פרײַנדינעס... פרויען האָבן ליעב צו רעדן צווישן זיך... וועגן פערשידענע זאַכן... האָט זיך איינע דיר מודה געווען?...

פרוי (אונזיכער). ניין.

מאַן. אָבער, ס׳קען דאָך זײַן, אַז דו האָסט אַ פערדאַכט אויף איינער פון דײַנע פרײַנדינען... אַז זי...

יונגע פרוי. אַ פערדאַכט... אָ, אַ פערדאַכט...

מאַן. יאָ, כביכול...

פרוי. ניין, קאַרל, איך זאָג דיר זיכער ניט. ווען איך רעכן מיך איבער אַלע, קען איך זיך אויף קיינער ניט אָבשטעלן...

מאַן. אויף קיינער ניט?

יונגע פרוי. פון מײַנע פרײַנדינעס — אויף קיינער ניט.

מאַן. זאָג מיר עפּעס צו, עטמאַ.

יונגע פרוי. נו.

מאַן. אַז דו וועסט קיינמאָל ניט האָבן קיין געשעפטען מיט אַזאַ פרוי, אויף וועלכער דו וועסט האָבן אפילו נאָר דעם מינדעסטן פערדאַכט, אַז זי... פיהרט ניט גאָר קיין ריינעם לעבן.

פרוי. דאָס זאָל איך דיר צוזאָגן?

מאַן. איך ווייס אַוודאי איך, אַז דו וועסט מיט אַזעלכע פרויען ניט וועלן בעקאַנט ווערן. דער צופאַל אָבער קאָן אַ מאָל צוברענגען, אַז דו... יאָ, עס טרעפט זעהר אָפט, אַז גראַדע אַזעלכע פרויען, וואָס דער נאָמען זייערער איז ניט גאַנץ ריין, זוכן די געזעלשאַפט פון אַנשטענדיגע פרויען, אַנדערע אום זיך דייטליכער אַרויסצווײַזן און אַנדערע... צוליעב אַ געוויסע... ווי זאָל איך׳ס זאָגן... צוליעב אַ געוויסער בענקעניש נאָך דער פערלאָרענער אַנשטענדיגקייט...

יונגע פרוי. אַזוי.

מאַן. יאָ. איך גלויב, אַז ס׳איז זעהר ריכטיג, וואָס איך האָב דאָ געזאָגט. אַ בענקעניש נאָך דער פערלאָרענע

נער אַנשטענדיקײט. װאָרום דאָס, אַז די אַלע פרויען זענען זײער אומגליקליך — דאָס איז זיכער.

יונגע פרוי. פאַרװאָס?

מאַן. דו פרעגסט נאָך, עמטאַ. פאַרװאָס? — װי קענסטו עס אַזױנ׳ס פרעגען? — שטעל זיך נאָר פאָר װאָס׳ר לעבען אַזעלכע פרויען פירען! אַ לעבען פול מיט ליגענס, פאַלשקײטען, ניזדריקײטען און געפאַהרען.

יונגע פרוי. יאָ געװיס. דו ביזט גערעכט.

מאַן. בעשטימט — זײ בעצאָהלען זײער טײַער פאַר דיזעס ביסעל גליק .. פאַר דאָס ביסעל...

יוננע פרוי. פערגעניגען.

מאַן. פאַרװאָס עפּעס פערגעניגען? װי קומט׳ס צו דיר, דו זאָלסט דיזעס אָנרופען פערגעניגען?

יונגע פרוי. נו, — עפּעס מוז עס דאָך זײַן! — װען נישט װאָלטען זײ עס דאָך נישט געטהון.

מאַן. ס׳איז גאָרנישט... אַ פערשכור׳ונג נאָר.

יונגע פרוי (פערקלערט). אַ פערשכור׳ונג.

מאַן. נײן, עס איז קײן פערשכור׳ונג אויך נישט, און טײַער בעצאָהלט מען דערפאַר — דאָס איז געװיס!

יונגע פרוי. הײסט עס... האָסטו עס אַמאָל איבערגעלעבט — האַ?

מאַן. יאָ, עממאַ. — ס׳איז אַ טרויעריגע ערינערונג פאַר מיר.

יונגע פרוי. װער איז עס? זאָג! איך קען איהר?

מאַן. װאָס איז׳ס דיר אײַנגעפאַלען?

יונגע פרוי. דאָס איז שוין לאַנג געװען? לאַנג אײדער דו האָסט חתונה געהאַט מיט מיר?

מאַן. לאָז מיך רוהיג, איך בעט דיך פרעג נישט.

יונגע פרוי. קאַרל!

מאַן. זי איז געשטאָרבען.

יונגע פרוי. דו זאָגט׳ס ערנסט?

מאַן. יאָ... דאָס קלינגט אפשר לעכערליך, נאָר מיר שטעלט זיך פאָר, אַז די אַלע פרויען שטאַרבען יונג.

יונגע פרוי. דו האָסט איהר זײער ליעב געהאַט?

מאַן. קײן ליגנערינס האָט מען נישט ליעב.

יונגע פרוי. טאָ פאַר װאָס...

מאן. פערשביר־זיך...
יונגע פרוי. אָבער דאָך —
מאן. רעד נישט מעהר דערפון, איך בעט דיך. דאָס אַלץ איז שוין אַריבער. ליעב געהאַט האָב איך נאָר איינער־דיך! מ׳ליעבט נאָר דער, וועלכע איז ערהליך און ריין.
יונגע פרוי. קאַרל!
מאן. אַה, ווי זיכער, ווי גוט פיהלט מען זיך אין צוועלכע אָרעמס. פאַרוואָס האָב איך דיך נישט דערקענט, ווען דו ביזט נאָך אַ קינד געווען? איך וואָלט דאַן, געוויס, אויף קיין אַנדערע פרויען קיין קוק נישט געטהון.
יונגע פרוי. קאַרל!
מאן. און שיין ביזטו!... שען... אָה קום... קום... (ער לעשט אויס דאָס ליכט).

— — — — — — — — — — — — — — — — — — —

יונגע פרוי. דו ווייסט אָן וואָס איך האָב זיך נישט ווי־לענדיג דערמאָהנט?
מאן. אָן וואָס, מיין אוצר?
יונגע פרוי. אָן... אָן... אָן ווענעציע.
מאן. די ערשטע נאַכט...
יונגע פרוי. יאָ... אַזוי...
מאן. וואָס? — זאָג שוין!
יונגע פרוי. אַזוי ליעב האָסטו מיך היינט.
מאן. יאָ, אַזוי ליעב.
יונגע פרוי. אָה... ווען דו וואָלסט שטענדיג...
מאן (אין איהרע אָרעמס). וואָס?
יונגע פרוי. מיין קאַרל!
מאן. וואָס האָסטו׳ס געזאָגט? ווען איך וואָלט שטענדיג...
יונגע פרוי. נו יאָ.
מאן. נו, וואָס וואָלט געווען, ווען איך וואָלט שטענדיג?...
יונגע פרוי. דאַמאָלס וואָלט איך שטענדיג געוואוסט, אַז דו האָסט מיך ליעב.
מאן. יאָ. דו דאַרפסט עס אָבער אָהן דעם אויך וויסען. נישט שטענדיג קען מען זיין אַ ליעבענדער מאַן. מ׳מוז אַמאָל אויך פיינדליך לעבען, קעמפפען און שטרע־בען! דאָס זאָלסטו קיינמאָל נישט פערגעסען, מיין

קינד! יעדע זאך האט זיך איהר צייט אין פאסיליעני לעבען, — דאס איז דאס שענסטע. ס'זענען דא זעהר וועניג מענשען, וואס דערמאהנען זיך אין פינף יאהר ארום אן-זייער וועניציע.

יונגע פרוי. געווים!

מאן. און איצט... א גוטע נאכט, מיין קינד.

יונגע פרוי. א גוטע נאכט!

דער מאַן און דאָס גוטע מעדעל.

א בעזונדער קאבינעט אינ'ם ריעדהאף-האטעל. בעקוועם מעבלירט מיט מעסיגער עלעגאנץ. דער גאז-אויוועך ברענט. — דער מאן. דאס גוטע מעדעל. אויפ'ן טיש זעהען זיך די שירים פון א מאהלצייט: קרעם, פרוכט, קעז. אין די וויין-גלעזער — אונגארישער ווייסער וויין.

דער מאן. (רויכערט א ציגאר, אנגעשפארט אין ווינקעל פון דיוואן)

דאס גוטע מעדעל. (זיצט נעבען איהם אויפ'ן שטוהל און עסט געשמאק לעפעלעך-ווייז דעם קרעם)

מאן. ס'איז געשמאק?

גוטע מעדעל. (לאזט זיך נישט שטערען). אה!

מאן. דו ווילסט נאך?

גוטע מעדעל. ניין, איך האב שוין אזוי אויך צופיעל געגעסען.

מאן. דו האסט שוין קיין וויין נישט. (גיעסט אן).

גוטע מעדעל. מ'דארף נישט... איהר זעהט דאך, איך האב די אויך נישט אויסגעטרונקען.

מאן. דו זאגסט מיר שוין ווידער: איהר.

גוטע מעדעל. יא? איהר זעהט, ס'איז אזוי שווער זיך צו צוגעוועהנען.

מאן. דו זעהסט.

גוטע מעדעל. וואס?

מאן. דו זעהסט, זאלסטו זאגען; נישט איהר זעהט— קום, זעץ זיך דא נעבען מיר.

זיסע מעדעל. גלייך... איך בין נאך נישט פערטיג.
מאן. (שטעהט אויף, שטעלט זיך הינטער'ן שטוהל און נעהמט ארום דאס גוטע מעדעל, אומדרעהענדיג איהר קאפ צו זיך).
זיסע מעדעל. וואס איז דאס?
מאן. מיר ווילט זיך א קוש.
זיסע מעדעל (טהוט איהם א קוש). איהר זייט... נה מכורזיגן, דו ביזט א פערשייטער מענש.
מאן. איצט איז'ס דיר איינגעפאלען?
זיסע מעדעל. אה ניין, איינגעפאלען איז'ס מיר פריהער שוין... אויפ'ן גאס נאך... איהר מוזט...
מאן. דו מוזט.
זיסע מעדעל. דו מוזט זיך מסתמא זעהר שענע זאכען פארשטעלען וועגען מיר.
מאן. פארוואס עפעס?
זיסע מעדעל. ווייל איך בין מיט אייך גלייך געגאנגען אין א בעזונדער קאבינעט.
מאן. נו, גלייך קען מען נישט זאגען.
גוטע מעדעל. איהר קענט אבער אזוי שען בעטען.
מאן. דו געפינסט, אז שען?
גוטע מעדעל. און נאך אלעמען, וואס איז דא אזוי?
מאן. געוויס.
גוטע מעדעל. ס'איז דען נישט אלץ איינס, צי מען גייט שפאצירען, צי מען...
מאן. צום שפאצירען געהן איז דאך איצט קאלט אויך.
גוטע מעדעל. נו יא, צום שפאציערען איז איצט קאלט,
מאן. אבער דא איז אנגענעהם, ווארם; הא (ער זעצט זיך ווידער, נעהמט ארום דאס זיסע מעדעל און ציהט איהר צו צו זיך).
זיסע מעדעל (שוואך). נו...
מאן. נו, איצט זאג מיר... דו האסט מיך שוין פריהער בעמערקט, וואס?
זיסע מעדעל. געוויס. נאך אין זינגער-גאס.
מאן. נישט היינט, מיין איך, איך מיין נעכטען און פאר נעכטען, ווען איך בין דיר נאכגעגאנגען אין גאס.
זיסע מעדעל. מיר געהען א סך נאך.

מאַן. דאָס קען איך מיר פאָרשטעלען. אבער מיר צי האָסטו בעמערקט?

ויסע מעדעל. איהר ווייסט... אה... דו ווייסט, וואָס מיך האָט דאָ נישט לאַנג געטראָפען? מיין קוזינע׳ס מאַן האָט מיך נישט דערקענט אין דער פינסטער און ז.ז מיר נאָכגעגאַנגען.

מאַן. ער האָט גערעדט מיט דיר?

ויסע מעדעל. וואָס רעדסטו? דו מיינסט, אַז יעדערער איז אַזוי פערשייט, ווי דו?

מאַן. ס׳קומט דאָך אָבער פאָר אַמאָל.

ויסע מעדעל. נו, געוויס קומט׳ס פאָר.

מאַן. נו, וואָס טהוסטו דאַמאָלס?

ויסע מעדעל. גאָר נישט. — איך ענטפער נישט.

מאַן. האַ... מיר האָסטו אָבער יאָ געענטפערט.

גוטע מעדעל. נו, זייט איהר אפשר בעז?

מאַן (קישט איהר שטאַרק). דיינע ליפען זענען נאָך זיס פון׳ם קרעם.

גוטע מעדעל. מיינע ליפען זיינען פון זיך אַליין זיס.

מאַן. דאָס האָבען דיר שוין אַ סך געזאָגט?

גוטע מעדעל. אַ סך!! וואָס רעדסטו זיך ווידער איין?

מאַן. נו, זיי איינמאָל אָפענהערציג. וויפיעל מענער האָבען שוין דעם מויל געקושט?

גוטע מעדעל. וואָס פרעגסטו מיך אומזיסט? ווען איך וועל דיר זאָגען, וועסטו דאָך אויך נישט גליייבן!

מאַן. פאַר וואָס עפּעס נישט?

גוטע מעדעל. נו, טרעף אַליין.

מאַן. נו, איך זאָג, — אָבער דו וועסט נישט ווערן אין כעס?

ויסע מעדעל. פאַרוואָס זאָל איך אין כעס ווערן?

מאַן. נו, איך שאַץ... צוואַנציג.

ויסע מעדעל (זיך פון איהם אָבּרוקענדיג). נו, — פאַר וואָס נישט גלייך הונדערט?

מאַן. יאָ, איך האָב אַביסל געטראָפען.

ויסע מעדעל. דו האָסט נישט גוט געטראָפען.

מאַן. אַלזאָ — צעהן.

ויסע מעדעל (בעליידיגט). נו געוויס. אַ מעדעל, וואָס

שמעלט זיך אָב רעדען און גאַס און געהט גלייך מיט
אין אַ בעזונדער קאַבינעט!

מאַן. נו, זיי נישט קיין קינד. איז דען נישט אַלץ איינס צו
אַרומלויפען איבער די גאַסען אָדער צו זיצען אין אַ
צימער... מיר זענען דאָך דאָ אין אַ גאַסט-הויז. יעדער
מינוט קען דער קעלנער אַריינקומען — דאָ קען דאָך
אין דער אמת'ן גאָר נישט...

גוטע מעדעל. דאָס האָב איך אויך געטראַכט.

מאַן. דו ביזט שוין געווען אַמאָל אין אַ „בעזונדער קאַביגעט“?

גוטע מעדעל. (דעם אמת זאָגענדיג:) יאָ.

מאַן. זעהסטו, דאָס געפעלט מיר, וואָס דו זאָגסט דעם אמת,

גוטע מעדעל. אָבער נישט אַזוי, — ווי דו מיינסט ...
ווידער! איך בין געווען איינמאָל אין אַ בע-
קאַבינעט מיט מיינער אַ פריינדין און איהר חתן.

מאַן. עס וואָלט קיין אונגליק נישט זיין אויך, ווען דו
וואָלסט האָבען געווען אַמאָל... מיט אַ געליעבטען...

גוטע מעדעל. געווים, וואָלט קיין אונגליק נישט זיין, איך
האָב אָבער נישט קיין געליעבטען.

מאַן. נו, געגוג דיר שוין...

גוטע מעדעל. אויף מיין וואָרט, איך האָב נישט.

מאַן. אָבער דו ווערסט דאָך מיר נישט איינרעדען, אַז איך...

זיסע מעדעל. וואָס?... איך האָב קיינעם נישט — שוין
מעהר ווי אַ האַלב יאָהר.

מאַן. אָה אַזוי... אָבער פריהער?.. ווער איז'ס געווען?

זיסע מעדעל. וואָס זייט איהר עס אַזוי נייגעריג?

מאַן. איך בין נייגעריג, ווייל איך האָב דיך ליעב.

זיסע מעדעל. איז'ס אמת?

מאַן. געווים. דו זעהסט עס דאָך אַליין. דערצעהל מיר נו
(ער דריקט איהר שטאַרק צו צו זיך).

זיסע מעדעל. וואָס זאָל איך דיר דערצעהלען?

מאַן. לאָז זיך נישט אַזוי לאַנג בעטען. איך וויל וויסען,
ווער איז עס געווען.

זיסע מעדעל (שמייכלענדיג). אַ מאַנספערזאָן.

מאַן. נו — זאָג שוין, — ווער איז'ס געווען?

זיסע מעדעל. ער איז געווען אַביסעל ענליך צו דיר.

מאַן. אַזוי...

זיסע מעדעל. ווען דו וואָלסט נישט אַזוי עהנליך געווען צו איהם...

מאַן. וואָס וואָלט געווען?

זיסע מעדעל. נו פרעג נישט, דו זעהסט דאָך, אַז...

מאַן (פערשטעהט). דעריבער האָסטו עס מיר געענטפערט, ווען איך האָב אָנגעהויבען רעדען מיט דיר.

זיסע מעדעל. נו, יאָ.

מאַן. איצט ווייס איך גאָרנישט, צי איך זאָל זיך פרעהען, צי איך זאָל עס בעדויערן.

זיסע מעדעל. איך אויף דיין אָרט וואָלט זיך געפרעהט.

מאַן. זעהר שען.

זיסע מעדעל. און אינ׳ם רעדען ביזטו אויך עהנליך צו איהם... און ווען דו קוקסט אימיצען אָן...

מאַן. וואָס איז ער געווען?

זיסע מעדעל. ניין, די אויגען...

מאַן. ווי האָט ער געהייסען?

זיסע מעדעל. ניין, איך בעט דיך, קוק מיך נישט אַזוי אָן.

מאַן. (נעמט איהר אַרום; אַ לאַנגער ליידענשאַפטליכער קוש).

זיסע מעדעל (רייסט זיך, וויל אויפשטעהן).

מאַן. פאַרוואָס אַנטלויפסטו פון מיר?

זיסע מעדעל. ס׳איז שוין צייט אַהיים צו געהן.

מאַן. ס׳איז נאָך פריה; שפּעטער וועסטו געהן.

זיסע מעדעל. ניין, איך מוז שוין געהן אַהיים. בעדענקען: וואָס וועט די מאַמע זאָגען.

מאַן. דו וואוינסט ביי דיין מאַמע׳ן?

זיסע מעדעל. געוויס וואוין איך ביי דער מאַמען. וואָס דען האָסטו געמיינט?

מאַן. אַזוי — מיט דער מאַמען. דו וואוינסט אַליין מיט איהר?

זיסע מעדעל. יאָ, געוויס אַליין! פינף זענען מיר. צוויי אינגלעך און נאָך צוויי מעדלעך.

מאַן. זעץ זיך נישט אַזוי וויים פון מיר. דו ביזט די עלטסטע?

זיסע מעדעל. ניין, איך בין די אַנדערע. די עלטערע איז

קאַטיאַ; זי איז אין געשעפט, אין אַ בלומען=מאַגאַזין,
און נאָך איהר בין איך.

זאַן. וואו בּיזט דו?

וטע מעדעל. איך בּין—אין שטוב.

ואַן. שטענדיג?

.וטע מעדעל. אײנע מוז דאָך אין שטוב זײַן.

זאַן. געוויס. יאָ—און וואָס זאָגסטו דער מאַמען, ווען דו
קומסט אַזוי שפּעט אַ הײם?

.וטע מעדעל. דאָס טרעפט זעלטען.

זאַן. נו, אַט הײַנט צום בּײַשפּיעל. די מאַמע פרעגט
דאָך דיך?

:וטע מעדעל. געוויס פרעגט זי. ווי שטיל און פאָרזיכטיג
איך זאָל נישט אַרײַנגעהן—חאַפּט זי זיך אַלץ אויף.

מאַן. איז וואָס אַלזאָ וועסטו איהר זאָגען?

:וטע מעדעל. איך וועל זאָגען, אַז איך בּין געוועזען אינ׳ם
טעאַטער.

מאַן. און זי וועט דיר גלויבּען?

:וטע מעדעל. פאַרוואָס זאָל זי מיר נישט גלויבּען? אין
געה אָפט אין טעאַטער. זונטאָג בּין איך אויך גע
ווען אין דער אָפּערע מיט מײַן פרײַנדינע און איהר חת
און מײַן עלטערן בּרודער.

מאַן. וואו האָט איהר גענומען בּילעטען?

:וטע מעדעל. מײַן בּרודער איז דאָך אַ פריזיערער.

מאַן. אַה, אַ פריזיעהר... מסתמא אַ טעאַטער=פריזיעהר?

:וטע מעדעל. וואָס פרעגסטו מיך עפּעס אַזוי פונאַנדער?

מאַן. עס אינטערעסירט מיך זעהר. און וואָס איז דער אַנ
דערער בּרודער?

גוטע מעדעל. ער געהט נאָך אין שולע. ער וויל אַלעה
רער ווערען. נײַן... אַזוינס!

מאַן. איצט האָסטו נאָך אַ קלײנע שוועס־ער?

גוטע מעדעל. יאָ, דאָס איז נאָך פון ד׳רערד נישט אויפ
געוואַקסען, אָבער מען מוז איהר שוין גוט אָבּהיטען
דו ווײסט גאָרנישט, ווי די מעדלעך ווי...ן אין ד
שולען איבּערגעפיהרט! איך האָב אִיהר ... נישט
לאַנג דערוואישט בּײַ אַ „ראַנדעוואו״

מאַן. וואָס?

גוטע מעדעל. יאָ! מיט אַ אינגעל פֿן דער ענטקעגנעדרי־
גער שולע איז זי אין אָבענד שפּאַציערען געגאַנגען,
אַזאַ ברעקעל!

מאַן. און וואָס האָסטו געטהון?

גוטע מעדעל. נו, קיין קלעפּ האָט איהר שוין נישט
געפֿעהלט!

מאַן. אַזאַ שטרענגע ביזטו?

גוטע מעדעל. ווער דען וועט אויף איהר אַכטונג געבען?
די עלטערע שוועסטער איז אין געשעפֿט, די מאַמע
טהוט גאָר נישט, נאָר האַלט אין איין בורטשען;—
בלײַבט אַלץ אויף מיר.

מאַן. גאָט מײַנער, ווי שען דו ביזט! (קושט איהר און ווערט
צערטליכער). דו דערמאָהנסט מיך אויך אימיצען.

גוטע מעדעל. אַזוי — וועמען?

מאַן. נישט קיין בעשטימטען פּערזאָן... די צײַט... נו, מײַן
יוגענד. קום, קינד, טרינק!

גוטע מעדעל. יאָ, ווי אַלט ביזטו?... דו... יאָ... איך
ווייס דאָך נישט, ווי דו הייסט.

מאַן. קאַרל.

גוטע מעדעל. ס'קען נישט זײַן! קאַרל הייסטו?

מאַן. ער האָט אויך געהייסען קאַרל?

גוטע מעדעל. ניין, דאָס איז איבעראַשענד, דאָס איז אַ
וואונדער... דאָס איז— ניין: די אויגען... דער בליק...
(שאָקעלט מיט'ן קאָפּ).

מאַן. און ווער ער איז געווען— האָסטו מיר נאָך אַלץ נישט
געזאָגט.

גוטע מעדעל. אַ שלעכטער מענש איז ער געווען — דאָס
איז געוויס, ווען נישט, וואָלט ער מיך נישט געלאָזט
זיצען.

מאַן. דו האָסט איהם זעהר ליעב געהאַט?

גוטע מעדעל. געוויס האָב איך איהם ליעב געהאַט.

מאַן. איך ווייס, וואָס ער איז געווען: אַ לייטענאַנט.

גוטע מעדעל. ניין, ער איז נישט געווען פֿון מיליטער
מ'האָט איהם נישט גענומען צום מיליטער־ד...נסט

זיין פאטער האט א הויז אין דער... אבער צו וואס דארפסטו עס וויסען?

מ א ז (קושט איהר). דו האסט איינענטליך גראהע אויגען: איך אנהויב האב איך געמיינט, אז זיי זיינען שווארץ.

גוטע מעדעל. זיי זיינען אפשר נישט גענוג שען

מ א ז. (קושט איהרע אויגען).

גוטע מעדעל. ניין ניין, דאס קען איך נישט פערטראגען. אה, איך בעט דיך... אח, גאט מיינער... ניין, לאז מיך אויפשטעהן... נאר אויף איין מינוט... איך בעט דיך—

מ א ז (אלץ צערטליכער). אה ניין.

גוטע מעדעל. איך בעט דיך, קארל...

מ א ז. ווי אלט ביזטו? — אכטצעהן, א?

גוטע מעדעל. איבער נייצעהן.

מ א ז. נייצעהן... און איך...

גוטע מעדעל. דו ביזט אלט דרייסיג...

מ א ז. מיט נאך עטליכע יאהר א צולעג. — מיר וועלען נישט רעדען מעהר דערפון.

גוטע מעדעל. יענער איז אויך אלט געווען צוויי און דרייסיג יאהר, ווען איך האב זיך בעקאנט מיט איהם.

מ א ז. ווי לאנג איז דאס שוין?

גוטע מעדעל. איך געדענק נישט... הער, אין דעם וויין האט עפעס געמוזט זיין.

מ א ז. פאר וואס עפעס?

גוטע מעדעל. איך בין אינגאנצען... דו ווייסט... עס דרעהט זיך מיר אלץ אין די אויגען...

מ א ז. טו האלט זיך פעסטער אן מיר. אזוי... (ער דריקט זי צו צו זיך און ווערט אלע מאל צערטליכער, זי וועהרט זיך שוואך) הער, טייערינקע, מיר קענען איצט געהן.

גוטע מעדעל. יא... אהיים.

מ א ז. נישט גלייך אהיים...

גוטע מעדעל. וואס מיינסטו?... ניין, ניין... איך וועל אין ערגעץ נישט געהן. וואס איז דיר איינגעפאלען...

מ א ז. הער מיך נאר אויס, טהייערע. דאס אנדערע מאל וועלען מיר מאכען אזוי, אז... (ער לאזט זיך אראב אויף

(ווידער און לעגט זיך קאפ ביי איהר אויפ׳ן שויס). פוי, ווי גוט, אה, ווי אנגענעהם ...

גוטע מעדעל. וואס טהוסטו? (קושט זיינע האאר). אין׳ם וויין האט געמוזט עפעס זיין – אזוי שלעפריג ... הער, וואס וועט זיין, אויב איך וועל נישט קענען אויפשטעהן? אבער, אבער זעה, קארל ... און אויב אימיצער וועט אריינגעהן ... איך בעט דיך ... דער קעלנער ...

מאן. דא ... קומט אין לעבענסטאג ... קיין ... קעלנער ... נישט אריין ...

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

גוטע מעדעל (ליעגט אנגעשפארט מיט פערמאכטע אויגען אין ווינקעל פון דיוואן).

מאן. (געהט ארום אין א קליינעם רוים אהין און צוריק און רויכערט א פאפיראס). לאנגעס שווייגען.

מאן (קוקט אויפ׳ן מעדעל. צו זיך). ווער ווייס, וואס דאס איז אייגענטליך פאר א פערזאן – זאל עס דער טייוועל נעהמען... אזוי געשווינד... ס׳איז געוועזן נישט זעהר פארזיכטיג פון מיר ... הא ...

גוטע מעדעל (נישט עפענענדיג די אויגען). אין דעם וויין האט געמוזט זיין עפעס ...

מאן. פארוואס עפעס?

גוטע מעדעל. ווען נית וואלט ...

מאן. וואס עפעס לעגסטו איינגאנצען ארויף אויפ׳ן חיין? ...

גוטע מעדעל. וואו ביזטו? פארוואס ביזטו אוועק אזוי וויים? קום אהער צו מיר.

מאן (געהט צו. זעצט זיך).

גוטע מעדעל. איצט זאג מיר, דו האסט מיך אין דער אמת׳ן ליעב?

מאן. דו ווייסט דאך ... (רייסט זיך שנעל איבער). געווים.

גוטע מעדעל. דו ווייסט ... ס׳איז דאך ... נו, זאג מיר דעם אמת, וואס איז׳ס געוועזן אין דעם וויין?

מאן. וואס, דו גלויבסט, אז איך בין ... איך בין א גיפט מישער?

גוטע מעדעל. זעה, איך קען נאך אלץ נישט פערשטעהן איך בין דאך נישט ... מיר האבען זיך דאך נאר וו...

בעקאַנט ... הער, איך בין נישט ... אויף מײַן וואָרט —
אויב דו וועסט מײנען, אַז איך בין ...

מאַן. וואָס מאַכסטו זיך אומזיסט אָן זאָרגען. איך ווײס, אַז דו ביזט נישט ... איך בין זיכער. אַז דו האָסט מיך ליעב

גוטע מעדעל. יאָ ...

מאַן. נאָך אַלעמען, ווען צוויי יונגע מענשען זענען אַליין אין אַ צימער, עסען צוזאַמען אָבענד־ברויט און טרינקען ווײַן ... דאָ דאַרף מען שוין אין דעם ווײַן גאָרנישט אַרײַנטאָן.

גוטע מעדעל. איך האָב׳ס אויך נאָר אַזוי זיך געזאָגט

מאַן. צו וואָס?

גוטע מעדעל (אביסעל העכער ווי געוועהנל יך). איך האָב זיך געשעמט.

מאַן. דאָס איז לעכערליך; ס׳איז נישטאָ קײן גרונד אויף דעם. דערצו נאָך, ווען איך האָב דיך דערמאָהנט דײַן ערשטען געליעבטען.

גוטע מעדעל. יאָ.

מאַן. דעם ערשטען.

גוטע מעדעל. נו יאָ ...

מאַן. איצט וואָלט מיך אינטערעסירען צו וויסען, ווער עס זענען געווען די אַנדערע.

גוטע מעדעל. קײנער נישט.

מאַן. דאָס איז נישט אמת, דאָס קאָן נישט זײַן.

גוטע מעדעל. איך בעט דיך, זעה, מאַטער מיך נישט. —

מאַן. דו ווילסט אַ פּאַפּיראָס?

גוטע מעדעל. נײן, איך דאַנק.

מאַן. דו ווײסט, וויפיעל דער זײגער איז?

גוטע מעדעל. נו?

מאַן. האַלב צוועלף.

גוטע מעדעל. אַזוי!

מאַן. נו ... און די מאַמע? זי איז שוין געוואוינט דער־צו, האַ?

גוטע מעדעל. דו טרײַבסט מיך שוין אַהײם?

מאַן. דו האָסט דאָך פריהער אַלײן —

גוטע מעדעל. אין דער מינוט ביזטו אזוי ווי אומגעבי־
טען געווארען! וואס האב איך דיר געטאן?

מאן. קינד, וואס רעדסטו, וואס פעלט דיר איין?

גוטע מעדעל. און דאס איז אלץ צוליעב דיינע אוי־
גען. ווען נישט זיי וואלסטו אויף מיין ווארט, געוי
דא־פט לאנג... א סך האבען מיך שוין געבעטען
איך זאל מיט זיי געהן אין א בעזונדער קאבינעט.

מאן. נו, דו ווילסט... באלד וועדער געהן מיט מיר
דא... אדער אין אנ׳אנדער ארט —

גוטע מעדעל. איך ווייס נישט.

מאן. וואס הייסט עס: דו ווייסט נישט.

גוטע מעדעל. אז דו פרעגסט מיך, ענטפער איך דיר:
איך ווייס נישט.

מאן. איז ווען אלזא? איך מוז דיר פאר אלעמען זא־
גען, אז איך וואהן נישט אין וויען. איך קום נאר
דא פון צייט צו צייט אויף א פאר טעג.

גוטע מעדעל. אה נעה, דו ביזט נישט קיין וויענער!

מאן. איך בין א געבוירענער א וויענער. נאר איצט לעב
איך דא נישט ווייט...

גוטע מעדעל. וואו?

מאן. אח, גאט מיינער, דאס איז דאך קיין אונטערשייד
נישט.

גוטע מעדעל. נו, האב נישט מורא, איך׳ל צו דיר
נישט קומען.

מאן. אה, אויב דאס וועט דיר פערגניגען פערשאפע
קענסטו קומען. איך וואוין אין גראץ.

גוטע מעדעל, דו זאגסט׳ס ערנסט?

מאן. נו יא, וואס וואונדערט׳ס דיך אזוי?

גוטע מעדעל. דו ביזט פערהייראטעט — יא?

מאן (הכבט ערשטוינט). פארוואס עפעס רעכענסטו אזוי?

גוטע מעדעל. מיר איז אזוי פארגעקומען.

מאן. און דאס וואלט דיך גארנישט פערדראסען?

גוטע מעדעל. נו, אנגענעהמער וואלט מיר געווען
ווען דו וואלסט פריי זיין. — ביזטו אבער גאר פער־
הייראטעט! —

מאַן. אָבער זאָג מיר, פון וואַנען איז׳ס דיר איינגעפאַלען

גוטע מעדעל. ווען איינער זאָגט, אַז ער וואוינט נישט אין וויען און האָט נישט שטענדיג קיין צייט —

מאַן. דאָס קאָן דאָך זיין.

גוטע מעדעל. איך גלויב עס נישט.

מאַן. און דיין געוויסען טשעפּעט דיך גאָר נישט דערפאַר, וואָס דו פערפיהרסט אַ פערהייראַטעטען מענשען, און ברענגסט איהם דערצו, ער זאָל ווערען אונטריי זיין ווייב?

גוטע מעדעל. אַח וואָס; דיין ווייב טהוט געוויס אויך דאָס זעלבע, וואָס דו.

מאַן (שטאַרק אויפגערעגט). הער, דאָס פערבאָט איך דיר צו רעדען. אַזעלכע בעמערקונגען...

גוטע מעדעל. איך האָב געמיינט, אַז דו האָסט קיין ווייב נישט.

מאַן. צי איך האָב אַ ווייב אָדער נישט — אַזעלכע בעמער־קונגען דאַרף מען נישט מאַכען. (ער שטעהט אויף).

גוטע מעדעל. קאַרל, נו, קאַרל, וואָס איז? דו ביזט אי־בעס? זעה, איך האָב ריכטיג נישט געוואוסט, אַז דו ביזט פערהייראַטעט. איך האָב׳ס נאָר אַזוי זיך גע־רעדט. קום, זיי ווידער אַ גוטינקער.

מאַן (קומט צו אין אַ פּאָר סעקונדען אַרום צו איהר). איהר זייט אין דער אמת׳ן מאָרנע בעשעפעניש׳ן, איהר.. ווייבער. (ער ווערט ווידער צערטליך צו איהר).

גוטע מעדעל. גאַה... ניין... ס׳איז שוין אַזוי שפּעט. —

מאַן. נו איצט הער זיך איין, וואָס איך זאָג דיר. לאָמיר רעדען צו דער זאַך. איך וואָלט וועלען דיך נאָכאַמאָל זעהען, דיך אָפטער זעהען.

גוטע מעדעל. ריכטיג?

מאַן. אָבער דערצו איז נויטיג... איך מוז זיך פערלאָזען אויף דיר. איך קען דאָך דיך נישט נאָכגעהן און אויפפּאַסען.

גוטע מעדעל. אַח, איך וועל זיך שוין אַליין אויפפּאַסען.

מאַן. דו ביזט... נו אונערפאַהרען קען מען אפילו נישט

זאָגען — אָבער יונג ביזט דו — און — די מענער זענע
אין אַלנעמיין אַ פערדאָרבענעם פאָלק.

גוטע מעדעל. אָה יאָ! נאָך ווי!

מאַן. איך מיין עס נישט נאָר אין מאָראַלישער הינזיכט. —
נו, דו פערשטעהסט דאָך מיך?

גוטע מעדעל. זאָג מיר אייגענטליך, וואָס דענקסט
וועגען מיר?

מאַן. אַלזאָ — אויב דו ווילסט מיך ליעב האָבען — נאָר
מיך — קענען מיר עס איינאָרדנען — האָטש איך וואוין
געוועהנליך אין גראַץ. דאָ, וואו יעדע מינוט קען
אימיצער אַריינקומען, איז דאָך נישט קיין פאַסענדע
אָרט.

גוטע מעדעל (דריקט זיך צו צו איהם).

מאַן. דאָס אַנדערע מאָל... וועלען מיר זיך צוזאַמענקומען
אין אַנ׳אַנדער אָרט ערגעץ, האַ?

גוטע מעדעל. יאָ.

מאַן. וואו קיינער וועט אונז נישט שטערען.

גוטע מעדעל. יאָ.

מאַן (נעהמט איהר הייס אַרום). דאָס איבריגע וועלען מיר
שוין אָבערעדען פאָהרענדיג (שטעהט אויף און עפענט די טהיר)
קעלנער... דעם רעכנונג!

דאָס גוטע מעדעל און דער דיכטער.

א קליינעס צימער, בעקוועם און געשמאַקפאָל מעבלירט.
די פאָרהאַנגען זענען אַראָבגעלאָזען, און דערפון איז
אין צימער האַלב-דונקעל. רויטע שטאָרען אויף די
פענסטער. א גרויסער שרייבטיש; אויף איהם ליגען
פאַפיער און ביכער. ביי׳ן וואַנד א פיאַנינע. דאָס גוטע
מעדעל. דער דיכטער. זיי זענען ביידע נאָר וואָס אַריינ-
געקומען. דער דיכטער שליעסט צו די טהיר.

דער דיכטער. אַזוי, מיין אוצר (קושט איהר).

דאָס גוטע מעדעל (אין הוט און מאַנטעל). אָ! ווי שעה
דאָ איז! מ׳זעהט דאָ אָבער גאָר נישט!

דיכטער. דײַנע אויגן ווערן זיך צוגעוווינען צו דער האלבער
פינסטערניש. — אָט די שענע אויגעלעך דײַנע (קושט
איהר אין די אויגען).

גוטע מעדעל. די שענע אויגעלעך האָבען אָבער נישט
קײן סך צײַט דערצו.

דיכטער. פאַר וואָס?

גוטע מעדעל. איך וועל דאָ זײַן נאָר אײן מינוט.

דיכטער. אָבער דעם הוט וועסטו דאָך אויסטהון, האָ?

גוטע מעדעל. אויף דער אײנער מינוט?

דיכטער. (נעהמט אַרויס די שפּילקע פון איהר הוט און לעגט דעם
הוט אוועק). און דעם מאַנטעלע...

גוטע מעדעל. וואָס ווילסטו טהון? — איך געה דאָך באַלד
אוועק.

דיכטער. דו מוזט זיך דאָך אָפּרוהען! מיר זענען גאַנצע
דרײַ שעה געגאַנגען!

גוטע מעדעל. מיר זענען געפאָהרען.

דיכטער. יאָ, אַהײם — אָבער אין ווײדלינג בײַ'ן טײַך
זענען מיר דאָך גאַנצע דרײַ שעה אַרומגעגאַנגען. נו,
זעץ דיך שוין אַוועק, קינד... וואו דו ווילסט; — דאָ
בײַ'ם שרײַבטיש; — נײן, דאָ איז נישט בעקוועם. זעץ
דיך אויפ'ן דיוואַן. — אַזוי. (ער זעצט זי אַוועק). אויב
דו ביזט זעהר מיעד, קענסטו זיך צושפּאַרען אויך,
אַזוי. (ער לעגט איהר אַניעדער אויפ'ן דיוואַן). דעם קעפּעל
אויפ'ן קישען.

גוטע מעדעל (לאַכענדיג). איך בין גאָר נישט מיעד!

דיכטער. דיר דאַכט זיך נאָר אַזוי. אַזוי — און אויב דו ביזט
שלעפעריג, קענסטו אײַנשלאָפען אויך. איך וועל
זיצען שטיל. אויב דו ווילסט קען איך דיר אפילו
אַ ליעדעלע פאָרשפּיעלען... צום אײַנשלעפערען... מײַנ
אַ אײגענס ... (געהט צו צום פּיאַנינאָ).

גוטע מעדעל. דײַנס?

דיכטער. יאָ.

גוטע מעדעל. איך האָב געמײנט, ראָבערט, אַז דו ביזט
אַ דאָקטאָר.

דיכטער. פאַרוואָס עפּעס? איך האָב דאָך דיר געזאָגט, אַז איך בין אַ שרײַבער.

גוטע מעדעל. די שרײַבער'ס זענען דאָך אַלע דאָקטוירים.

דיכטער. ניין, נישט אַלע; איך, צום בײַשפּיל, נישט. אָבער וואָס עפּעס איז'ס דיר איצט אײַנגעפאַלען?

גוטע מעדעל. נו, ווײַל דו האָסט געזאָגט, אַז דו וועסט שפּילען אַ לידעל דײַנס אַ אייגענס.

דיכטער. יאָ... און אפשר איז עס נישט מײַנס. דאָס איז דאָך אַלץ איינס, וואָס? איבערהויפּט איז אַלץ איינס, ווער עס האָט'ס געמאַכט. אַבי נאָר עס זאָל זײַן שען — נישט אמת?

גוטע מעדעל. געוויס... עס זאָל זײַן שען — דאָס איז די הויפּטזאַך! —

דיכטער. דו פערשטעהסט, וואָס איך האָב דאָ געמיינט!

גוטע מעדעל. וואָס געמיינט?

דיכטער, נו דאָ, דערמיט, וואָס איך האָב נאָר וואָס געזאָגט.

גוטע מעדעל (שלעפעריג). נו געוויס.

דיכטער (שטעהט אויף; געהט צו צו איהר און גלעט איהר די האָר). דו האָסט קיין איין וואָרט נישט פערשטאַנען.

גוטע מעדעל. איך בין גאָרנישט אַזאַ נאַר.

דיכטער. געוויס ביזטו ניט אַזאַ נאַר. און דערפאַר טאַקי האָב איך דיך ליעב. ווי גוט עס איז, ווען איהר זײַט נאַריש. אָט אַזוי ווי דו — מײַן איך.

גוטע מעדעל. געה, וואָס טשעפּעסטו מיך אַזוי!

דיכטער. טײַערע, קליינע, נישט אמת, עס ליעגט זיך גוט אויף דער ווייכער פערסישער דעקע?

גוטע מעדעל. אָה, יאָ. הער, דו ווילסט שוין נישט שפּילען אויפ'ן קלאַוויר?

דיכטער. ניין, איך וועל בעסער זיצען דאָ מיט דיר (ליגט איהר).

גוטע מעדעל. דו וועסט נישט אָנצינדען קיין פײַער?

דיכטער. אָה ניין... אין אַזאַ דעמערונג איז דאָך אַזוי גוט. מיר האָבען זיך היינט אַ גאַנצע טאָג אַזוי ווי געבאָדען ביידע אין זונענשטראַהלען. איצט זענען

מיר אַרויס פֿון דער וואַנע און האָבען זיך איינגע־
וויקעלט אין ... דעמערונג, ווי אין אַ באָד־מאַנטעל
(לאַכט) אַה נײַן — דאָס דאַרף מען אַנדערש אויס־
דריקען ... דו געפינסט ניט?

גוטע מעדעל. איך ווייס נישט.

דיכטער (רוקט זיך אָב פֿון איהר). ז'איז געטליך, די נאַריש־
קייט! (ער נעמט אַ נאָטיצבוך און שרייבט עפּעס אין איהם).

גוטע מעדעל. וואָס טהוסטו? (קעהרט זיך אום צו איהם).
וואָס שרייבסטו עס דאָרטען?

דיכטער (שטיל). זון, באָד, דעמערונג, מאַנטעל ...
אַזוי ... (בעהאַלט דעם נאָטיצבוך, הויך)! גאָרנישט ...
איצט זאָג, מײַן אוצר, דו ווילסט אפשר עפּעס
עסען אָדער טרינקען?

גוטע מעדעל. טרינקען וויל איך נישט, נאָר עסען.

דיכטער. הם... ס'וואָלט בעסער זײַן, ווען דיר וואָלט
זיך וועלען טרינקען. קאָניאַק האָב איך אין שטוב
און עסען מוז איך איצט געהן ברענגען.

גוטע מעדעל. דו קענסט נישט שיקען אימיצען?

דיכטער. דאָס איז שווער, די דיענסט איז אַוועקגע־
גאַנגען — נו וואַרט איך וועל אַליין אַראָבגעהן ...
וואָס ווילסטו?

גוטע מעדעל. ס'לוינט שוין נישט אַראָבצוגעהן. איך
מוז סײַ ווי סײַ באַלד אַהיים געהן.

דיכטער. קינד, דערפֿון קאָן גאָר קיין רעד נישט זײַן,
נאָר הער. וואָס כ'על דיר זאָגען: נעהענדיג וועלען
מיר ביידע אַרײַנגעהן וואָס ס'איז עסען אָבענדברויט.

גוטע מעדעל. אָה ניין. דערצו האָב איך קיין צייט נישט.
און אויסער דעם, וואו וועלען מיר געהן? ס'קען
אונז נאָך טרעפֿען אַ בעקאַנטער.

דיכטער. דו האָסט'ס דאָ אַזוי פֿיעל בעקאַנטע?

גוטע מעדעל. ס'איז גענוג איינער זאָל אונז טרעפֿען און
דאָס אונגליק איז שוין פֿערטיג.

דיכטער. וואָס אידם אַזוי פֿאַר אַ אונגליק?

גוטע מעדעל. וואָס מיינסטו, ווען די מאַמע וואָלט זיך
דערוויסען...

דיכטער. מיר קענען געהן אין אזא ארט, וואו קיינער זאל אונז נישט זעהען. ס'זענען דאך דא האטעלען מיט בעזונדערע קאבינעטען.

גוטע מעדעל (צווינגענדיג). יא, ביי'ם אבענדברויט אין א בעזונדער קאבינעט!

דיכטער. דו ביזט שוין געוועזן אמאל אין א בעזונדער קאבינעט?

גוטע מעדעל. דעם אמת זאגענדיג: יא.

דיכטער. ווער איז'ם געוועזן דער גליקליכער?

גוטע מעדעל. א, ס'איז נישט דאס, וואס דו מיינסט... איך בין געוועזן מיט מיינער א פריינדינע און איהר חתן... זיי האבען מיך מיטגענומען.

דיכטער. אזוי. און דו הייסט איך זאל דיר גלויבען?

גוטע מעדעל. דו קענסט זיך נישט גלויבען אויך!

דיכטער (נאהנט נעבען איהר). דו ביזט רויט געווארען? איך זעה גארנישט! איך בעמערק נישט די שטריכען פון דיין געזיכט. (ריהרט אן מיט זיינע הענד איהרע באקען) איך דערקען דיך אבער אזוי אויך.

גוטע מעדעל. נו, זעה נאר, דו זאלסט מיך נישט פערביטען אויף קיין אנדערער.

דיכטער. ס'איז מאדנע, איך קען זיך נישט דערמאהנען, ווי דו זעהסט אויס.

גוטע מעדעל. אשענעם דאנק דיר!

דיכטער (ערנסט). דו ווייסט, דאס איז דאך שרעקליך. איך קען זיך מיר דיך נישט פארשטעלען... אין א געוויסען זין האב איך דיך שוין פערגעסען... ווען איך וואלט זיך דעם קלאנג פון דיין שטימע אויך נישט קענען דערמאהנען... וואס וואלסטו דאן געוועזן?... א נאהנטע און אין דער זעלביגער צייט אזוי ווייט... ס'א גרויל.

גוטע מעדעל. וואס רעדסטו דארטען—?

דיכטער. גארנישט, מיין טייערע, גארנישט. וואו זענען דיינע ליפען?... (ער קושט איהר).

גוטע מעדעל. דו ווילסט נישט ליכטיג מאכען?

דיכטער. ניין... (ער ווערט זעהר צערטליך). זאג, דו האסט מיך ליעב?

גוטע מעדעל. זעהר... א זעהר!

דיכטער. דו האסט שוין אמ׳צען אמאל אזוי ליעב געהאט ווי מיך?

גוטע מעדעל. איך האב דאך דיר שוין געזאגט, אז נישט.

דיכטער... אבער... (ער זיפצט).

גוטע מעדעל. דאס איז דאך געוועזן מיין חתן.

דיכטער. מיר וואלט ליעבער געוועזן, ווען דו וואלסט איצט נישט טראכטען וועגען איהם.

גוטע מעדעל. גע... וואס טהוסטו... זעה...

דיכטער. מיר קענען זיך איצט פארשטעלען, אז מיר געפינען זיך אין א פאלאץ... אין אינדיען...

גוטע מעדעל. דארט זענען געווים נישטא אזעלכע שלעכטע מענשען, ווי דו.

דיכטער. ווי נארעש! נעטליך... אה, ווען דו וואלסט וויסען, וואס דו ביזט פאר מיך...

גוטע מעדעל. נו—!

דיכטער. שטויס מיך נישט אזוי אוועק; איך טהו דאך דיר גארנישט — דערווייל.

גוטע מעדעל. דער קארסעט דריקט מיר.

דיכטער (איינפאך). טהו איהם אויס.

גוטע מעדעל. יא. נאר דו זאלסט זיך פיהרען ארענטליך.

דיכטער גוט.

גוטע מעדעל (הויבט זיך אויף און טוט אויס אין דער פינסטער איהר קארסעט).

דיכטער (זיצט דורך דער צייט אויפן דיוואן). זאג, דיך אינטערעסירט גארנישט צו וויסען מיין פאמיליענאמען?

גוטע מעדעל. אמת טאקע, ווי הייסטו?

דיכטער. איך וועל דיר בעסער זאגען, נישט ווי איך הייס, נאר ווי איך רוף זיך.

גוטע מעדעל. וואס איז עס פאר א אונטערשיעד?

דיכטער. איך וועל דיר זאגען, ווי איך רוף זיך אלס שרייבער.

גוטע מעדעל. אַה, דו שרײַבסט זיך נישט אונטער מיט דײַן אמת'ן נאָמען?

ריכטער (נאָהנט צו איהר).

גוטע מעדעל. אַה... געה אַוועק!... נײַן!...

ריכטער. ווי עס שמעקט פון דיר. אַה, ווי געשמאַק, ווי זיס (ער קושט איהר אין ברוסט).

גוטע מעדעל. דו צורײַסט מיר די העמד.

ריכטער. אַראָב... דאָס אַלץ איז איבריג.

גוטע מעדעל. אָבער, ראָבערט!...

ריכטער. אין איצט קום אין אונזער אינדישען שלאָס.

גוטע מעדעל. זאָג מיר פריהער, צו דו האָסט מיך אין דער אמת'ן ליעב...

ריכטער. איך פערגעטער דיך (קושט איהר הײַס). איך פערגעטער דיך, מײַן אוצר, מײַן פריהלינג... מײַן...

גוטע מעדעל. ראָבערט... ראָבערט...

— — — — — — — — — — — — — — — — —

ריכטער. דאָס איז געווען אַ הימלישעס גליק... איך רוף מיך...

גוטע מעדעל. ראָבערט, אָה מײַן ראָבערט!

ריכטער. איך רוף מיך ביעבין.

גוטע מעדעל. פאַרוואָס עפּעס רופסטו זיך ביעבין?

ריכטער. איך הײס נישט ביעבין — איך רוף זיך נאָר אַזוי... נו, דיר איז אפשר נישט בעקאַנט דער נאָמען?

גוטע מעדעל. נײַן.

ריכטער. דיר איז נישט בעקאַנט דער נאָמען ביעבין! אַה — געטליך! ריכטיג נישט? דו זאָגסט עס נאָר אַזוי, מסתמא, אַז דו ווייסט נישט פון דעם נאָמען, נײַן?

גוטע מעדעל. אויף מײַן וואָרט, איך האָב איהם קײנמאָל נישט געהערט!

ריכטער. דו געהסט נאָר קײנמאָל נישט אין טעאַטר?

גוטע מעדעל. אָה יאָ — איך בין ערשט דאָ נישט לאַנג געווען מיט אײנעם — דו ווייסט, מיט מײַן פרײַנדינע'ס בעטער און מײַן פרײַנדינע, זענען מיר געווען אין דער אָפּער, אויף „קאַוואַלעריאַ רוסטיקאַנאַ".

דיכטער. הא, אָבער אין בורג־טעאַטער גערסטו קיינמאָ
נישט?

:וטע מעדעל. דאָ גיט מיר קיינער נישט קיין בילעטען.

דיכטער. איך וועל דיר די טעג שיקען א בילעט.

:וטע מעדעל. אָה, יאָ! נאָר פֿערגעס נישט! אויף עפּעס
א פֿרעהליכע זאַך.

דיכטער. יאָ... א פֿרעהליכע... א טרויעריגע זאַך האָסט
נישט ליעב צו זעהען?

:וטע מעדעל. נישט זעהר.

די:כטער. און אויב דאָס וועט זיין מיינע א זאַך?

:וטע מעדעל. נו, נעה שוין — דיינע א זאַך? דו שרייבסט
פֿאַר'ן טעאַטר?

דיכטער. לאָז, איך וועל אָנצינדען פֿייער. איך האָב דיך
נאָך נישט געזעהען פֿון דער מינוט, וואָס דו ביזט
געוואָרען מיין געליעבטע. — מלאך'ל! (ער צינדט אָ
א ליכט).

:וטע מעדעל. נעה, איך שעם זיך. גיב מיר חאָטש מיט
עפּעס זיך צו צודעקען.

דיכטער. שפּעטער! (ער קומט צו מיט דער ליכט צו איהר און
בעטראַכט זי לאַנג).

:וטע מעדעל (פֿערדעקט איהר געזיכט מיט די הענד). נעה
אַוועק, ראָבערט!

דיכטער. דו ביזט שען, דו ביזט די שענהייט אַליין, די
נאַטור, די הייליגע אונשולד.

:וטע מעדעל. אוי וועה, דו טריפֿסט דאָך אויף מיר מיט
דער ליכט! זעה, פֿאַרוואָס גיעסטו נישט אַכטונג!

דיכטער (שטעלט אַוועק די ליכט). דו ביזט דאָס, וואָס איך
זוך שוין אַ צייט לאַנג. דו ליעבסט נאָר מיך, דו
וואָלסט מיך ליעב געהאַט אויך, דאַן ווען איך וואָלט
געווען אַ איינפֿאַכער סוביעקט אין אַ מאַנופֿאַקטור־
געשעפֿט. דאָס איז אַנגענעהם. נאָר איך זאָג דיר דעם
אמת, ביי מיר פֿערגנב'ט זיך נאָך איצט אויך עפּעס
א פֿערדאַכט. זאָג מיר ערליך, דו האָסט טאַקע נישט
געוואוסט, אַז איך בין ביעביץ?

גוטע מעדעל. איך פֿאַרשטיי ניט, וואָס דו ווילסט פֿון מיר האָבן. איך הייב ניט אָן וויסן פֿון קיין ביטערניש.

ריכטער. וואָס איז דער כבוד! נײַן, פֿערגעס, וואָס איך האָב געזאָגט, פֿערגעס אפֿילו דעם נאָמען, וואָס איך האָב דיר אָנגערופֿן. דאָבערט הײַס איך און פֿאַר דיר וויל איך אַזוי בלײַבן. איך האָב׳ס נאָר געלאַכט. (לאַכט) איך בין גאָר ניט קיין שרײַבער, איך בין אַ סוביעקט און אין אָבענד אַקאָמפּאַניר איך די פֿאָלקס־זינגער אויפֿ׳ן קלאַוויר.

גוטע מעדעל. איצט פֿערשטייען איך שוין גאָרנישט... און ווי מאָדנע דו קוקסט. וואָס איז, וואָס איז מיט דיר?

ריכטער. ס׳איז מאָדנע — דאָס וואָס נאָך מיר קיינמאָל כמעט ניט געטראָפֿן, מײַן אוצר, מיר ווילט זיך וויינען. דו האָסט מיך טיף אָנגעגריפֿן. מיר וועלן בלײַבן צוזאַמען, יאָ? מיר וועלן זיך איינער דעם אַנדערן שטאַרק ליב האָבן.

גוטע מעדעל. הער, ס׳איז אמת, וואָס דו האָסט געזאָגט פֿון די פֿאָלקסזינגער?

ריכטער. יאָ, נאָר פֿרעג מיך ניט מער. אויב דו האָסט מיך ליב, דאַרפֿסטו מיר איבערהויפּט גאָר ניט פֿרעגן, זאָג, דו קענסט זײַן פֿרײַ עטליכע וואָכן?

גוטע מעדעל. וואָס הייסט פֿרײַ?

ריכטער. נו, פֿון שטוב דו זאָלסט קענען אַוועק?

גוטע מעדעל. וואָס רעדסטו? ווי קען איך דאָס אַוועק! וואָס וועט די מאַמע זאָגן? און אויסער דעם, אַזוי מיך וועט זיך דאַך די גאַנצע שטוב איבערקערן מיט׳ן קאָפּ אַראָב.

ריכטער. און איך האָב זיך אַזוי שען פֿאָרגעשטעלט, ווי איך וועל לעבן מיט דיר אַ פּאָר וואָכן צוזאַמען, אַליין מיט דיר, ערגעץ אין אַ איינזאַמען אָרט, אין אַ וואַלד, אין דער נאַטור... נאַטור... אין דער נאַטור. און דערנאָך אין אַ געוויסען ט.ג.: אַדיעה — אַוועקגעגאַנגען איינער פֿון אַנדערן, ניט וויכטיגע וואוהין.

גוטע מעדעל. דו רעדסט שוין פון אַ דעה זאָגען! אף
ייך האָב געמיינט, אַז דו האָסט מיך אַזוי ליעב —

דיכטער. ניט, ווייל איך האָב דיך ליעב. (בייגט זיך צו צ
איהר און קישט איהר אין שטערן). דו גוטע נשמה!

גוטע מעדעל. קום, נעהם מיך אַרום שטאַרק, מיר איז
אַזוי קאַלט.

דיכטער. דיר איז שוין צייט, דו זאָלסט זיך אָנטאָן,
וואַרט איך וועל אָנצינדען נאָך אַ פּאָר ליכט.

גוטע מעדעל (הויבט זיך אויף). אָבער דו זאָלסט נישט
קוקען.

דיכטער. ניין. (ביים פענסטער). זאָג מיר, מיין קינד, ד
ביזט גליקליך?

גוטע מעדעל. ווי מיינסטו עס?

דיכטער. איך מיין אין אַלגעמיין, צי דו ביזט גליקליך?

גוטע מעדעל. עס וואָלט געקענט בעסער זיין.

דיכטער. דו פערשטעהסט מיך שלעכט. פון דיינע שטופּינג
פערהעלטניסע האָסטו מיר שוין גענוג דערצעהלט
איך ווייס, אַז דו ביזט נישט קיין פּרינצעסין. אי
מיין, ווען דו פערגעסט אָן דאָס אַלץ, ווען ד
שפּרינגסט אַריינפאַל, אַז דו לעבסט. און שפּירסט
איבערהויפּט, אַז דו לעבסט?

גוטע מעדעל. הער, דו האָסט נישט קיין קאָם?

דיכטער (געהט צו אַ טואַלעט-טישל, גיט איהר דעם קאָם א
בעטראַכט איהר). גאָט מיינער, ווי ענטציקענד-שען ד
זעהסט אויס!

גוטע מעדעל. ט... ניין!

דיכטער. הער, בלייב נאָך דאָ, בלייב דאָ, איך וועל
אַרויפבריינגען וואָס צום עסען און...

גוטע מעדעל. ס'איז שוין אָבער צו שפּעט.

דיכטער. ס'איז נאָך קיין ניין נישטאָ.

גוטע מעדעל. נו, זעהסט, איך מוז זיך שוין צושיילען.

דיכטער. ווען וועלען מיר זיך ווידער זעהען?

גוטע מעדעל. ווען ווילסטו מיך ווידער זעהען?

דיכטער. מאָרגען.

גוטע מעדעל. וואָס האָבען מיר מאָרגען?

...יכטער. שבת.

...וטע מעדעל. נו, קען איך נישט. שבת מוז איך געהן מיט מיין קליינער שוועסטער צום אפּיעקון.

...יכטער. נו איז זונטאג. הם... זונטאג... אינ'ם זונטאגדיגען טאג... איצט וועל איך דיר וואס זאגען. — איך בין נישט ביעביץ, נאר ביעביץ איז מיינער א גוטער פריינד. איך וועל דיר איהם אמאל פארשטעלען. זונטאג שפּיעלט מען ביעביץ'ס א פּיעסע; איך וועל דיר שיקען א בילעט און אבפיהרען פון טעאטער אהיים. דו וועסט מיר זאגען ווי דאס שטיק איז דיר געפעלען געווארען, יא?

...וטע מעדעל. נו, שוין ווייטער מיט ביעביצ'ן — וואס האסטו זיך איינגעזועצט אויף איהם?

...יכטער. איינגאנצען וועל איך דיך ערשט קענען, ווען איך וועל וויסען, וואס'רא איינדרוק די פּיעסע האט אויף דיר געמאכט.

...וטע מעדעל. נו... איך בין פערטיג.

דיכטער. קום, מיין אוצר! (זיי געהען).

דער דיכטער און די שוישפּיעלערין.

א צימער אין א האטעל אויפ'ן לאנד. ס'איז א פריהלינגסאבענד; איבער די לאנקעס און בערגלעך שיינט די לבנה; די פענסטער שטעהען אפען.

ס'הערשט א טיעפע שטילקייט. דער דיכטער און די שוישפּיעלערין קומען אריין; ווי זיי געהען אריין פערלעשט זיך דאס ליכט, וואס דער דיכטער האלט אין האנד.

דער דיכטער. אה...

די שוישפּיעלערין. וואס איז?

דיכטער. דאס ליכט. — נאר מיר דארפען גאר קיין ליכט נישט. זעה, ס'איז אזוי ליכטיג. מאדנע!

שוישפילערין (לאזט זיך פלוצלונג אראב בײ'ם פענסטער, מיט צוזאמענגעלעגטע הענד).

דיכטער. וואס איז מיט דיר?

שוישפילערין (שווייגט).

דיכטער. וואס טהוסטו?

שוישפילערין (צוקאכט). דו זעהסט דען נישט, אז איך קניע פאר גאט? —

דיכטער. דו גלויבסט אין גאט?

שוישפילערין. געווים, איך בין דאך נישט אבי-וועך פון גאס.

דיכטער. אח—אזוי!

שוישפילערין. קום אהער און שטעל דיך צוזאמען מיט מיר אויף די קניע. דו קאנסט אויך א מאל גאט בעטען; ס'וועט דיר גאר ניט שאדען.

דיכטער (קניעט נעבען איהר און נעמט איהר ארום).

שוישפילערין. אח דו, טײַוועל! — (הויבט זיך אויף). דו ווייסט פאר וועמען איך האב געקניעט?

דיכטער. פאר גאט, האכטו דאך געזאגט.

שוישפילערין (מיט א טיעפער איראניע). ריכטיג געטראָ־פען! פאר דיר האב איך געקניעט.

דיכטער. טא צו־וואס האסטו געקוקט אין פענסטער?

שוישפילערין. זאג מיר בעסער, וואו דו האסט מיך דא פערשלעפט, דו פערפיהרער!

דיכטער. טײַערע, דאס איז דאך דײַן אידעע געוועז. דיך האט זיך פערוואלט אויפ'ן לאנד פאהרען — אין דורכאוים אהער.

שוישפילערין. נו, איז'ס אפשר א שלעכטע אידעע?

דיכטער. געווים איז'ס גוט; דא איז בעצויבערענד־שען, ווען מען בערעכענט: צוויי שעה איגנאנצען פון וויען — און מ'איז פאלשטענדיג אליין. הײַנט דער געגענד ארום!

שוישפילערין. וואס? דו וואלסט געוועזן נישט קיין שלעכטער פאעט, ווען דו וואלסט געהאט א שטיקעל טאלאנט.

דיכטער. דו ביזט שוין דא געוועזן אמאל?

שױשפּילערין. צו איך בין שױן דאָ געװען? חאַ—חאַ!
איך האָב דאָ געלעבט יאָהרענלאַנג!

דאָקטער. מיט װעמען?

שױשפּילערין. נו נאַטירליך, מיט פּריץ׳ן.

דאָקטער. אַח אַזױ!

שױשפּילערין. דעם מענשען האָב איך טאַקי פֿערגעטערט!

דאָקטער. דו האָסט עס מיר שױן דערצעהלט.

שױשפּילערין. ביטע — איך קאָן אַװעקגעהן, אױב דו לאַנגװײַליגסט זיך מיט מיר!

דאָקטער. אױב דו לאַנגװײַליגסט מיך?... דו האָסט גאָר קײן בעגריף נישט דערפֿון, װאָס דו ביזט פֿאַר מיך... דו ביזט אַ גאַנצע װעלט פֿאַר זיך... דו ביזט דאָס געטליכע, דאָס געניע... דו ביזט... דו ביזט אײַגענט־ליך די הײַליגע אונשולד... יאָ, דו... נאָר רעד נישט מיט מיר איצט װעגען פּריץ׳ען.

שױשפּילערין. דאָס איז געװען אַ נאַרישער טעות! הם...

דאָקטער. ס׳איז שען פֿון דיר, װאָס דו אַנערקענסט עס אַלײַן.

שױשפּילערין. קום אַהער, גיב מיר אַ קוש!

דאָקטער (קושט זי).

שױשפּילערין. נו, איצט װעלען מיר זיך זאָגען אײנער דעם אַנדערן אַ גוטע נאַכט! אַדיע, מײַן טײַערקײַט!

דאָקטער. װי מײנסטו עס?

שױשפּילערין. נו, גאַנץ אײנפֿאַך: איך װעל מיך לעגען שלאָפֿען.

דאָקטער. יאָ, — איך פֿערשטעה, אָבער װאָס עס געהער צו דעם זאָגען אַ גוטע נאַכט... און װאו זאָל איך דאָ נעכטיגען?

שױשפּילערין. אין דעם האָטעל זענען דאָ געװיס נאָך אַ סך צימערן.

דאָקטער. די אַנדערע צימערן האָבען אָבער פֿאַר מיך קײן רײץ נישט. איבריגענס, אָנצינדען פֿײַער דאָ?

שױשפּילערין. יאָ.

דאָקטער (צינדט אָן דאָס ליכט, װאָס שטעהט אױף דעם נאַכט־טישעל)
אַח ס׳אַראַ שענעס צימער... און װאָס׳רע פֿרומע מענשען דאָ זענען אַלע... לױטער הײַליגע בילדער..

ס׳וואָלט זײַן אינטערעסאַנט, צו פֿערברענגען אַ געוויסע
צײַט מיט די מענשען – ס׳עפּעס גאָר אַנ׳אַנדער
וועלט. מיר ווײַסען דאָך אײַגענטליך אַזוי ווייניג פֿון
אַנדערע מענשען.

שוישפּילערין. פֿלוידער נישט אַזוי פֿיעל און דערלאַנג
מיר בעסער דאָס שאַכטעל פֿונ׳ם טיש.

דיכטער. אָט, מײַן אײַנציגע!

שוישפּילערין (נעהמט אַרוים פֿון שאַכטעל אַ קלײַן בילד׳ל און שטעלט עס אוועק אויפֿ׳ן נאַכט-טישעל).

דיכטער. וואָס איז דאָס אַזוינס?

שוישפּילערין. דאָס בילד פֿון דער הײַליגער יונגפֿרוי.

דיכטער. דו פֿיהרסט עס שטענדיג מיט זיך?

שוישפּילערין. דאָס איז דאָך מײַן טאַליסמאַן *). נו,
איצט געה, ראָבערט!

דיכטער. וואָס איז׳ס פֿאַר אַ שפּאַס? דו ווילסט נישט,
איך זאָל דיר העלפֿען אויסטאָן זיך?

שוישפּילערין. ניין; געה.

דיכטער. און ווען זאָל איך צוריקקומען?

שוישפּילערין. אין צעהן מינוט אַרום.

דיכטער (קושט איהר). אויף וויעדערזעהען!

שוישפּילערין. וואו געהסטו איצט?

דיכטער. איך וועל אַרומשפּאַצירען דאָ אונטערן
פֿענסטער. איך האָב זעהר ליעב, בײַנאַכט אויפֿן
פֿרײַען פֿעלד אַרומצושפּאַצירען. מײַנע בעסטע גע-
דאַנקען פֿאַלען מיר דאַמאָלס אײַן. און נאָהנט פֿון
דיר, אַרומגעהויכט מיט אַ בענקשאַפֿט נאָך דיר...
אין דער אַטמאָספֿערע פֿון דײַן קונסט...

שוישפּילערין. דו רעדסט, ווי אַ אידיאָט...

דיכטער (שמערצליך). אַנדערע פֿרויען וואָלטען אפשר גע-
זאָגט... ווי אַ דיכטער.

שוישפּילערין. נו, געה שוין אַמאָל. נאָר זעה, דו
זאָלסט נישט פֿערפֿיהרען דאָרט קײַן געשעפֿטען מיט
דער קעלנערין.

דיכטער (געהט אוועק).

*) קמיע, שיצונג.

שוישפּילערין (טוט זיך אוים. זי הערט, ווי דער דיכטער געהט אַראָב פון די טרעפּ און ווי ער געהט אַרום דערנאָך אונטערן פענסטער. זיך אויסטועענדיג, געהט זי צו צום פענס-טער, קוקט אַראָב אינטען און זעהענדיג איהם, רופט זי פליס-טערענד) קום!

דיכטער (קומט שנעל אַרויף; וואַרפט זיך צו איהר, וועלכע האָט זיך דערווייל אַריינגעלעגט אין בעט און אויסגעלאָשען דאָס ליכט; ער שפּאַרט צו די טהיר).

שוישפּילערין. אַזוי, איצט קענסטו דיך זעצען נעבען מיר און מיר עפּעס דערצעהלען.

דיכטער (זעצט זיך בייַ איהר אויפ'ן בעטעל). פערמאַכען דעם פענסטער? דיר איז נישט קאַלט?

שוישפּילערין. אָה, ניין!

דיכטער. וואָס זאָל איך דיר דערצעהלען?

שוישפּילערין. נו, כ'ווייס, וועמען דו ביזט אין דעם איצטיגען מאָמענט אונטרייַ?

דיכטער. צום בעדויערן, בין איך עס נאָך נישט.

שוישפּילערין. דו קענסט דיך טרייסטען, איך בעטריג אויך איצט איינעם.

דיכטער. דאָס גלויב איך דיר.

שוישפּילערין. און וואָס גלויבסטו, וועמען?

דיכטער. נאַרעלע, פון וואַנען זאָל איך עס וויסען?

שוישפּילערין. נו, טרעף.

דיכטער. וואַרט .. נו, דייַן דירעקטאָר.

שוישפּילערין. טייַערינקער, איך בין נישט קיין כאָריסטין.

דיכטער. נו, איך האָב נאָר געמיינט אַזוי.

שוישפּילערין. טרעף נאָך אַמאָל.

דיכטער. נו, דו ביזט איצט אונטרייַ דייַן קאָלעגע ... בעננאָ,

שוישפּילערין. האַ! ער האָט גאָר איבערהויפּט נישט ליעב קיין פרויען ... דו ווייסט עס נישט? ער שטעהט נאָר אין בעציהונגען מיט אַ בריעף-טרעגער!

דיכטער. ס'קען נישט זייַן!

שוישפּילערין. גיב מיר בעסער נאָך אַ קוש!

דיכטער (נעהמט איהר אַרום).

שוישפּילערין. נו, וואָס טוסטו?

ריכטער. מאטער מיך נישט אזוי.

שוישפילערין. הער, ראבערט, איך'ל דיר עפעס זאגען.
לעג דיך מיט מיר אין בעט.

ריכטער. גוט!

שוישפילערין. שנעלער, שנעלער!

ריכטער. יא... ווען ס'זאל זיך נאר ווענדען אן מיר, וואלט
איך עס שוין לאנג... דו הערסט?...

שוישפילערין. וואס איז?

ריכטער. די גרילען גרילצען, קוואקען אין דרויסען.

שוישפילערין. דו ביזט פון זינען אראב, מיין טייערער;
דא זענען נישטא קיין גרילען.

ריכטער. דו הערסט דאך?

שוישפילערין. נו, קום שוין אמאל!

ריכטער. אט בין איך.

שוישפילערין. אזוי; איצט ליעג רוהיג... ששש...
ריהר זיך נישט.

ריכטער. וואס מיינסטו.

שוישפילערין. דו רעכענסט מסתמא צו האבען עפעס
א פערהעלטניס מיט מיר?

ריכטער. דאס פערשטעהסטו דאך אליין.

שוישפילערין. נו יא, דאס וואלטען א סך געוואלט...

ריכטער. ס'איז דאך אבער נישט צו צווייפלען אין דעם,
אז אין דעם איצטיגען מאמענט האב איך די מעהרסטע
שאנסען אויף דעם.

שוישפילערין. טא קום שוין אהער צו מיר, מיין
גריל! פון איצט אן וועל איך דיך רופען גריל.

ריכטער. גוט...

שוישפילערין. נו, וועמען בעטריג איך?

ריכטער. וועמען?... אפשר מיך...

שוישפילערין. טייערינקער, דו ליידסט אויף א שווערע
מארך=קראנקהייט...

ריכטער. אדער יענעם... וועלכען דו האסט נאך אליין
קיינמאל נישט געזעהען... יענעם, וועלכען דו
קאנסט נישט, וועלכער איז פאר דיך בעשטימט און
דו קענסט איהם נישט געפינען...

שוישפּילערין. איך בעט דיך, רעד נישט אזוי ווילדע נאַרעש.

דיכטער. — איז עס נישט וואונדערבאַר... דו אויך — און מען וואָלט געקענט גלויבן ... אָבער ניין, דאָס וואָלט הייסן אַוועקגענומען ביי דיר דאָס בעסטע. אָ... קום — קום — —

שוישפּילערין.

— — — — — — — — — — — — —

דאָס איז דאָך בעסער, ווי צו שפּילען אין נאַרעשע פּיעסען... ווי מיינסט דו?

דיכטער. איך מיין, אַז ס'איז גוט, וואָס דו שפּילסט חאָטש אַמאָל אין אַ רעכטער פּיעסע.

שוישפּילערין. דו, אונפערשעהמטער הונד, מיינסט אַוודאי דיין פּיעסע?

דיכטער. געוויס.

שוישפּילערין (ערנסט). יאָ, דאָס איז אַ אויסגעצייכענטע שטיק!

דיכטער. נו —

שוישפּילערין. יאָ, ראַבערט, דו ביסט אַ געניע!

דיכטער. ביי דער געלעגענהייט קענסטו מיר אפשר ערקלערען, פאַר וואָס דו האָסט זיך אָבגעזאָגט עהערנעכטען פון שפּילען. דו ביסט דאָך אינגאַנצען געזונד געוועזן.

שוישפּילערין. איך האָב געוואָלט דיך ערגערן.

דיכטער. אָבער פאַרוואָס? וואָס האָב איך דיר אַזוינס געטאָן?

שוישפּילערין. צו-גרויס ביי זיך ביסטו געוועזן.

דיכטער. ווען? מיט וואָס?

שוישפּילערין. אַלע אין טעאַטער האָבען געפונען, אַז עס איז אזוי.

דיכטער. אַזוי.

שוישפּילערין. איך אָבער האָב זיי געזאָגט: ער האָט דאָס רעכט זיך גרויס צו האַלטען.

דיכטער. און וואָס האָבען זיי געענטפערט אויף דעם?

שױשפּילערין. װאָס האָבען זײ מיר געװאָלט ענט־פערן? איך רעד דאָך נישט מיט זײ.

ריכטער. אַח אַזױ.

שױשפּילערין. זײ װאָלטען מיך אַלע אין אַ לעפעל װאַסער דערטרונקען. דאָס װעט זײ אָבער זיך נישט אײַנגעבּין.

ריכטער. טראַכט נישט איצט װעגען קײנעם. פרעה דיך בעסער, װאָס מיר זענען דאָ צוזאַמען, און זאָג, אַז דו האָסט מיך ליב.

שױשפּילערין. דו פערלאַנגסט נאָך אַ גרעסערן בעװײַז?

ריכטער. בעװײַזען קען עס איבערהױפּט נישט װערען.

שױשפּילערין. דאָס איז גרױסאַרטיג! ס'איז דיר װעניג? װאָס װילסטו נאָך?

ריכטער. װיפיל אַנדערע האָסטו עס שױן אױף דער אַרט בעװײַזען... האָסטו דען זײ אַלע געליבּט?

שױשפּילערין. אָה נײַן. געליבּט האָב איך נאָר אײנעם.

ריכטער (נעהמט איהר אַרום). מײַן...

שױשפּילערין. פּריץ.

ריכטער. איך הײס ראָבּערט. װאָס בּין איך אײגענטליך פאַר דיך, װען דו טראַכסט איצט װעגען פּריץ'ען?

שױשפּילערין. דו? מײַן קאַפּריז.

ריכטער. דאַנקע פאַר דער אָפענהערציגקײַט.

שױשפּילערין. נו זאָג, קאָנסטו נישט שטאָלץ זײַן?

ריכטער. איך? מיט װאָס זאָל איך שטאָלץ זײַן?

שױשפּילערין. איך גלױב, אַז דו האָסט אַ גרונד דערצו.

ריכטער. אַח — דערמיט...

שױשפּילערין. יאָ יאָ, דערמיט, מײַן גריל! — נו, װאָס הערט זיך מיט זײ? זײ גרילצען נאָך?

ריכטער. אומאױפהערליך. דו הערסט'ס דען נישט?

שױשפּילערין. געװיס הער איך. דאָס זענען אָבער זשאַבּעס גאָר, מײַן טײַערינקער.

ריכטער. דו האָסט אַ טעות: זשאַבּעס קװאַקען.

שױשפּילערין. געװיס קװאַקען זײ.

ריכטער. אָבער נישט דאָ, מײַן טײַערע, דאָ הערט זיך גרילצענדיג.

שוישפּילערין. דו בּיזט דאָך דער גרעסטער עקשן, וואָס מיר איז אויסגעקומען צו טרעפן. גיב מיר אַ קוש, מײַן זשאַבּע!

דיכטער. איך בעט דיך, רוף מיך נישט אַזוי. דאָס מאַכט מיך נערוועז.

שוישפּילערין. נו, ווי דען זאָל איך דיך רופן?

דיכטער. איך האָב, דאַכט זיך, אַ נאָמען: ראָבערט.

שוישפּילערין. אָח, דאָס קלינגט עפּעס צו נאַרעש.

דיכטער. איך בעט דיך אָבער, מיך איינפאַך צו רו־ען, ווי איך הײס.

שוישפּילערין. אַלזאָ ראָבערט, גיב מיר אַ קוש... אַה! (זי קושט איהם). איצט בּיזטו צופריעדען, זשאַבּע? חאַ־חאַ־חאַ־חאַ!

דיכטער. דו וועסט מיר ערלויבען אַ פּאַפּיראָס צו פאַררויכערען?

שוישפּילערין. גיב מיר אויך איינעם.

ער נעמט דעם פּאַפּיראָסן טאַש פון נאַכט־טישעל, נעמט ארויס פון איהם צוויי פּאַפּיראָסען, צינדט בּיידע אָן און גיט איהר איינעם

שוישפּילערין. דו האָסט מיר נאָך איבּעריגענס קיין איין וואָרט נישט געזאָגט, וועגען מײַן נעכטיגען שפּילען.

דיכטער. וועגען וואָס'רע שפּילען?

שוישפּילערין. נו, וועגען —

דיכטער. אַח יאָ. איך בּין נישט געווען אין טעאַטער.

שוישפּילערין. דאָס געפעלט דיר אַזוי צו שפּאַסען?

דיכטער. הויבּט זיך גאָרנישט אָן. נאָכדעם ווי דו האָסט זיך ערנסטען אָבגעזאָגט פון שפּילען, האָב איך געמיינט אויף נעכטען אויך, אַז דו בּיזט נאָך נישט אינגאַנצען געזונד, און האָב זיך דעריבּער אָבגעהאַלטען.

שוישפּילערין. דו האָסט אַ סך פאַרזוימט.

דיכטער. אַזוי.

שוישפּילערין. דאָס איז געווען סענסאַציאָנעל. די צוּשויער זענען אַזש בּלאַס געוואָרען.

דיכטער. דו האָסט עס דײַטליך בּעמערקט.

שוישפּילערין. בּעננאָ האָט געזאָגט: טײַערע, דו האָסט געשפּילט ווי אַ געטין.

דיכטער. הם... און עהערנעכטען נאָך אַזוי קראַנק געוועז

שוישפּילערין. נו יאָ; איך בין קראַנק געוועזן. און
ווייסטו פון וואָס? פון בענקשאַפט נאָך דיר.

דיכטער. פריהער האָסטו מיר דערצעהלט, אַז דו האָסט
מיך געוואָלט ערגערען און דעריבער האָסטו נישט
געוואָלט שפּילען.

שוישפּילערין. אָבער וואָס ווייסטו פון מיין ליעבע צו דיר,
דיך ריהרט עס ווייניג. און איך האָב שוין פּראָבירט
גאַנצע נעכט אין פיעבער אָבליעגען. פיערציג גראַד!

דיכטער. פאַר אַ קאַפּריז איז די טעמפּעראַטור אַ ביסעל
צו הויך.

שוישפּילערין. קאַפּריז רופסטו עס? איך שטאַרב פון
ליעבע צו דיר און דו רופסט עס קאַפּריז —?!

דיכטער. און פּריץ...?

שוישפּילערין. פּריץ?... דערמאָהן מיר בעסער נישט
ועם טייוועל.

די שוישפּילערין און דער גראַף.

דאָס שלאָפצימער פון דער שוישפּילערין, וואָס איז זעהר
רייך מעבלירט. ס'איז צוועלף דער זייגער בייטאָג; די
פאָרהאַנגען פון די פענסטער זענען נאָך אַרונטערגעלאָזען;
אויף דעם נאַכט-טישעל ברענט אַ ליכט און די שוישפּיע-
לערין ליעגט נאָך אין איהר הימעל-בעט. אויף דער
דעקע ליעגען אַנגעוואָרפען אַ סך צייטונגען.

דער גראַף קומט אַריין אין דער אוניפאָרם פון אַ
דראַגונער-אָפיציער, און בלייבט שטעהן ביי דער טהיר.—

שוישפּילערין. אַה, הער גראַף.

גראַף. אייער מאַמאַ האָט מיר ערלויבט, ווען נישט וואָלט
איך נישט —

שוישפּילערין. ביטע, קומט צו נעהנטער.

גראַף. איך קוש אייער האַנד. פאַרדאָן — ווען מ'קומט
אַריין פון גאַס... איך זעה נאָך דאָ גאָרנישט. אַזוי...
דאָ זייט איהר (ביי'ם בעט): איך קוש אייער האַנד.

שווישפּיעלערין. זיצט, הער גראַף.

גראַף. אײַער מאַמאַ האָט מיר געזאָגט, אַז איהר זײַט עפּעס נישט מיט אַלעמען... ווי ס'איז צו האָפען איז עס דאָך נישט קיין ערנסטע קראַנקהײַט.

שווישפּיעלערין. נישט קיין ערנסטע קראַנקהײַט? איך האָב שוין בײַ'ם שטאַרבען געהאַלטען!

גראַף. בײַם שטאַרבען! אום גאָטעס ווילען, ווי איז עס מעגליך?

שווישפּיעלערין. יעדענפאַלס איז עס זעהר שען פון אײַער זײַט, וואָס איהר זײַט געקומען אַ קוק טאָן צו מיר.

גראַף. בײַ'ם שטאַרבען געהאַלטען! און נעכטען אין אָבענד האָט איהר נאָך געשפּיעלט, ווי אַ געטין.

שווישפּיעלערין. נעכטען האָב איך ווירקליך געהאַט אַ גרויסען ערפאָלג.

גראַף. אַ געוואַלטיגען!... די צושויער זענען אַלע ענטציקט געוועזען. פון כּיר וויל איך שוין גאָר נישט רעדען.

שווישפּיעלערין. אַ דאַנק אײַך פאַר די שענע בלומען.

גראַף. אָ, ביטע.

שווישפּיעלערין (אָנווײַזענדיג מיט די אויגען אויף אַ שענעם גרויסען בלומענקאָרב, וואָס שטעהט אויף אַ קלײנעם טישעל בײַם פענסטער) דאָ זענען זיי.

גראַף. איהר זײַט נעכטין בוכשטעבליך פערשאָטען געוואָרען מיט בלומען און קראַנצען.

שווישפּיעלערין. יענע אַלע בלומען האָב איך אין גאַר דעראָבען געלאָזען. נאָר אײַער קאָרב האָב איך מיט גענומען מיט זיך אַהײַם.

גראַף (קושט איהר די הענד). דאָס איז זעהר ליעב פון אײַער זײַט

שווישפּיעלערין (נעהמט פּלוצלונג זײַנע הענד און קושט זיי).

גראַף. אָ, וואָס טוט —

שווישפּיעלערין. דערשרעקט זיך ניט, הער גראַף, דאָס פערפליכטעט אײַך צו קיין זאַך ניט.

גראַף. איהר זײַט אַ וואונדערבאַרעס וועזען... אַ רעטזעל, האָפטעס קען מען זאָגען (פּויזע).

שווישפּיעלערין. דאָס פרײַלײַן בירקען לאָזט זיך, ווירקליך, לײַכטער בעגרײַפען.

גראַף. יאָ, די קלײנע בירקען איז גאָר ניט רעטזועלהאַפט, האָטש דעם אמת זאָגענדיג... איך קאָן איהר אויך נאָר איבערפלעכליך.

שוישפּילערין. אַח — לאָזט —

גראַף. נו. גלויבט מיר, אַז ס'איז אַזוי. איהר אָבער זענט פאַר מיר אַ אמת'ע רעטעניש, וועלכע איך האָב פון אײביג אָן געשטרעבט צו לעזען. איך האָב אײגענטליך אַ סך פערגניגען פערשפּיעלט דורך דעם, וואָס איך האָב אײַך נעכטען... דאָס ע ר ש ט ע מאָל געזעהן שפּיעלענדיג.

שוישפּילערין. קען דאָס זײַן?

גראַף. יאָ. איהר פערשטעהט, פרײַלײַן, מיט דעם טעאַטער איז זעהר שווער דורכצומאַכען. איך בין געוועהנט שפּעט צו מיטאָגען... אַזוי, אַז ווען דו קומסט אין טעאַטער, איז שוין דאָס בעסטע אָבגעשפּיעלט. נישט ריכטיג?

שוישפּילערין, הײַסט עס, אַז פון הײַנט אָן וועט איהר שוין מיטאָג עסען פריהער.

גראַף. יאָ, איך האָב אויך שוין געטראַכט וועגען דעם, אָדער איך וועל גאָרנישט פראַווען קײן מיטאָג. דאָס פראַווען דעם מיטאָג איז דאָך אין דער ווירקליכקײַט קײן פערגניגען נישט.

שוישפּיעלערין. וועלכע אַנדערע פערגניגענס האָט איהר דען, איהר יוגענדליכער גרײַז?

גראַף. דאָס פרעג איך אָפּט זיך אַלײן! קײן גרײַז אָבער בין איך נישט. דאָ איז אַנ'אַנדער גרונד פערהאַן.

שוישפּיעלערין. אַזוי מײנט איהר?

גראַף. יאָ. לולו, צום בײַשפּיעל, זאָגט, אַז איך בין אַ פילאָזאָף. איהר ווײסט, ער זאָגט, אַז איך טראַכט צופיעל.

שוישפּיעלערין. יאָ... טראַכטען, דאָס איז אַ אונגליק.

גראַף. איך האָב צופיעל צײַט, דעריבער טראַכט איך אַזוי פיעל. אָט זעהט, איך האָב אַלץ געטראַכט, אַז ווי איך וועל מיך נאָר איבערציהען אין וויען, וועט שוין אַלץ גוט זײַן. דאָ וועט מען זיך קענען פערווײַלען, צערשטרײַען. אין דער אמת'ן אָבער איז דאָ גאָר נישט אַנדערש, ווי דאָרט'ן.

שוישפּילערין. וואו איז עס דער „דאָרט׳ן״?

גראף. נו, דאָרט׳ן, פערשטעהט איהר, אין אונגאַרן, אין די ווינקעלעך, וואו איך פלעג די מעהרסטע צייט פערברענגען אין קאַזאַרמע.

שוישפּילערין. וואָס האָט איהר, אייגענטליך געטאָן אין אונגאַרן?

גראף. נו, איך זאָג דאָך אייך — האָב געדיענט.

שוישפּילערין. צו וואָס אָבער זענט איהר אַזוי לאַנג געבליבען אין אונגאַרן?

גראף. ס׳איז אויסגעקומען אַזוי.

שוישפּילערין. מ׳קען דאָך משוגע ווערען דאָרט פון אומעטיגקייט.

גראף. פאַרוואָס עפּעס? צו טאָן האָט מען דאָרט אייגענטליך מעהר ווי דאָ. איהר ווייסט, פרייליין, אויסבילדען רעקרוטען, פאַרבעריייטען פערד... הייַנט דער געגענד אַרום איז אויך גאָרנישט אַזוי שלעכט, ווי מען זאָגט. די טיעפע גלייכע טאָלען זענען דאָרט גרויסאַרטיג — שען, נו און אַזאַ זונענאונטערגאַנג! ס׳איז אַ שאָד, וואָס איך בין ניט קיין מאַלער; איך האָב מיר אָפט געטראַכט, אַז ווען איך וואָלט זיין אַ מאַלער, וואָלט איך עס אָבגעמאָלט. איינעם האָבען מיר געהאַט אין אונזער פּאָלק, דעם יונגען ספּלעני, ער איז יאָ געווען אַ מאַלער. — אָבער וואָס דערצעהל איך אייך דאָ פאַר׳אַ נאַרישע מעשיות.

שוישפּילערין. אָה, איך בעט אייך, אייערע ערצעהלונגען ווילען מיך אויסגעצייכענט.

גראף. איהר ווייסט, פרייליין, מיט אייך איז גאַנץ אַנגענעהם צו פּלוידערען. דאָס האָט מיר שוין לולו געזאָגט און דאָס געפינט מען זעהר זעלטען.

שוישפּילערין. נו געוויס, אין אונגאַרן.

גראף. אָבער אין וויען איז אויך דאָס זעלבע! מענשען זענען אומעטום די זעלביגע; וואו זיי זענען מעהר פערהאַן, דאָרט איז ענגער, דאָרט איז דער טומעל גרעסער, דאָס איז דער גאַנצער אונטערשיעד. זאָגט מיר דעם אמת, פרייליין, איהר האָט ליעב מענשען?

שױשפּילערין. ליעב —?? איך האָס זײ! איך קען קײנעם פֿון זײ ניט אָנקוקן! און קוק טאַקע ניט אױף קײנעם. איך בין שטענדיג אַלײן, און דעם הױ' קומט קײנער ניט אַרײַן.

גראַף. זעהט איהר, איך האָב זיך מיר אױך פֿאָרגעשטעלט, אַז איהר זײַט אײגענטליך אַ מענשענפֿײַנדין. בײַ דער קונסט מוז עס אָפֿט פֿאָרקומען. װען מ'איז אַזױ אַרײַנגעטאָן אין הױכע רעגיאָנען... נאָר פֿון דער צװײטער זײַט איז אײַך גוט; איהר װײסט כאָטש װעניגסטענס, צו װאָס איהר לעבט!

שױשפּילערין. װער זאָגט עס אײַך? איך האָב קײן אַהנונג ניט דערפֿון, צו־װאָס איך לעב!

גראַף. װאָס רעדט איהר?... עהרע... בערימטהײַט —

שױשפּילערין. דאָס רעכענט איהר פֿאַר גליק?

גראַף. גליק? ענטשולדיגט, קײן גליק איז ניטאָ. איבער־הױפּט זענען די זאַכען, װעגען װעלכע מ'רעדט אַמטעהרסטען, אינגאַנצען ניט פֿערהאַן... אָט ליעבע, צום בײַשפּיעל, דאָס געהער אױך צו דעם סאָרט.

שױשפּילערין. איהר זענט פֿאַלשטענדיג גערעכט.

גראַף. געװױס... פֿערשפּור'ונג... נו, גוט, װעגען דעם לאָזט זיך קײן זאַך ניט זאָגען... דאָס איז עטװאָס רעאַלעס, זיכערעס. איצט איז מיר אַנגענעהם... גוט, װײס איך, אַז מיר איז אַנגענעהם. אָדער איך בין פֿערשפּור'ט, בערױשט.. זעהר שען; דאָס איז אױך רעאַל, דאָס איז אױך זיכער. און װען דאָס ענדיגט זיך, איז עס געענדיגט.

שױשפּילערין (גרױס. בעטאָנענד). עס איז געענדיגט.

גראַף. װען אָבער, װי זאָל איך מיך אױסדריקען, װען אָבער מ'גיט זיך ניט איבער דעם מאָמענט, דאָס הײסט מ'הױבט אָן טראַכטען װעגען שפּעטער אָדער פֿריהער... נו, דאַן איז שױן אַלץ אױס. די צוקונפֿט איז טרױריג... די פֿערגאַנגענהײַט איז אונזיכער... מיט אײן װאָרט... מ'פֿערליערט זיך אינגאַנצען. האָב איך ניט רעכט?

שוישפּילערין (שטאַרק פֿונאַנדערעפֿענענדיג די אויגען). איהר האָט געחאַפּט דעם ריכטיגען זין.

גראַף. איהר פֿערשטעהט, ווער ס'האָט נאָר איינמאָל דאָס בעגריפֿען, דעם איז שוין אַלץ איינס, צו לעבען אין ווין, צי אין פּושט, צי אין שטיינאַמאַנגער. אָט צום ביישפּיעל — וואו קען איך דאָ דעם הוט אַוועקלעגען? דאַנקע... וועגען וואָס האָבען מיר דאָ גערעדט?

שוישפּיעלערין. וועגען שטיינאַמאַנגער.

גראַף. ריכטיג. אַלזאָ, אַזוי ווי איך האָב אייך שוין געזאָגט, דער אונטערשיעד איז אַ גאַנץ קליינער. צו איך זיץ פֿאַרנאַכט אין קאַזינאָ אָדער אים קלוב — ס'איז דאָך אַלץ איינס.

שוישפּיעלערין. און וואָס'רע צוזאַמענהאַנג האָט עס מיט דער ליעבע?

גראַף. ווען מען גלויבט אין איהר, קאָן מען שטענדיג געפֿינען אַזאַ, וואָס האָט ליעב.

שוישפּיעלערין. צום ביישפּיעל דאָס פֿריילײן בירקען.

גראַף. איך הייב ווירקליך נישט אָן צו פֿערשטעהן, פֿאַר וואָס איהר דערמאָהנט אַלע מאָל דער פֿריילײן בירקען.

שוישפּיעלערין. זי איז דאָך אייער געליעבטע.

גראַף. ווער האָט עס געזאָגט?

שוישפּיעלערין. אַלע ווייסען עס.

גראַף. נאָר איך נישט. דאָס איז מערקווירדיג.

שוישפּיעלערין. איהר זענט דאָך צוליעב איהר אויף אַ דועל געגאַנגען.

גראַף. אפשר בין איך דאַמאָלס דערשאָסען געוואָרען, און איך האָב עס גאָרנישט בעמערקט.

שוישפּיעלערין. נו, הער גראַף, איהר זענט אַ עהרענמאַן. זעצט זיך נעהנטער.

גראַף. אויב איהר ערלויבט.

שוישפּיעלערין. דאָ, אַהער (זי ציהט איהם צו צו זיך און גלעט מיט איהרע הענד זיינע האָר). איך האָב געוואוסט, אַז איהר וועט היינט קומען!

גראַף. פֿון וואַנען?

שוישפּיעלערין. איך האָב עס נאָך נעכטען אין טעאַטער געוואוסט.

גראַף. איהר האָט מיך דען געזעהן פון סצענע?

שוישפּיעלערין. מענש! איהר האָט דען נישט בעמערקט אז איך האָב נאָר פאַר אייך געשפּיעלט?

גראַף. ווי איז עס מעגליך?

שוישפּיעלערין. מיר זענען פליגלען אויסגעוואַקסען, ווען איך האָב אייך דערזעהען זיצענדיג אין דער ערשטער רייהע.

גראַף. פליגלען אויסגעוואַקסען? מיך דערזעהענדיג? איך האָב קיין אהנונג נישט געהאַט דערפון, אז איהר קוקט אויף מיך.

שוישפּיעלערין. איהר קענט ביז צו פערצווייפלונג ברענגען מיט אייער אָנגעצויגענקייט.

גראַף. יאָ פרײלײן —

שוישפּיעלערין. „יאָ פרײלײן"!... נעהמט חאָטש וועניגסטענס אראָב דעם שווערד פון זיך!

גראַף. אויב איהר ערלויבט (נעהמט אראָב פון זיך דעם שווערד און שפּאַרט איהם אָן אָן בעט).

שוישפּיעלערין. און גיעב מיר ענדליך אַ קוש.

גראַף (קושט זי; זי לאָזט איהם נישט אָב).

שוישפּיעלערין. ווען איך וואָלט דיך קיינמאָל נישט געזעהען, וואָלט איך בעסער געוועזן.

גראַף. ס'איז דאָך בעסער אַזוי.

שוישפּיעלערין. הערר גראַף, איהר זענט אַ פּאַזוער!

גראַף. איך? פאַרוואָס?

שוישפּיעלערין. שטעלט זיך פאָר, ווי גליקליך וואָלט אנדערער געוועזן, ווען ער וואָלט זיין אויף אייער פּלאַץ!

גראַף. איך בין טאַקי זעהר גליקליך.

שוישפּיעלערין. נו, און איך האָב געמיינט, אַז קיין גליק איז גאָר נישטאָ. וואָס קוקסטו מיך אַזוי אָן? מיר דאַכט זיך, אַז איהר שרעקט זיך פאַר מיר, הערר גראַף!

גראַף. איך האָב דאָך אייך שוין געזאָגט: איהר זייט פאַר מיר אַ רעטיניש.

שוישפּיעלערין. אַח לאָז מיך צורוה מיט דיין [illegible]... קום אהער. און איצט בעט ביי מיר עפּעס... דו קענסט

אַלץ קריגען, וואָס דו ווילסט. דו ביזט צו שען.

גראַף. אַלזאָ בעט איך די ערלויבניש (איהר קושענדיג די הענד.) צו קומען היינט אין אָבענד נאָכאַמאָל.

שוישפּילערין. היינט אין אָבענד... שפּיל איך דאָך.

גראַף. נאָכ׳ן טעאַטער.

שוישפּילערין. און קיין אנדער זאַך בעטסטו נישט?

גראַף. אַלע אַנדערע זאַכען וועל איך בעטען נאָכ׳ן טעאַטער.

שוישפּילערין (אַנגעגריפען). דאַמאָלס וועט דיר אויסקומען לאַנג צו בעטען, דו עלענדער פּאָזער.

גראַף. איהר פערשטעהט, אָדער פערשטעה... מיר זענען דאָך ביז אַהער אַזוי אויפריכטיג געווען איינער מיט׳ן אַנדערען... איך געפין דאָס אַלץ אַ סך בעסער און שענער אין אָבענד נאָכ׳ן טעאַטער... אַסך בעקוועמער ווי איצט, ווען... מיר דאַכט זיך אַלץ, אַז אַט עפענט זיך אויף די טהיר..

שוישפּילערין. זי עפענט זיך נישט פון אויסענוועניג.

גראַף. פערשטעהסט, איך געפין, אַז מ׳דאַרף נישט לייכטזיניג קאַליע מאַכען פריהער דאָס, וואָס עס וואָלט געקאָנט זיין שפּעטער שען און בעצויבערנד.

שוישפּילערין. וואָס וואָלט געקאָנט זיין!...

גראַף. אין דער פריה געפין איך, דעם אמת זאָגענדיג, די ליעבע פאַר עקעלהאַפט.

שוישפּילערין. נו — דו ביזט דער גרעסטער משוגע׳נער פון אַלע, וואָס מיר איז אויסגעקומען צו טרעפען.

גראַף. איך רעד נישט דאָ וועגען דעם געוויסען סאָרט פרויען ... ביי זיי איז דאָך נאָך אַלעמען אַלץ איינס. אָבער אַזעלכע פרויען, ווי דו ... ניין, דו קאָנסט מיך הונדערטמאָל רופען משוגע׳נער, אַזעלכע פרויען ווי דו ... פאַר פריהשטיק ... ניין ... דו ווייסט ... ניין..

שוישפּילערין. אַח, נאָט מיינער, ס׳אַרא שלאַק דאָס איז!

גראַף. דו פערשטעהסט, וואָס איך האָב געזאָגט, ניין? מיר שטעלט זיך דאָס פאַר אַזוי —

שוישפּילערין. נו, ווי שטעלט זיך דאָס דיר פאַר?

גראַף. איך קלער מיר ... נאָכ׳ן טעאַטער וועל איך וואַרטען אויף דיך מיט אַ קאַרעטע, דערנאָך וועלען מיר

פאַהרען צוזאַמען ערגעץ אַבענדברויט עסען —
שוישפּילערין. איך בין נישט דאָס פּרעלמין בירקען
גראַף. דאָס האָב איך דאָך נישט געזאָגט. איך געפּין
נאָר, אַז צו אַלעמען איז נויטיג אַ געוויסע שטימונג,
און די דאָזיגע שטימונג ווערט ביי מיר בעשאַפען
נאָר ביי'ם אָבענדברויט. נאָכ'ן אָבענדברויט איז
דאָס שענסטע, ווען מ'פאַהרט צוזאַמען אַהיים, און
דערנאָך ...
שוישפּילערין. און וואָס דערנאָך?
גראַף. דערנאָך... ליעגט דאָס שוין אין דער ענטוויקלונג
פון דער זאַך ...
שוישפּילערין. זעץ דיך נעהנטער. נעהנטער.
גראַף (זיך זעצענדיג אויפ'ן בעט). איך וואָלט געזאָגט, אַז
פון די קישענס פּיהלט מען עפּעס אַ... דאָס מוז זיין
רעזעדאַ — ניין?
שוישפּילערין, דאָ איז זעהר היים; דו געפּינסט
עס נישט?
גראַף (בויגט זיך אָן צו איהר און קושט איהר אין האַלז).
שוישפּילערין. אַה, הער גראַף, דאָס איך דאָך
געגען אייער פּראָגראַם?
גראַף. ווער זאָגט עס? איך האָב קיין פּראָגראַם נישט.
שוישפּילערין (ציהט איהם צו זיך).
גראַף. ס'איז ווירקליך היים.
שוישפּילערין. דו געפּינסט, אַז ס'איז היים? און
אַזוי דונקעל, ווי ווען עס וואָלט שוין געווען נאַכט...
(רייסט איהם צו זיך). ס'איז אין אָבענד... ס'איז ביי
נאַכט... מאַך צו די אויגען, אויב ס'איז דיר צו
ליכטיג... קום!... קום!...
גראַף (ווערט זיך נישט מעהר).

— — — — — — — — — — — — — —

שוישפּילערין. נו, וואָס הערט זיך איצט מיט דער
שטימונג, דו פאַזער איינער?
גראַף. דו ביזט אַ קליינער טייוועל.
שוישפּילערין. וואָס איז עס פאַר אַ אויסדרוק?
גראַף. נו, איז — אַ מלאך.

שוישפּילערין. דו וואָלסט געדאַרפט אַרויף אויפ'ן סצענע! ערנסט! דו קענסט די פרויען! און דו ווייסט, וואָס איך וועל איצט טאָן?

גראף. נו?

שוישפּילערין. איך וועל דיר זאָגען, אַז איך וויל דיך מעהר נישט זעהען.

גראף. פאַרוואָס?

שוישפּילערין. ניין, ניין, דו ביזט פאַר'ן מיר צו-געפערליך! דו קענסט אַ פרויענצימער משוגע מאַכען. אַט שטעהסטו איצט איך פאַר מיר ריכטיג, ווי ווען עס וואָלט קיין זאַך נישט פאָרגעקומען.

גראף. אָבער...

שוישפּילערין. איך בעט אייך, העד גראף, זיך צו דערמאָהנען, אַז איך בין נאָר וואָס אייער געליבטע געוועזען.

גראף. איך וועל עס קיינמאָל נישט פערגעסען!

שוישפּילערין. און וואָס הערט זיך מיט היינט אין אָבענד?

גראף. וואָס הייסט?

שוישפּילערין. נו — דו האָסט דאָך געוואָלט מיך אָבוואַרטען נאָכ'ן טעאַטר?

גראף. נו, גוט. איבערמאָרגען, צום ביישפּיעל.

שוישפּילערין. וואָס הייסט איבערמאָרגען? מ'האָט דאָך גערעדט וועגען היינט?

גראף. דאָס וואָלט קיין זין נישט געהאַט.

שוישפּילערין. דו אַלטער —!

גראף. דו פערשטעהסט מיך נישט גוט. איך האָב אייגענט-ליך געמיינט, הם... ווי זאָל איך עס אויסדריקען— דאָס, וואָס עס אַנבעלאַנגט דעם גייסט.

שוישפּילערין. וואָס אַרט עס מיך צו דיין גייסט?

גראף. גלויב מיר, אַז דער גייסט איז ענג צוזאַמענגעבונ-דען מיט... איך האַלט דאָס פאַר אַ פאַלשע מיינונג, אַז מ'קען אָבטיילען דעם גייסט פון...

שוישפּילערין. לאָז מיך צורוה מיט דיין פילאָזאָפיע, ווען מיר פערוויל'ט זיך פילאָזאָפיע, לעז איך ביכער,

גראף. פון ביכער לערנט מען זיך קיינמאל נארנישט אויס.
שווישפיעלערין. דאס איז אמת! דעריבער טאקע זאלסטו מיך היינט אין אבענד ערווארטען. וועגען דער נשמה וועלען מיר שוין דורכקומען, דו זשוליק!
גראף. אלזא אויב דו ערלויבסט, וועל איך מיט מיין עקיפאזש —
שווישפיעלערין. דא אין מיין וואהנונג וועסטו מיך ערווארטען —
גראף. נאכ'ן טעאטר.
שווישפיעלערין. נו, נאטירליך.

(ער טוט אן דעם שווערד).

שווישפיעלערין. וואס טוסטו דארט?
גראף. איך מיין, אז ס'איז שוין צייט צו געהן. פאר א אפיציעלען וויזיט, בין איך דאך אייגענטליך שוין אביסעל צו לאנג געזעסען.
שווישפיעלערין. נו, היינט אין אבענד וועט עס, האף איך, שוין נישט זיין קיין אפיציעלער וויזיט.
גראף. דו גלויבסט אזוי?
שווישפיעלערין. וועגען דעם לאז נאר מיך זארגען. נו, און איצט גיב מיר נאך איין קוש, מיין קליי‑נינקער פילאזאף. אט אזוי, דו פערפיהרער... דו... שטיפער איינער... הארץ=פרעסער, דו... חיה'לע קליי‑נינקע... דו... (נאכדעם ווי זי האט איהם א פאר מאל שטארק געקושט, שטויסט זי איהם העפטיג אוועק פון זיך)' העך גראף, דאס איז געוועזען פאר מיר א גרויסע עהרע!
גראף. איך קוש אייער האנד, מאדעמאאזעל! (ביי דער טהיר)· אויף וויעדערזעהען!
שווישפיעלערין. אדיעה, שטיינאמאנגער!

דער גראף און די פראסטיטוטקע.

(ארום זעקס א זייגער אין דערפריה. דאס צימער מיט איין פענסטער, איז ארעם מעבלירט. די געלבליך-שמוציגע רולעטען זענען אראבגעלאזען. אבגעריבענע גרינליכע פארהאנגען. א

קאָמאָדע, אויף וועלכער עס שטעהען עטליכע פאָטאָגראַפיעס. דאָ ליעגט אויך זעהר אַ גע־שמאַקלאָזער, ביליגער דאַמענהוט. ארום שפיעגעל — ביליגע יאַפּאַנישע פעכערס. אויפן טיש, וואָס איז פערדעקט מיט אַ רויטליכען טישטוך, שטעהט אַ נאַפט-לאָמפּ, און ברענט שוואַך, עטוואָס רויכערנדיג. אַ פּאַפּיערענער, געלער אבאַזשור; דערביי אַ קריגעל מיט אַביסעל איבערגעבליעבענע ביער, און אַ האַלב-לעדיגעם גלאָז. אויפן פּאָדלאָגע נעבען בעט, ליעגען אין אונאָרדנונג אָנגעוואָרפען פרויענקליידער, ווי ווען אימיצער וואָלט זיי געשווינד אַראָבגעוואָרפען פון זיך. אינם בעט ליעגט און שלאָפט די פּראָסטיטוטקע; זי אַטעמט רוהיג. — אויף דעם דיוואַן, אינגאַנצען אָנגעטאָן, ליעגט דער גראַף אים פּאַלטאָ. דעה הוט זיינער ליעגט איהם צופֿאָפֿענם אויפן פּאָדלאָגע).

דער גראַף (בעוועגט זיך, רייבט די אויגען, הויבט זיך שנעל אויף, בלייבט זיצען און קוקט זיך ארום). וואו בין איך דאָ... אח... יאָ... הייסט עס, בין איך טאַקע געגאַנגען מיט דער פרוי צו איהר... (ער שטעהט שנעל אויף, זעהט איהר בעט). אָט ליעגט זי דאָ... וואָס עס קען זיך נאָך טרעפען מיט אַ מענשען אין מיינע יאָהרען! איך קען עס גאָר נישט בעגרייפען — ווי ז'האָבען מיך אהער אַרויפגעטראָגען? ניין... עפּעס דערמאָהן איך מיך יאָ — איך בין אַריינגעקומען אין צימער... יאָ... דאָ... איך בין נאָך דאַן וואַך געוועזען אָדער איך בין שוין געהאַט אויפגעשטאַנען... אָדער... אָדער, ס'קען זיין, דאָס צימער דערמאָהנט מיך נאָר אָן עפּעס?... עהרען-וואָרט... יאָ... נעכטען האָב איך עס אַלץ געזעהען... (טוט אַ קיק אויפן זייגער) וואָס! נעכטען, מיט אַ פּאָר שעה צוריק — איך האָב אָבער געוואוסט, אַז דאָ וועט עפּעס געשעהען... איך האָב עס געפיהלט... ווי נאָר איך האָב נעכטין אָנגעהויבען טרינקען, האָב איך עס גלייך געשפּירט אַז... און וואָס אייגענטליך איז געשעהען?... גאָר נישט... אָדער ס'איז יאָ עפּעס...? עהרען וואָרט... אָט איז שוין... יאָ, זייט צעהן יאָהר איז מיר אַזעלכעס נישט פאָרגעקומען, איך זאָל אינגאַנצען נישט וויסען. וואָס... אַלזאָ קורץ און גוט, איך בין

געווען שכּור. ווען איך וואָלט נאָר וויסן פֿון ווען אָן... דאָס געדענק איך גוט, ווי איך בין מיט לולו׳ן אַרײַן אין דעם קאַפֿע־הויז און... ניין, ניין... פֿון זאַכער׳ן זענען מיר נאָך ערגעץ־וואו געגאַנגען... און דערנאָך אויפֿ׳ן וועג איז שוין... יאָ... ריכטיג... איך בין אין מײַן קאַרעטע מיט לולו׳ן... אָבער צו וואָס ברעך איך מיר אַזוי פֿיעל דעם קאָפּ. ס׳איז אַלץ איינס, מ׳דאַרף אָנהויבען זיך אַרויסקלויבען פֿון דאַנען... (שטעהט אויף, דאָס פֿײַער פֿון לאָמפּ וואַקעלט זיך)! אָה! (קוקט אויף דער שלאָפֿענדער) זי האָט אַ געזונדטען שלאָף. איך ווייס אפילו פֿון גאָרנישט — פֿון דעסטוועגען וועל איך איהר לאָזען דאָס געלד אויף דעם נאַכט־טישעל... און אַדיעה... (ער שטעהט נעבען איהר און קוקט איהר לאַנג אָן). ווען מ׳וואָלט נישט וויסען, וואָס זי איז (בעטראַכט איהר לאַנג). איך האָב שוין אַ סך פֿון זיי געזעהען, און קיינע פֿון זיי האָט נישט אויסגעזעהען אין שלאָף אַזוי אונשולדיג. עהרען וואָרט... לולו וואָלט ווידער געזאָגט, אַז איך פֿילאָזאָפֿיר; ס׳איז אָבער פֿאָרט אמת, וואָס מיר דאַכט זיך, אַז דער שלאָף מאַכט אַלע גלײַך, ווי זײַן ברודער — דער טוידט... הם, איך וואָלט נאָר וועלען וויסען, צו... ניין, וואָלט איך דאָך געדענקט... ניין, ניין, איך בין גלײַך אַניעדערגעפֿאַלען אויפֿן דיוואַן... און ס׳איז קיין זאַך נישט פֿאָרגעקומען... ס׳איז מאָרגנע וואונדערבאַר, ווי אַלע פֿרויען זענען אַמאָל עהנליך איינע צו דער אַנדערער... נו, ס׳איז צײַט צו געהן (וויל געהן). יאָ, ריכטיג (ער נעמט דעם טײַסטער און וויל אַרויסנעהמען פֿון איהם אַ אַסיגנאַציע).

ראַסטיטוטקע (חאַפּט זיך אויף). נו... ווער איז׳ס דאָ אַזוי פֿריה —? (דערקענט איהם). גוט מאָרגען, טײַערער.

ראַף. גוט מאָרגען. דו ביזט גוט געשלאָפֿען?

ראַסטיטוטקע (זיך אויבערצייהענדיג). קום אַהער. גיב אַ קוש.

ראַף. (בויגט זיך אַראָב צו איהר, בעטראַכט זיך און געהט אָב). איך האָב נאָר וואָס געוואָלט אַוועקגעהן...

פראָסטיטוטקע. אוועקגעגאַנגען?
גראַף. יאָ, ס'איז שוין צײַט.
פראָסטיטוטקע. הײַסט עס, ווילסטו אַוועקגעהן?
גראַף (אַבּיסעל אין פֿערלעגענהײַט). יאָ...
פראָסטיטוטקע. נו גייה געזונטערהייד; וועסט קומען אַנ'אַנדער מאָל.
גראַף. יאָ, אַדיעה. קיין הענדטעל ווילסטו גאָרנישט געבען?
פראָסטיטוטקע (דערלאַנגט איהם אַרויס אַ האַנד פֿון אונטערן דעקע)
גראַף (נעמט די האַנד און קושט זי מעכאַניש; בעמערקט עס און לאַכט)
ווי אַ פּרינצעסין. איבּריגענס, ווען מ'זאָל נאָר...
פראָסטיטוטקע. וואָס קוקסטו מיך אַזוי אָן?
גראַף. ווען מ'זעהט נאָר דאָס קעפּיל אַליין, ווי איצט... בײַ'ם אויפֿשטעהן זעהט דאָך יעדערע אויס אונשולדיג... עהרען וואָרט, מ'וואָלט זיך געקענט פֿאָרשטעלען כ'ווייס וואָס, ווען ס'וואָלט זיך נישט געפֿיהלט דאָ אַזוי דער נאַפֿט...
פראָסטיטוטקע. יאָ, מיט דער לאָמפּ איז שטענדיג צרות.
גראַף. ווי אַלט ביזטו אייגענטליך?
פראָסטיטוטקע. נו, וויפֿיעל מיינסטו?
גראַף. פֿיער און צוואַנציג.
פראָסטיטוטקע. נו, אַודאַי.
גראַף. דו ביזט שוין עלטער?
פראָסטיטוטקע. מיר געהט אויפֿן צוואַנציגסטען.
גראַף. און ווי לאַנג ביזטו שוין...
פראָסטיטוטקע. בײַ דעם געשעפֿט בין איך איין יאָהר!
גראַף. צופֿריה אַבּיסעל האָסטו אָנגעהויבּען.
פראָסטיטוטקע. בעסער צו־פֿריה איידער צו־שפּעט.
גראַף (זעצט זיך אויפֿן בעט). זאָג מיר דעם אמת, דו ביזט גליקליך?
פראָסטיטוטקע. וואָס?
גראַף. איך מיין, צי ס'געהט דיר גוט?
פראָסטיטוטקע. אָה, צײַטענווייז איז מיר גוט.
גראַף. אַזוי... זאָג מיר, דיר איז נאָך קיינמאָל נישט אײַנגעפֿאַלען צו קלערען וועגען דעם, אַז דו וואָלסט געקענט עפּעס אַנ'אַנדערע זײַן?

פראָסטיטוטקע. וואָס קען איך דען זײַן?
גראף. נו... דו ביזט דאָך אין דער אמת'ן אַ שענע מעדעל. דו וואָלסט דאָך געקענט, צום בײַשפּיעל, אַ געליבטען האָבען.
פראָסטיטוטקע. און דו מײַנסט, אַז איך האָב נישט?
גראף. יאָ, דאָס ווײס איך — איך מײַן אָבער אײַנעם, דו פערשטעהסט, אײנעם, וואָס זאָל דיך אויסהאַלטען, אַזוי אַז דו זאָלסט נישט דאַרפען געהן מיט אַבי־ווערמען.
פראָסטיטוטקע. איך געה נישט מיט אַבי־וועמען. גאָט צו דאַנקען, איך דאַרף דאָס נישט; איך זוך מיר שוין אַליין אויס.
גראף (בעטראַכט דעם צימער).
פראָסטיטוטקע (בעמערקט עס). דעם אַנדערן מאָנאַט ציהען מיר זיך אַרויס פון דאַנען אין שטאָדט אַרײַן; אויף דער שפּיגעלגאַס.
גראף. מיר? — ווער נאָך?
פראָסטיטוטקע. נו, די ווירטין. און די עטליכע אַנדערע מעדלעך, וואָס וואָהנען דאָ.
גראף. דאָ וואָהנען נאָך מעדלעך?
פראָסטיטוטקע. יאָ, דערבײַ... דו הערסט נישט... דאָס איז מילי, וועלכע איז אויך געווען אין קאַפע־הויז.
גראף. דאָ כראַפּעט אימיצער.
פראָסטיטוטקע. נו יאָ, דאָס איז מילי. זי כראַפּעט אַזוי אָב דעם גאַנצען טאָג ביז צעהן בײַנאַכט. דערנאָך וועט זי אויפשטעהן און געהן אין'ם קאַפע־הויז.
גראף. דאָס איז אַ שוידערהאַפטעס לעבען.
פראָסטיטוטקע. געוויס, די ווירטין זידעלט זיך אויך גענוג. איך בין פון צוועלף אין דער פריה שוין אין גאַס.
גראף. וואָס טוסטו אַזוי פריה אין גאַס?
פראָסטיטוטקע. וואָס זאָל איך טאָן? איך געה זוכען געסט.
גראף. נו יאָ... געוועהנליך... (שטעהט אויף, נעמט אַרויס פון טײַסטער אַ אסיגנאַציע און לעגט איהר אוועק אויפן נאַכט־טישעל). אַדיעה.
פראָסטיטוטקע. דו געהסט שוין... אַדיעה... קום צו געהן

נאָכאַמאָל (דרעהט זיך אום אויף דער צווייטער זייט).

גראַף (בלייבט ווידער שטעהן). הער, זאָג מיר, דו ביזט שוין גלייכגילטיג צו אַלץ? האַ?

פראָסטיטוטקע. וואָס?

גראַף. איך מיין, צו דיר איז שוין אַלץ איינס...

פראָסטיטוטקע (גענעצט). ס'ווילט זיך שלאָפען.

גראַף. דיר איז שוין אַלץ איינס אַ יונגער צו אַ אַלטער...

פראָסטיטוטקע. וואָס פרעגסטו?

גראַף. פערשטעהסט (פלוצלונג דערמאָהנענדיג זיך עפּעס). עהרען וואָרט, איך ווייס איצט, ווען דו דערמאָהנסט מיך. דאָס איז...

פראָסטיטוטקע. איך בין עהנליך צו אימיצען?

גראַף. מאָדנע, מאָדנע עהנליך. איך בעט דיך זעהר, רעד גאָרנישט, איין מינוט חאָטש... (קוקט זי אָן) אינגאַנצען דאָס זעלבע געזיכט, אינגאַנצען אָבער דאָס זעלבע (קושט איהר פלוצלונג אין די אויגען).

פראָסטיטוטקע. נו....

גראַף. עהרען וואָרט, נו, ס'איז אַ שאָד, וואָס דו... ביזט נישט קיין אַנדערע... דו וואָלסט געקענט זיך דיין גליק געפינען!

פראָסטיטוטקע. דו ביזט אינגאַנצען, ווי פראַנץ.

גראַף. ווער איז דער פראַנץ?

פראָסטיטוטקע. נו, דער קעלנער פון אונזער קאַפע=הויז...

גראַף. מיט וואָס בין איך דאָס עהנליך צו פראַנצ'ן?

פראָסטיטוטקע. ער זאָגט אויך אַלע מאָל, אַז איך וואָלט זיך געקענט מיין גליק געפינען און אַז איך זאָל מיט איהם חתונה האָבען.

גראַף. פאַרוואָס טוסט'ס טאַקע נישט?

פראָסטיטוטקע. אַ שענעם דאַנק פאַר דער עצה... ניין, איך וועל אין קיין פאַל נישט חתונה האָבען. אַמאָל, אין אַ צייט אַרום—קען זיין.

גראַף. די אויגען... אָבער ריכטיג די זעלביגע אויגען... לולו וואָלט שוין געווים געזאָגט, אַז איך בין אַ נאַר; איך אָבער וויל דיר פאָרט נאָכאַמאָל די אויגען אויס=קושען... אַזוי... און איצט אַדיעה, איך געה.

פראָסטיטוטקע. אַדיעָה...

גראַף (בײַ דער טהיר). הער ... זאָג מיר ... דיך וואונדערט עס גאָרנישט?

פראָסטיטוטקע. וואָס?

גראַף. וואָס איך וויל פון דיר גאָרנישט.

פראָסטיטוטקע. עס זענען דאָ אַ סך מענער, וואָס זענען אין דער פריה נישט אויפגעלייגט.

גראַף. נו, יאָ... (צו זיך). ס'איז נאַרעש צו װעלען, זי זאָל זיך װאונדערען... אַלזאָ אַדיעָה... (בײַן טהיר שטעהענדיג). אײגענטליך פערדריסט עס מיך; איך װײס דאָך, אַז אַזעלכע פרויען מײנען נאָר דאָס געלד... וואָס זאָג איך -- אַזעלכע... ס'איז גוט, וואָס זי פערשטעלט זיך װעניגסטענס נישט... דאָס דאַרף אַרויטרופען אַ צופריעדענהײט... הער - דו װײסט, אין גיכען װעל איך צו דיר װידער קומען.

פראָסטיטוטקע (מיט פערמאַכטע אויגען). גוט.

גראַף. װען קען מען דיר געפינען אין שטוב?

פראָסטיטוטקע. איך בין שטענדיג אין שטוב. דו דאַרפסט נאָר פרעגען אויף לעאָקאַדיע'ן.

גראַף. לעאָקאַדיע... גוט. נו, אַדיעָה (בײַ'ם טהיר.) מיר מישט נאָך אַלץ דער װײַן אין קאָפּ. אָבער דאָס איז דאָך העכער פון אַלץ... זײַן בײַ אַזעלכער... און גאָרנישט טאָן מעהר, װי קושען איהר אין די אויגען... װײַל זי דערמאָהנען מיך אימיצען... (זיך אומקעהרענדיג צו איהר) הער, לעאָקאַדיע, דאָס טרעפט דיר אָפט, מ'זאָל פון דיר אַזוי אַװעקגעהן?

פראָסטיטוטקע. װי?

גראַף. אַזוי װי איך.

פראָסטיטוטקע. אין דערפריה?

גראַף. נײן... איך מײן, צו ס'איז שוין געװען אַמאָל אימיצער בײַ דיר אַזאַ, װאָס האָט פון דיר גאָרנישט פערלאַנגט?

פראָסטיטוטקע. נײן, דאָס האָט מיך נאָך נישט געטראָפען.

גראַף. איז װי ערקלערסטו זיך עס? מײנסט אפשר, אַז דו ביזט מיר נישט געפעלען געװאָרען?

פּראָסטיטוטקע. פאַרוואָס עפּעס זאָל איך דיר נישט געפעלען ווערען? בייַנאַכט בין איך דאָך דיר געפעלען געוואָרען.

גראַף. דו געפעלסט מיר איצט אויך.

פּראָסטיטוטקע. אָבער בייַנאַכט בין איך דיר בעסער געפעלען געוואָרען.

גראַף. פאַרוואָס מיינסטו עפּעס אַזוי?

פּראָסטיטוטקע. נו, וואָס פרעגסטו עפּעס אַזעלכע נאַרעשקייטען?

גראַף. בייַנאַכט... הער, זאָג מיר, איך האָב זיך דען נישט אויפגעוועקט? אַוועקגעלעגט גלייַך אויפן דיוואַן?

פּראָסטיטוטקע. נו, פערשטעהט זיך... מיט מיר צוזאַמען.

גראַף. מיט דיר?

פּראָסטיטוטקע. געוויס, דו געדענקסט שוין גאָרנישט?

גראַף. הייסט עס... איך האָב... מיר זענען צוזאַמען...

פּראָסטיטוטקע. און גלייַך נאָכדעם ביזטו אַנטשלאָפען געוואָרען.

גראַף. גלייַך בין איך... אַזוי... איז עס גאָר אַזוי געווען!...

פּראָסטיטוטקע. יאָ, מיין טייַערינקער. דו האָסט, ווייַזט אויס, געמוזט גוט אָנגעטרונקען זייַן, אויב דו געדענקסט גאָרנישט.

גראַף. אַזוי... און דאָך... ס'איז אַ ווייַטע ענהליכקייַט... אַדיעה... (הערט זיך איין) וואָס איז'ם דאָ?

פּראָסטיטוטקע. דאָס שטוב-מעדעל איז שוין אויף. הער, גיעב איהר עפּעס בייַ'ם אַרויסגעהן. דאָס טויער איז שוין אָפען, וועסט פערשפּאָרען געבען דעם דינער.

גראַף. גוט (אין פאָרהויז). ווי שען וואָלט עס זייַן, ווען איך וואָלט איהר נאָר געהאַט די אויגען געקושט. דאָס וואָלט כמעט אַ ראָמאַן געוועזען... ס'איז מיר נישט בעשערט. (דאָס שטוב-מעדעל קומט צו און עפענט די טהיר). אַה — דאָ האָט איהר... אַ גוטע נאַכט.

פּראָסטיטוטקע. אַ גוטען טאָג.

גראַף. יאָ אמת טאַקע... אַ גוטען טאָג... אַ גוטען —

נייעסטע אויסגאַבען פון אייגענעם פערלאג.

ביז זומער 1918.

גאַרין ב. די געשיכטע פון אידישען טהעאטער, פון די אלטע ציימען ביז היינטיגען טאג. צוויי טויזענד יאהר אידיש טהעאטער. זעהר שעהן, און רייך אילוסטרירט מיט די בילדער פון אלע בעקאנטע דראמאטורגען און ארטיסטען. מיט א ביבליאגראפישען ליסט פון אלע פיעסען (פופצעהן הונדערט אין צאהל) וואס זיינען ווען עס איז געשפיעלט און געדרוקט געווארען אין אידיש מיט די נעמען פון זייערע מחברים. אין צוויי בענד. שעהן געבונדען — — — — — — — — — — — — — — 2.00

גוטמאן ה. (דער לעבעדיגער) אויסגעוועהלטע שריפטען אין 2 בענד:
באנד 1 — אזוי האט גערעדט פאמפאדור.
באנד 2 — אזוי לאַד איך. הומאָרעסקען און סאטירען. שעהן ארויסגעגעבען — — — — 2.00

רימאַוו אסיפ. שמע ישראל. דראמא אין דריי אקטען. שילדערונג פון דעם אידענ׳ס שרעקליכסטע איבערלעבונג אין דער לעצטער צייט. דאס ווערק, וואס האט דעם פערפאסער בעריהמט געמאכט — — — — — — — — — .20

ברויש, געב.

ה י ר ש ב י י ן פ ר ץ. איבער אמעריקא. רייזע בילדער פון די נאָהענטסטע און ווייטסטע שטעדט און געגענדען. בעשרייבונגען פון די קוילען גריבער אין דער וועסט און די גאָלד־זילבער גרובען אין דער ווייטער וועסט. בע־טראַכטונגען און איינדריקע, געשריבען אין אַ רייכע, ליריש־פּאָעטישע פאָרמע. אַ פּראַכט־אויסגאַבע — — — — — — — — — — — — — 1.00

ז ו אַ י נ י ט ש ע. ל. דער שטעכעדיגער. ראָמאַן פון דער איטאַליענישער רעוואָלוציאָן אין 1848. דער ראָמאַן איז פול מיט לעבען און קאַמפף. אַן אמת רעאַליסטישער ראָמאַן, וואָס שילדערט דעם טיטאַנישען קאַמפף פון דאָס נייע וואָס ווערט געבוירען מיט דאָס אַלטע וואָס האַלט ביים פערשווינדען. אַ גאַנצע ריי־הע פון רעוואָלוציאָנערע געשטאַלטען און טי־פען וועלכע די עפּאָכע פון דראַנג און שטורם האָט ארויסגעבראַכט. שעהן געדרוקט און גע־בונדען, גרויס פאָרמאַט — — — — — — — — 1.20

ט ש ו ר נ י ג. נאָכ'ן סטרייק. קאָמעדיע אין 3 אַקטען. אַ זעהר געלונגענע קאָמעדיע, וואו דורך לאַך און שפּאַס זעהט זיך ארויס די שרעקליכע לאַגע פון דעם אידישען קליין בירגער — — .10

ל י ט ע ר אַ ר י ש ע ב י ה נ ע.

אַ זאַמלונג פון אָריגינעלע אידישע טהעאַטער־שטיק מיט פאָלגענדען אינהאַלט:

מ אַ ר ק אַ ר נ ש ט י י ן. דאָס אייביגע ליעד. (אַ בילד פון ארבייטער לעבען אין איין אקט).

בראָש. גֶעב.

אַ ס י פּ ד י מ אָ ו ו. שמע ישראל.
(דראַמא אין דריי אַקטען).

ג. ט ש ו ר נ י. נאָכ'ן שטרייק.
(קאָמעדיע אין דריי אַקטען).

ד ו ד פּ י נ ס ק י. אייזיק שעפטעל.
(ארבייטער דראַמא אין דריי אַקטען).

י צ ח ק ק אַ צ ע נ ע ל ס אָ ן. בחורים.
(קאָמעדיע אין איין אַקט).

י צ ח ק ק אַ צ ע נ ע ל ס אָ ן. דעקאַדענט.
(קאָמעדיע אין איין אַקט).

שעהן געבונדען אַלע אין איינעם — — — — — 90.

קאַצ ע נ ע ל ס אָ ן י צ ח ק.
א) בחורים. איין אַקטער.
ב) דעקאַדענטען. איין אַקטער.
די צוויי בעריהמטע איין־אַקטערס, וועלכע ברייננען ארוים דורך זייער הומאָר און שאַרפ־קייט דאָס איינזאַמע און אויך די לעבענסלוס־טיגע זייט פון בחור'שען לעבען. ביידע איין־אַקטערס צוזאַמען בראָש. — — — — 20.

ר אָ מ ע ן ר אָ ל אַ נ ד. זשאַן קריסטאָף. דער בעריהמטער ראָמאַנען־ציקל וואָס האָט גע־וואונען דעם גרויסען נאָבעל פּרייז פאַר לי־טעראַטור. דעם לעבענ'ס שעהנסטע פּאָעמע אין א פאָלשטענדיגער אידישער איבערזעצונג, אונטער דער רעדאַקציאָן פון דר. ק. פ אַ ר נ־ב ע ר ג, אין 10 בענד. פּרייז פון יעדען באַנד, שעהן געבונדען, נעט — — — — — — — — 75.
מיט אויסנאַהם פון באַנד 4 וואָס איז א דאָ־פּעל באַנד און וועט קאָסטען נעט — — — — — — 1.25

בראָש. געב.

ש ט י י נ ב ע ר ג י ה ו ד ה. געזאַמעלטע שריפטען.
1) חסידישע מעשה'לעך.
2) אין יענע צייטען.
די שעהנסטע פערלען פון דעם בעדיי־
טענדען קינסטלער — — — — — — — — .90

ש נ י א ו ר ז. געזאַמעלטע שריפטען. ערצעה־
לונגען, ליעדער און דראַמען. ערנסט, געמישט
מיט לוסטיגקייט פון געזונטען רעאַליזם, דורכ־
געוועבט — — — — — — — — — — — — 1.00

ש נ י צ ל ע ר א. געקליבענע שריפטען אין צוויי
ב ע נ ד. געבונדען.
1טער באַנד — שטאַרבען. פסיכאָלאָגישער
ראָמאַן און אַנדערע ערצעהלונגען.
2טער באַנד — ליטעראַטור, קאַראַהאַד און
אַנדערע ערצעהלונגען און דראַמאַ־
טישע שריפטען — — — — — — — 1.50